

Broj 4/2014 - Godina CXXVIII - Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Godina posvećenog života

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

BOŽIĆNA PORUKA

Božićna poruka 2014.	229
---------------------------	-----

SVETA STOLICA

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2015.	231
“Relatio Synodi” Treće izvanredne opće biskupske sinode	232
Izjava stalnog promatrača Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima na otvorenoj raspravi Vijeća o stanju na Bliskom istoku	243
Papa Franjo o službi biskupa, svećenika i đakona	244
Apostolsko pismo Svetog Oca Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenog života	245

CCEE

Završno zajedničko priopćenje CCEE-a i COMECE-a - U hodu prema bratskijoj i solidarnijoj Europi	252
Završno priopćenje plenarnog zasjedanja CCEE-a - Obitelj: istinski resurs Europe	253
Poruka europskih biskupa s komemoracije Prvog svjetskog rata u Verdunu	255

BK BIH

Poruka Biskupske konferencije BiH u povodu Općih izbora 2014.	256
Biskupi, provincijali i dekani razgovarali o međudekanatskoj suradnji	257
Pozdrav na međudekanskom susretu BiH - Bolje upoznati – bolje služiti	258
Priopćenje sa 62. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	260
Poruka predsjednika Caritasa BK BiH za Nedjelju Caritasu - 2014.	261
Poruka Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine prigodom otvaranja Godine posvećenoga života	263

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Poziv na sjednicu Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije	267
Deveto hodočašće u Hrvatsko Nacionalno Marijansko svetište Vrhbosanske nadbiskupije i Banjalučke biskupije	267
Studijski dan o izazovima psihoseksualnog zrenja	268
Redovna sjednica Zbora konzultora	269
Održana sjednica Pastoralnog vijeće Vrhbosanske nadbiskupije	270
Održana sjednica Zbora konzultora VN	271
Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije	272
Poziv na susret svih biskupa, franjevačkih provincijala i dekana BK BIH	273
Poziv na dekansku konferenciju	273
Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije	274
Imenovanje vijećnika Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije	275
Poziv na I. sjednicu Drugog saziva Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije	276
Ovlast za binacije i trinacije u 2015. godini	277
Prijepis matica i crkvenih računa	277
Prve subote u mjesecu - Molitveni dan za duhovna zvanja	278
Međunarodni molitveni dan mira	279
BOGOJAVLJENJE - Dan Papinskih misijskih djela za sveto Djetinjstvo	279
Molitvena osmina za jedinstvo kršćana	280
Molitveni dan za mir u BiH	280
DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA - Prikazanje Gospodinovo u hramu - Svijećnica	281
Dan života	281

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika	282
Post i nemrs u 2015. godini	283
Nedjelja solidarnosti	283
Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja	284
Statistički podatci za 2014. godinu	284
Susret župnika po arhidakonatima u 2015. godini	285
Kvatre u 2015. godini	285
Duhovne vježbe za svećenike	286
Susret animatora liturgijskog pjevanja Vrhbosanske nadbiskupije	287
Papin dan	287
XXI. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije	288
Susreti župnih pastoralnih vijeća (ŽPV) i župnih ekonomskih vijeća (ŽEV) po dekanatima u 2015. godini	288
XVIII. Susret ministranata	289
Proletna dekanatska korona 2015. godine	290
Raspored krizmi 2015. godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji	290
Imenovanja i premještaji	291
Dozvole	292
Novi pečati	293
Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića	293
Popis bogoslova ak. 2014/2015. godine	300
Popis bogoslova - Redemptoris Mater ak. 2014./2015. godine	300
POVELJA - Blagoslov gradilišta i temeljnog kamena samostana Školskih sestara franjevki Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije Prečistog srca Marijina u Sarajevu	301
POVELJA - Poveta župne crkve Svetog Vida Mučenika u Vidovicama	302

PRILOZI

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata	303
Okružno pismo - Obredni izražaji dara mira u misi	304
Propovijed kardinala Puljića: Međunarodna konferencija Arhivi vjerskih zajednica – stanje i perspektive	306
Misa zadušnica za pok. Miju Perića	308
Propovijed na misi i blagoslovu nove kapele Bl. Jule Ivanišević i susestara, djevice i mučenica u Caritasu VN	309
Propovijed na misi u samostanu svetog Ante na Framafestu	310

BILJEŽIMO

Zbornik radova o zaslužnom svećeniku Krunoslavu Stjepanu Draganoviću	312
Posvećena župna crkva sv. Vida u Vidovicama	313
Prvi kardinal iz BiH obilježio 20. obljetnicu svoje službe	314
Homilija nuncija Luigia Pezzuta povodom 20. obljetnice porporata kardinala Puljića	315
Kardinal Puljić zaredio četvoricu vrhbosanskih bogoslova za đakone	317
Blagoslov gradilišta i temeljnog kamena novog samostana u Sarajevu	318
Kardinal Puljić blagoslovio prostorije Caritasovog višenamjenskog centra u Zenici	319

NAŠI POKOJNICI

Vič. Mato Tokić	321
Mons. Mijo Perić	321
Fra Mato Martić, OFM	324
Fra Mato Popović, OFM	325

DODATAK

Pastoralni kalendar - 2015.	326
----------------------------------	-----

Božićna poruka 2014.

Draga braćo misnici, dragi redovnici i redovnice, draga braćo i sestre!

Na Božićnoj Polnoćki čitamo iz Lukinog Evanđelja: **“I dok su bili ondje – u Betlehemu, jer su došli na popis stanovništva, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.”** (Lk 2,6).

U slavlju Božića slavimo ovo otajstvo kojemu je prethodila osobna priprava kroz molitvu, pokoru, osobnu ispovijed, praštanje i pomirenje kako bi se otajstvo Božića rodilo u našem srcu. Bila je i zajednička priprava u obitelji i u župi, posebno kroz jutarnje svete Mise koje zovemo zornice, te obiteljska molitva i brojna djela solidarnosti kršćanske ljubavi. Sve je to bio čin otvaranja srca da Isus ima mjesta u nama i među nama, da se ne dogodi ono što se njemu dogodilo kada *nije imao mjesta u svratištu*. Želimo mu mi napraviti mjesta, ne u jaslama, ne da bude prognan iz naše sredine i javnog života, nego mu želimo dati priznato i prihvaćeno pravo da On koji je ušao u povijest čovječanstva i povijest svake osobe bude prepoznatljiv. Više ne možemo živjeti kao da se nije Utjelovio i rodio kao Bogočovjek. Slavlje Božića treba obnoviti prepoznatljivo lice kršćanina u privatnom i javnom životu da živimo iz uvjerenja.

Sve obnoviti u Kristu

Uočavajući stanje u našoj Nadbiskupiji, koje nam „krade nadu“, te su mnogi izgubili radost života, odlučili smo „ići zajedno“ a to znači održati Sinodu. Tu Sinodu u Nadbiskupiji smo odlučili ostvariti pod geslom **Sve obnoviti u Kristu**. Ponovo moramo prepoznati da na našem putu nismo sami; da na našem trpljenju nismo sami nego je Krist ušao u našu povijest. On je živ i danas. Radovati se Božiću, znači prepoznati Krista na našem životnom putu na našim ostvarenjima i traženjima.

Osjećam potrebu kao **Vaš pastir**, dok vas pozivam na obnovu, da se i sâm zdušno predam tom otajstvu Isusove prisutnosti; u tome doživim ponovo obnovljenu nadu, hrabrost za život i uporno naviještanje te Božje ljubavi, koja se

očitovala i koju prepoznajemo u slavlju Božića.

Tako isto **svi svećenici**, koji vam slave otajstva spasenja, trebaju te obnove kako bi radošno i oduševljeno naviještali i svjedočili tu očitovanu Božju ljubav.

U ovoj **godini redovništva**, posvećenog života, Papa posebno želi da redovnici i redovnice oduševljenije žive sadašnjost u zajedništvu i s nadom prigrle budućnost. U zajednici radosno življena vjera čini Crkvu privlačnom, veli papa Franjo.

U ovoj pripravi za Sinodu svi smo osjetili da treba najžurnije obnoviti u Kristu **naše obitelji, Crkvu u malom**. Tako i naša Nadbiskupija neće se uspjeti obnoviti, ako ne krene od obitelji koja je gnijezdo života, vjere, uljudbe, duhovnih zvanja i budućnost cjelokupnog društva.

I Bog je htio postati nama bliz rodivši se u obitelji Nazaretskoj

Bogočovjek se rodio kao malo dijete, kako bi rekao sluga Božji Stadler, da ga se ne bojimo, nego ga zavolimo. Izabrao je Bezgrješnu da se u njoj utjelovi po Duhu Svetom, te se po njoj rodi kao malo dijete. To najveće Božje blago povjerio je svetom Josipu kao pokrovitelju svete Obitelji a to je Mariju i Isusa. On je opravdao Božje povjerenje, te je u punoj vjeri služio Božjem planu. Marija je „poslušna u vjeri“ Božju riječ čula i prihvatila radosnim pristanom: *Evo službenice Gospodnje. Neka mi bude po Tvojoj riječi*. (Lk 1, 38). Ta Božja blizina je uzrok naše Božićne radosti. U ovoj radosti želimo pristupiti obnavljanju svojih srdaca, naših obitelji, naših zajednica i cijele nadbiskupije.

Čestitati Božić znači prihvatiti Krista i živjeti Njegovu blizinu

U slavlju Otajstva Isusova rođenja, ohrabrimo se međusobno u poniznosti kako bi jedni drugima opraštali, jer znamo: nema Božjeg mira gdje nema praštanja. Pružamo ruku zajedništva, zaželimo radost Božića jedni drugima i Isusovu prisutnost u našem životnom hodu. Čestitajući Božić želimo umnažati radost kroz našu kršćansku ljubav brišući suze boli, tješeći žalosne, hrabreći nemoćne, kako bi u svima

nama vladala Isusova blizina jer se želimo u njemu obnoviti. Želimo se prepoznati zahvaćeni dobrotom i plemenitošću, želimo unijeti svjetla u svagdanji život. To neka naznačuju ona svjetla Božićna kao Božićne svijeće. Neka iz naših očiju zrači nada koja izvire iz otajstva Isusova rođenja. Neka naša obnova u Kristu unosi u javni život više radosti i pouzdanja u Boga, kako bi oduševljenije i hrabrije voljeli darovani život i opravdali Božje povjerenje kojim trebamo živjeti sadašnjost za budućnost.

Dok Vam šaljem ovu Božićnu poruku i čestitam Isusovo rođenje, želim da nestane grube psovke, svake svađe i izvora mržnje, da nestane tolike podijeljenosti i suprotnosti na putu vjere. Neka Božić donese radost života, ohrabrenu nadu, spremniju solidarnost i odvažnije složno zauzimanje za naš opstanak i jedna-

ka prava u ovom društvu kojega svi moramo izgrađivati. Neka Isus donese utjehu ožalošćenima, siromašnima, onima koji nemaju posla, koji su osamljeni i bolesni. Posebno neka donese radost djeci da rastu u ozračju obiteljske ljubavi i zdravog društva.

Slavlje Isusova rođenja neka unese svjetla u našu svagdašnjicu i zauzetost da budemo Kristovi, obnovljeni u njegovoj ljubavi.

Čestit Vam Božić i Isusovo porođenje, te blagoslovljeni svi Božićni dani. U novoj godini 2015. neka Vas prati svaki Božji blagoslov!

Vaš
Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2015.

Crkva bez granica, majka svim ljudima

Draga braćo i sestre,

Isus je "blagovjesnik u pravom smislu te riječi i uosobljeno evanđelje" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 209). Njegova brižnost, osobito prema najranjivijima i ljudima s ruba društva, poziv je svima da se brinu za najslabije osobe i prepoznaju njegovo napačeno lice poglavito u žrtvama novih oblika siromaštva i ropstva. Gospodin kaže: "ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnuste me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni" (Mt 25, 35-36). Misija Crkve, hodočasnice na zemlji i majke svim ljudima, je stoga ljubiti Isusa Krista, klanjati mu se i ljubiti ga, napose u najsiromašnijima i napuštenima; u ove se potonje zasigurno ubrajaju selioci i izbjeglice, koji pokušavaju ostaviti iza sebe teške životne uvjete i svakovrsne opasnosti. Zato Svjetski dan selilaca i izbjeglica ove godine ima za temu: Crkva bez granica, majka svim ljudima.

Crkva širi svoje ruke da zagrlji sve narode, bez razlike i bez granica i da navijesti svima da "Bog je ljubav" (1 Iv 4, 8.16). Nakon svoje smrti i uskrsnuća, Isus je povjerio učenicima poslanje da budu njegovi svjedoci i naviještaju evanđelje radosti i milosrđa. Na dan Pedesetnice oni su, hrabro i sa zanosom, izašli iz dvorane Posljednje večere; snagom Duha Svetoga pobijeđene su sumnje i nesigurnosti i njihov je navještaj svatko razumio na svom jeziku; tako je od samog početka Crkva majka otvorena srca za čitav svijet, bez granica. To poslanje traje sada već dvije tisuće godina, ali već se od prvih stoljeća u misijskom navještaju govorilo o sveopćem majčinstvu Crkve. To je kasnije produbljivano u spisima otaca a toj se temi vratio i Drugi vatikanski koncil. Koncilski su oci govorili o Ecclesia mater da objasne njezinu narav. Ona naime rađa sinove i kćeri i "u ljubavi i skrbi... već [ih] prihvaća kao svoje" (Dogm. konst. o Crkvi Lumen gentium, 14).

Crkva bez granica, majka svim ljudima, širi u svijetu kulturu prihvaćanja i solidarnosti, prema kojoj se nikoga ne treba smatrati beskorisnim, nepoželjnim ili odbačenim. Kada doista živi svoje majčinstvo, kršćanska zajednica

hrani, usmjerava i pokazuje put, strpljivo prati, postaje bliska u molitvi i djelima milosrđa.

Danas sve to poprima posebno značenje. Naime, u dobu tako velikih migracija, veliki broj ljudi napušta domovinu i kreće na opasni put nade noseći sa sobom želje i strahove, u potrazi za humanijim uvjetima života. Nerijetko, međutim, ta migracijska kretanja pobuđuju nepovjerenje i neprijateljstvo, čak i u samim crkvenim zajednicama, prije nego se uopće ljudi potrudu upoznati prošlost, progon ili bijedu ljudi koji se odlučuju na taj korak. U tome slučaju sumnje i predrasude su u opreci s biblijskom zapovijedi da se stranca u potrebi primi s poštivanjem i solidarnošću.

S jedne strane osjećamo u svetištu savjesti poziv dotaći ljudsku bijedu i provoditi u djelo zapovijed ljubavi koju nam je Isus ostavio kada se poistovjetio sa strancem, s patnikom, sa svim nevinim žrtvama nasilja i izrabljivanja. S druge, međutim, zbog slabosti naše naravi, "u napasti smo da budemo ona vrsta kršćana koja se drži na pristojnoj distanci od Gospodinovih rana" (Apost. pobud. Evangelii gaudium, 270).

Hrabrost vjere, nade i ljubavi osposobljava nas smanjiti udaljenosti koje nas dijele od ljudskih bijedâ. Isus Krist stalno iščekuje da ga se prepozna u seliocima, izbjeglicama i prognanima, te nas također na taj način poziva dijeliti dobra, ponekad se odreći dijela stečenog blagostanja. Podsjetio je na to papa Pavao VI. rekavši da "oni koji žive u blagostanju moraju se odreći nekih svojih prava da svoja dobra velikodušnije stave u službu drugih" (Apost. pismo Octogesima adveniensi, 14. svibnja 1971., 23).

Uostalom, multikulturalni karakter suvremenih društava potiče Crkvu da preuzme na sebe nove obveze solidarnosti, zajedništva i evangelizacije. Migracijska kretanja, naime, potiču nas da produbimo i ojačamo vrijednosti koje su nužne da se zajamči skladni suživot između ljudi i kulturâ. Da bi se to postiglo nije dovoljna jednostavna tolerancija, koja otvara put poštivanju različitosti i omogućuje zajedništvo među osobama različita porijekla i kulture. Upravo tu Crkva pridonosi nadilaženju granica i potpomaže "prijeći sa stavova obrane i

straha, nezainteresiranosti ili marginalizacije... na stav koji se temelji na 'kulturi susreta', koja je jedina kadra izgraditi pravedniji svijet, svijet u kojem će vladati veće bratstvo" (Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2014.).

Migracijska su kretanja međutim poprimila takve razmjere da jedino sustavna i aktivna suradnja između država i međunarodnih organizacija može uspješno regulirati i upravljati tim kretanjima. Naime, migracije pogađaju sve, ne samo zbog opsega te pojave, već također "zbog društvenih, političkih, kulturalnih i religijskih problema koje izaziva, kao i zbog dramatičnih izazova koje postavlja pred narode i međunarodnu zajednicu" (Benedikt XVI., Enc. Caritas in veritate, 29. lipnja 2009., 62).

Na međunarodnoj razini često se vode rasprave o oportunisti, metodama i normama za suočavanje s pojavom migracija. Postoje tijela i institucije na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, koji svoj rad i svoje energije stavljaju u službu onih koji kroz migraciju traže bolji život. Usprkos njihovim velikodušnim i hvalevrijednim naporima, nužno je odlučnije i djelotvornije djelovanje, u kojem će se koristiti univerzalna mreža suradnje, utemeljena na očuvanju dostojanstva i središnjeg mjesta svake osobe. Na taj će način borba protiv sramotne i zločinačke trgovine ljudima, kršenja temeljnih prava, svih oblika nasilja, ugnjetavanja i porobljavanja postati učinkovitija. Zajednički rad, međutim, zahtijeva uzajamnost i sinergiju, raspoloživost i povjerenje, sa sviješću da "nijedna se zemlja ne može sama nositi s teškoćama

vezanim uz tu pojavu, koja je danas uzela toliko maha da pogađa sve kontinente u dvostrukom vidiku imigracije i emigracije" (Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2014.).

Na globalizaciju migracije potrebno je odgovoriti globalizacijom ljubavi i suradnje, na način da uvjeti u kojima žive selioci postanu humaniji. Istodobno, potrebno je uložiti veće napore da se uklone razlozi koji tjeraju čitave narode da napuste svoj rodni kraj uslijed rata i bijedâ, koji su često jedno drugom uzrok.

Solidarnost sa seliocima i izbjeglicama mora biti praćena hrabrošću i kreativnošću koji su neophodni da se razvije, na svjetskoj razini, pravičniji i pravedniji financijski i gospodarski poredak te sve predanijim radom na uspostavi mira, što je nužan uvjet svakog istinskog napretka.

Dragi selioci i izbjeglice! Vi zauzimate posebno mjesto u srcu Crkve i vi joj pomažete da proširi svoje srce i da očituje svoje majčinstvo prema čitavoj ljudskoj obitelji. Ne gubite vjeru i nadu! Sjetimo se Svete obitelji koja je bila prisiljena poći u progonstvo u Egipat: kao što je u majčinskom srcu Blažene Djevice Marije i brižnom srcu svetog Josipa sačuvano povjerenje da ih Bog nikada neće ostaviti, neka tako nikada u vama ne nestane istog pouzdanja u Gospodina. Povjeravam vas njihovoj zaštiti i svima od srca udjeljujem svoj apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 3. rujna 2014.

Papa Franjo

"Relatio Synodi" Treće izvanredne opće biskupske sinode

"Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije" (5. - 19. listopada 2014.), 18. 10. 2014.

Uvod

1. Biskupska sinoda okupljena oko Pape upućuje svoj pozdrav svim obiteljima na svijetu s njihovim radostima, teškoćama i nadama. Posebno osjeća dužnost zahvaliti Gospodinu za velikodušnu vjernost kojom mnoge kršćanske obitelji odgovaraju na svoj poziv i posla-

nje. Čine to s radošću i vjerom i kada u svome obiteljskom životu naiđu na prepreke, nerazumijevanja i trpljenja. Te obitelji zavrjeđuju uvažavanje, zahvalnost i ohrabrenje čitave Crkve i ove sinode. Na molitvenom bdjenju održanom na Trgu Svetog Petra u subotu 4. listopada 2014. u pripravi za Sinodu o obitelji papa Fra-

njo je na jednostavan i konkretan način podsjetio kako obiteljsko iskustvo ima središnju važnost u životu svih ljudi, rekavši slijedeće: "Evo već se spustila i večer na ovaj naš skup. To je vrijeme u kojem ljudi žure svojim kućama da se ponovno nađu sa svojim za zajedničkim stolom, u okrilju prisnosti i ljubavi, učinjenog i primljenog dobra, susretâ koji unose toplinu u srce i daju da ono raste, to dobro vino koje u čovjekovim danima na zemlji anticipira slavlje kojem neće biti kraja. To su ujedno najteži trenuci za onoga koji se susreće licem u lice s vlastitom samoćom, u jadom obavijenom sutonu propalih snova i planova: kolike samo osobe provode dane u slijepom krugu očaja, rezignacije, ako ne i ogorčenosti; u koliko je domova nestalo vina radosti te, dakle, okusa – same mudrosti – života [...] Večeras budimo glas i jednih i drugih s našom molitvom, molitvom za sve".

2. Kao okrilje radosti i kušnji, dubokih osjećaja i, katkad narušenih, odnosâ, obitelj je uistinu "škola... čovječnosti" (usp. *Gaudium et spes*, 52), za kojom se osjeća snažna potreba. Usprkos mnogim znacima krize obitelji prisutnim u raznim sredinama "globalnog sela", želja za obitelji je i dalje živa, osobito među mladima, i to je razlog zbog kojeg Crkva, iskusna u čovjekoljubivosti i vjerna svom poslanju, naviješta bez prestanka i s dubokim uvjerenjem "evanđelje obitelji" koje joj je povjereno objavom Božje ljubavi u Isusu Kristu i koje bez prekida naučavaju crkveni oci, učitelji duhovnosti i crkveno učiteljstvo. Obitelj ima za Crkvu sasvim posebnu važnost i u trenutku u kojem su vjernici pozvani izaći iz samih sebe nužno je da obitelj ponovno prepozna sebe kao nezaobilazni subjekt za evangelizaciju. Sjetimo se samo misijskog svjedočenja mnogih obitelji.

3. O presudnoj i dragocjenoj stvarnosti obitelji rimski je biskup pozvao razmišljati sudionike biskupske sinode na njezinu trećem izvanrednom općem zasjedanju u listopadu 2014., kako bi se zatim to razmišljanje produbljivalo na redovnoj općoj sinodi koja će se održati u listopadu 2015., kao i tijekom cijele godine između dviju sinoda: "Već i okupljanje u unum oko rimskog biskupa je milosni događaj, u kojem se biskupski kolegijalitet očituje u hodu duhovnog i pastoralnog razlučivanja": tako je papa Franjo opisao sinodsko iskustvo, naznačivši njezinu zadaću u dvojakom osluškivanju Božjih znako-

va i povijesti ljudi i u dvojakoj i jedinstvenoj vjernosti koja je plod toga osluškivanja.

4. U svjetlu toga govora sabrali smo rezultate našeg razmišljanja i naših dijaloga u slijedeća tri dijela: slušanje, kako bismo sagledali stvarnost današnje obitelji, u kompleksnosti njezinih svijetlih strana i njezinih sjenâ; pogled uperen u Krista kako bismo s novom svježinom i poletnošću razmišljali o onome što nam objava, prenošena u vjeri Crkve, govori o ljepoti, ulozi i dostojanstvu obitelji; sučeljavanje u svjetlu Gospodina Isusa kako bi se razabralo putove kojima će se obnoviti Crkvu i društvo u njihovu zauzimanju za obitelj utemeljenu na braku između muškarca i žene.

Prvi dio

Slušanje: Kontekst i izazovi vezani uz obitelj

Društveno-kulturni kontekst

5. Vjerni Kristovu učenju promatramo stvarnosti obitelji u svojoj njezinoj složenosti, s njezinim svjetlima i njezinim sjenama. Pred očima su nam roditelji, bake i djedovi, braća i sestre, bliža i daljnja rodbina, i povezanost dviju obitelji koju uspostavlja svaka ženidba. Antropološko-kulturna promjena utječe danas na sve aspekte života i zahtijeva analitički i raznolik pristup. Treba istaknuti prije svega pozitivne aspekte: veću slobodu izražavanja i bolje priznavanje pravâ ženâ i djece, bar u nekim krajevima. Ali, s druge strane, treba isto tako uzeti u obzir sve veću opasnost pretjeranog individualizma koji izobličuje obiteljske veze i u konačnici promatra svakog člana obitelji kao jedan otok, što ima za posljedicu da, u određenim slučajevima, prevladava poimanje pojedinca kao osobe koja izgrađuje samu sebe prema vlastitim željama koje se shvaća kao neku apsolutnost. Tome se pridodaje također kriza vjere koja je pogodila mnoge katolike i koja je često uzrokom krizâ braka i obitelji.

6. Jedno od najvećih siromaštava kulture je samoća, plod odsutnosti Boga u životu osoba i nepostojanosti odnosâ. Postoji također opći osjećaj nemoći pred društveno-ekonomskom stvarnošću koja često na kraju dovodi obitelji do rasula. Sve veće siromaštvo i nesigurnost posla ponekad se doživljava kao pravu noćnu moru a preveliki porezi zacijelo ne potiču mlade na

sklapanje ženidbe. Često se obitelji osjećaju napuštenima zbog nezainteresiranosti ili slabe pažnje koju im posvećuju institucije. Negativne posljedice s gledišta društvene organizacije su očite: od demografske krize do teškoća u odgoju i obrazovanju, od napora u prihvaćanju novoga života do doživljavanja prisutnosti starijih osoba kao tereta, pa sve do napetosti u odnosima koje katkad vode čak do nasilja. Zadaća je države stvoriti zakonske i radne uvjete koji će mladima zajamčiti budućnost i pomoći im ostvariti njihov plan zasnivanja obitelji.

7. Postoje kulturne i vjerske sredine koje nameću posebne izazove. U nekim društvima još uvijek postoji poligamija a u nekim tradicionalnim sredinama zadržao se običaj "braka u etapama". U nekim sredinama, opet, zadržali su se pogodbeni brakovi. U zemljama u kojima su katolici u manjini postoje brojni mjeseviti brakovi i različitost vjere sa svim teškoćama koje to sa sobom povlači s pravnog aspekta kao i u pogledu krštenja i odgoja djece te uzajamnog poštivanja. U tim se brakovima može javiti opasnost relativizma ili ravnodušnosti, ali se tu krije i mogućnost jačanja ekumenskog duha i međureligijskog dijaloga u skladnom suživotu zajednica koje žive u istome mjestu. U mnogim sredinama, i to ne samo na zapadu, velikog je maha uzela praksa zajedničkog življenja prije braka odnosno izvanbračnih zajednica u kojima parovi ne žele prihvatiti oblik institucionalne veze. Tome se često pridodaje civilno zakonodavstvo koje ugrožava brak i obitelj. Uslijed sekularizacije u mnogim dijelovima svijeta povezanost ljudi s Bogom je u snažnom opadanju i vjera nije više nešto što je zajedničko čitavom društvu.

8. Mnogo se djece rađa izvan braka, osobito u nekim zemljama, a ima mnogo i one koja odrasta samo s jednim od roditelja ili u proširenoj odnosno novozasnovanoj obitelji. Broj rastava je u porastu i nerijetko se takvu odluku donosi isključivo iz razloga ekonomske naravi. Roditelji se često prepiru zbog djece i ona su prave žrtve razdora u obitelji. Očevi su često odsutni ne samo zbog ekonomskih razloga, i to upravo tamo gdje se osjeća potreba da oni jasnije preuzmu na sebe odgovornost za djecu i za obitelj. Dostojanstvo žene treba i nadalje braniti i promicati. Danas su naime, u mnogim sredinama, žene izložene diskriminaciji a sâm dar majčinstva često se kažnjava namjesto da ga se pred-

stavlja kao vrijednost. Ne smiju se zaboraviti ni sve raširenija nasilja prema ženama, koja se katkad događaju nažalost također u obiteljima, te teško i rašireno spolno sakaćenje žena u nekim kulturama. Seksualno zlostavljanje djece predstavlja nadalje najskandalozniju i najizopačeniju stvarnost današnjeg društva. I u društvima zahvaćenim nasiljem zbog rata, terorizma i prisutnosti organiziranog kriminala, svjedoči se pogoršanju obiteljskih situacija i, prije svega u velikim metropolama i na njihovim periferijama, u porastu je takozvani fenomen djece s ulice. Migracije predstavljaju još jedan znak vremena s kojim se valja uhvatiti u koštac i shvatiti sve posljedice koje ta pojava ima na obiteljski život.

Važnost afektivnog života

9. U vezi s opisanom slikom društva u mnogim se dijelovima svijeta susreće kod pojedinaca veća potreba da posvećuju brigu vlastitoj osobnosti, da upoznaju svoju nutrinu, da žive u većem skladu s vlastitim emocijama i osjećajima, te da traže kvalitetne čuvstvene odnose; ta pravedna težnja može pobuditi kod osobe želju da se zauzme oko izgrađivanja odnosâ kreativnog darivanja i uzajamnosti, koje resi snažan osjećaj odgovornosti i zajedništva nalik onom kojeg susrećemo u obitelji. Individualistička opasnost i opasnost egoizma su veoma istaknute. Pred Crkvu se postavlja izazov da pomaže parovima u sazrijevanju emocionalne dimenzije i u afektivnom razvoju promicanjem dijaloga, kreposti i povjerenja u Božju milosrdnu ljubav. Potpuna predanost koju iziskuje kršćanski brak može biti snažni protulijek napasti egoističnog individualizma.

10. U današnjem svijetu ne nedostaje kulturnih strujanja koja, kako se čini, nameću afektivnost bez granica čiji se žele istražiti svi aspekti, pa i oni najsloženiji. Pitanje afektivne krhkosti je veoma aktualno: narcisoidna, nestabilna i promjenjiva afektivnost ne pomaže uvijek pojedincima postići veću zrelost. Zabrinjava stanovito širenje pornografije i komercijalizacija tijela, koju potpomaže također zloupotreba interneta i potrebno je prokazati situaciju u kojoj žive one osobe koje su prisiljene baviti se prostitucijom. U takvim okolnostima, parovi su ponekad nesigurni, oklijevaju i muče se u iznalaženju načina da sazriju i odrastu. Mnogo je onih koji teže ostati na prvim stup-

njevima emocionalnog i spolnog života. Kriza bračnog para destabilizira obitelj i može, kroz rastave i razvode, izazvati ozbiljne posljedice po odrasle, djecu i društvo, slabeći pojedinca i društvene veze. I demografski pad, koji se duuguje protunatalističkom mentalitetu i kojem pridonose politike reproduktivnog zdravlja koje se provode na svjetskoj razini, ne samo da dovodi do situacije u kojoj izmjena naraštajâ nije više zajamčena, već prijeteći da vremenom dovede do ekonomskog osiromašnja i gubljenja nade u budućnost. Razvoj biotehnologija je također imao snažan utjecaj na natalitet.

Izazov za pastoral

11. U tome kontekstu Crkva zamjećuje potrebu da uputi riječ nade i smisla. Treba početi od uvjerenja da čovjek potječe od Boga i da će, stoga, razmišljanje u kojem će se ponovno postaviti velika pitanja o smislu ljudskih bića pronaći plodno tlo u najdubljim čovjekovim očekivanjima. Velike vrijednosti ženidbe i obitelji odgovaraju traženju koje se provlači kroz ljudski život također u dobu označenom individualizmom i hedonizmom. Potrebno je prihvaćati osobe s njihovom konkretnom egzistencijom, znati ih podupirati u njihovu traženju, poticati želju za Bogom i želju da se osjete potpuno dijelom Crkve i oni koji su doživjeli krah ili se nalaze u najrazličitijim situacijama. Kršćanska poruka uvijek u sebi sadrži stvarnost i dinamiku milosrđa i istine, koje u Kristu imaju svoju stjecišnu točku.

Drugi dio

Pogled na Krista: Evanđelje obitelji

Pogled na Krista i Božja pedagogija u povijesti spasenja

12. Ako želimo "preispitati korake koje činimo na polju suvremenih izazova, presudni je uvjet za to zadržati čvrsto uprt pogled u Isusa Krista, zastati u kontemplaciji i klanjanju njegovu licu [...]. Naime, svaki put kada se vraćamo izvoru kršćanskog iskustva otvaraju se novi putovi i neočekivane mogućnosti" (Papa Franjo, Govor od 4. listopada 2014.). Isus je muškarce i žene koje je susretao gledao s ljubavlju i nježnošću, prateći njihove korake s istinom, strpljivošću i milosrđem, naviještajući zahtjeve Božjeg kraljevstva.

13. Budući da je red stvaranja determiniran usmjerenošću na Krista, treba razlikovati, bez njihova odvajanja, razne stupnjeve kroz koje Bog objavljuje ljudskom rodu milost saveza. Iz razloga božanske pedagogije, prema kojoj red stvaranja evolviraju u red otkupljenja kroz susljedne etape, potrebno je novost sakramenta kršćanske ženidbe promatrati u kontinuitetu s iskonskom naravnim ženidbom. Tako se ovdje razumije način na koji Bog izvodi svoje djelo spasenja, bilo u stvaranju bilo u kršćanskom životu. U stvaranju: pošto je sve stvoreno po Kristu i poradi Krista (usp. Kol 1, 16), kršćani "s radošću i poštovanjem otkrivaju sjemenke Riječi koje se tu kriju. Neka vjernici ujedno budno prate duboku preobrazbu koja se zbiva među narodima" (Ad gentes, 11). U kršćanskom životu: budući da je krštenjem vjernik pridružen Crkvi po onoj domaćoj Crkvi koja je njegova obitelj, on poduzima onaj "dinamičan proces koji postupno vodi naprijed, zahvaljujući rastućem ujedinjavanju Božjih darova" (Familiaris consortio [Obiteljska zajednica], 9), putem stalnog obraćanja na ljubav koja spašava od grijeha i daruje puninu života.

14. Sâm Isus, govoreći o praiskonskom naumu o ljudskom paru, potvrđuje nerazrješivost zajednice između muškarca i žene, te kaže da "zbog tvrdoće srca vašega dopusti vam Mojsije otpustiti žene, ali od početka ne bijaše tako" (Mt 19, 8). Nerazrješivost ženidbe ("Što... Bog združi, čovjek neka ne rastavlja" Mt 19, 6), ne smije se shvaćati prije svega kao "jaram" namešten ljudima već kao "dar" koji se daje osobama združenima u bračnu zajednicu. Na taj način, Isus pokazuje kako Božja susretljivost uvijek prati čovjeka na njegovu putu, ozdravlja i preobražava otvrdnulo srce svojom milošću, usmjeravajući ga prema njegovu početlu, kroz put križa. Iz Evanđelja se zorno vidi primjer Isusa koji služi Crkvi kao paradigma. Isus je naime živio u obitelji, prvo od svojih znamenja učinio je na svadbi u Kani, naviještajući poruku vezanu uz značenje obitelji kao punini objave koja obnavlja prvobitni Božji naum (Mt 19, 3). Ali istodobno je provodio u djelo ono što je naučavao pokazujući tako pravo značenje milosrđa. To se jasno vidi u susretima sa Samarijankom (Iv 4, 1-30) i preljubicom (Iv 8, 1-11) u kojima Isus, stavom ljubavi prema grešnoj osobi, dovodi osobu do pokore i obraćanja ("idi i ne griješi više"), što je uvjet za oprostjenje.

Obitelj u Božjem naumu spasenja

15. Riječi vječnog života koje je Isus ostavio svojim učenicima obuhvaćale su učenje o ženidbi i obitelji. To nam Isusovo učenje omogućuje podijeliti Božji naum o ženidbi i obitelji u tri temeljne etape. Na početku je prvobitna obitelj, kada je Bog stvoritelj ustanovio praiskonsku ženidbu između Adama i Eve, kao čvrsti temelj obitelji. Bog ne samo da je stvorio čovjeka kao muško i žensko (Post 1, 27), već ih je tako blagoslovio da budu plodni i da se množe (Post 1, 28). Zbog toga će "čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo" (Post 2, 24). To je zajedništvo okrnjio grijeh i ono je postalo povijesni oblik u Božjem narodu, zbog kojeg je Mojsije dopustio mogućnost izdavanja otpusnog pisma radi rastave (usp. Pnz 24, 1s.). Taj je oblik prevladavao u Isusovo vrijeme. Svojim dolaskom i pomirenjem palog svijeta zahvaljujući otkupljenju koje je izvršio, završilo je doba otpočeto Mojsijem.

16. Isus, koji je sve pomirio u sebi, ponovno je vratio ženidbi i obitelji njihov prvobitni oblik (usp. Mk 10, 1-12). Obitelj i ženidba su otkupljeni od Krista (usp. Ef 5, 21-32), obnovljeni na sliku Presvetog Trojstva, otajstva iz kojeg izvire svaka prava ljubav. Ženidbeni savez, započeo u stvaranju i objavljen u povijesti spasenja, prima punu objavu svoga značenja u Kristu i njegovoj Crkvi. Od Krista po Crkvi, ženidba i obitelj primaju nužnu milost za svjedočenje Božje ljubavi i življenje zajedništva. Evanđelje obitelji provlači se kroz povijest svijeta još tamo od stvaranja čovjeka na Božju sliku i priliku (usp. Post 1, 26-27) pa sve do ispunjenja otajstva saveza u Kristu na kraju svijeta sa svadbom Jaganjčevom (usp. Otk 19, 9; Ivan Pavao II., Kateheza o ljudskoj ljubavi).

Obitelj u crkvenim dokumentima

17. "Tijekom povijesti Crkva nije prestajala naučavati o ženidbi i obitelji. Jedan od najviših izraza toga učiteljstva je ponudio Drugi vatikanski koncil, u pastoralnoj konstituciji *Gaudium et spes*, koja posvećuje cijelo poglavlje promicanju dostojanstva braka i obitelji (usp. *Gaudium et spes*, 47-52). Ondje je brak definiran kao zajednica života i ljubavi (usp. *Gaudium et spes*, 48), stavljajući ljubav u središte obitelji, pokazujući, istodobno, istinu te ljubavi pred različitim oblicima redukcionizma koji su prisutni u suvremenoj kulturi. 'Prava ljubav između muža i žene' (*Gaudium et spes*,

49) podrazumijeva uzajamno darivanje, uključuje i upotpunjuje spolnu dimenziju i čuvstvenost, odgovarajući na Božji naum (usp. *Gaudium et spes*, 48-49). Nadalje, *Gaudium et spes* u broju 48 ističe ukorijenjenost ženidbenih drugova u Kristu: Krist Gospodin 'dolazi ususret kršćanskim supruzima po sakramentu ženidbe' i s njima ostaje. U utjelovljenju, on preuzima na sebe ljudsku ljubav, čisti je, privodi punini i, svojim Duhom, daje ženidbenim drugovima sposobnost da je žive, prožimajući čitav njihov život vjere, nade i ljubavi. Na taj način bračni drugovi su kao posvećeni i, po sebi svojstvenoj milosti, izgrađuju Tijelo Kristovo i čine domaću Crkvu (usp. *Lumen gentium*, 11), tako da Crkva, da bi potpuno shvatila njegovo otajstvo, upravlja svoj pogled na kršćansku obitelj, koja to očituje na istinski način" (*Instrumentum laboris*, 4).

18. "Na tragu Drugog vatikanskog koncila, papinsko je učiteljstvo produbilo učenje o ženidbi i obitelji. Na osobit je način Pavao VI., enciklikom *Humanae vitae*, istaknuo duboku vezu između bračne ljubavi i rađanja života. Sveti Ivan Pavao II. je posvetio obitelji posebnu pažnju kroz svoje kateheze o ljudskoj obitelji, Pismo obiteljima (*Gratissimam sane*) i nadasve apostolskom pobudnicom *Familiaris consortio*. U tim dokumentima papa je definirao obitelj kao 'put Crkve'; ponudio je cjeloviti pogled na poziv na ljubav muškarca i žene; predložio je temeljne smjernice za pastoral obitelji i za prisutnost obitelji u društvu. Na osobit način, govoreći o bračnoj ljubavi (usp. *Familiaris consortio*, 13), opisao je način na koji bračni drugovi, u svojoj uzajamnoj ljubavi, primaju dar Kristova Duha i žive svoj poziv na svetost" (*Instrumentum Laboris*, 5).

19. "Benedikt XVI. u enciklici *Deus caritas est* ponovno se vratio temi istine o ljubavi između muškarca i žene, na koje puno svjetlo baca samo ljubav Krista rassetoga (usp. *Deus caritas est*, 2)" (*Instrumentum laboris*, 6). On kaže kako "brak utemeljen na isključivoj i konačnoj ljubavi postaje slika odnosa Boga s njegovim narodom i obratno: način na koji Bog ljubi postaje mjera ljudske ljubavi" (*Deus caritas est*, 11). Nadalje, u enciklici *Caritas in veritate*, ističe važnost ljubavi kao počela života u društvu (usp. *Caritas in veritate*, 44), mjestu u kojem se uči iskustvo zajedničkog dobra" (*Instrumentum laboris*, 6).

20. "Papa Franjo u enciklici *Lumen fidei*, govoreći o vezi između obitelji i vjere, piše: 'Kada čovjek susretne Krista, kada dopusti da ga zahvati i vodi njegova ljubav tada njegov život dobiva širi obzor i čvrstu nadu koja neće razočarati. Vjera nije utočište za malodušne, već nešto što našem životu daje širinu. Ona pomaže otkriti veliki poziv, poziv na ljubav i jamči da je ta ljubav pouzdana, da vrijedi predati joj se, jer se njezin temelj nalazi u vjernosti Bogu, koji je jači od svake naše krhkosti' (*Lumen Fidei*, 53)" (*Instrumentum laboris*, 7).

Nerazrješivost ženidbe i radost zajedničkog života

21. Uzajamno darivanje koje je sastavni dio sakramentalne ženidbe ima svoje korijene u milosti krštenja koja uspostavlja temeljni savez svake osobe s Kristom u Crkvi. U uzajamnom prihvaćanju i s Kristovom milošću zaručnici jedno drugom obećavaju potpuno darivanje, vjernost i otvorenost životu, oni prepoznaju kao konstitutivne elemente ženidbe darove koje im Bog pruža, shvaćajući ozbiljno preuzetu obvezu, u njegovo ime i pred Crkvom. U vjeri je moguće prihvatiti dobra ženidbe kao obveze koje je lakše održati uz pomoć milosti sakramenta. Bog posvećuje ljubav zaručnikâ i potvrđuje njezinu nerazrješivost, pružajući im pomoć da žive u vjernosti, uzajamnom upotpunjivanju i otvorenosti životu. Zbog toga Crkva gleda na ženidbene drugove kao na srce čitave obitelji koja također upravlja pogled prema Kristu.

22. U istoj perspektivi, ponavljajući Apostolovo učenje prema kojem je sve stvoreno u Kristu i za Krista (usp. Kol 1, 16), Drugi vatikanski koncil je iskazao poštovanje prema naravnoj ženidbi i vrijednim sastavnicama prisutnim u drugim religijama (usp. *Nostra aetate*, 2) i kulturama usprkos ograničenjima i nedostatnostima (usp. *Redemptoris missio*, 55). Prisutnost sjemena Riječi u kulturama (usp. *Ad gentes*, 11) mogla bi se, na neki način, primijeniti na neke bračne i obiteljske stvarnosti mnogih kultura i nekršćanskih osoba. Postoje dakle neke vrijedne sastavnice također u nekim oblicima izvan kršćanskog braka – utemeljenom na čvrstom i istinskom odnosu jednog muškarca i jedne žene –, za koje u svakom slučaju smatramo da su prema ovome usmjereni. Pogledom upravljenim na ljudsku mudrost

narodâ i kulturâ, Crkva priznaje također tu obitelj kao temeljnu stanicu – nužnu i plodnu – ljudskog suživota.

Istina i ljepota obitelji i milosrđa prema ranjenim i krhkim obiteljima

23. S prisnom radošću i dubokom utjehom, Crkva gleda na obitelji koje ostaju vjerne učenjima evanđelja, zahvaljujući im i hrabreći ih za svjedočenje koje pružaju. Naime, zahvaljujući njima ljepota je nerazrješive ženidbe u trajnoj vjernosti učinjena vjerodostojnom. U obitelji, "koja bi se mogla nazvati domaćom Crkvom" (*Lumen gentium*, 11), sazrijeva prvo crkveno iskustvo zajedništva među osobama, u kojoj se, po milosti, zrcali otajstvo Presvetoga Trojstva. "Ovdje se čovjek uči trudu i radosti rada, bratskoj ljubavi, plemenitom praštanju stalno obnavljanom i nadasve bogoštovlju, molitvi i prikazivanju Bogu vlastitoga života" (*Katekizam Katoličke Crkve*, 1657). Divni uzor u tome smislu je sveta nazaretska obitelj, u čijoj školi "shvaćamo zašto moramo održavati duhovnu stegu, ako želimo slijediti nauk evanđelja i postati Kristovi učenici" (Pavao VI., *Govor u Nazaretu*, 5. siječnja 1964.). Evanđelje obitelji hrani i ono sjeme koje još uvijek čeka da sazrije i mora njegovati ona stabla koja su se osušila i koja se nipošto ne smije zanemarivati.

24. Crkva, kao sigurna učiteljica i brižna majka, premda priznaje da za krštenike nema drugog ženidbenog veza osim sakramentalnog, i da je svaki njegov prekid protiv Božje volje, također je svjesna slabosti mnoge svoje djece koja se trude oko svoje vjere. "Kao posljedica toga, ne umanjujući vrijednost evanđeoskog ideala, potrebno je s ljubavlju i strpljivo pratiti eventualne etape rasta osoba u njihovu postupnom razvoju [...] Mali korak, usred velikih ljudskih ograničenosti, može biti ugodniji Bogu od izvana gledano ispravnog života onoga koji u svojem životu ne nailazi na veće teškoće. Svi imaju potrebu da ih dotakne utjeha i poticaj Božje spasenjske ljubavi, koji na tajanstven način djeluje u svakoj osobi, bez obzira na njezine mane i njene padove" (*Evangeliu gaudium*, 44).

25. U pogledu pastoralnog pristupa osobama koje su sklopile građansku ženidbu, te rastavljenim i ponovno oženjenim odnosno osobama koje žive u izvanbračnoj zajednici, zadaća je Crkve objaviti im Božju pedagogiju

milosti u njihovim životima i pomagati im postići puninu Božjeg nauma u njima. Slijedeći Kristov pogled, čije svjetlo rasvjetljuje svakog čovjeka (usp. Iv 1, 9; Gaudium et spes, 22), Crkva se okreće s ljubavlju prema onima koji sudjeluju u njezinu životu na nepotpun način i prepoznaje da Božja milost djeluje i u njihovu životu dajući im hrabrost da čine dobro, da s ljubavlju brinu jedno za drugo i budu u službi zajednice u kojoj žive i rade.

26. Crkva sa zabrinutošću gleda na nepovjerenje mnogih mladih prema predanju drugome u ženidbi, trpi zbog pre nagljenosti kojom mnogi vjernici odlučuju prekinuti preuzeti vez i sklopiti novi. Ti vjernici, koji su članovi Crkve, trebaju milosrdnu i poticajnu pastoralnu pažnju, lučeći na prikladan način situacije. Mlade krštenike treba poticati da ne oklijevaju prigrli bogatstvo koje njihovim ljubavnim planovima pruža sakrament ženidbe, ojačani potporom koju primaju od Kristove milosti i mogućnosti da sudjeluju u punini u životu Crkve.

27. U tome smislu, nova dimenzija današnjeg obiteljskog pastorala sastoji se u tome da se posveti pozornost stvarnosti građanskih ženidbi između muškarca i žene, tradicionalnim ženidbama i izvanbračnim zajednicama, koje je potrebno razlikovati od prethodna dva oblika. Kada zajednica postigne određenu stabilnost kroz javno preuzetu obvezu, kada je karakterizira duboka afektivna povezanost partnerâ, odgovornost prema djeci, sposobnost da ustraje u kušnjama, može je se promatrati kao klicu koju treba pratiti u razvoju prema sakramentu ženidbe. Izvanbračne se zajednice naprotiv vrlo često zasniva ne u pogledu moguće buduće ženidbe, već bez ikakve namjere da se uspostavi institucionalnu vezu.

28. Sukladno Isusovu milosrdnom pogledu, Crkva mora brižno i pažljivo pratiti svoju najslabiju djecu, ranjenu izgubljenom i ranjenom ljubavlju, vraćajući povjerenje i nadu, poput svjetionika neke luke ili baklje koju se nosi među ljude da prosvijetli one koji su skrenuli s pravoga puta ili se nalaze usred oluje. Svjesni da je najveće milosrđe reći istinu s ljubavlju, idemo korak dalje od suosjećanja. Milosrdna ljubav, kako što privlači i ujedinjuje, tako i preobražava i uzdiže. Poziva na obraćenje. Tako na isti način shvaćamo Gospodinov stav, koji ne osuđuje preljubnicu, već od nje traži da ne griješi više (usp. Iv 8, 1-11).

Treći dio

Sučeljavanje: pastoralne perspektive

Naviještati evanđelje obitelji danas u različitim sredinama

29. Sudionici sinode su se u svom dijalogu zadržali na nekim najurgentnijim pastoralnim pitanjima čija je konkretizacija povjerena pojedinim mjesnim Crkvama, u zajedništvu "cum Petro et sub Petro". Naviještanje evanđelja obitelji predstavlja jednu urgentnost za novu evangelizaciju. Crkva je pozvana provoditi u djelo to evanđelje s nježnošću majke i jasnoćom učiteljice (usp. Ef 4, 15), u vjernosti Kristovoj milosrdnoj kenozii. Istina se ucjepljuje u ljudsku krhkost ne zato da je osudi, već da je spasi (usp. Iv 3, 16-17).

30. Evangelizacija je zadaća čitavog Božjeg naroda, koju svaki ostvaruje prema vlastitoj službi i daru. Bez radosnog svjedočenja bračnih drugova i obitelji, domaćih Crkava, navještaj, bio on i ispravan, u opasnosti je da ne bude shvaćen i da bude zagašen morem riječi koje karakterizira naše društvo (usp. Novo millennio ineunte, 50). Sinodski su oci više puta istaknuli kako su katoličke obitelji u snazi milosti sakramenta ženidbe pozvane i same biti aktivni subjekti obiteljskog pastorala.

31. Presudnu će važnost imati isticanje primata milosti, te dakle mogućnost koju Duh daje u sakramentu. Riječ je o tome da se pomogne ljudima iskusiti da je evanđelje obitelji radost koja "ispunja srce i čitav život", jer u Kristu smo "oslobođeni od grijeha, žalosti, duhovne praznine i usamljenosti" (Evangelii gaudium, 1). U svjetlu prisposode o sijaču (usp. Mt 13, 3), naša je zadaća surađivati u sijanju: ostalo je Božje djelo. Ne treba isto tako zaboraviti da Crkva koja propovijeda o obitelji je znak proturječja.

32. Zbog toga se od čitave Crkve traži zaokret u načinu na koji vrši svoje poslanje. Ne smijemo se zaustavljati na čisto teorijskom navještaju odvojenom od stvarnih problemâ osobâ. Ne smije se zaboraviti da je kriza vjere dovela do krize braka i obitelji, i, kao posljedica toga, često je prekinuto prenošenje vjere s roditeljâ na djecu. Čvrstu se vjeru ne može pokolebati nametanjem kulturnih perspektivâ koje slabe obitelj i brak.

33. Potreban je zaokret i u govoru kako bi ovaj postao doista snažan i djelotvoran. U na-

viještanju se mora pomoći ljudima da iskuse da je evanđelje obitelji odgovor na najdublja očekivanja osobe: na njezino dostojanstvo i puno ostvarenje u uzajamnosti i zajedništvu. Ne treba samo predočavati pravila već i predlagati vrijednosti, odgovarajući na potrebu za njima koja se danas uočava i u zemljama u kojima je sekularizacija uzela najviše maha.

34. Božja je riječ izvor života i duhovnosti za obitelj. Cjelokupni obiteljski pastoral mora dopustiti da ga iznutra grade i oblikuju članovi domaće Crkve kroz molitveno čitanje i čitanje Svetog pisma u crkvenoj zajednici. Božja riječ nije samo radosna vijest za privatni život pojedinca, već i kriterij za prosuđivanje i svjetlo za raspoznavanje različitih izazova s kojima se suočavaju ženidbeni drugovi i obitelji.

35. Istodobno mnogi sinodski oci su insistirali na pozitivnijem pristupu bogatstvima različitih vjerskih iskustava, ne prešućujući teškoće. U tim različitim religioznim stvarnostima i u velikoj kulturnoj raznolikosti koja karakterizira narode uputno je cijeniti najprije pozitivne mogućnosti i u njihovu svjetlu ocjenjivati ograničenja i nedostatke.

36. Kršćanska ženidba je poziv koji se prihvata s prikladnom pripravom na putu vjere, uz zrelo razlučivanje, i ne smije se smatrati samo nekom kulturnom tradicijom ili društvenom odnosno pravnom potrebom. Zbog toga je potrebno osmisliti oblike praćenja osobe i bračnog para na način da prenošenje sadržajâ vjere ide ruku pod ruku s iskustvom života koje pruža čitava crkvena zajednica.

37. U više je navrata istaknuta potreba korjenite obnove čitave pastoralne prakse u perspektivi evanđelja obitelji, nadilazeći individualističke poglede koje ovu još uvijek karakteriziraju. Zato se opetovano insistiralo na nužnosti da se u tome svjetlu obnovi izgradnju (formaciju) prezbiterâ, đakonâ, katehistâ i ostalih pastoralnih djelatnikâ, kroz veće uključivanje samih obitelji.

38. Istaknuta je također nužnost evangelizacije koja će otvoreno prokazivati kulturne, društvene, političke i ekonomske uvjetovanosti, poput primjerice pretjeranog prostora koji se daje tržišnoj logici, a koje onemogućuju autentični obiteljski život, stvarajući preduvjete za diskriminacije, siromaštvo, isključivost, nasilje. Zato je nužno produbiti dijalog i suradnju s društvenim strukturama, te treba poticati i

podupirati laike koji se, kao kršćani, zauzimaju na kulturnom i društveno-političkom polju.

Voditi zaručnike na putu pripreve za ženidbu

39. Složena društvena stvarnost i izazovi s kojima se današnja obitelj pozvana uhvatiti u koštac zahtijevaju veću zauzetost čitave kršćanske zajednice oko pripreve zaručnikâ za ženidbu. Nužno je podsjećati na važnost kreposti. Među tim se krepostima čistoća pokazuje dragocjenim uvjetom za istinski rast ljubavi među osobama. U vezi s tom nužnošću sinodski su oci složno istaknuli potrebu većeg uključivanja čitave zajednice dajući povlašteno mjesto svjedočenju samih obitelji, kao i ukorjenjivanju pripreve za ženidbu u hod kršćanske inicijacije, ističući povezanost ženidbe s krštenjem i ostalim sakramentima. Jednako je tako istaknuta potreba posebnih programâ za bližu pripremu za ženidbu koji će predstavljati pravo iskustvo sudjelovanja u crkvenom životu i produbiti različite aspekte obiteljskog života.

Pratiti prve godine bračnog života

40. Prve godine braka su važno i osjetljivo razdoblje tijekom kojeg bračni parovi rastu u svijesti o izazovima i značenju ženidbe. Otud nužnost pastoralnog praćenja koje će se nastaviti nakon slavljenja sakramenta (usp. Familiaris consortio, treći dio). U tome je pastoralu od velike važnosti prisutnost iskusnih bračnih parova. Župa se smatra mjestom u kojem se iskusni parovi mogu staviti na raspolaganje mlađim parovima, uz eventualno sudjelovanje udrugâ, crkvenih pokretâ i novih zajednicâ. Treba poticati ženidbene drugove na temeljni stav prihvatanja velikog dara djece. Potrebno je istaknuti važnost obiteljske duhovnosti, molitve i sudjelovanja na nedjeljnoj euharistiji, potičući bračne drugove da se redovno sastaju kako bi promicali rast u duhovnom životu i solidarnosti u konkretnim životnim potrebama. Bogoslužjâ, pobožnosti i euharistijska slavlja za obitelji, poglavito na godišnjice braka, spomenuti su na sinodi kao nešto što ima vitalnu važnost za jačanje evangelizacije uz pomoć obitelji.

Pastoralna skrb za osobe koji žive u građanskom braku ili izvanbračnoj zajednici

41. Nastavljajući naviještati i promicati kršćansku ženidbu, sinoda potiče također pasto-

ralno razlučivanje situacijâ mnogih koji više ne žive tu stvarnost. Važno je uspostaviti dijalog s tim osobama kako bi se razabralo sastavne dijelove njihova života koji mogu dovesti do veće otvorenosti evanđelju ženidbe u njegovoj punini. Pastiri moraju utvrditi elemente koji mogu potpomoći evangelizaciju i ljudski i duhovni rast. Nova današnja pastoralna osjetljivost sastoji se u dokučivanju pozitivnih stvarnosti prisutnih u građanskim brakovima i izvanbračnim zajednicama, koje je potrebno razlikovati od ovih prvih. Potrebno je da u predlaganju onoga što uči Crkva, jasno potvrđujući kršćansku poruku, ukažemo također na konstruktivne elemente u onima situacijama koje još uvijek ne odgovaraju odnosno više ne odgovaraju tome idealu.

42. Primijećeno je također kako u mnogim zemljama "sve više parova živi zajedno ad experimentum, bez sklapanja ikakve ženidbe, bilo crkvene bilo građanske" (Instrumentum laboris, 81). U nekim zemljama to se posebno događa u tradicionalnim ženidbama, koje su dogovorene među obiteljima i često se slave u različitim etapama. U nekim zemljama, naprotiv, u sve je većem porastu broj onih koji traže slavljenje ženidbe u crkvi. Na jednostavnu izvanbračnu zajednicu pojedinci se često odlučuju zbog općeg mentaliteta koji se protivu institucijama i sklapanju trajne veze, ali također zbog očekivanja egzistencijalne sigurnosti (zaposlenje i stalna primanja). U drugim zemljama, na kraju, postoje brojne činjenične zajednice, ne samo zbog odbacivanja kršćanskih vrijednosti obitelji i ženidbe, već prije svega zato što se vjenčanje doživljava kao luksuz, tako da materijalna bijeda tjera pojedince da žive u činjeničnim zajednicama.

43. Svim tim situacijama treba prići konstruktivno, pokušati ih pretvoriti u hod prema punini ženidbe i obitelji u svjetlu evanđelja. Radi se o tome da ih se prihvaća i prati sa strpljivošću i osjetljivošću. U tome važnu ulogu ima privlačno svjedočenje autentičnih kršćanskih obitelji kao nositeljâ evangelizacije obitelji.

Liječiti ranjene obitelji (rastavljeni, rastavljeni neoženjeni, rastavljeni i ponovno oženjeni, jednoroditeljske obitelji)

44. Kada ženidbeni drugovi dožive probleme u svojim odnosima, moraju moći računati na pomoć i praćenje Crkve. Pastoral ljubavi i

milosrđa stremi k obnovi osobâ i odnosâ. Iskustvo pokazuje da se uz prikladnu pomoć i djelovanjem milosti pomirenja veliki postotak bračnih kriza prevladava na zadovoljavajući način. Znati oprostiti i osjetiti da nam je oprošteno je temeljno iskustvo u obiteljskom životu. Opraštanje među ženidbenim drugovima omogućuje iskusiti ljubav koja je zauvijek i nikada ne prolazi (usp. 1 Kor 13, 8). Međutim, onome koji je primio Božje opraštenje ponekad je teško smoci snage da pruži istinsko oproštenje koje preporuča osobu.

45. Na sinodi je istaknuta potreba hrabrih pastoralnih izborâ. Ponovno snažno potvrđujući vjernost evanđelju obitelji i prepoznavajući da su rastava i razvod uvijek rana koja izaziva duboka trpljenja ženidbenim drugovima koji kroz njih prolaze kao i djeci, sinodski su oci zamijetili urgentnost novih pastoralnih putova, koji polaze od zbiljske stvarnosti raskida obitelji, svjesni da se ove, često, "podnosi" s patnjom no bira u punoj slobodi. Riječ je o situacijama koje se razlikuju po osobnim i kulturnim kao i društveno-političkim faktorima. Potreban je jedan diferencirani pogled kao što je to sugerirao sveti Ivan Pavao II. (usp. Familiaris consortio, 84).

46. Svaku obitelj treba prije svega saslušati s poštivanjem i ljubavlju i pratiti vodeći se Isusovim primjerom na susretu sa učenicima na putu za Emaus. Za te situacije vrijede na osobit način riječi pape Franje: "Crkva će svoje članove – svećenike, redovnike i vjernike laike – morati uvesti u to 'umijeće praćenja drugoga' kako bi svi naučili izuti svoje sandale pred svetim tлом drugoga (usp. Izl 3, 5). Ritam toga praćenja mora biti odmjeren i ohrabrujući, odražavajući našu bliskost i pogled pun poštivanja i suosjećanja, koji ujedno ozdravlja, oslobađa i potiče rast u kršćanskom životu" (Evan-gelii gaudium, 169).

47. Posebno razlučivanje je nužno za pastoralno praćenje razvedenih, rastavljenih i ostavljenih. Treba prije svega vrednovati patnju onih koji su nepravredno pretrpjeli rastavu, razvod ili ih je bračni drug napustio, ili su zbog zlostavljanja kojima su bili izloženi od strane bračnog druga bili prisiljeni prekinuti zajednički život. Oprostiti pretrpljenu nepravdu nije lako, ali je to hod kojeg omogućuje milost. Otud nužnost pastora pomirenja i posredovanja također uz pomoć prihvatilišnih centara koje treba osnivati

u biskupijama. Jednako je tako nužno na iskren i konstruktivan način se posvetiti posljedicama razvoda ili rastave na djecu, koja su uvijek nevine žrtve tih situacija. Ona ne smiju postati "predmet" oko kojeg će se roditelji otimati te treba tražiti najbolje načine da mogu prevladati traumu rasula obitelji i rasti na najvedriji moguć način. U svakom slučaju Crkva će morati uvijek isticati nepravdu do koje vrlo često dovodi rastava. Posebnu pozornost treba posvetiti jednoroditeljskim obiteljima, a osobito treba pružiti pomoć ženama koje moraju same nositi odgovornost za kuću i odgoj djece.

48. Veliki je broj sinodskih otaca istaknuo nužnost pojednostavljenja i ubrzanja postupaka za priznavanje slučajeva ništavnosti, koji će po mogućnosti biti potpuno besplatni. Iznese ni su, među ostalim, i slijedeći prijedlozi: ukidanje drugog priziva za afirmativne presude; mogućnost određivanja administrativnog puta pod odgovornošću dijecezanskog biskupa; kratki postupak koji će se pokretati u slučajevima općepoznate ništavnosti. Neki su oci, ipak, izrazili svoje protivljenje tim prijedlozima jer ne bi jamčili pouzdan sud. Potvrđeno je da se u svim tim slučajevima radi o utvrđivanju istine o valjanosti veza. Prema nekim drugim prijedlozima trebalo bi razmotriti mogućnost da se u svezi valjanosti sakramenta ženidbe pridaje važnost ulozi vjere zaručnikâ; to ništa ne mijenja na činjenici da su sve ženidbe sklopljene među kršćenicima sakrament.

49. Što se tiče bračnih parnica, ubrzanje i pojednostavljenje postupka, koje mnogi traži, osim izobrazbu dovoljnog broja djelatnikâ, klerikâ i laikâ kojima će to biti prioritetna zadaća, zahtijeva isticanje odgovornosti dijecezanskog biskupa, koji može u svojoj biskupiji zadužiti prikladne obrazovane savjetnike koji mogu besplatno savjetovati strane o valjanosti njihove ženidbe. Tu službu može obavljati bilo neki ured bilo stručne osobe (usp. *Dignitas connubii*, čl. 113, 1).

50. Rastavljene osobe koje se nisu ponovno oženile, koje su često svjedoci bračne vjernosti, treba poticati da pronađu u euharistiji hranu koja ih podupire u njihovu stanju. Lokalna zajednica i pastiri moraju pratiti te osobe s brižnošću, posebno ako su s njima djeca ili žive u teškoj siromaštvi.

51. I situacije u kojima se nalaze rastavljene i ponovno oženjene osobe zahtijevaju pomno razlučivanje i praćenje ispunjeno poštivanjem,

izbjegavajući svaki govor i stav zbog kojih će se one osjetiti diskriminiranim i promičući njihovo sudjelovanje u životu zajednice. Briga koja se posvećuje tim osobama ne slabi vjeru zajednice i njezino svjedočenje o nerazrješivosti ženidbe, već štoviše ona upravo u toj brizi izražava svoju ljubav.

52. Razmišljalo se o mogućnosti da rastavljeni i ponovno oženjeni pristupaju sakramentima pokore i euharistije. Više se otaca snažno izjasnilo u prilog sadašnjoj disciplini, zbog konstitutivnog odnosa koji postoji između sudjelovanja u euharistiji i zajedništva s Crkvom i njezina učenja o nerazrješivosti ženidbe. Drugi su se izjasnili za pripuštanje euharistijskom stolu, koje neće vrijediti za sve, već u određenim situacijama i pod točno određenim uvjetima, posebno kada je riječ o slučajevima koji su ireverzibilni i za sobom povlače moralne obaveze prema djeci koja bi podnosila nepravedna trpljenja. Eventualnom pristupu sakramentima prethodio bi pokornički hod, pod odgovornošću dijecezanskog biskupa. To pitanje treba dalje produbljivati, imajući na umu razliku između objektivnog stanja grijeha i olakotnih okolnosti, budući da "ubrojivost i odgovornost za neki čin mogu se umanjiti ili poništiti" različitim "psihičkim ili društvenim čimbenicima" (*Katekizam Katoličke Crkve*, 1735).

53. Neki su oci iznijeli mišljenje da rastavljene i ponovno oženjene osobe ili osobe koje žive zajedno mogu plodonosno pristupiti duhovnoj pričesti. Drugi su se oci zapitali zašto onda ne mogu pristupiti sakramentalnoj. Toplo je preporučeno produbljivanje te teme u kojem će se pomoći da izađe na vidjelo osebnost tih dvaju oblika i njihova povezanost s teologijom ženidbe.

54. Problematike vezane uz mješovite ženidbe često su ponavljane u interventima sinodskih otaca. Različitost ženidbene discipline pravoslavnih Crkava u nekim slučajevima povlači za sobom probleme o kojima je nužno razmišljati na ekumenskom polju. Slično tome, za međureligijske ženidbe bit će važan doprinos dijaloga s religijama.

Pastoralna pozornost prema osobama istospolne orijentacije

55. Neke obitelji u svojoj sredini imaju osobe s istospolnom orijentacijom. U vezi s tim se pitalo koja je pastoralna pozornost prikladna obzirom na tu situaciju imajući na umu ono

što uči Crkva: "Ne postoji nikakva osnova za izjednačavanje ili traženje i najmanjih sličnosti između istospolnih zajednicâ i Božjeg nauma o braku i obitelji". Ipak, muškarce i žene s homoseksualnim sklonostima treba prihvaćati s poštivanjem i osjetljivošću. "Izbjegavat će se svaki znak nepravedne diskriminacije prema njima" (Kongregacija za nauk vjere, Razmišljanja o planovima zakonskog priznavanja zajednicâ među osobama istog spola, 4).

56. Sasvim je neprihvatljivo da crkveni pastiri budu u vezi s tim izloženi pritiscima te da međunarodne organizacije uvjetuju davanje finansijske pomoći uvođenjem zakonâ kojim se ozakonjuje "ženidbu" među osobama istog spola.

Prenošenje vjere i izazov denataliteta

57. Nije teško ustanoviti kako se sve više širi mentalitet koji rađanje novog života sputava promjenjivim individualnim planovima ili planovima bračnog para. Ekonomski faktori imaju ponekad presudan utjecaj i pridonose snažnom padu nataliteta koji slabi društvo, ugrožava odnose među naraštajima i budućnost čini neizvjesnom. Otvorenost životu je duboki zahtjev bračne ljubavi. U tome svjetlu, Crkva podupire obitelji koje prihvaćaju, odgajaju i okružuju svojom ljubavlju djecu s teškoćama u razvoju.

58. I na tome polju potrebno je krenuti od slušanja osobâ i znati predstaviti ljepotu i istinu bezuvjetne otvorenosti životu kao nešto što ljudska ljubav treba da bi se živjela u punini. Upravo na tim temeljima treba počivati adekvatno učenje o prirodnim metodama za odgovorno rađanje. Ono pomaže živjeti na skladan i svjestan način komunikaciju među bračnim drugovima, u svim njezinim dimenzijama, zajedno s odgovornošću za rađanje. Potrebno je ponovno otkriti encikliku Pavla VI. *Humanae vitae* u kojoj se ističe potreba poštivanja dostojanstva osoba u moralnom vrednovanju metodâ regulacije nataliteta. Posvajanje djece, bilo da je riječ o siročadi ili napuštenoj djeci, koju se prihvaća kao vlastitu djecu, je posebni oblik obiteljskog apostolata (usp. *Apostolicam actuositatem*, III,11), na koji je učiteljstvo više puta podsjetilo i potaknulo (usp. *Familiaris consortio*, III,II; *Evangelium vitae*, IV,93). Odluka o posvajanju i udomljavanju izražava posebnu plodnost bračnog iskustva, ne samo kada je ovo označeno neplodnošću. Ta je odluka rječiti znak obiteljske ljubavi, prilika za

svjedočenje vlastite vjere i vraćanje dječjeg dostojanstva onome koji ga je lišen.

59. Treba pomoći živjeti afektivnost, također u bračnoj vezi, kao hod sazrijevanja, u sve dubljem prihvaćanju drugoga i sve potpunijem darivanju. Potrebno je u tome smislu ponovno potvrditi nužnost pružanja odgojnih putova koji jačaju bračni život i važnost laikata koji će pružati praćenje sačinjeno od živog svjedočenja. Od velike je pomoći u tome smislu vjerna i duboka ljubav satkana od nježnosti i poštivanja, koja je kadra vremenom rasti i koja u svojem konkretnom otvaranju rađanju života stječe iskustvo jednog misterija koji je nadilazi.

Izazov odgoja i uloga obitelji u evangelizaciji

60. Jedan od temeljnih izazova s kojim se suočavaju današnje obitelji je bez sumnje odgoj, kojeg današnja kulturna stvarnost i veliki utjecaj medijâ čine još zahtjevnijim i kompleksnijim. Treba uzimati u obzir zahtjeve i očekivanja obitelji koje su kadre u svakodnevnom životu biti mjesta rasta, konkretnog i egzistencijalnog prenošenja kreposti koje oblikuju život. To ukazuje na to da roditelji imaju pravo slobodno birati koju će se vrstu odgoja i obrazovanja pružati njihovoj djeci sukladno njihovim uvjerenjima.

61. Crkva vrši dragocjenu ulogu u pružanju potpore obiteljima, počevši od kršćanske inicijacije, kroz gostoljubive zajednice. Od nje se traži, danas više nego ikad, da u složenim kao i u redovnim situacijama podupire roditelje u njihovoj odgojnoj zadaći, prateći djecu i mlade u njihovu odrastanju kroz personalizirane pristupe koji ih mogu uvoditi u puno značenje života te ih poticati na odluke i odgovornosti, življene u svjetlu evanđelja. Marija, u svojoj nježnosti, milosrđu i majčinskoj osjetljivosti, može ojačati težnju za čovječnošću i životom, zbog čega joj se obitelj i kršćanski narod obraćaju u svojoj molitvi. Pastoral i marijanska pobožnost su polazišna točka za naviještanje evanđelja obitelji.

Zaključak

62. Iznesena promišljanja, plod dijaloga na sinodi koji se vodio u velikoj slobodi i uzajamnom slušanju, žele postaviti pitanjâ i naznačiti poglede koji će morati sazrijevati i precizirati se u razmišljanjima mjesnih Crkava u godini koja nas dijeli od redovne opće biskupske

sinode predviđene za listopad 2015., posvećene pozivu i poslanju obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu. Nije riječ o donesenim odlukama ni o lakim perspektivama. Ipak, kolegijalni hod biskupâ i uključivanje čitavog Božjeg naroda pod djelovanjem Duha Svetoga, pro-

matrajući primjer Svete Obitelji, moći će nas voditi u pronalaženju putova istine i milosrđa za sve. To je želja koju nam je od samog početka naših radova papa Franjo uputio pozvavši nas na hrabrost vjere i ponizno i iskreno prihvaćanje istine u ljubavi.

Izjava stalnog promatrača Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima na otvorenoj raspravi Vijeća o stanju na Bliskom istoku

Sveta Stolica uvijek je pratila situaciju na Bliskom istoku s velikim zanimanjem i zabrinutošću. Uvijek se izjašnjavala za pregovore i dijalog među uključenim stranama. Crkva je zdušno pokušavala učiniti sve što može da pomogne žrtvama nasilja, ističe se u Izjavi nadbiskupa Bernardita Auze, apostolskog nuncija, stalnog promatrača Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima, na otvorenoj raspravi Vijeća o stanju na Bliskom istoku, uključujući i palestinsko pitanje, održanoj u New Yorku 21. listopada.

S obzirom na ubrzano pogoršanje situacije u regiji tijekom ovih posljednjih mjeseci, papa Franjo intenzivirao je svoje napore da potakne pregovore i poziva sve strane da poštuju međunarodno humanitarno pravo i temeljna ljudska prava. Prvog tjedna u mjesecu listopadu, Papa je sazvaio u Vatikanu apostolske nuncije u zemljama Bliskog istoka, stalne promatrače pri međunarodnim organizacijama i visoke dužnosnike u Vatikanu kako bi razgovarali o situaciji na Bliskom istoku. Upravo 20. listopada Papa je održao sastanak s kardinalima kako bi razgovarali o istom problemu. Nakon tih sastanaka, Sveta Stolica ponovila je svoje uvjerenje da se mir na Bliskom istoku može tražiti samo kroz pregovore, a ne kroz jednostrane odluke nametnute uz uporabu sile, ističe se u Izjavi nuncija Auze koju je Tiskovni ured Svete Stolice objavio 29. listopada.

Što se tiče izraelsko-palestinskog pitanja, Sveta Stolica ponavlja svoju potporu rješenju o dvije države. Izrael i Palestina, uz snažnu potporu nadležnih tijela Ujedinjenih naroda i cijele međunarodne zajednice, moraju raditi na konačnom cilju, a to je ostvarivanje prava Palestinaca da imaju svoju državu, suverenu i neovisnu, i prava Izraelaca na mir i sigurnosti. Što se tiče zastrašujuće situacije u Siriji, Sveta

Stolica hitno poziva sve strane da zaustave masovna kršenja međunarodnog humanitarnog prava i temeljnih ljudskih prava, a međunarodnu zajednicu da pomogne stranama pronaći rješenje. Ne postoji drugi način da se razriješi i stane na kraj nebrojenim patnjama cijele nacije, gdje polovica njezina stanovništva treba humanitarnu pomoć, a oko trećine je raseljeno, ističe se u Izjavi.

Što se tiče teških nasilja i zlostavljanja počinjenih od strane tzv. "islamske države" u Iraku i Siriji, mjerodavna tijela Ujedinjenih naroda moraju djelovati kako bi spriječila eventualne nove genocide i kako bi se pružila pomoć sve većem broju izbjeglica. Sveta Stolica posebno apelira na zaštitu etničkih i vjerskih skupina, uključujući kršćanske zajednice, koje su posebno na meti terorističkih skupina i žrtve nasilja zbog svojih etničkih korijena i vjerskih uvjerenja. Sveta Stolica inzistira na poštivanju prava tih zajednica i svih raseljenih osoba da se vrate u svoje domove i žive u dostojanstvu i sigurnosti.

Sveta Stolica nada se da će Ujedinjeni narodi nemilosrdni fenomen terorizma u svijetu koji uzima sve više maha shvatiti kao prigodu da se hitno ponovno primijeni međunarodni pravni okvir multilateralne primjene odgovornosti kako bi se zaštitilo ljude od genocida, ratnih zločina, etničkog čišćenja, zločina protiv humanosti i svi oblika nepravredne agresije. Uz lekcije naučene iz našeg neuspjeha da se zaustave nedavne strahote genocida i današnje suočavanje s očitim, masovnim kršenjem temeljnih ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, vrijeme je za hrabre odluke, ističe se u Izjavi stalnog promatrača Svete Stolice pri UN-u na engleskom jeziku.

*New York, 30. listopad 2014.
(kta/ika)*

Papa Franjo o službi biskupa, svećenika i đakona

(Opća audijencija na Trgu Sv. Petra, 12. studenog 2014.)

Svaki biskup, svećenik i đakon treba biti gostoljubiv, umjeren, uljudan, strpljiv, dobra srca; nikad se ne treba stavljati „u središte pozornosti“ ili misliti da je sveznajući, to je „osnovna gramatika“ jednoga Kristova službenika – ustvrdio je papa Franjo, 12. studenog u katehezi na općoj audijenciji na Trgu Svetoga Petra.

U dosadašnjim smo katehezama istaknuli kako Gospodin nastavlja napasati svoje stado po službi biskupa, kojima pomažu svećenici i đakoni. U njima se Isus snagom Duha Svetoga uprisutnjuje i nastavlja služiti Crkvi, jačajući u njoj vjeru, nadu i svjedočenje ljubavi – kazao je Papa.

U pastoralnim poslanicama svojim učenicima, Timoteju i Titu, apostol Pavao pomno opisuje lik biskupa, svećenika i đakona, kao i lik kršćanina u Crkvi. Posebice za biskupe, svećenike i đakone navodi neke izrazito ljudske kvalitete: gostoljubivost, umjerenost, strpljivost, blagost, pouzdanost i dobro srce – kazao je Sveti Otac.

Ponavljam: gostoljubivost, umjerenost, strpljivost, blagost, pouzdanost, milosrđe. To je – ustvrdio je Papa – abeceda, osnovna gramatika svake službe. To treba biti i osnovna gramatika svakoga biskupa, svećenika i đakona, jer bez te lijepe sklonosti prema susretu, spoznaji, dijalogu, priznavanju te smjernom i iskrenom odnosu prema braći, nije moguće radosno i vjerodostojno služiti i svjedočiti – ustvrdio je papa Franjo.

Papa je potom spomenuo temeljnu stvar koju biskupi, svećenici i đakoni trebaju „neprestano raspirivati“, odnosno dar službe; trebaju naime uvijek imati na umu da nitko nije biskup, svećenik ili đakon stoga jer je pametniji; jer je dobar i bolji od drugih, nego je to po daru ljubavi koji mu je Bog, snagom svojega Duha, udijelio za dobrobit svoga naroda. Ta je svijest ujedno i milost za koju svaki dan treba moliti. Naime, ako je pastir svjestan da je njegova služba plod milosrđa i sućuti Božjega srca, onda se ne može ophoditi kao da su mu

ostali do koljena ili kao da je zajednica njegovo vlasništvo, njegovo osobno kraljevstvo – istaknuo je Sveti Otac.

Osim toga, svijest da je sve dar, da „je sve milost“, pastiru pomaže da ne podlegne napasti da se stavi u središte pozornosti i da se uzda jedino u sebe; da ne podlegne napastima ispraznosti, ponosa, samodostatnosti, oholosti. Ako neki biskup, svećenik ili đakon misli da zna sve; da uvijek i na sve ima pravi odgovor; da mu nitko ne treba, jao njemu! – ustvrdio je Papa.

Naprotiv, opomenuo je, svijest da ga je Bog zamilovao i s njime bio milosrdan, treba crkvenoga službenika poticati da trajno bude ponizan i uviđavan. Iako svjestan da je pozvan hrabro čuvati polog vjere, slušati će što narod ima reći; znajući naime da može uvijek nešto naučiti, čak i od onih koji su daleko od vjere i od Crkve. To će ga poticati da s braćom uspostavi novi odnos, zasnovan na međusobnu dijeljenju, suodgovornosti i zajedništvu – istaknuo je Sveti Otac.

Zaključujući katehezu, Papa je sve pozvao na molitvu za pastire naših zajednica kako bi bili „živa slika zajedništva i Božje ljubavi“. Nakon kateheze, uputio je apel za kršćane – „progonjene i ubijane zbog njihove vjere“. Govoreći da s velikom strepnjom prati „njihova dramatična zbivanja, očitovao je svoju „duboku duhovnu blizinu kršćanskim zajednicama koje je pogodilo – kako je rekao – apsurdno nasilje koje ne jenjava.

Potičem pastire i vjernike da budu jaki i čvrsti u nadi – kazao je Papa, a potom se obratio svima koji imaju političke odgovornosti, na nacionalnoj i internacionalnoj razini, kao i svim osobama dobre volje, kako bi se pokrenule savjesti u korist progonjenih kršćana. Oni u svojoj zemlji imaju pravo na sigurnost, mir i slobodno ispovijedanje svoje vjere – zaključio je na kraju Sveti Otac.

(kta/rv)

Apostolsko pismo Svetog Oca Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenog života

Predrage posvećene žene i predragi posvećeni muškarci!

Pišem vam kao Petrov nasljednik, kojem je Gospodin povjerio zadaću učvrstiti braću u vjeri (usp. Lk 22, 32), i pišem vam kao vaš brat, posvećen Bogu jednako kao i vi.

Zahvaljujemo zajedno Ocu, koji nas je pozvao nasljedovati Isusa u punom prijanjanju uz njegovo evanđelje i u služanju Crkvi, i izlio u naša srca Duha Svetoga koji nam daje radost i daje nam svjedočiti čitavom svijetu njegovu ljubav i njegovo milosrđe.

Dijeleći mišljenje mnogih od vas kao i Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, u povodu 50. obljetnice dogmatske konstitucije *Lumen gentium* o Crkvi, u čijem se 6. poglavlju govori o redovnicima, te dekreta *Perfectae caritatis* o prilagođenoj obnovi redovničkoga života, odlučio sam proglasiti Godinu posvećenog života. Ona započinje 30. studenoga ove godine, na prvu nedjelju došašća, a završava blagdanom Isusova prikazanja u hramu 2. veljače 2016.

Posavjetovavši se s Kongregacijom za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, za ciljeve ove godine sam postavio iste one koje je Ivan Pavao II. predložio Crkvi na početku trećeg tisućljeća, ponavljajući, u stanovitom smislu, ono što je već rečeno u sinodskoj apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*: "Vi nemate samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koju treba pripovijedati, nego veliku povijest koju treba izgraditi! Gledajte u budućnost, u koju vas šalje Duh da s vama učini još velikih stvari" (br. 110).

I – Ciljevi za Godinu posvećenog života

1. Prvi je cilj gledati prošlost sa zahvalnošću. Svaka naša ustanova ima iza sebe bogatu karizmatiku povijest. U njezinim je počecima prisutno djelovanje Boga koji, u svome Duhu, poziva neke osobe da bliže naslje-

duju Krista, da pretoče evanđelje u posebni oblik života, da čitaju očima vjere znakove vremena, da s kreativnošću odgovore na potrebe Crkve. To je iskustvo početaka kasnije raslo i razvijalo se, uključujući nove članove u novim zemljopisnim i kulturnim okruženjima, te su tako zaživjeli novi načini ostvarivanja karizme, nove inicijative i izrazi apostolske ljubavi. Baš poput sjemena koje postaje stablo šireći svoje grane.

U ovoj će Godini biti korisno da se svaka karizmatika obitelj sjeti svojih početaka i svoga povijesnog razvoja, da zahvali Bogu koji je dao Crkvi toliko mnogo darova koji je čine lijepom i opremljenom za svako dobro djelo (usp. *Lumen gentium*, 12).

Nužno je govoriti o vlastitoj povijesti radi očuvanja identiteta živim, kao i radi jačanja jedinstva obitelji i osjećaja pripadnosti njezinih članova. Nije riječ o prekapanju po prošlosti ili njegovanju beskorisnih nostalgija, već o tome da se ponovno prisjetimo puta što su ga prošli prethodni naraštaji kako bismo u njima otkrili iskru nadahnuća, ideale, projekte, nosive vrijednosti i to u prvom redu utemeljiteljâ, utemeljiteljicâ i prvih zajednica. Na taj će se način ujedno posvijestiti i doznati kako se karizmu živjelo tijekom duge povijesti, koju je kreativnost ona oslobađala, s kojim se teškoćama morala nositi i kako se te teškoće prebrodilo. Moći će se otkriti nedosljednosti, koje su plod ljudske slabosti, a katkad također zaborava nekih bitnih aspekata karizme. Sve je to poučno i ujedno poziva na obraćenje. Kazivati vlastitu povijest znači uzdizati hvalu Bogu i zahvaljivati mu za sve njegove darove.

Zahvalni smo mu na poseban način za ovih posljednjih pedeset godina nakon Drugog vatikanskog koncila, koji je predstavljao "nalet vjetra" Duha Svetoga za čitavu Crkvu. Zahvaljujući Koncilu posvećeni je život ostvario plodni hod obnove koji je, sa svojim svjetlima i svojim sjenama, bio vrijeme milosti, označe-

no prisutnošću Duha Svetoga.

Neka ova Godina bude prigoda i da se ponizno, i ujedno s velikim pouzdanjem u Božju ljubav (usp. 1 Iv 4, 8), prizna vlastitu krhkost i da je se živi kao iskustvo Gospodinove milosrdne ljubavi; neka to bude prigoda da se snažno dovikne svijetu i radosno svjedoči svetost i vitalnost koji su prisutni kod velikog broja onih koji su pozvani nasljedovati Krista u posvećenom životu.

2. Ova nas Godina nadalje poziva živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju. Zahvalno sjećanje na prošlost potiče nas, u pomnom osluškivanju onoga što Duh Sveti danas govori Crkvi, na sve savršeniji način ostvarivati konstitutivne aspekte našeg posvećenog života.

Od početaka prvog monaštva, pa sve do današnjih "novih zajednica", svaki je oblik posvećenog života plod poziva Duha na nasljeđivanje Krista kako je predloženo u evanđelju (usp. *Perfectae caritatis*, 2). Za utemeljitelje i utemeljiteljice apsolutno pravilo je bilo evanđelje, sva ostala pravila bit će tek izraz evanđelja i sredstvo koje pomaže živjeti ga u punini. Njihov je ideal bio Krist, prionuti uza nj čitavim bićem, sve dotle da se može s Pavlom reći: "Ta meni je živjeti Krist" (Fil 1, 21); jedini je smisao zavjeta bio odjelotvoriti tu ljubav ispunjenu zanosom.

Pitanje koje smo si pozvani postaviti u ovoj Godini glasi: dopuštamo li se i na koji način i mi interpelirati evanđeljem; je li ono doista "uputa" za svakodnevni život i za izbore koje smo pozvani učiniti? Ono je zahtjevno i traži da se živi s radikalnošću i iskrenošću. Nije dovoljno samo čitati evanđelje (ipak, čitanje i proučavanje su iznimno važni), nije dovoljno samo nad njim razmatrati (i mi to činimo s radošću svakoga dana). Isus od nas traži da ga provodimo u djelo, da živimo te njegove riječi.

Je li Isus – moramo se nadalje zapitati – doista prva i jedina ljubav, kao što smo to čvrsto naumili prilikom polaganja naših zavjeta? Jedino ako je tome tako, možemo i moramo ljubiti u istini i milosrđu svaku osobu koju susrećemo na svom putu, jer smo od Njega naučili što je ljubav i kako ljubiti: znat ćemo ljubiti jer ćemo imati srce jednako njegovom.

Naši su utemeljitelji i utemeljiteljice osjećali u sebi suosjećanje koje je obuzelo Isusa kada je

vidio mnoštvo koje je bilo kao raspršene ovce bez pastira. Kao što je Isus, nošen tim suosjećanjem, darivao svoju riječ, ozdravljao bolesne, davao jesti kruh, prinio sam svoj život, tako su se utemeljitelji stavljali u službu ljudskog roda kojem ih je Duh poslao, na najrazličitije načine: molitvom, propovijedanjem evanđelja, katehezom, poučavanjem, služenjem siromašnima, bolesnima... Maštovitost ljubavi nije poznavala granica i znala je otvarati bezbrojne putove za nošenje daha evanđelja u kulture i najrazličitije društvene sredine.

Godina posvećenog života nam postavlja pitanje o vjernosti misiji koja nam je povjerena. Odgovaraju li naše službe, naša djela, naše prisutnosti onome što je Duh Sveti tražio od naših utemeljitelja, jesu li prikladne za postizanje njihovih ciljeva u današnjem društvu i Crkvi? Postoji li nešto što moramo mijenjati? Imamo li istu veliku ljubav prema našem narodu, jesmo li mu blizu do te mjere da dijelimo njegove radosti i boli, tako da uistinu možemo shvatiti potrebe i pružiti svoj doprinos da na njih odgovorimo? "Ista velikodušnost i samoodricanje koji su potaknuli utemeljitelje – tražio je već sveti Ivan Pavao II. – moraju pokretati vas, njihove duhovne sinove, da održavate živima karizme da se one, istom onom snagom Duha Svetoga koji ih je pobudio, nastave obogaćivati i prilagođavati, ne gubeći svoj istinski značaj, kako biste se stavili u službu Crkve i priveli punini uspostavu njegova Kraljevstva"(1).

U sjećanju na početke izlazi na vidjelo još jedan sastavni dio projekta posvećenog života. Utemeljitelji i utemeljiteljice su bili očarani jedinstvom Dvanaestorice s Isusom kao i zajedništvom kojim se odlikovala prva jeruzalemska zajednica. Osnivanjem vlastite zajednice svi su oni kanili ponovno stvoriti te evanđeoske modele, gdje će svi biti jedno srce i jedna duša, uživati Gospodinovu prisutnost (usp. *Perfectae caritatis*, 15).

Živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju znači postati "prekaljeni u zajedništvu", "svjedoci i tvorci onog 'plana zajedništva' koje je na vrhuncu čovjekove povijesti po Božjem naumu"(2). U društvu sukoba, teškog suživota među različitim kulturama, tlačenja slabih, nejednakosti, pozvani smo pružiti konkretni

model zajedništva koji, kroz priznavanje dostojanstva svake osobe i dijeljenje dara kojeg svaki može biti nositelj, omogućuje živjeti bratske odnose.

Budite dakle muškarci i žene zajedništva, odvažite se da budete prisutni ondje gdje postoje razlike i napetosti, i budite vidljivi znak prisutnosti Duha Svetoga koji ulijeva u srca veliku ljubav da svi budemo jedno (usp. Iv 17, 21). Živite mistiku susreta: "sposobnost čuti, slušati druge osobe. Sposobnost zajedničkog traženja puta, metode" (3), puštajući da vas u tome prosvjetljuje odnos ljubavi među Božanskim osobama (usp. 1 Iv 4,8) kao model svakog interpersonalnog odnosa.

3. Prigriliti budućnost s nadom želi biti treći cilj ove Godine. Poznate su nam teškoće s kojima suočava posvećeni život u svojim različitim oblicima: opadanje zvanjâ i starenje, napose u zapadnom svijetu, ekonomski problemi kao posljedica teške ekonomske krize, izazovi internacionalizacije i globalizacije, zamke relativizma, marginalizacija i društvena beznačajnost... Upravo u tim nesigurnostima, koje dijelimo s mnogim našim suvremenicima, ostvaruje se naša nada, plod vjere u Gospodina povijesti koji nam nastavlja ponavljati: "Ne boj... se: jer ja sam s tobom" (Jr 1, 8).

Nada o kojoj govorimo ne temelji se na brojevima ili djelima, nego na Onome u kojeg smo stavili svoje pouzdanje (usp. 2 Tim 1, 12) i kojem "ništa nije nemoguće" (Lk 1, 37). To je nada koja ne razočarava i koja će omogućiti posvećenom životu da nastavi ispisivati veliku povijest u budućnosti, koju moramo uvijek imati pred očima, svjesni da nas prema njoj odlučno vodi Duh Sveti kako bi nastavio s nama činiti velike stvari.

Ne podlegnite napasti brojeva i djelotvornosti, a još manje napasti da se uzdate u vlastite snage. Istražite obzore svoga života i sadašnjeg trenutka "u budnom bdjenju". S Benediktom XVI. vam ponavljam: "Ne pridružujte se zlogukim prorocima koji naviještaju svršetak ili besmisao posvećenog života u današnjoj Crkvi; radije se zaodjenite Isusom Kristom i zaogrните oružjima svjetlosti – kao što poziva sveti Pavao (usp. Rim 13, 11-14) – te ostanite budni i bdijte" (4). Nastavimo i uvijek se iznova vraćajmo na svoj put s povjerenjem u Gospodina.

Obraćam se poglavito vama, mladi. Vi ste sadašnjost zato što već aktivno živite u krilu svojih ustanova, pružajući presudan doprinos svježinom i velikodušnošću svog opredjeljenja. Vi ste istodobno i njihova budućnost jer ćete ubrzo biti pozvani preuzeti vodeću ulogu u animaciji, izgradnji (formaciji), služenju, misiji. U ovoj ćete Godini vi voditi glavnu riječ u dijalogu sa starijim naraštajem. U bratskom zajedništvu moći ćete se obogatiti njegovim iskustvom i mudrošću i, istodobno, moći ćete mu dozvati u svijest ideale koje je upoznao na početku svog redovničkog života, pružiti polje i svježinu svog zanosa, te ćete tako zajedničkim snagama iznjedrili nove načine življenja evanđelja i sve prikladnije odgovore na potrebe za svjedočenjem i naviještanjem.

Raduje me saznanje da ćete vi mladi iz različitih ustanova imati prigode za svoje susrete. Neka susret postane uobičajeni put zajedništva, uzajamne potpore i jedinstva.

II – Očekivanja vezana uz Godinu posvećenog života

Što napose očekujem od ove Godine milosti posvećenog života?

1. Prije svega da bude uvijek istina ono što sam jednom rekao: "Gdje god su redovnici ondje je radost". Pozvani smo iskusiti i pokazati da je Bog sposoban ispuniti naše srce i učiniti nas sretnima, te nema potrebe tražiti drugdje našu sreću; da istinsko bratstvo življeno u našim zajednicama jača našu radost; da nas naš potpuni dar u služenju Crkvi, obiteljima, mladima, starijima, siromašnima ostvaruje kao osobe i daje puninu našem životu.

Da među nama ne bude tužnih lica, nesretnih i nezadovoljnih osoba, jer "nasljedovanje s tugom na licu je žalosno nasljedovanje". I mi, kao i svi drugi muškarci i žene, doživljavamo teškoće, noći duha, razočaranja, bolesti, opadanje snaga uslijed starenja. Upravo u ovome morali bismo pronaći "savršenu radost": naučiti prepoznati Kristovo lice koji je bio u svemu sličan način te dakle iskusiti radost znajući da smo slični njemu koji, iz ljubavi prema nama, nije se sustezao podnijeti križ.

U društvu koje se razmeće kultom efikas-

osti, salutizma, uspjeha i koje marginalizira siromašne i isključuje "gubitnike", možemo, svojim životom, svjedočiti istinu svetopisamskih riječi: "kad sam slab, onda sam jak" (2 Kor 12, 10).

Na posvećeni život možemo primijeniti ono što sam napisao u apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium*, navodeći jednu homiliju Benedikta XVI.: "Crkva ne raste kroz prozelitizam već 'privlačnošću'" (br. 14). Da, posvećeni život ne raste ako organiziramo lijepe kampanje za promicanje zvanja, već ako djevojke i mladići koji nas susretu osjete privlačnost prema duhovnom zvanju, ako vide da smo sretni muškarci i žene! Isto tako apostolska djelotvornost posvećenog života ne ovisi o djelotvornosti i snazi sredstava koja se koriste. Vaš je život taj koji mora govoriti, život koji zrači radošću i ljepotom življenja evanđelja i nasljedovanja Krista.

Ponavljam i vama ono što sam rekao crkvenim pokretima na proteklom duhovskom bdjenju: "Vrijednost Crkve, u osnovi, je živjeti evanđelje i davati svjedočanstvo naše vjere. Crkva je sol zemlje, ona je svjetlo svijeta, pozvana je uprisutniti u društvu kvasac Božjeg kraljevstva i ona to čini prije svega svojim svjedočanstvom, svjedočenjem bratske ljubavi, solidarnosti i dijeljenja" (18. svibnja 2013.).

2. Očekujem da "probudite svijet", jer je proroštvo karakteristično obilježje posvećenog života. Kao što sam poručio generalnim poglavarima: "evanđeoska radikalnost nije svojstvena samo redovnicima: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban način, na proročki način". Ovo je prioritet koji se danas traži: "biti proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji... Nikada se redovnik ne smije odreći proroštva" (29. studenog 2013.).

Prorok prima od Boga sposobnost proniknuti povijest u kojoj živi i tumačiti događaje: on je nalik straži koja bdije noću i zna kada će svanuti (usp. Iz 21, 11-12). Poznaje Boga i poznaje muškarce i žene svoju braću i sestre. Sposoban je razlučivati kao i prokazivati zlo grijeha i nepravde, jer je slobodan, ne smije odgovarati drugim gospodarima osim Bogu, nema drugih interesa osim Božjih. Prorok je redovito na strani siromaha i nezaštićenih, jer zna da

je sâm Bog na njihovoj strani. Očekujem dakle da ne održavate živim "utopije", već da znate stvarati "druga mjesta", gdje se živi evanđeoska logika dara, bratstva, prihvaćanja različitosti, uzajamne ljubavi. Samostani, zajednice, duhovni centri, citadele, škole, bolnice, obiteljski domovi i sva ona mjesta koja su nastala kao plod karizmatičke ljubavi i kreativnosti i koja će i dalje nastajati s daljnjom kreativnošću moraju sve više postajati kvasac za društvo nadahnuto na evanđelju, "grad na gori" koji govori o istini i snazi Isusovi riječi.

Ponekad, kao što se dogodilo Iliji i Joni, može doći napast da pobjegnemo, da izbjegnemo zadaću proroka, jer je previše zahtjevana, jer smo umorni, razočarani rezultatima. Ali prorok zna da nije nikada sam. I nama, kao i Jeremiji, Bog jamči: "Ne boj... se: jer ja sam s tobom da te izbavim" (Jr 1, 8).

3. Redovnici i redovnice, kao i sve druge posvećene osobe, naziva se, kao što sam malo prije podsjetio, "prekaljenima u zajedništvu". Očekujem zato da "duhovnost zajedništva", na koju je pokazao Ivan Pavao II., postane stvarnost te da vi budete prvi koji će postati svjesni "velikog izazova koji je pred nama" u ovom novom tisućljeću: "učiniti Crkvu domom i školom zajedništva" (5). Uvjeren sam da ćete u ovoj Godini ozbiljno raditi na tome da ideal bratstva kojeg su težili postići utemeljitelji i utemeljiteljice raste na raznim razinama, kao u koncentričnim krugovima.

Zajedništvo se ostvaruje prije svega u pojedinim zajednicama svake ustanove. U vezi s tim vas pozivam da ponovno pročitate moje česte istupe u kojima se ne umaram ponoviti da su kritike, ogovaranja, zavisti, ljubomore, antagonizmi stavovi kojima nema mjesta u našim kućama. Kada su te pretpostavke ispunjene hod ljubavi koji se otvara pred nama je malne beskonačan, jer se tada teži uzajamnom prihvaćanju i pažnji, provodi se u djelo zajedništvo materijalnih i duhovnih dobara, bratsko ispravljanje, poštivanje prema slabijima... To je "mistička zajedničkog života", koja naš život čini "svetim putovanjem" (6). Moramo također preispitati odnos među osobama koje pripadaju različitim kulturama, s obzirom na to da naše zajednice postaju sve više internacionalne. Kako dopustiti svakome da se izražava, da bude

prihvaćen sa svojim specifičnim darovima, da postane u punini suodgovoran?

Očekujem nadalje da se poveća zajedništvo među članovima različitih ustanova. Ne bi li ova Godina trebala biti prilika da se s većom hrabrošću izađe iz granica vlastite ustanove kako bi se zajednički stvaralo, na lokalnoj i općoj razini, zajedničke projekte formacije, evangelizacije, socijalnih djelovanja? Na taj će se način moći djelotvornije pružiti stvarno proročko svjedočenje. Zajedništvo i susret među različitim karizmama i zvanjima je hod nade. Nitko ne gradi budućnost tako da se izolira, niti isključivo vlastitim snagama, već tako da se prepozna u istini zajedništva koje se uvijek otvara susretu, dijalogu, slušanju, uzajamnom pomaganju i štiti nas od bolesti autoreferencijalnosti.

Istodobno, posvećeni je život pozvan težiti iskrenoj sinergiji među svim pozivima u Crkvi, počevši od prezbiterâ i laikâ, odnosno "da omogući rast duhovnosti zajedništva prije svega u vlastitoj sredini, a zatim u samoj crkvenoj zajednici i preko njezinih granica" (7).

4. Očekujem, nadalje, od vas ono što tražim od svih članova Crkve: izaći iz samih sebe i poći na egzistencijalne periferije. "Pođite po svem svijetu" bile su posljednje riječi koje je Isus uputio svojim i koje nastavlja upućivati danas svima nama (usp. Mk 16, 15). Postoji čitav jedan svijet koji čeka: osobe koje su izgubile nadu, obitelji u teškoćama, napuštena djeca, mladi kojima je oduzeta budućnost, bolesnici i starije napuštene osobe, bogati siti dobrima i s prazninom u srcu, muškarci i žene u traženju smisla života, oni koji žedaju za Bogom...

Ne budite prignuti nad samima sobom, ne dopustite da vas uguše male zadjevice u kući, ne ostanite zatvorenici svojih problema. Ovi će se riješiti ako budete išli van pomagati drugima da riješe svoje probleme i naviještaju radosnu vijest. Naći ćete život darivajući život, naći ćete nadu dajući nadu, ljubav ljubeći.

Očekujem od vas konkretne geste prihvaćanja izbjeglica, blizine siromašnima, kreativnosti u katehezi, u naviještanju evanđelja, u uvođenju u molitveni život. Samim tim nadam se da će doći do racionalizacije struktura, ponovnog korištenja velikih kuća za djela koja više odgovaraju sadašnjim potrebama evangelizacije i

karitasa, te prilagodbe djelâ novim potrebama.

5. Očekujem da se svi oblici posvećenog života propitkuju o onome što Bog i današnji svijet traže.

Samostani i grupe kontemplativnog usmjerenja mogli bi dogovarati međusobne susrete, odnosno povezivati se na najrazličitije načine sa ciljem uzajamne razmjene iskustava o molitvenom životu, o tome kako rasti u zajedništvu sa čitavom Crkvom, kako podupirati progone kršćane, kako prihvaćati i pratiti oni koji teže intenzivnijem duhovnom životu ili trebaju duhovnu ili materijalnu potporu.

Isto će moći činiti karitativne ustanove, posvećene poučavanju, promicanju kulture, zatim one koje su prionule naviještanju evanđelja ili vrše pojedine pastoralne službe, te svjetovne ustanove u njihovoj kapilarnoj prisutnosti u društvenim strukturama. Maštovitost Duha Svetoga je iznjedrila tako različite načine života i djela koje nije moguće lako nabrojiti ili uklopiti u unaprijed sastavljene obrasce. Nije mi stoga moguće referirati se na svaki pojedini karizmatički oblik. Ipak, nitko ne bi smio u ovoj Godini izmaknuti ozbiljnom preispitivanju o svojoj prisutnosti u životu Crkve i o načinu na koji odgovara na stalna i nova pitanja koja se uzdižu oko nas, na vapaj siromašnih.

Jedino u toj pozornosti na potrebe svijeta i u poučljivosti poticajima Duha, ova će se Godina posvećenog života pretvoriti u istinski kairòs, Božje vrijeme bogato milošću i preobrazbom.

III – Obzori Godine posvećenog života

1. Ovim svojim pismom, osim posvećenim osobama, obraćam se i vjernicima laicima koji, s njima dijele ideale, duh, poslanje. Neke redovničke ustanove imaju u vezi s tim drevnu tradiciju, drugi pak tek nedavna iskustva. Doista, oko svake redovničke obitelji, kao i oko družbi apostolskog života i samih svjetovnih ustanova, postoji veća obitelj, "karizmatička obitelj", koja obuhvaća više ustanova koje se prepoznaju u istoj karizmi, i poglavito Kristove vjernike laike koji se osjećaju pozvanima, upravo u svojem laičkom staležu, pripadati istoj karizmatičkoj stvarnosti.

Potičem i vas, laici, da živite ovu Godinu posvećenog života kao milost koja vas može uč-

initi svjesnijima primljenog dara. Slavite je sa čitavom "obitelji", da biste zajedno rasli i odgovorili na pozive Duha Svetoga u današnjem društvu. U nekim prigodama, kada se u ovoj godini budu organizirali zajednički susreti posvećenih osoba različitih ustanova, pobrinite se da i vi budete ondje prisutni kao izraz jednog Božjeg dara, tako da upoznate iskustva drugih karizmatičkih obitelji, drugih skupina laika te se tako uzajamno obogaćujete i podupirete.

2. Godina posvećenog života ne tiče se samo posvećenih osoba, već čitave Crkve. Obraćam se tako čitavom kršćanskom narodu da postane sve više svjestan dara kojeg predstavlja prisutnost tolikih posvećenih muškaraca i žena, tih baštinka velikih svetaca koji su istkali povijest kršćanstva. Što bi bila Crkva bez svetog Benedikta i svetog Bazilija, bez svetog Augustina i svetog Bernarda, bez svetoga Franje i svetog Dominika, bez Ignacija Loyolskog i svete Terezije Avilske, bez svete Anđele Merici i svetog Vinka Paulskog? Taj je popis gotovo beskonačan, seže sve do svetog Ivana Bosca i blažene Terezije iz Kolkate. Blaženi Pavao VI. je rekao: "Bez toga konkretnog znaka, ljubav koja pokreće čitavu Crkvu našla bi se u opasnosti da ohladi, spasenjski paradoks evanđelja da otupi, 'sol' vjere da se razvodni u svijetu koji prolazi kroz razdoblje sekularizacije" (Evangelica testificatio, 3).

Pozivam dakle sve kršćanske zajednice da u ovoj Godini prije svega zahvaljuju Gospodinu i sa zahvalnošću se spominju primljenih dobara kao i onih koja nastavljamo primati po svetosti utemeljitelja i utemeljiteljica i vjernosti vlastitoj karizmi tolikih posvećenih osoba. Pozivam vas da se svi okupite oko posvećenih osoba, da se radujete zajedno s njima, da dijelite s njima teškoće, da s njima surađujete, koliko je to moguće, u ostvarivanju njihove službe i njihova djela, koji su u konačnici služba i djelo čitavo Crkve. Dajte da osjete ljubav i toplinu čitavog kršćanskog naroda.

Blagoslivljam Gospodina zbog sretne podudarnosti Godine posvećenog života sa Sinodom o obitelji. Obitelj i posvećeni život su pozivi koji nose bogatstva i milost za sve, prositori humanizacije u izgrađivanju vitalnih odnosa, mjesta evangelizacije. Oni se mogu uzajamno pomagati.

3. Ovim svojim pismom usuđujem se obratiti također posvećenim osobama i članovima bratstava i zajednica koji pripadaju Crkvama čija se tradicija razlikuje od katoličke. Monaštvo je baština nepodijeljene Crkve i još je uvijek veoma živo kako u pravoslavnim Crkvama tako i u Katoličkoj crkvi. Na njemu se, kao i na drugim kasnijim iskustvima iz razdoblja u kojem je zapadna Crkva bila još uvijek ujedinjena, nadahnjuju slične inicijative ponikle na tlu crkvenih zajednica reformacije, koje su zatim nastavile radati u svome krilu daljnje izraze bratskog zajedništva i služenja.

Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života isplanirala je inicijative kojima je cilj omogućiti susrete pripadnika iskustava posvećenog i bratskog života različitih Crkava. Toplo preporučujem te susrete kako bi poraslo međusobno poznavanje, poštivanje, uzajamna suradnja, tako da ekumenizam posvećenog života bude na pomoć sveobuhvatnom hodu prema jedinstvu među svim Crkvama.

4. Ne smijemo zatim zaboraviti da je fenomen monaštva i ostalih izraza redovničkog bratstva prisutan u svim velikim religijama. Ne nedostaje, čak i ustaljenih, iskustava dijaloga među monaškim zajednicama Katoličke crkve i nekih velikih religijskih tradicija. Nadam se da će Godina posvećenog života biti prigoda za ocjenjivanje prijednenog puta, za senzibiliziranje posvećenih osoba na tome polju, kako bi se preispitali koje daljnje korake treba poduzeti prema sve dubljem uzajamnom poznavanju i oko suradnje na svim zajedničkim područjima služenja ljudskom životu.

Zajednički hod je uvijek jedno obogaćenje i može utrti nove putove odnosima između narodâ i kulturâ koji su u ovom razdoblju obilježeni silnim teškoćama.

5. Obraćam se na kraju na poseban način mojoj braći u biskupstvu. Neka ova Godina bude prigoda da se od srca i s radošću prihvatiti posvećeni život kao duhovno bogatstvo koje pridonosi dobru čitava Kristova tijela (usp. *Lumen gentium*, 43) a ne samo redovničkih obitelji. "Posvećeni život je dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu" (8). Zbog toga, kao dar Crkvi, to nije izdvojena ili marginalna

stvarnost, već joj intimno pripada, u samom je srcu Crkve kao odlučujući čimbenik njezina poslanja, budući da izražava duboku narav kršćanskog poziva i težnju čitave Crkve Zaručnice prema jedinstvu s njezinim Zaručnikom; dakle "nepobitno pripada njezinu životu i svetosti" (isto, 44).

U tome kontekstu pozivam vas, pastire partikularnih Crkava, na posebnu brižnu skrb u promicanju u vašim zajednicama različitih karizmi, bilo onih čiji korijeni sežu u prošlost bilo novih, podupirući, animirajući, pomažući u razlučivanju; s nježnošću i ljubavlju budite bliski onim posvećenim osobama koje se nalaze u situacijama patnji i slabosti, i, prije svega, prosvjetljuje svojim učenjem Božji narod o vrijednosti posvećenog života tako da u Crkvi

zablista njegova ljepota i svetost.

Povjeravam Mariji, Djevici slušanja i kontemplacije, prvoj učenici svoga ljubljenog Sina, ovu Godinu posvećenog života. U nju, ljubljenu Očevu kćer urešenu svim darovima milosti, gledamo kao u nenadmašni uzor onog nasljedovanja u ljubavi prema Bogu i u služenju bližnjemu.

Zahvalan već sada zajedno s vama za darove milosti i svjetla kojima će nas Gospodin obogatiti, sve vas pratim apostolskim blagoslovom.

*Iz Vatikana, 21. studenog 2014., spomendan
Prikazanja Blažene Djevice Marije.*

FRANJO

- 1 Apost. pismo Los caminos del Evangelio, redovnicima i redovnicama Latinske Amerike u prigodi 500. obljetnice evangelizacije novoga svijeta, 29. lipnja 1990., 26.
- 2 Sveta kongregacija za redovnice i svjetovne ustanove, Redovnici i promicanje čovjeka, 12. kolovoza 1980., 24.
- 3 Govor rektorima i učenicima papinskih zavoda i konvikata, 12. svibnja 2014.
- 4 Homilija na blagdan Isusova prikazanja u hramu, 2. veljače 2013.
- 5 Apost. pismo Nadolaskom novog tisućljeća (Novo millennio ineunte), 6. siječnja 2001., 43.
- 6 Apost. pob. Evangelii gaudium, 24. studenog 2013., 87.
- 7 Ivan Pavao II., Posinod. apost. pob. Vita consecrata, 25. ožujka 1996., 51.
- 8 Mons. J. M. Bergoglio, Intervent na Sinodi o posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu, XVI. opća kongregacija, 13. listopada 1994.

Završno zajedničko priopćenje CCEE-a i COMECE-a

U hodu prema bratskijoj i solidarnijoj Europi

II. europskih socijalnih katoličkih dana (Madrid 18. - 21. rujna 2014.)

Europa je životna i sudbinska zajednica. Pred izazovom socijalne krize, kršćani imaju sva potrebna sredstva da probude bratskiju i solidarniju Europu koja će u srce svoga projekta staviti ljudsku osobu. Aktualna kriza pruža priliku kršćanima da se zauzmu na nov i odlučan način u korist Europe solidarnosti i mira.

To je osjećaj koji proizlazi iz interakcije između sudionika: laika, redovnika i redovnica te biskupa u spomenutim II. europskim socijalnim katoličkim danima. Tijekom susreta u Madridu izmijenjena su iskustava doživljena na terenu, diskusije i trenutci zajedništva i molitve. Susret je omogućio da se objelodani bogatstvo i raznolikost zauzetosti kršćana u društvu.

Susret, koji su inicirale dvije europske biskupske institucije: COMECE-a (Vijeće biskupskih konferencija Europske Unije) i CCEE-a (Vijeća europskih biskupskih konferencija), u suradnji s Madridskom nadbiskupijom, organiziran je u suradnji sa Španjolskom biskupskom konferencijom. Oko 200 sudionika: delegata biskupskih konferencija u Europi ili udruuga i crkvenih tijela na tom kontinentu, kao predstavnika 31 zemlje, okupili su se kako bi razgovarali o temi: „Kršćanska vjera i budućnost Europe“.

Prof. Javier Prades María López otvorio je zasjedanje uvodnim govorom o konceptu ljudske osobe. Tijekom tri plenarna zasjedanja raspravljano je o tri glavne teme. Prvo zasjedanje, tijekom kojeg je glavni uvodničar bio predsjednik COMECE-a kardinal Reinhard Marx, pod naslovom „Kriza ili promjena?“, omogućilo je da se na izvanredan način razradi stanje trenutne ekonomske i socijalne krize u Europi i različitih izazova s kojima se Europljani danas trebaju sučeliti. Između ostalog, detaljno je ispitana potreba da se usmjeri europska konstrukcija prema jednoj socijalnijoj Europi i formulirani su pojedini prijedlozi na temelju toga ponovnog usmjerenja. Kršćani su pozvani više nego ikada sudjelovati u ovoj avanturi poticani svojom vjerom i svojim boga-

tim iskustvom na socijalnom području.

Prof. Stefano Zamagni otvorio je drugo zasjedanje posvećeno promišljanjima o gospodarstvu i zaposlenju. Upozorio je na činjenicu da su naše socijalne politike na nacionalnoj razini strukturirane oko pojedinca i vezane na pojedinca dok bi na poseban način trebale uzeti u obzir potrebe obitelji.

Na koncu, Breda O'Brien i prof. Balázs Shanda uveli su u rad trećeg zasjedanja posvećenog temi: „Osoba i obitelj kao temelj društva i ljudskih prava“. Breda O'Brien, novinarka i majka obitelji, pozvala je da se razvije teologija braka koja temelji svoje korijene prije svega na stvarnosti koju žive supružnici. Sa svoje strane, prof. Shanda, govoreći o dostojanstvu kao temelju ljudskih prava, opisao je pokušaje da se promijene zakoni koji se odnose na ljudsko dostojanstvo. Nakon što su prepoznali važnost da kršćani nastave služiti zajedničkom dobru u zakonodavnom radu, zaključeno je da, kroz djelovanje na području odgoja, kršćani mogu senzibilizirati za poštovanje dostojanstva svakog ljudskog bića.

Zasjedanja su obogaćena svjedočanstvima osoba zauzetih na socijalnom planu te u svijetu poduzetništva, politike, volonterstva ili vjerskih zajednica. Drugi dio susreta održan je u obliku radnih skupina na sljedeće teme: budućnost mladih u Europi, fenomen migracija, solidarnost između generacija, kultura volonterstva, sloboda odgoja, obiteljske politike, ljudski život u tehnološkom društvu.

Kardinal Angelo Bagnasco, potpredsjednik CCEE-a, podsjetio je sudionike da je Crkva u stanju sučeliti se sa svim tim izazovima, pod uvjetom da kršćani, pokretani svojom vjerom, budu kadri izići iz svoje udobnosti kako bi išli u susret svojoj braći i sestrama gdje god se nalazili.

Sudionici su ohrabreni u svom radu porukom pape Franje.

Na kraju, na molitvenom bdijenju, održanom u subotu navečer u katedrali u Almudeni, Madridani su imali mogućnost ujediniti se

s delegatima u molitvi za mir u Europi, na Bliskom Istoku i za različite krizne situacije u svijetu. Posebna molitva posvećena je posjeti pape Franje Europskom parlamentu, 25. studenog 2014. Bdijenje je animirao orkestar i zbor

mladih Svjetskog dana mladih u Madridu.

Susret je završen u nedjelju Euharistijskim slavljem kojem je predsjedao kardinal Antonio Maria Rouco Varela, apostolski upravitelj Madrida.

Završno priopćenje plenarnog zasjedanja CCEE-a (Rim od 2. do 4. listopada 2014.)

Obitelj: istinski resurs Europe

Obitelj nije problem nego rješenje za Europu. Obitelj je izvor neprocjenjivih resursa za naša europska društva od koje je sačinjen ljudski kapital. Iako su brojni izazovi, koje sadašnja individualistička kultura stavlja pred obitelj i osobito pred brak, samo onaj pastoral koji zna staviti u središte svaku pojedinu osobu obiteljskog jezgra (muž, žena, sin, djed) sa svojim osobitostima i jedinstvo koje oni sačinjavaju u svjetlu istine koju otajstvo Kristove osobe otkriva čovjeku, moći će dati novu limfu ovoj stvarnosti ljubavi na temelju svakog ljudskog odnosa.

Godišnje plenarno zasjedanje predsjednika biskupskih konferencija u Europi održan je ove godine u Rimu na poziv kardinala Angela Bagnasca, predsjednika Talijanske biskupske konferencije i potpredsjednika Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE). Na susretu su, između ostalih, sudjelovali prefekt Kongregacije za biskupe (Sveta Stolica) kardinal Marc Quillet i apostolski nuncij u Italiji nadbiskup Adriano Bernardini.

Intenzivan i plodan rad odvijao se u svjetlu vjere, u istinskom bratskom ozračju i s pastoralnom gorljivošću. Na završetku svoga rada, sudionici plenarnog zasjedanja CCEE-a usvojili su sljedeću poruku:

Tijekom plenarnog zasjedanja Vijeća europskih biskupskih konferencija, biskupi su saslušali s velikim zanimanjem izvješća pastira iz Ukrajine i iz drugih europskih zemljama koje prolaze kroz najteže poteškoće s velikim brojem žrtava i izbjeglica. Informativni pogled proširen je na Bliski Istok počevši od Svete Zemlje. Posvuda je situacija u znaku zajedničkog nazivnika: složenosti, nasilja, trpljenja onih najslabijih, neizvjesne budućnosti. Predsjednici biskupskih konferencija europskih zemalja ja-

mče najživlju blizinu u molitvi Kristu, Knezu mira, i konkretnu solidarnost trpećem stanovništvu. U isto vrijeme hrabrimo kršćanske zajednice različitih zemalja da intenziviraju svoj rad na pomirenju i miru dajući svoj doprinos pravednim i pravodobnim rješenjima. Svemu tome pridružuje se bol netolerancije prema kršćanima i drugim manjinama što trajno osuđujemo. Pastirskom dušom dijelimo veliku patnju tolike braće i sestara u vjeri i u čovječnosti dok zahtijevamo od međunarodnih autoriteta da odmah donesu učinkovite i jasne rezolucije kako bi se okončala tragedija koja je u tijeku i kako bi se također osigurao povratak izbjeglica u najkraćem mogućem roku, u njihove zemlje u sigurnim i slobodnim uvjetima.

Susret s papom Franjom

Posebno dirljiv bio je susret s papom Franjom u petak, 3. listopada tijekom kojeg je Sveti Otac pokazao dobro poznavanje europske situacije podsjećajući na brojne izazove i poteškoće kroz koje prolazi Europa danas. Polazeći od pozdrava kardinala Petera Erdöa, papa Franjo je iznio razmišljanje o socijalnim problemima vezanim uz Europu u temelju kojih je ona kultura koja više gleda na vanjštinu nego na osobe, potičući potom europske biskupe da se ne stide i da naviještaju s jasnoćom Isusa: Isus Krist je rješenje naših problema.

Izvršenje statutarnih obveza

Skadarsko-pultski nadbiskup mons. Angelo Massafra, predsjednik Albanske biskupske konferencije, izabran je za potpredsjednika CCEE-a na dvogodišnji mandat (2014.-2016.). Ovaj albanski biskup zamijenio je mons. Józefa

Michalika, nadbiskup Przemysla, koji je stavio na raspolaganje svoj mandat potpredsjednika CCEE-a, nakon što mu je prestao mandat predsjednika Poljske biskupske konferencije.

Predsjednici europskih biskupskih konferencija zahvalili su novom potpredsjedniku za njegovu spremnost da služi Crkvi u Europi, kao i mons. Józefu Michaliku za njegovo služenje posljednjih godina.

Tijekom susreta saslušana su izvješća komisija CCEE-a, njihovo djelovanje i perspektive za budućnost. Sudionici zasjedanja su pokazali da cijene nastojanje i projekte potvrđujući svoju zahvalnost i poštovanje.

Obitelj i budućnost Europe

Svoj doprinos ovoj temi dali su svojim izvješćima, između ostalih, sljedeći stručnjaci: prof. Joseph Weiler, predsjednik Europskog sveučilišnog instituta (Fiesole), bračni par Ludmila i Stanislaw Grygiel s Papinskog instituta Ivana Pavla II. (Rim) i bratislavski nadbiskup mons. Stanislav Zvolenský. Željelo se da susret iznad svega bude vrijeme razmišljanja, uoči Sinode o obitelji, o pitanjima i pojavama koje pobliže utječu na obitelj i pastoral današnje obitelji u Europi i koje obvezuju na uvjerljivu akciju. Na osobit način:

a) Podsjetilo se na važnost zakona i politika koje podupiru obitelj, iako oni nisu jedini odlučujući elementi da bi se suprotstavilo krizi obitelji i padu nataliteta na starom kontinentu. Crkva u Europi poziva vlade da postanu svjesni kako ne postoji druga stvarnost koja može 'proizvesti' ljudski kapital kao obitelj i poziva na budnost nasuprot zlu koje određene ideologije, koje ne računaju s istinom obitelji, mogu donijeti.

b) Istinski resurs Crkve sastoji se od svjedočanstva kršćanskih obitelji koje žive svoju vjernost također i usred kulture koja je često individualistička. To su te obitelji koje pokazuju atraktivnost bračnoga projekta i otvorenosti životu kada je to odgovor na Božji plan. Briga za vlastite kršćanske obitelji donijet će također plodove cijelom društvu.

c) Sljedeći primjer Karola Wojtyła, koji je od prvih godina svećeništva kao prioritet svoga služenja stavio obitelj koja je kućna Crkva, Crkva se danas mora vratiti školi „Pape obite-

li“ Ivana Pavla II. kako bi ostvarila 'prikladan pastoral'. Radi se o pastoralu koji polazi od stvarnog čovjekova iskustva tražeći u njemu tragove Božje prisutnosti. U stvari čovjek, u svjetlu Kristove osobe i Njegova nauka, počinje razumjeti samoga sebe. 'Prikladni pastoral' nije, dakle, izvršenje nacrtu izrađenog za stolom, nego se usklađuje u pratnji svećenika i kršćanske zajednice, bračnih parova i obitelji koji su istinski protagonisti za razumijevanje Božjeg plana.

d) U Božjem planu obitelj nije privatna stvar nego dobro za cijelo društvo i ona je, stoga, također institucija za koju se, kao i za mnoge druge, u ovom trenutku čini da ne odgovara trenutnim željama mnogih osoba, iznad svega mladih. Evo vrlo europskog paradoksa. Iako mnogi mladi žele zasnovati obitelj, mnogi više vole zajednički život ili druge forme koje odgađaju ulaganje u trajnu i stabilnu vezu. Naša kultura vidi, naime, u 'vezi' jedan oblik ograničenja, ako ne čak i lišavanja vlastite slobode. Crkva predlaže veće dobro i potom ne prestaje podsjećati kako je vjernička obveza izvor dobra i sreće.

e) Iako su razni uzroci, čini se da mnogi brakovi danas nisu valjani. U svijesti mnogih drama koje su dovele do propasti brojnih brakova, unatoč apelu na ustrajnost, pojavila se potreba za pojednostavljivanjem i ubrzanjem procesa poništenja tamo gdje su tražene pretpostavke očite. Sve u svemu, samo pastoral koji zna kako biti pažljiv prema osobama i koji je vjeran Božjoj Riječi moći će navijestiti gestama i riječima ljepotu obitelji također i u vrijeme krize i moći će postati svjedočanstvo milosrdne Božje ljubavi.

Tijekom susreta državni podtajnik u Predsjedništvu Vijeća ministara g. Graziano Delrio prenio je pozdrave talijanske Vlade izrazivši želju da Europa mogne osnažiti svoju kulturu, svoj identitet, svoju civilizaciju i također otvoriti nove putove i unutar obitelji.

Na ovoj razmjeni mišljenja sudjelovali su: kardinal Oswald Gracias, predsjednik FABC-a (Federacija azijskih biskupskih konferencija), mons. Portela Louis, potpredsjednik SECAM-a (Simpozij biskupskih konferencija Afrike i Madagaskara), njegovo blaženstvo Fouad Twal, latinski jeruzalemski patrijarh, i mons. Adelino dell'Oro iz Kazahstanske biskupske konferencije.

Tijekom susreta biskupi su pokazali poštovanje za služenje Crkvi i društvu koje pri europskim institucijama ostvaruju: Apostolska nuncijatura u Bruxellesu, COMECE i Stalna misija Svete Stolice pri Vijeću Europe koju je predstavljao novoimenovani stalni promatrač mons. Pavao Rudelli.

Predsjednici biskupskih konferencija su pljeskom pozdravili najavu stjecanja pravne

osobnosti Katoličke Crkve u Grčkoj nakon više od trideset godina dijaloga s grčkim vlastima.

Plenarno zasjedanje 2015. održat će se od 11. do 16. rujna 2015. u Svetoj Zemlji na poziv njegovog blaženstva Fouada Twala, latinskog jeruzalemskog patrijarha.

(kta)

CCEE

Poruka europskih biskupa s komemoracije Prvog svjetskog rata u Verdunu

Biskupi iz cijele Europe, 11. studenog 2014. pohodili su kao hodočasnici Verdun kako bi obilježili stoljeće od početka Prvog svjetskog rata. U Verdunu su se, između ostalih, okupili biskupi Vijeća biskupskih konferencija Europske Unije (COMECE) predvođeni minhenskim nadbiskupom kardinalom Reinhardom Marxom, predsjednikom COMECE-a, a Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE) predstavljao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić.

U završnoj poruci biskupa sa spomenutog obilježavanja stoji da su upriličene dvije jednostavne službe Božje u Douaumontu te da su pojedini biskupi stavili zavjetne svjetiljke u kapeli Ossuaire gdje leže kosti 130.000 nepoznatih vojnika kao i da je u katedrali Notre-Dame u Verdunu moljena Večernju za pokojne.

„Naša posjeta za nas je značila trenutak uzimanja duhovne zalihe dok se osvrćemo na prošlo stoljeće kada su se svjetlo i tama u Europi borili kao ni u jednom drugom razdoblju njezine duge, događajima bogate i često tragične prošlosti“, stoji u spomenutoj poruci biskupa.

Prisjećajući se palih, biskupi pišu da su ostali nijemi pred razmjerom ljudskih gubitka izazvanih sukobom: gotovo 1 milijun vojnika poginulih u bitci za Verdun. Ističu da ih iznova pogađa potpuni besmisao rata i svih njegovih posljedica. Naglasili su da se Prvi svjetski rat nije trebao dogoditi u zoru 20. stoljeća kada su sudbine naroda u Europi bile međusobno usko isprepletene.

„Mi se zauzimamo za sve žrtve rata i oružanog sukoba, vojne i civilne, i molimo za mir u našem svijetu“, stoji u poruci biskupa koji sa

zahvalnošću podsjećaju na dostignuća Europskog projekta i načina kojim je vizija utemeljitelja Europske unije i onih koje su, njima nadahnuli, tijekom niza godina pridonosila miru i razumijevanju među narodima koju su u prošlosti tako često posezali za oružanim sukobom i koji to još uvijek čine u ovim danima, kao način rješavanja njihovih razlika.

„Mi molimo za pokojne i za spasenje njihovih duša iz duboke vjere u uskrsnuće Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista i obećanja vječnog života za svakog od nas na obzorju našeg zemaljskog putovanja“, napisali su biskupi u svojoj poruci napominjući da su, kao biskupi iz mjesnih Crkava diljem Europe, svjesni kako dolaze iz zemalja svog kontinenta od kojih su neke prije jednog stoljeća, a neke još nedavno ratovale jedne protiv drugih. Biskupi se sa žaljenjem i stidom sjećaju kako su čak i ljudi iz Crkve podgrijavali vatru sukoba i nacionalističke strasti, ali i podsjećaju kako je stoički i uporno papa Benedikt XV. zagovarao primirje i promicao mir.

„Naša hodočasnička posjeta u Verdun čini nas, kao biskupe, odlučnijima u našem nastojanju da pomognemo Europi da ozdravi evanđeoske korijene svog identiteta kako bi cijelila iznova vrijednosti – od kojih su mnoge duboko kršćanske - koje ju povezuju kao zajednicu i kako bi promicala budućnost za sve građane Europe i širom svijeta gdje vladaju mir i pravda. Nadahnuti radošću evanđeoske poruke, svoje okupljanje završavamo u nadi mirne budućnosti za cijelo čovječanstvo“, napisali su biskupi u svojoj završnoj poruci.

(kta)

Poruka Biskupske konferencije BiH u povodu Općih izbora 2014.

U povodu predstojećih Općih izbora, koji će se održati u nedjelju 12. listopada 2014., upućujemo svim članovima svojih nad/biskupijskih zajednica u zemlji i inozemstvu pastirski poziv i poticaj na izlazak na izbore. Aktivno sudjelovanje na izborima jedno je od temeljnih građanskih prava, ali i dužnosti svakoga punoljetnog građanina jedne zemlje s demokratskim uređenjem. Katolici, koji imaju pravo glasa u BiH, moralno su dužni svojim aktivnim sudjelovanjem, po svojoj savjesti, na izborima izravno pozitivno pridonositi boljoj i sigurnijoj budućnosti, svojoj, svoje djece i cjelokupnog pučanstva ove zemlje koju nam je svima svevišnji Bog dao na brigu i uređenje.

Osim što vas potičemo da svakako izidete na izbore i tako ispunite svoju građansku i moralnu obvezu, želimo vas podsjetiti da, u duhu nauka Katoličke Crkve, trebate voditi računa kojim kandidatima za odgovorne političke službe trebate dati svoj glas. U vrijeme predizborne kampanje i vi ste dužni temeljito se informirati, što su pojedine političke stranke i njihovi predstavnici za hrvatski narod, ali i za sve žitelje ove zemlje, do sada činili, što čine i nude kao izlazak ove zemlje iz neprihvatljiva stanja beznađa. Za opstanak hrvatskoga naroda je neprihvatljiva i opasna sve bezočnije očitovana nakana da ga se ukloni sa realne političke scene. Koliko je to štetno, i za ovo društvo u cjelini, pokazao je i zadnji četverogodišnji politički i privredni hod ne u prazno nego i unatrag. Zato su vrlo važne ljudske kvalitete i stručne sposobnosti te vjerodostojnost kandidata koji očekuju vaš glas, jer samo moralni, pravedni, sposobni i dosljedni političari mogu pomoći da hrvatski narod u svojim pravima i obvezama bude izjednačen s druga dva naroda a i, time, svi građani ove zemlje ravnopravni.

Temeljni kriteriji po kojima katolički glasači trebaju birati svoje političke predstavnike u našoj zemlji jesu:

- obrana i zaštita svetosti svakoga ljudskog života i ljudskog dostojanstva od prirodna začeca do prirodne smrti bez obzira na nacionalnu, vjersku i bilo koju drugu pripadnost;
- zalaganje za opće dobro kao mjerilo i cilj uređena, zdrava i napredna društva;
- zalaganje za slobodu savjesti, slobodu vjerskog i kulturnog opredjeljenja i obrazovanja;
- zalaganje za pravo na svoj zavičaj, dom, na vlastiti identitet, na rad i zasluženu plaću;
- zalaganje za socijalnu pravdu, za odlučnu borbu protiv korupcije i svih drugih manipulacija i izrabljivanja;
- zalaganje za ukidanje potpirivanja mržnje i isključivosti te za promicanje istine, pravde, opraštanja i pomirenja među svim žiteljima zemlje;
- zalaganje za jednakopravnost katolika s članovima drugih Crkava i vjerskih zajednica i jednakopravnost pripadnika hrvatskoga naroda s pripadnicima drugih naroda na području cijele Bosne i Hercegovine.

Ne dopustite da drugi vama manipuliraju! Prosudite zrelo i glasujte svjesno i odgovorno! Vaše ljudsko i kršćansko dostojanstvo obvezuje vas da budete u najvećoj mjeri graditelji budućnosti svoje i drugih oko sebe.

Neka vas u svemu Duh Sveti prosvijetli i jača!

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit
Mons. Franjo Komarica,
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH
Mons. Ratko Perić,
biskup mostarsko-duvanjski i apostolski
upravitelj trebinjsko-mrkanski
Mons. Tomo Vukšić,
vojni biskup
Mons. Pero Sudar,
pomoćni biskup vrhbosanski
Mons. Marko Semren,
pomoćni biskup banjolučki

Biskupi, provincijali i dekani razgovarali o međudekanatskoj suradnji

U četvrtak, 30. listopada 2014. u prostorijama Nadbiskupijskog sjemeništa Petar Barbarić u Travniku održan je susret ne temu međudekanatske suradnje na razini cijele Bosne i Hercegovine, a sudjelovali su biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH), franjevački provincijali i dekani iz svih biskupija u Bosni i Hercegovini koje ukupno imaju 29 dekanata (Vrhbosanska nadbiskupija 13, Mostarsko-duvanjska 8, Banjalučka 6 od kojih dva dekanata funkcioniraju kao jedan, te Trebinjsko-mrkanska 2 dekanata). Na susretu su učešće uzeli: nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, biskup banjolučki i predsjednik BK BiH mons. Franjo Komarica, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić, vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić, pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko i 24 dekana iz cijele BiH.

Uvodnu riječ uputio je predsjednik Vijeća za kler biskup Perić te podsjetio da su biskupi i provincijali, sa svom susretu održanom 29. travnja 2014. u Sarajevu, podržali ideju da se solidarnost na razini cijele domaće Crkve u BiH i na ovaj način pokaže na djelu i na duhovnom, materijalnom, kulturnom i svakom drugom planu. Biskup Komarica je zahvalio svima za dolazak te se osvrnuo na trenutno stanje Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini ističući potrebu snažnog zauzimanja za sve koji su ostali u BiH s posebnom brigom za one koji žive u dijelovima u BiH u kojima su manje brojni i za koje se najčešće nitko ne zauzima.

U svom obraćanju kardinal Puljić je izrazio radost zbog održavanja ovog susreta ističući da je Travnik izabran ne samo kao središte BiH nego i zato što je povijesna poveznica između Bosne, u kojoj je učio i preminuo sluga Božji Petar Barbarić, i Hercegovine u kojoj je ovaj sjemeništarac i isusovački kandidat rođen. Izrazio je nadu i da će u skoro vrijeme Petar Barbarić biti proglašen blaženim. Posebno važnim smatra stvaranje zajedničke strategije

te čuvanje nade i pouzdanja u Boga kod ljudi u vremenu kada se kod mnogih pojavilo beznađe. Istaknuo je da je glavna zadaća biskupa i svećenika pastorizirati vjernike na svim razinama te odgajati posebno mlade ljude da budu sposobni, osnaženi vjerom u Boga, sučeliti se s problemima. Kazao je i kako trebaju biti spremni hrabriti jedni druge te nadilaziti sebičnost i rasti i solidarnosti.

U otvorenoj diskusiji dekani su imali prigodu progovoriti o stanju u pojedinom dekanatu te dati konkretne primjedbe. Zauzet je jedinstven stav o potrebi bolje međusobne povezanosti između dekanata te dogovoreno da se razrade načini uspostavljanja kontakta pojedinih dekanata, koji imaju veći broj vjernika, s onima dekanatima koji su pretrpjeli teška ratna stradanja i koji se u poraću također susreću s brojnim egzistencijalnim poteškoćama te imaju mali broj katolika. Nakon što se pokazalo očitim da je i u unutar pojedinih dekanata situacija u župama vrlo različita kada je riječ o broju vjernika i poteškoćama s kojima se susreću, naglašena je potreba bolje međužupne solidarnosti i povezanosti unutar pojedinog dekanata. Konstatirano je i da su brojne župe s juga Bosne i Hercegovine pritekale u pomoć župama pogođenim u poplavama u središnjem i sjevernom dijelu BiH. Rečeno je i da postoje brojni dobri primjeri međužupne potpore ili potpore pojedinih biskupija iz Hrvatske i svijeta. Osim što je bilo vidljivo dramatično stanje katoličkih župnih zajednica u entitetu Republike Srpske zbog malog broja preostalih vjernika te malobrojnog povratka i nebrige vlasti svih razina uključujući i većinu hrvatskih predstavnika vlasti u BiH, konstatirano je i da postoji veći broj župa na teritoriju Federacije BiH u koji se vratio mali broj vjernika kao i da je u župama, u dijelovima BiH s većinskim hrvatskim življem, sve veći broj mladića i djevojaka koji ne zasnivaju brak te da sve češće i odatle odlaze izvan BiH. Zbog svega navedenog naglašeno je da je, kroz razne vrste bolje međusobne povezanosti, moguće osnažiti ljude u vjeri i nadi, ali i pomoći na konkretan način te biti poticaj gospodarstvenicima i ljudi-

ma u vlasti da im prvotna briga bude otvaranje radnih mjesta koja će mnogima značiti ostanak u svojoj zemlji i svom zavičaju.

Središnji događaj susreta bilo je Euharistijsko slavlje u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage s brojnim štovateljima sluge Božjeg Petra Barbarića koji svakoga četvrtka dolaze i mole kod njegovog groba u toj crkvi. Svetu misu slavio je kardinal Puljić u zajedništvu s biskupima i koncelebraciju provincijala i dekana te sjemenišnih poglavara i susjednih svećenika i sudjelovanje sjemenišne zajednice.

„Danas smo ovdje svi zajedno kako bismo se nadahnuli na vjeri Petra Barbarića koja mu je pomogla da strpljivo podnosi svoju bolest, kojom je on vršio svoje svakodnevne dužnosti, častio Srce Isusovo i ljubio Crkvu“, kazao je kardinal Puljić u prigodnoj propovijedi te pozvao sve prisutne na čuvanje pravih obiteljskih vrijednosti i molitvu za nova svećenička i redovnička zvanja.

(kta)

Pozdrav na međudekanskom susretu BiH

Bolje upoznati – bolje služiti

Travnik, 30. listopada 2014.

KAKO JE DOŠLO DO OVOGA SUSRETA?

Vijeće. Na sjednici Vijeća za kler BK BiH, 10. ožujka ove godine u Sarajevu, raspravljalo se o našim svećeničkim makro-susretima, kao što je onaj na razini cijele BiH, koji se već dva puta ostvario: na Kupresu u lipnju 2010. i u Livnu u lipnju 2013. Sljedeći je predviđen, u Gospodinu, u Duvnu u lipnju 2016. Rekli smo da je ta prostorna tromeđa i vremensko trogodište do sada najpogodnije za takve svećeničke sastanke. Ne znači da se ne mogu pomicati i prostorno i vremenski. Ali to je susret svake treće godine, i na razini cijele partikularne Crkve.

U tom je okviru na toj sjednici Vijeća iznesena inicijativa o povezivanju raznih krajeva u ovoj zemlji, na primjer na razini dekanata. To bi dekanatsko zajedništvo bilo u smislu međusobne potpore i razmjene Božjih darova osobito s onim krajevima gdje je manje naroda a više potreba zbog poznatih ratnih pustošenja.

BK BiH. Ideja se svidjela članovima Vijeća i sugerirana je Biskupima na njihovu 60. zasjedanju u Mostaru, 21-22. ožujka ove godine: Biskupima je preneseno mišljenje Vijeća da bi valjalo uvesti praksu da se predstavnici Dekanata iz jedne biskupije nađu na koronama s pojedinim Dekanatima iz drugih biskupija. Ti bi se susreti proširili u pravu uzajamnu pomoć prema stvarnim mogućnostima i potrebama. A sve bi trebalo proći kroz našu ustaljenu formu, odnosno

obavješćujući dotične Ordinarijate. Ni mi biskupi ne prelazimo na terene drugih jurisdikcija ni radi sakramenata ni sakramentalna, a da ne zatražimo blagoslov dotičnoga Ordinarija.

Biskupi i Provincijali. - Na zajedničkoj sjednici, održanoj u Sarajevu, 29. travnja ove godine, Biskupi i Provincijali u BiH podržali su ideju da se solidarnost na razini cijele domaće Crkve pokaže na djelu i na duhovnom, materijalnom, kulturnom i svakom drugom planu i da, možda, imućniji dekanati, uspostave kontakte s onim oskudnijima. Tako je zajedništvo ne samo efikasno nego i edifikatorno i za Božji narod. Tako bi se lakše tražila pomoć i iz inozemstva. Rečeno je kako su samostanska područja u jednoj provinciji pomagala druga područja kroz dugi niz godina.

Određen je najprije i termin u kolovozu, koji se kasnije pomaknuo na današnji dan. Tako smo se danas ovdje sastali. Ne treba ni filozofirati ni biblijski podsjećati na nužnost stvarne uzajamne pomoći i susretanja na temelju crkvenoga i svećeničkog jedinstva, ispuštajući iz vida politiku.

KOJI JE SMISAO INTENCIJE I MOTIVACIJA AKCIJE?

1. - Više od građanskoga bratimljenja i prijateljstva. Naše Crkve ili barem Dekanije trebale bi biti nešto više od „prijatelja gradova“ u civilnom životu: poput „bratimljenja“

Banje Luke s drugih 13 gradova svijeta, među kojima i Modin Makabim Reut u Izraelu od 2010. Ili poput „sporazuma o prijateljstvu“ između Mostara i drugih 17 gradova iz svijeta među kojima i Yinchuan (Jinčuan) u Narodnoj Republici Kini. Ili poput „protokola o suradnji“ između Sarajeva i drugih 27 gradova među kojima i Dayton od 1999.

2. - Crkveno služenje i darivanje. Sv. Pavao, kojemu je bazilika u Rimu izvan zidana posvećena kao *Praedicatori veritatis et Doctori gentium* - dvije značajne intelektualne karakteristike: *doctor* i *praedicator*, poznat je u prvom redu kao propovjednik i provoditelj Kristove ljubavi, *caritatis, agapes*. U svojim Poslasticama preko 180 puta rabi riječ: ljubav, ljubiti, ljubljene. A možda je među poznatijima fraza: *Charitas Christi urget nos* (2 Kor 5,14). Ljubav nas Kristova potiče, požuruje, obuzima, urgira, da nešto učinimo. On se služi mnogim natuknicama da tu ljubav opiše: *logia* = sabiranje darova (1 Kor 16,1), to je više od poreza; *eulogia* = neizrecivi dar (2 Kor 9,15); *charis* = milost, ljubav (1 Kor 16,3 i 2 Kor 8,4); *charis* je nešto što osvaja, šarmira; *koinonia* = zajedništvo (2 Kor 8,4); *diakonia* = posluživanje (2 Kor 8,4), *diakonia* doslovno znači: *dia-konian* – kroz prašinu; Pavao kolektu naziva *leitourgia* = služenje (2 Kor 8,1), prava donacija; *eleemosýne* = milostinja, milodar ili *prospora* = prinosi (Dj 24,17). Milostinja valja pod Misom a prinosi u župnom uredu. Opsežno pojmovlje, eto toliko široko i šaroliko da se ne možeš nikako izvući a da u nečemu ne sudjeluješ.

3. - Zašto smo se danas susreli ovdje u Travniku? Zapravo: Zašto smo na svijetu? Odgovor: Da Boga spoznamo, ljubimo, da mu služimo i tako u nebo dođemo. A zašto ćemo danas ovdje? To smo pitanje postavljali jučer, postavljamo ga danas i postaviti ćemo ga i sutra. Odgovor: Da se malo bolje upoznamo, da se malo bolje sprijateljimo i da malo bolje jedni drugima služimo i tako u nebo dođemo. Neki se prvi put vidimo u životu. Neki prvi put od završetka studija, a neki od prošle godine. Svaki bi susret trebao donijeti malo više sreće, zato što je recipročan i međutjecajan. Da kao odgovorne osobe za područje svoga Dekanata razmijenimo mišljenja, da vidimo u čemu jedni drugima možemo malo bolje poslužiti.

4. - Što učiniti? Apostol je definirao ljubav kao nešto velikodušno, dobrostivo. Rekli bismo: ljubav je dosjetljiva, tj. doziva u svijest ono što se nekada čulo, vidjelo ili doživjelo, odnosno ljubav je domišljata tako da dozove u pamet nešto novo što se otkrilo, smislilo, domislilo.

5. - Kako učiniti? Kako služiti? Ovdje valja primijeniti pravilo preuzeto iz definicije zakona. Svaki zakon, i crkveni i građanski, da se po njemu može živjeti, da bude provediv, mora biti: razuman, častan i moguć. Ako jedno od toga troga nedostaje, ne može biti zakon jer je neostvariv. Tako i ovdje: Već sama ova činjenica pokazala je da je ovakav susret moguć, da može biti razuman u mjeri koliko svatko od nas pridonese svojim logičnim razmišljanjem i prijedlogom ovoj općoj nakani, i pošten da se ide otvoreno ne prikriveno, providno ne prividno, želeći pomoći bližnjemu i radi Boga i radi čovjeka i radi sebe i svoga spasenja.

Tako isto svaka naša dekanatska razmjena molitvena, radna, suradnička, prijateljska, pripomoćna, prinosna, milodarna, karizmatična, liturgijska, kojnonijska i dijakonijska mora biti moguća, razumna i poštena. Ne da se danas oduševiš do vrha a sutra splasneš u pepeo. Nego počni od kratka pohoda, od upoznavanja istine, od činjenica i konkretne situacije. Zato bi bilo dobro i potrebno da Dekani pakupe bitne podatke iz svojih dekanata: Dekanat, Župa, broj vjernika prije rata - sada, potrebe po točkama od 1 do 10. nezaobilazni prioritet. Pavao bi rekao: ne da „jedan gladuje, a drugi se opija“ (1 Kor 11,21), nego da nitko ne preobiluje, i da nitko ne oskudijeva. I te podatke dostaviti Ordinarijatima koji će dalje uređovati i obavješćivati dekane na svome jurisdikcijskom području. A Dekani će dalje sa župnicima na svojim koronama smišljati i poduzimati akcije.

ZAKLJUČAK: POŠTOVANI DEKANI, AKO VI BUDETE HTJELI DA NE BUDE NIŠTA, NE ĆE BITI NIŠTA. AKO VI BUDETE HTJELI DA BUDE NEŠTO, BIT ĆE NEŠTO, UZ BOŽJU POMOĆ

Mons. Ratko Perić,
predsjednik Vijeća za kler BK BiH
biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

Priopćenje sa 62. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su 4. i 5. studenog 2014. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu svoje 62. redovito zasjedanje pod predsjedanjem biskupa banjolučkog mons. dr. Franje Komarice. Sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH te delegati Hrvatske i Austrijske biskupske konferencije i delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda koji su prenijeli pozdrave i blizinu članova spomenutih konferencija te izvijestili o najvažnijim događanjima.

Tijekom zasjedanja s biskupima se susreo apostolski nuncij u BiH mons. Luigi Pezzuto te ih upoznao s temeljnim smjernicama za predstojeći pohod *ad Limina Apostolorum* (pohod Apostolskim pragovima) u Vatikanu i Rimu predviđen za 2015. Godinu. Ovaj pohod uključuje; službeno izvješće dijecezanskih biskupa, susret biskupa s papom Franjom kao i niz službenih razgovora u kongregacijama i drugim institucijama Svete Stolice. Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine posljednji put boravili su u pohodu *ad Limina* od 23. do 28. veljače 2006.

Biskupi su konstatali da su provedeni zaključci s prošlog zasjedanja te saslušali izvješća svojih delegata: s plenarnog zasjedanja Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) održanog od 2. do 4. listopada 2014. u Rimu, sa zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije održanog od 21. do 23. listopada 2014. u Zagrebu, s pastirskog pohoda pape Franje Albaniji 21. rujna 2014., s plenarnog zasjedanja Papinskog odbora za međunarodne euharistijske kongrese održanog u Rimu od 25. do 27. rujna 2014. te s II. katoličkih socijalnih dana za Europu održanih od 18. do 21. rujna 2014. u Madridu. Odredili su i svoje delegate za buduće važne međunarodne susrete te dogovorili termine budućih zajedničkih susreta.

Biskupi su se osvrnuli i na prvi međudekanski susret na razini Bosne i Hercegovine, održan 30. listopada 2014. u prostorijama Nadbiskupijskog sjemeništa „Petar Barbarić“ u Travniku. Sa zadovoljstvom su ustanovili spremnost dekana na veću međusobnu solidarnost

i izgradnju zajedništva. Zadužili su svoje Vijeće za kler da izradi konkretne smjernice za suradnju između dekanata kojih ukupno ima 29.

Biskupi su upoznati s dosadašnjim procesom promjena Statuta Caritasa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine koje je uradila Radna skupina s ciljem usklađivanja sa Statutom Međunarodnog i Europskog Caritasa te što učinkovitijeg funkcioniranja Caritasa BK BiH u službenju potrebnima.

Biskupi su saslušali vrlo temeljito izvješće biskupa Komarice o tijeku III. Izvanredne Biskupske sinode održane u Rimu od 5. do 19. listopada 2014. na temu: „Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije“. Upoznati su s glavnim naglascima svih 15 generalnih skupština Biskupske sinode i radnih skupina sažetih u završnom dokumentu Sinode „Relatio Synodi“. Taj dokument je određen ako radni materijal svim Biskupskim konferencijama kao priprema za redovitu Biskupsku Sinodu 2015. godine i donijeli konkretne zaključke za pastoralno djelovanje. Razgovarali su o pripremama Biskupske konferencije BiH za sudjelovanje njenog delegata na redovnoj Biskupskoj sinodi koja će se održati od 4. do 25. listopada 2015.

Biskupi su razmotrili smjernice Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, u vezi s obilježavanjem Godine posvećenog života (30. 11. 2014. – 2. 2. 2016.) na području BK BiH.

Osvrnuvši se na Opće izbore održane 12. listopada ove godine u Bosni i Hercegovini, biskupi potiču na što brže formiranje vlasti na svim razinama u skladu s iskazanom izbornom voljom birača. Izražavaju nadu da će novoformirane vlasti početi više raditi za dobro svih građana. Očekuju da buduća vlast otvara mogućnost posebno mladima za ostanak u Bosni i Hercegovini, a svim građanima omogućili život dostojan čovjeka. Pozivaju sve predstavnike vlasti, a posebno one iz hrvatskog naroda, da se kativnije zauzmu protiv iskorjenjenja katolika i Katoličke Crkve u entitetu RS i dijelovima Federacije BiH te njihov sve češći odlazak iz cijele Bosne i Hercegovine. Oč-

ekuju od svih budućih nositelja vlasti da svi zajedno konačno počnu raditi za dobro svih u BiH otvarajući perspektive ne samo za ostanak nego i za povratak onih koji se žele vratiti.

Biskupi su, 3. studenog 2014. slavili Svetu misu u katedrali Srca Isusova. Misu je predvodio kardinal Puljić, a pod njom propovijedao mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski i delegat Međunarodne biskupske konferencije

sv. Ćirila i Metoda. Biskupi su također, 4. studenog slavili Euharistiju u kapeli Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa. Misu je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki.

Sarajevo, 5. studenog 2014.

Tajništvo BK BiH

BK BiH

Poruka predsjednika Caritasa BK BiH za Nedjelju Caritasa - 2014.

Vjerodostojnost kršćanske solidarnosti

"Ja sam Glas koji viče u pustinji." (Iv 1,23)

To su riječi Ivana Krstitelja. On sebe smatra pretečom koji priprema dolazak Krista kao Spasitelja svakog čovjeka.

Drama ljudskog roda

I u Ivanovo vrijeme bilo je, a i u ovom našem vremenu ima, različitih vrsta pustinja. Ima vidljivih, izvanjskih pustinjâ siromaštva, ima pustinjâ gladovanja i žeđi. Ima pustinjâ napuštenosti, pustinjâ samoće. Ima pustinjâ koje su posljedice iznevjerenje, prezrene ljubavi. Ima i unutarnjih duhovnih pustinja: pustinja nevjere, pustinja pomrčine Božje nazočnosti i utjehe, pustinja prazne duše. Sve te pustinje ne poznaju i ne uvažavaju čovjeka kao bogoliko stvorenje, njegovo dostojanstvo niti njegovu životnu situaciju i njegov životni put.

Danas se u svijetu, a i u našoj životnoj sredini izvanjske pustinje sve više šire zato jer nutarnje pustinje postaju sve veće, sve češće i sve utjecajnije sa svojim dramatičnim posljedicama.

Isus i nevolje ljudi

Od Ivana Krstitelja naviješteni Isus Krist došao je i u nutarnje i u izvanjske pustinje čovječanstva. Poslan je i pomazan od Duha Svetoga da te pustinje oživi, da iscijeli srca slomljena (usp. Lk 4,18), da uspravi zgaženog, da otare suzu s lica tužnog, da objavi definitivno Božju istinu o čovjeku kao Božjem miljeniku. Da nas pouči kako je svima nama ljudima jed-

an zajednički Otac – a mi se međusobno trebamo smatrati braćom, – sretni što imamo i Oca i braću odn. sestre. Svojim naukom i svojim djelima jasno je svima dao do znanja da je Bog Ljubav i da je svatko od nas, svaki čovjek plod te Ljubavi. Svatko od nas ljudi ima u sebi sposobnost ljubiti Boga, svoga Stvoritelja, a to mu je i dužnost. Tu svoju ljubav prema Bogu svaki čovjek treba a i može izraziti u svojim djelima ljubavi prema svome bližnjem, osobito onome za kojega sazna da je u potrebi, u nevolji, bilo duhovnoj, duševnoj ili tjelesnoj.

Tko ima osjećaja za potrebe drugih, taj izlazi iz svoje samoće i zatvorenosti snagom djelovanja Božje ljubavi u sebi. On stupa u zajedništvo s drugim ljudima, a to zajedništvo je prijekli lijek protiv bolesti sebičnosti koja može postati smrtonosna za ljudsku dušu. – Zajedništvo s Bogom i s braćom ljudima koje je također Bog stvorio istinska je Radosna vijest za čovjeka i čovječanstvo.

U ovoj našoj životnoj sredini mnogi ljudi trpe zbog raznih životnih nevolja. Jedna od osobitih nevolja je siromaštvo. Statistike pokazuju da oko 18 % stanovništva u našoj zemlji živi u nekom relativnom siromaštvu koje podrazumijeva onaj minimum za preživljavanje. Čak 15 % stanovništva živi u apsolutnom siromaštvu po kojem osobe nemaju dovoljno za život i ovisne su od pomoći drugih. Nažalost nema nikakve naznake da bi se tako veliko siromaštvo smanjivalo uslijed još uvijek neredenog političkog uređenja zemlje, koje uzrokuje teško ekonomsko i socijalno stanje mnogih od nas.

Kršćani i nevolje ljudi

Isusove riječi: „Što se učinili jednomu od ove moje najmanje braće, to ste meni učinili“ (Mt 25, 40) poticale su kršćane od samih početaka Crkve da se zauzmu za siromašne, obespravljene i prezrene, bolesne i sve druge koji pate bilo na tijelu ili na duši. Brigu za potrebite svake vrste uzeli su Isusovi učenici veoma ozbiljno kao svoju zadaću što je bilo vidljivo u prvoj kršćanskoj zajednici. Poznata je primjedba pogana, tj. nekršćana iz prvih stoljeća, koji su, gledajući kršćane i njihovu međusobnu solidarnost, govorili: „Gle, kako se ljube!“ Takva se praksa očitovala i kasnije, u životu i djelovanju bezbrojnih kršćana tijekom duge povijesti Crkve. A očituje se – hvala Bogu – i u naše vrijeme, u brojnim slučajevima – i među nama.

Kršćanska solidarnost na djelu

Kao primjer navest ću sljedeće: Ohrabrujući je podatak koji je rezultat istraživanja siromaštva u Bosni i Hercegovini što ga je provodio Caritas BK BiH, da se 60,1 % obitelji koje su sudjelovale u tom istraživanju, izrazilo kako je spremno pomoći drugim članovima svoje zajednice koji se nalaze u stanju socijalne potrebe ili u nekoj drugoj nevolji.

U jednom ovakvom siromašnom društvu kao što je naše, potrebno je stalno isticati kršćansku solidarnost koja je povezana s našom kršćanskom odgovornošću. Oblik kršćanske solidarnosti i naše zajedničke odgovornosti osobito je jasno izrazio sv. papa Ivan Pavao II., i to mnogo puta i u različitim prigodama. Evo jedne njegovu poruke: „Solidarnost nije zbu-njeni osjećaj simpatije zbog patnji tolikih ljudi, bliskih i udaljenih. Naprotiv, ona je čvrsta i jaka odlučnost da se uzme dobro što je dobro svih i svakoga, jer svi smo mi uistinu za sve odgovorni“ (enciklika „Sollicitudo rei socialis“, br. 38).

U ovogodišnjim katastrofalnim poplavama u nekim dijelovima naših (nad)biskupija, koje još uvijek pamtimo, bilo je pogođeno brojno pučanstvo koje je moralo napustiti svoje, ne rijetko nakon rata tek izgrađene domove. Spašavajući vlastite živote izgubili su mnoga materijalna dobra koja su svojim radom mukotrpno stjecali. Za povratak u svoje domove potrebna im je organizirana solidarnost mnogih.

Svi oni, koji su pogođeni tom katastrofom, imaju pravo na solidarnost. Nakon poplava najveći dio pogođenog pučanstva prepušten je nažalost samom sebi. Društvene institucije u našoj zemlji pokazale su svoju slabost, nedovoljnu organiziranosti i učinkovitost radi aktualne političke i ekonomske situacije. Bez istinske organizirane solidarnosti od strane svih ljudi plemenita i otvorena srca ti jadni nastradali ljudi izgubit će i ono što im je nakon poplava ostalo, a oni će lako pasti u očaj i krajnju bijedu. Trebamo imati na umu da je svaki od nas mogao biti u njihovoj koži i njihovoj situaciji.

Solidarnost župne zajednice

Da bi bila što učinkovitija, važno je da se naša kršćanska solidarnost oblikuje unutar naše župne zajednice. To pretpostavlja postojanje župnog Caritasa i njegovih konkretnih programa. Umreženost tih programa župnih Caritasa predstavlja jezgru svih vidova naše učinkovite kršćanske solidarnosti. U crkvenoj praksi karitativna djela ljubavi se ne trebaju svesti samo na djela milosrđa nego su ona ponajprije izričaj našeg svjedočenja koje izlazi iz pravednosti i solidarnosti.

Caritas naše Biskupske konferencije, tj. Caritasi svih naših (nad)biskupija pokazali su i ovaj put svijetlu stranu kršćanske solidarnosti. Uz pomoć Caritasove mreže u mnogim zemljama te drugih donatora naš Caritas je učinkovito pristupio smanjenju siromaštva u našoj zemlji i saniranju šteta nastalih u nedavnim poplavama. Zato smo zahvalni svim dobrotvorima koji su preko našeg Caritasa iskazali svoju veliku i učinkovitu solidarnost sa mnogim poplavljenima.

U našoj životnoj sredini imamo još mnogo bolesnih, gladnih, nezaposlenih, bez krova nad glavom i opterećenih mnogim drugim životnim nevoljama. Što nam je činiti?

Papa Benedikt XVI. je nama biskupima iz Bosne i Hercegovine na našem zajedničkom susretu („ad limina apostolorum“) s njime 24. veljače 2006. između ostalog rekao i ovo: „Ljubav, da bi na duhovnom planu bila plodna, ne treba jednostavno slijediti zemaljske zakone, već dopuštati da bude prosvjetljena od istine koja je Bog, te se primijeniti u onoj najvećoj mjeri pravednosti koja je milosrđe. Budete li djelovali u ovom duhu, moći ćete

radosni nastaviti izvršavati povjereno vam poslanje, doprinoseći zacjeljivanju još uvijek otvorenih rana te rješavanju sukoba i podjela, nasljeđe prošlih vremena“.

Samo onaj narod, koji Boga, objavljenog, – osobito u Isusu Kristu, – dobro pozna i uvažava, te brani i promiče duhovne i moralne vrijednosti, može sebi osigurati mirnu i sigurnu budućnost. On može postati pokretačka snaga za pravedni i trajni mir i za druge narode oko sebe.

Draga braćo i sestre u Kristu, Spasitelju, na treću adventsku nedjelju, u „predvečerje“ dragog nam blagdana Božića, Caritas naše Biskupske konferencije tradicionalno moli za vašu pomoć. Puno je ljudi do sada primilo prijeko potrebnu pomoć od našeg Caritasa upravo radi vašeg darežljivog srca. Koliko je ljudi našlo izlaz iz svoje nevolje upravo kroz karitativnu pomoć koja im je stigla. Caritas će pomoći i ondje gdje je anonimnost i gdje su krizna područja. Žrtvujemo li svoje vrijeme pružajući konkretnu pomoć nekome u potrebi ili pak dadnemo li svoj dar u novcu ili nekom konkretnom obliku, sve je to dobro i dragocjeno u Božjim očima. U svemu nalazimo Krista koji nas susreće u našim bližnjima, jer je On sâm rekao: „Što ste učinili jednom od ove moje najmanje

braće meni ste učinili“ (Mt 25,40). Otvorimo se i ovaj put Božjem Duhu da nas On zahvati i potakne na djelotvornu ljubav, na vjerodostojnu kršćansku solidarnost!

Gospodin Isus Krist, čiji povijesni dolazak među ljude slavimo na Božić, želi u određenom smislu trajno dolaziti na zemlju i na njoj djelovati spasonosno. On trajno kuca i na vrata našeg srca i pita nas: jesi li spreman dati mi svoje tijelo, svoje srce, svoju ljubav, svoj život? – Isus bi i po nama želio ući u živote i u sudbine ljudi oko nas i usrećiti ih. On traži kod nas prostor za svoje stanovanje i spasiteljsko djelovanje! Nemojmo ga odbiti, nego Mu se i ubuduće stavimo na raspolaganje, kako bi nas učinio što učinkovitijim svojim suradnicima u izgradnji svoga kraljevstva!

Blagoslovljeno sveto vrijeme Došašća te Božić i novu godinu spasenja 2015. želim Vam svima od srca!

*Banja Luka, na svetkovinu Krista Kralja,
23. 11. 2014.*

*Vaš brat u Kristu, Spasitelju svijeta
Franjo Komarica,
biskup banjolučki, predsjednik Caritasa BK BiH*

Godina posvećenoga života

Poruka Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine

Biskupi Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine pridružuju se papi Franji i općoj Crkvi prigodom otvaranja Godine posvećenog života 30. studenog 2014. na prvu nedjelju Došašća i pozivaju sve vjernike da u toj godini (30. 11. 2014. - 02. 2. 2016.) ostanu otvoreni Duhu Svetom i mole za osobe posvećenog života u Crkvi i za nova zvanja u posvećenom životu koji je dar Boga Oca svojoj Crkvi.¹ Smjernice za Godinu posvećenog života žele potaknuti susret s Kristom preko istinskih svjedoka vjere i njezina produbljanja. Riječ je o prijedlozima čiji je cilj odgovoriti na poziv Svetoga Oca da se posvema živi Godina posvećenog života, čije će produbljanje pridonijeti učvršćivanju jedinstva i

zajedništva između raznih sastavnica velike obitelji Crkve.

Godina posvećenog života počinje na 50. obljetnicu od završetka Drugog vatikanskog koncila. Koncil je središnji događaj Crkve toga vremena i to je događaj na koji se trebamo stalno vraćati. To je događaj za obraćenje svakoga katolika i cijele Crkve, za povratak Bogu, za produbljanje i življenje s većom hrabrošću vlastite vjere, za osnaživanje pripadnosti Crkvi, „učiteljici ljudskog roda“, koja nas, naviještanjem Božje riječi, slavljenjem sakramenata i djelima ljubavi, vodi u susret i u spoznaju Krista, pravoga Boga i pravoga čovjeka. To je susret sa živom Osobom koja duboko preobražava sve nas, otkrivajući nam naš pravi

identitet djece Božje. Susret s Kristom obnavlja naše ljudske odnose, usmjeravajući ih, iz dana u dan, prema većoj solidarnosti i bratstvu, u logici ljubavi.

Koncil je bio ponovno otkriće evanđeoskog zanosa, usredotočen na obnovu i vjerodostojnost Crkve u svijetu. Crkva se predstavila svijetu po Koncilu i koncilskim dokumentima. To je bio znak da je Crkva bila dostatno jaka kako bi si postavila zahtjevna pitanja o primjerenosti svoje kulture i svojih struktura u slojevitosti suvremenog društva. Koncil je nastojao oživjeti vjeru u njezinoj istinitosti i ljepoti kako bi postala živa vjera u svijetu koji se mijenja, tj. navijestiti Krista suvremenom čovjeku. Koncilski su oci nastojali prikazati vjeru djelotvorno. Ako su se s povjerenjem otvorili dijalogu s modernim svijetom, učinili su to, jer su bili sigurni u svoju vjeru. Srž sabora jest jedinstvo nauka, vjere i života čije je središte Krist, jedini Spasitelj svijeta. Njega treba navješćivati čovjeku našega vremena, vraćajući se na živi izvor evanđelja koje preobražava našu osobu. Uz davanje primata Božjoj riječi, kao i uz davanje primata Božjem narodu koji se okuplja na slavlje sakramenata, posebice je naglašena važnost ekumenizma, dijaloga, ali i misionarsko poslanje Crkve.

Dokumenti koje su usvojili koncilski oci, po riječima sv. Ivana Pavla II., „ne gube vrijednost ni svježinu“. Trebamo ih čitati na odgovarajući način, upoznavati i usvajati kao kvalificirane i normativne tekstove učiteljstva unutar crkvene tradicije. Ti dokumenti su velika snaga za uvijek potrebnu obnovu Crkve.

Posebno ističemo dokumente *Lumen Gentium*, u kojem je posvećeni život našao crkveni status, i *Perfectae caritatis*, koji je *magna carta* Koncila za prilagođenu obnovu redovništva u Crkvi, tijelo Crkve, kako bi vještina tumačenja toga milosnog događaja bila potvrđena u ekleziologiji zajedništva: „Kada nam Koncil kaže da je redovnički život dar Duha u Crkvi, ističe ne samo narav dara, nego također stvarnost u kojoj je dar dan: Crkva, tijelo crkve (...). Okvir je Crkva: posvećeni život je dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu“.²

Posvećeni život živi novo razdoblje u kojem, u vidljivim znakovima smrti, prepoznaju se, brojni hodovi životnosti i svetosti u crkvenom zajedništvu. Univerzalna prisutnost posvećenog života i evanđeoski karakter njegova svjedočenja koji pokazuju svom jasnoćom da on nije stvarnost izolirana i rubna, nego se tiče cijele Crkve. U stvarnosti, *posvećeni život se stavlja u samo srce Crkve* kao odlučni element za njezino poslanje, budući da „izražava intimnu narav kršćanskog poziva“ i čežnju čitave „Crkve-Zaručnice prema ujedinjenju s jedinim Zaručnikom“.³

U Godini posvećenog života treba prepoznati i ispovijedati slabosti koje prate posvećeni život, no također „viknuti“ svijetu, i to snažno i radosno, o svetosti i životnosti koje su prisutne u njemu. Tri su cilja Godine posvećenog života.

Prvi se cilj odnosi na prošlost, jer proteklih 50 godina koje nas dijele od Koncila, prepoznavamo kao *milosno vrijeme za posvećeni život*, budući da su postkoncilske godine bile na poseban način označene prisutnošću Duha koji pomaže da se slabosti i nevjernosti dožive kao iskustvo milosrđa i ljubavi Božje. Upravo stoga želi se da Godina posvećenog života bude prilika da se *svi posvećeni sa zahvalnošću spomenu prošlosti*.

S pozitivnim pogledom na to vrijeme milosti, sve se želi potaknuti da s nadom prigrlje budućnost, drugi je cilj. Svjesni smo da je sadašnji trenutak „delikatan i težak“⁴ i da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotiče i posvećeni život. No tu krizu ne bi trebalo prihvaćati kao „pedsoblje smrti, nego kao *kairos*, kao pravu prigodu koja pogoduje rasti u dubinu, a s time i za nadu, potaknutu sigurnošću da posvećeni život nikada neće moći nestati iz Crkve jer ga je želio sam Isus kao neizostavan dio svoje Crkve“ (Benedikt XVI). Nasuprot mnogim „*prolocima nesreće*“ *redovnike i redovnice se želi potaknuti da budu muškarci i žene nade*; nade koja se ne temelji na našim snagama i statistikama, nego na Onome u koga je svaki Bogu posvećeni povjerovao i stavio svoju nadu. U njemu nam nitko neće ukrasti nadu.

1 Veritas in caritate, 1.

2 J. M. Bergoglio, *Sinodo sulla Vita consacrata, alla XVI Congregazione generale*, 13 listopada 1994.

3 VC 3.

4 usp. VC 13.

Treći cilj usmjerava Bogu posvećene da snažnim duhovnim oduševljenjem žive sadašnjost. Oduševljenje govori o zaljubljenosti te istinskom prijateljstvu i dubokom zajedništvu. Sve to što čini lijepim život tolikih muškaraca i žena koji zavjetuju evanđeoske savjete i izbliže slijede Krista u Bogu posvećenom životnom staležu. Godina posvećenog života je važan trenutak da bi se „evangelizirao“ vlastiti poziv i svjedočila ljepota nasljedovanja Krista u mnogostrukim formama u kojima se izražava posvećeni život, kao i poziv da se prikupe svjedočanstva koje su ostavili utemeljitelji i utemeljiteljice. U traženju odgovora na te pozive po primjeru pape Franje Bogu posvećene se potiče da požele „probuditi svijet“ svojim proročkim svjedočanstvom, napose svojom prisutnošću u egzistencijalnim periferijama siromaštva. Sve to uvest će redovništvo u daljnji tijek obnove koja je predložena na Koncilu kako bi hrabro i nanovo predstavili i živjeli, u dinamičnoj vjernosti, iskustvo utemeljitelja i utemeljiteljica.

Logo za Godinu posvećenog života ističe da posvećeni život u Crkvi danas sadrži *Evangelje, prorokovanje, nadu*. On simbolima izražava temeljne vrijednosti redovničkog posvećenja. U njemu se prepoznaje neprekinuto djelo Duha Svetoga, koji u svakom vremenu pokazuje bogatstvo života evanđeoskih savjeta kroz mnoštvo karizmi te je i na taj način vječno prisutan u Crkvi i svijetu, u vremenu i prostoru.⁵

Golubica nad vodama predstavlja djelovanje Duha Svetoga, izvora života i nadahnitelja kreativnosti. To je poziv na početke povijesti: U početku Duh Božji lebdio je nad vodama (usp. Post 1,2). Golubica, lebdeći nad morem punim još uvijek neizražena života, upućuje na vjernu i strpljivu plodnost, dok znakovi koji je okružuju upućuju na kreativno i obnoviteljsko djelovanje Duha. Osim toga golubica evocira posvećenje Kristove ljudskosti u krštenju.

Vode, sastavljene od mozaik pločica, ukazuju na složenost i sklad ljudskih i kozmičkih elemenata, koje Duh Sveti čini „neizrecivim

uzdasima“ u skladu s tajanstvenim Božjim planovima (usp. Rim 8, 26-27), jer se spajaju u gostoljubivom i plodnom susretu koji dovodi do novog stvaranja. Među valovima povijesti golubica leti nad vodama potopa (usp. Post 8, 8-14). Redovnici i redovnice u znaku Evanđelja, oduvijek hodočasnici među narodima, žive svoje raznovrsne karizme i služenja „kao dobri upravitelji različitih Božjih milosti“ (1 Pt 4,10); obilježeni znakom Kristova križa do mučeništva, žive povijest s mudrošću Evanđelja, Crkve koja grli i liječi sve ljudsko u Kristu.

Tri zvijezde podsjećaju na identitet Bogu posvećenog života u svijetu kao *ispovijedanje Trojstva, znak bratstva i službu ljubavi (confessio Trinitatis, signum fraternitatis et servitium caritatis)*. Izražavaju međusobni suodnos trojstvene ljubavi, koju Bogu posvećeni život pokušava živjeti svakodnevno u svijetu. Zvijezde podsjećaju i na trostruki zlatni pečat kojim bizantska ikonografija časti Mariju, punu Svetosti, Božju Majku, prvu učenicu Kristovu, primjer i zaštitnicu svakog posvećenog života.

Višeplošnički (poliedarski) *globus* označava svijet s raznolikošću naroda i kultura, kako navodi papa Franjo⁶ Duha ga podržava i vodi prema budućnosti: poziv redovnicima i redovnicama „da postanu nositelji Duha (*pneumatophóroi*), istinski duhovni muškarci i žene, sposobni potajno oploditi povijest“.⁷

Natuknica daje konačan naglasak identitetu i vidicima, iskustvu i idealima, milosti i putu, koje Bogu posvećeni život živi i nastavlja živjeti u Crkvi kao Božjem narodu, vodeći narode i kulture prema budućnosti.

Evangelje ukazuje na temeljnu normu Bogu posvećenog života koja je „nasljedovanje Krista prema Evanđelju“.⁸ Prvo kao „živo sjećanje na način postojanja i djelovanja Isusa“,⁹ a zatim kao mudrost života u svijetlu brojnih preporuka koje je Učitelj ponudio učenicima.¹⁰ Evanđelje daje usmjeravajuću mudrost i radost.¹¹

5 usp. VC 5.

6 usp. Evangelii Gaudium, 236.

7 VC, 6.

8 Perfectae Caritatis, 2a.

9 VC, 22.

10 usp. Lumen Gentium, 42.

11 usp. EG, 1.

Prorokovanje podsjeća na proročki karakter Bogu posvećenog života koji „se postavlja kao poseban oblik sudjelovanja u proročkoj službi Krista, priopćena po Duhu cijelom Božjem narodu”.¹² Može se govoriti o autentičnoj proročkoj službi, koja proizlazi iz Božje Riječi, prihvaćena i življena u različitim životnim okolnostima. Služba se izražava u hrabrom prigovoru, u najavi nove „Božje posjete“ i „istraživanjem novih putova da posuvremeni Evanđelje u povijesti, u pogledu na Kraljevstvo Božje”.¹³

Nada podsjeća na eshatološko kršćansko otajstvo. Živimo u vremenu rasprostranjene nesigurnosti i nedostatka projekata u širokom obzoru: nada pokazuje svoju kulturnu i društvenu krhkost, obzorje je mračno jer „čine se često izgubljeni tragovi Božji”.¹⁴ Bogu posvećeni život ima trajnu eshatološku projekciju: svjedočenje u povijesti da će svaka nada imati konačno okupljanje i pretvara se u „misiju, tako da Kraljevstvo se potvrđuje u rastućem obliku ovdje i sada”.¹⁵ Znak nade Bogu posvećenog života postaje bliskost i milosrđe, prisposoba o budućnosti i slobodi od svakog idolopoklonstva.

„Potaknuti Ljubavlju koju Duh Sveti izljuje u naša srca“ (Rim 5,5), redovnici i redovnice, dakle, obgrljuju svemir i postaju sjećanje

na ljubav Trojstva, posrednici u zajedništvu i jedinstvu, moleći stražari na ivici povijesti, solidarni s čovječanstvom u svojim tihim naporima i traženjima Duha.

Pozivamo svu braću svećenike da na prvu nedjelju Došašća, kada započinje Godina posvećenoga života, u svojim propovijedima za vrijeme Misnih slavlja, koristeći i ovu poruku, ne zaborave poučiti vjernike o značenju Bogu posvećenoga života i pozvati ih na molitvu za braću i sestre koji su u redovničkom životu svoj život Bogu posvetili.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
Mons. Franjo Komarica
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH
Mons. Ratko Perić
biskup mostarsko-duvanjski i
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski
Mons. Tomo Vukšić
vojni biskup
Mons. Pero Sudar
pomoćni biskup vrhbosanski
Mons. Marko Semren
pomoćni biskup banjolučki*

12 VC 84.

13 *isto*.

14 VC 85.

15 VC 27.

Članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)

Predmet: Poziv na sjednicu

Datum: 9. rujna 2014.

Broj: 1575/2014

Pozivam članove PVVN na sjednicu koja će se održati
u subotu, 27. rujna 2014. u 9.30 sati u prostorijama Vrhbosanskog nadbiskupskog ordinarijata.

Dnevni red:

9.30 – Molitva i pozdrav

- Odgoj vjere u obitelji – fra Zdravko Anđić
- Poplave u svibnju 2014. godine – dr. Mirko Šimić
- Uloga volontera – Ivana Klačar
- Sinoda Vrhbosanske nadbiskupije – dr. Mario Bernardić
- Razno
- Ručak

Na ovogodišnjim susretima po dekanatima uz svećenike, redovnike i redovnice sudjelovali su i članovi Župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća te vjeroučitelji. Sastavni dio susreta bila su i pitanja na koja su prisutni trebali odgovoriti te proslijediti ih Uredu za pripremu Sinode. Jedno od pitanja je bilo, koje teme i koju problematiku bi trebala rješavati Sinoda? Gotovo svi su naglasili gubljenje važne uloge obitelji u životu crkve i društva.

Svjedoci smo nezapamćenih poplava i klizišta koje su bile u svibnju ove godine na terenu naše Nadbiskupije. Bit će riječi o posljedicama tih poplava odnosno odgovoru Caritasa naše Nadbiskupije. Volonterizam i solidarnost su rođeni iz zapovijedi ljubavi prema bližnjemu. Jesu li mladi naših župa dovoljno svjesni te činjenice? Šta je urađeno i koji su sljedeći koraci u organizaciji i životu nadbiskupijske Sinode? Uz razno, ovo su okvirne teme predviđene za sjednicu PVVN. Nadam se da ćete se uspjeti dovoljno pripremiti za sjednicu.

Vijećnici koji, iz opravdanih razloga, ne mogu doći na sjednicu neka to jave kancelariji Ordinarijata na tel. 033/ 218 823; fax 033/ 212 937 ili mail–om: kaptolka@bih.net.ba

Ako ne završimo s radom do ručka, nastavljamo odmah poslije ručka.

Radujući se našem susretu iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Vlč. Marin Marić, bilježnik

Deveto hodočašće u Hrvatsko Nacionalno Marijansko svetište Vrhbosanske nadbiskupije i Banjalučke biskupije

Marija Bistrica, subota 11. listopada 2014.

Datum: 20. rujna 2014.

Broj: 1652/2014

I ovu godinu pozivam svećenike i vjernike da uzmu učešća u našem godišnjem hodočašću u Nacionalno Marijansko svetište - Marija Bistrica. Ovo je naše deveto hodočašće. Ove godine je to 11. listopada, jer je uobičajeno da to bude druga subota u mjesecu listopadu.

Iako su skromne mogućnosti, posebno nakon svih ovih poplava ove godine, ali gdje ima

dobre volje, i u skromnim mogućnostima će se naći načina da barem iz svake župe bude onih koji će hodočastiti u svetište u pratnji svećenika koji to mogu.

Uvijek je drag i blagoslovljen susret s našom Nebeskom Majkom u molitvi, pokori i djetinjim pouzdanjem. Divan je to prizor susreta vjernika međusobno. Brojni naši vjernici koji žive u R. Hrvatskoj, gdje su našli svoj novi dom, a korijenom su iz naših župa rado dođu kako bi kod Gospe susreli svoje rođake, nekadašnje susjede i prijatelje. Blagoslovljen je susret radosti kada nas Majka Marija okuplja.

Nadam se da će ova poruka stići do svih onih koji su zainteresirani biti zajedno 11. listopada 2014. u Mariji Bistrici.

Već je uhodan program. Dobro je organizirana hodočašća prijaviti direktno u Svetište ili u svojem Ordinarijatu. Dobro je planirati da organizirana hodočašća stignu prije kako bi svi mogli obaviti svetu ispovijed prije Mise, a uz to i osobnu pobožnost.

U 11 sati počinje sveta Misa na otvorenom.

U 14 sati zajednički križni put, kojeg završimo u crkvi pozdravom Gospinu liku.

Ovogodišnje hodočašće će biti pod idejom vodiljom: **KRALJICE MIRA ISPROSI NAM MIR U DUŠI, U OBITELJI U NAŠOJ ZEMLJI KAO I U CIJELOM SVIJETU**. U ovom agresivnom relativizmu i sekularizmu, potrebno nam je pouzdanja u Boga u osobnom životu, životu naših obitelji, te u cjelokupnom javnom životu.

Na misnom slavlju će pjevati župni zbor župe Sv. Ante Padovanskoga – Bugojno.

Uz iskreni pozdrav svima, želim uspješnu organizaciju hodočašća, te neka nas prati zagovor naše nebeske Majke i blagoslov Božji.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

preč. Ilija Orkić, kancelar

Studijski dan o izazovima psihoseksualnog zrenja

Datum: 26. rujna 2014.

Broj: 1664/2014

Ovim obavještavam i pozivam sve članove Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, članove Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u BiH, poglavare, odgojitelje u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, profesore na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, odgojitelje i profesore na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, odgojitelje u Nadbiskupijskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku te odgojitelje i profesore u Franjevačkom sjemeništu u Visokom na **Studijski dan** koji će se održati 20. - 21. listopada 2014. u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu, ulica Josipa Stadlera 5, na temu: „**Izazov psihoseksualnog zrenja koje zahtijeva usmjerenje i praćenje**“ (*La maturita psico-sessuale – sfide, orientamenti i accompagnamento*).

Studijski dan ima za cilj odgovoran odgoj osoba i njihovo praćenje u vidu negativnih zbivanja u Crkvi te spremnost suočavanja s tim izazovima. Predavanja će održati **P. Hans Zollner**, njemački isusovac, dekan Instituta psihologije na Papinskom sveučilištu Gregoriana i vicerektor ovog Sveučilišta. P. Zollner predaje i na Institutu psihologije i član je Papinskog povjerenstva za zaštitu djece te ravnatelj Centra za zaštitu djece u sklopu sveučilišta Gregoriana. P. Zollner će doći u Sarajevo nakon što održi Studijski dan u Đakovu.

P. Zollner će održati predavanja, **20. listopada 2014. u 16 i u 20 sati a 21. listopada 2014. u 9 sati**. Nakon svakog predavanja bit će mogućnost za diskusiju.

Predavanje će biti na talijanskom jeziku uz simultano prevođenje.

Molim na osobit način biskupe i provincijalne poglavare i poglavarice da sudjeluju na Studijskom danu te da pozovu sve zainteresirane članove svojih zajednica, a posebno one koji su uključeni u odgoj, kako bi Studijski dan bio na korist i blagoslov cijeloj krajevnoj Crkvi u Bosni i Hercegovini.

Uz iskren pozdrav, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Dostavlja se:

Biskupima Biskupske konferencije BiH;
Članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u BiH;
Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, KBF-u i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu;
Nadbiskupijskom i Franjevačkom sjemeništu u Travniku i Visokom;
Arhivu.

Redovna sjednica Zbora konzultora

Datum: 26. rujna 2014.

Broj: 1669/2014

Ovim sazivam članove Zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije na redovno zasjedanje kako je predviđeno u Pastoralnom kalendaru za 2014. godinu. Sjednica će biti u prostorijama Ordinarijata 7. listopada 2014. godine s početkom u 15 sati.

Dnevni red:

Pozdrav, uvodna molitva i čitanje zapisnika s prošle sjednice
Prijedlozi kako najbolje rasporediti pastoralne snage u Nadbiskupiji...
Pitanje premještaja, prijedlozi za osnivanje odbora za premještaje i valorizacija rada u pastoralu...
Pitanje povrata imovine, nakon nacionalizacije i uzurpacije
Osvrta na posljedice ovogodišnjih poplava u našoj Nadbiskupiji
Razno

Nadam se da ćemo na sjednicu doći već pripravljeni nakon razmišljanja o ovim temama. Radujem se suradnji te Vas iskreno pozdravljam zazivajući Božji blagoslov!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Održana sjednica Pastoralnog vijeće Vrhbosanske nadbiskupije

U Sarajevu u prostorijama Vrhbosanskog ordinarijata, 27. rujna, održana je redovna sjednica Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije. Nakon uvodne molitve: zaziva Duha Svetoga i molitve za obitelj, uzoriti Vinko kardinal Puljić, upoznao je nazočne s planom rada sjednice te pozvao na aktivno sudjelovanje u radu sjednice. Zatim je, po predviđenom programu, pročitao zapisnik sa zadnje sjednice vijeća, koji je jednoglasno usvojen.

Prvo izlaganje imao je fra Zdravko Anđić: *Odgoj vjere u obitelji*. U svom izlaganju fra Zdravko je odmah na početku podsjetio kako je na području opće Crkve sazvana izvanredna biskupska Sinoda, prva u pontifikatu pape Franje, koja je posvećena obitelji, također i naša biskupijska Sinoda neće zaobići pitanje obitelji. Stoga je odgoj vjere u obitelji jako važna tema kojoj treba ozbiljno pristupiti. Iznoseći kratki povijesni pregled problematike odgoja vjere u obitelji, fra Zdravko se posebno osvrnuo na apostolsku pobudnicu pape Ivana Pavla II "Familiaris consortio" (Obiteljska zajednica) u kojoj se kaže kako prvotno mjesto prenošenja vjere u Crkvi nije bila obitelj, već kršćanska zajednica. Ta je zajednica onda stvarala kršćansko ozračje u svojim obiteljima: tek kad je kršćanska obitelj evangelizirana, kada živi iz svoje vjere, postaje sposobna davati svjedočanstvo vjere i spašavati druge. A kako bi naše obitelji mogle odgovoriti zadaći da budu "kućno svetište Crkve" ili "Crkva u malom", kao zajednica vjere koja je evangelizirana i u isto vrijeme i sama evangelizira, da bude osnovna zajednica Crkve u dijalogu s Bogom po molitvi i zajednica u službi čovjeka u društvu i Crkvi, s obzirom na te zadatke trebalo bi promicati: kršćansku obiteljsku kulturu, obiteljsku duhovnost i obiteljsku katehezu.

Nakon izlaganja slijedila je rasprava, koja je zaključena kako se treba vratiti pravim vrijednostima u obitelji i to ljubomorno čuvati u današnjem društvu, koje često djeluje kao da želi uništiti obitelj i vjeru u njoj.

Druga točka: *Poplave u svibnju 2014. godine* – izlaganje vlč. dr. Mirka Šimića, ravnatelj Caritasa vrhbosanske nadbiskupije. U svom izlaganju dr. Šimić je pokušao taksativno iznijeti kako je Caritas naše nadbiskupije djelovao u vrijeme velikih nedaća: poplava i klizišta u svibnju, i kako je pomagao stradalima. Važno je naglasiti da je na terenu bilo i mnogo problema od kompliciranosti carinskog sustava države pa do nestrpljivosti onih koji su pomoć donosili.

Nakon izlaganja slijedila je rasprava u kojoj su se svi sudionici jako pohvalno očitovali o radu Caritasa tijekom spomenutih nedaća.

Treća točka: *Uloga volontera* – izlaganje gđice Ivane Klačar, koordinatorica akcije „72 sata bez kompromisa“. U svom izlaganju gđica Klačar je upozнала nazočne kako je Nadbiskupijski centar za pastoral mladih „Ivan Pavao II“ u suradnji s Vrhbosanskom nadbiskupijom, već treći put organizirao veliku volontersku akciju „72 sata bez kompromisa“ koja se ove godine održava u razdoblju od 25. do 28. rujna. Akcija se organizira pod geslom „volonitiRAJ NA ZEMLJI“ okupit će oko 1 000 mladih, koji će u 23 župe raditi na 66 projekata za stanovništvo koje je nastradalo od katastrofalnih poplava koje su pogodile našu zemlju u mjesecu svibnju. Nakon jako uvjerljivog izlaganja, slijedila je rasprava u kojoj se o radu Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih govorilo samo u pohvalama.

Četvrta točka: *Sinoda Vrhbosanske nadbiskupije* – izlaganje je imao dr. Mario Bernadić, generalni tajnik Sinode. Dr. Bernadić je u svome izlaganju prikazao ukratko novi Bilten Sinode, objašnjavajući obrađene teme u spomenutom. Nakon izlaganja uslijedila je kratka rasprava.

Pod točkom razno, uzoriti Kardinal je informirao vijeće o aktualnim aktivnostima u Nadbiskupiji.

Sastanak je završen molitvom i Kardinalovom zahvalom na aktivnoj suradnji članova pastoralnog vijeća naše Nadbiskupije.

fra Zdravko Anđić

Održana sjednica Zbora konzultora VN

07. listopada 2014.

U utorak 07. listopada 2014. godine, u prostorijama Vrhbosanskog nadbiskupskog ordinarijata u Sarajevu, održana je redovna godišnja sjednica Zbora konzultora VN. Na početku susreta u 15 sati sve je srdačno pozdravio uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski koji je i predsjedao sjednicom.

Prva tema rasprave u radnom dijelu susreta bila je „Kako najbolje rasporediti pastoralne snage u Nadbiskupiji“. Svi smo svjesni kako je prošlo 20 godina od završetka rata, te je potrebno podvući crtu i priznati da se više ne može očekivati masovni povratak u raseljene župe. Danas imamo situaciju da su svećenici samo čuvari imovine u velikom broju župa u entitetu RS, a da na župama koje još imaju vjernika (u Federaciji) pati pastoral zbog nedostatka svećenika. Predlagani su regionalni centri, kao što to već postoji u svijetu, u kojem bi na jednom mjestu stanovali zajedno 3-4 svećenika i brinuli se o okolnim župama. Jedan od problema tih Centara bi bila hijerarhija među svećenicima koja je jasna između župnika i kapelana, ali ne i između 3-4 župnika. Drugi problem je kod premještaja svećenika jer postoji tendencija kod određenog broja svećenika da se traži župa za župnika, a ne župnik za župu. Pastoralni zahtjevi župe i vjernika moraju biti na prvom mjestu. Naglašeno je da se uočava da ima svećenika koji se stalno rotiraju po „velikim župama“, a veći je broj onih koji svoj životni vijek provode po pastoralno ne zahtjevnim župama. Uočava se potreba veće svećeničke solidarnosti. Neki su na ovakvo stanje predložili da se mlađe svećenike nakon kapelanskog staža, ne manjeg od 3 godine i boravka od 2-3 godine na „malim župama“ gdje nema velikog broja ljudi i pastora, pošalje na ispomoć potrebnim biskupijama u Zapadnoj Europi na 5 godina. Time bi stekli jedno novo iskustvo i usavršili jezik. Prisutni franjevci su spomenuli kako kod njih vrijedi pravilo 3+3 godine i da u rasporedbi pastoralnih snaga tj. premještajima sudjeluju Provincijal i definitorij sastavljen od fratara iz različitih dištrikta koji su upoznati sa situacijom u određenom kraju. Na kraju se zaključilo da bi bilo korisno napraviti odbor za premještaje.

U drugoj temi raspravljalo se o pitanju povrata imovine koja je nacionalizirana i uzurpirana nakon 1945. godine. Glavni problem koji se sve više susreće, dok se čeka Zakon o denacionalizaciji i povratu, je taj što se oduzeta crkvena imovina prodaje privatnim vlasnicima. Vidljivo je i u ovoj stvari da Katolička crkva ima puno onih koji otežavaju proces povratka oduzete imovine, dok je kod drugih vjerskih zajednica stanje puno povoljnije. Tako je u RS Pravoslavna crkva vratila većinu imovine, a u Federaciji dobar dio vakufske imovine je, također, vraćen. Katoličkoj crkvi je vraćen mali dio i to često pomoću privatnih prijateljtava. U nekim slučajevima, premda je donesena i sudska presuda, imovina nije vraćena (Travničko sjemenište). Nažalost, sustav je zakazao. Na pitanje kako tu problematiku predstaviti javnosti, svi su suglasni da treba napraviti popis oduzete imovine i osigurati pravnog zastupnika za povrat te imovine. Neki su spomenuli da s tim pitanjem treba ići na razini BK ili čak MRV, ali i voditi računa kakvu sliku stvaramo o sebi u toj „borbi“.

Treća tema sjednice bio je osvrt na poplave koje su zadesile jedan dio naše Nadbiskupije. Pokazalo se još jednom da imamo nefunkcionalnu državu kojoj ni vlastiti građani ne znače puno. Izgubili su povjerenje u državne institucije a u pomoć su pritekli vjernici organizirani oko svećenika u svojim župnim zajednicama. Ono dobro i plemenito, u tako teškoj situacija, je što su ljudi rado pomagali jedni drugima i što su bili izuzetno solidarni. Caritas i pojedine župe su dobro reagirali i među prvima priskočili u pomoć. Crkva će i nadalje preko Caritasa davati svaku vrstu podrške ljudima koji su nastradali. Primijetilo se da su poplave i klizišta negdje jače pogodile ljude, vjernike i svećenike, nego rat i ratna stradanja. Zato je potrebno, u vremenu pred nama, pomagati tim ljudima ne samo materijalno nego ih i duhovno jačati.

Na kraju pod točkom razno razgovaralo se o potrebi poštenog unutar crkvenog dijaloga oko svećeničkih kandidata koji su otpušteni ili su otišli iz pojedinih zajednica. Potrebno je jasno dati

do znanja zbog čega je pojedinac otpušten i ne primati olako one koje nisu primili drugi biskupi ili one koji rado mijenjaju zajednice i biskupije.

Kardinal je zahvalio svim konzultorima na aktivnom sudjelovanju i izrazio nadu da će se o problemima o kojima se raspravljalo svakako govoriti i na sinodalnim zasjedanjima.

Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

U prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije 8. listopada 2014. održana je četvrta redovna sjednica Svećeničkog vijeća. Sjednicom je predsjedao Vrhbosanski nadbiskup, Vinko kardinal Puljić. Nakon kardinalovih pozdravnih riječi te molitve Srednjeg časa i čitanja zapisnika s treće redovne sjednice pristupilo se obrađivanju ostalih točaka dnevnog reda koje su bile predviđene za ovu sjednicu.

Kako je papa Franjo već ranije bio najavio godinu redovništva tako je i na ovom vijeću prva tema bila: 2014./2015. - Godina redovništva u cijeloj Crkvi, a svoj doprinos kroz izlaganje dao je dr. fra Anto Popović. Fra Anto je naglasio da će godina redovništva trajati sve do 2016. što je pokazatelj važnosti redovništva koje je papa želio staviti pred Crkvu i vjernike. Dr. Popović je također dodao da je posvećeni život dar odozgor, a pojedinac sve svoje sposobnosti stavlja u službu Crkve. Crkva se treba odreći svega što nije za Boga kao i straha ići ususret svim ljudima, a pogotovo onim najpotrebnijim. Dr. Popović je izložio i nekoliko prijedloga kada je u pitanju obilježavanje Godine posvećenog života. On smatra da je potrebno svečano obilježiti sam početak i završetak te godine. Predložio je da se održi i jedan nacionalni dan na razini BiH, a sve postojeće termine u pastoralnom kalendaru dobro bi bilo produbiti sadržajima vezanim uz Godinu redovništva. Dodao je također da bi bilo dobro održati redovnički dan kako na razini župa, dekanata tako i na razini nadbiskupije. Cijela nadbiskupija bi se pak trebala pridružiti molitvi univerzalne Crkve za sve osobe posvećenog života.

Sljedeća tema bila je osvrt na sinodske aktivnosti koje je svećeničkom vijeću predočio vlč. dr. Mario Bernadić. Dr. Bernadić je u svom izlaganju podsjetio na aktivnosti koje su se odvijale u prošloj godini te ukazao na zbivanja koja predstoje u budućnosti. Iznio je i neke konkretne brojeke kao što je broj sudionika koji su nazočili susretima po dekanatima. Naglasio je da su na postavljena anketna pitanja koja su bila odaslana po župama stigli i očekivano različiti odgovori. Dr. Bernadić drži da je iz njih vidljivo da je socijalna situacija u našoj Nadbiskupiji poprilično teška, ali i da se osjeti utjecaj jakog materijalističkog duha kod naših vjernika. Također je vidljivo prema njegovim riječima da su narušeni odnosi u obiteljima, ali nažalost i među klerom. Obiteljska molitva pomalo iščezava, potiču je još uglavnom bake i djedovi, a slabo se čita i sv. Pismo. Nasuprot tomu, nedjeljne i blagdanske sv. Mise su jako dobro posjećene. Dr. Bernadić je naglasio da treba odrediti polje budućih aktivnosti. Prema njemu to je prije svega rad s obiteljima. Podsjetio je da su u župe odaslani i novi upitnici. Poseban naglasak stavljen je na pripremu za brak odnosno potrebu kvalitetnog praćenja braka koji je danas u izrazitoj krizi.

Mons. Bosiljko Rajić se u svom izlaganju osvrnuo na pomoć poplavljenim područjima s naglaskom na solidarnost te je naglasio da postoji više vrsta solidarnosti kao što su verbalna, djelatna, organizirana... Solidarnost uvijek prati odgovornost te je vezana uz slobodu i ne može se izbjeći. Za povratak stradalog pučanstva, naglasio je, potrebna je solidarnost države i drugih institucija. Caritas koji djeluje na razini univerzalne Crkve treba prenijeti poruku evanđelja preko karitativnih djela koja se očituju u služenju potrebnima. Stoga je za Caritas neophodno strateško planiranje, tj. zagovaranje onoga što treba učiniti. Na taj način Caritas postaje glas koji

će se čuti, naglasio je između ostalog mons. Rajić.

Sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije završila je svoj rad točkama pod razno te prijedlozima i sugestijama o pastoralnom kalendaru za sljedeću 2015. godinu.

Vlč. Mirko Šimić

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na susret svih biskupa, franjevačkih provincijala i dekana BK BiH

Datum: 16. listopada 2014.

Broj: 1765/2014

Na sjednici biskupa s franjevačkim provincijalima u BiH, koja je održana 29. travnja 2014. godine, dogovoren je susret svih biskupa, franjevačkih provincijala i svih dekana u BiH. Susret će biti u četvrtak, 30. listopada 2014. godine u prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa „Petar Barbarić“ u Travniku.

U prilogu Vam šaljem i dopis koji je uputio mons. Franjo Komarica, predsjednik BK BiH iz kojeg možete vidjeti dnevni red i ostale pojedinosti vezane uz taj susret. Umjesto dekana Žepačkog, Sutješkog i Sarajevskog dekanata, susretu trebaju nazočiti arhiđakoni u čijem su arhiđakonatu spomenuti dekanati.

Ovo je prigoda, i na ovaj način, malo bolje upoznati naše susjedne biskupije i osnažiti međudekanatsku suradnju. Kao plod ovog susreta mogu nastati i druge korisne ideje za pastoral u našim(nad)biskupijama.

Želimo Vam blagoslovljen rad i iskreno pozdravljamo u Gospodinu.

*mons. Luka Tunjić
generalni vikar*

Mladen Kalfić, kancelar

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na dekansku konferenciju

Datum: 16. listopada 2014.

Broj: 1766/2014

Ovogodišnja dekanska konferencija će se održati prema predviđenom terminu u četvrtak, 6. studenog 2014. godine, s početkom u 9,30 sati u prostorijama Ordinarijata.

Kao što znate prošlih nekoliko godina smo obrađivali određene teme na dekanskim konferencijama jer su se izvješća iz dekanata počela ponavljati i uzimala su puno vremena. Međutim, ove godine su se dogodile poplave i klizišta u našoj Nadbiskupiji čije posljedice i danas osjećamo. Činimo, koliko je moguće, da štete saniramo i ublažimo gubitak uništene imovine.

Započeli smo i pripremu za Sinodu naše Nadbiskupije koja neće uspjeti bez aktivnog sudjelovanja vjernika, svećenika i župnika na terenu te vas dekana.

Svaki dekanat ima svoje posebnosti, svoje probleme i potrebe te im tako trebamo i prilaziti.

Zbog važnosti ovih nekoliko tema molimo Vas da ove godine napravite izvješća u pisanom

obliku. Dakle, u Vašem izvješću koje može biti i opširnije ali na konferenciji izlaganje, ne može biti duže od pet minuta (13 dekanata x 5 min. = 65 min.), trebalo bi se dodirnuti problematike vezane i izazvane poplavama i klizištima. Ovo vrijedi za dekanate kojih se to tiče. Svakako u Vašem izvješću treba biti i zaživljavanje pripreve Sinode na župama, među vjernicima. Poželjno bi bilo, u kontekstu pripreve i uključivanja vijećnika i svih vjernika u pripravu Sinode, izreći i koji konkretni prijedlog.

Što se tiče posebnosti određenih dekanata, njihovih problema i potreba, dobro bi bilo, također, dati koju uputu i prijedlog kako pristupiti tim posebnostima odnosno problemima i potrebama. Svaki dekan je slobodan, uz ovo naglašeno, istaknuti i dati važnost onome što smatra potrebnim a događa se u njegovom dekanatu.

Molimo da za Sarajevski, Sutješki i Žepački dekanat izvješća napišu arhiđakoni ovih dekanata.

Bit će govora i o susretima članova ŽPV i ŽEV za sljedeću godinu te susretima župnika po dekanatima.

Radujući se našem susretu iskreno Vas pozdravljamo u Gospodinu.

*mons. Luka Tunjić
generalni vikar*

Mladen Kalfić, kancelar

Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 06. studenog 2014.

U četvrtak 06. studenog 2014. godine s početkom u 09:30 sati u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog održana je redovna godišnja Dekanska konferencija. Na konferenciji, kojom je predsjedao uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski okupilo se 10 dekana: preč. Marko Perić (kreševski dekan), preč. fra Mato Topić (ramski dekan), mons. Marko Tomić (bugojanski dekan), mons. Mato Janjić (travnički dekan), preč. Marko Hrskanović (derventska dekan), preč. Vlatko Rosić (tuzlanski dekan), preč. Bono Tomić (usorski dekan), preč. Veselko Župarić (brčanski dekan), preč. Jakov Filipović (doborski dekan) i preč. Bartol Lukić (šamački dekan). Tri dekanata su u ljetnim premještajima ostala bez dekana i još nisu dobila nove, te su njih predstavljali: mons. Ante Meštrović (fojnički arhiđakon) za Sarajevski i Sutješki dekanat i mons. Luka Tunjić (gen. vikar) Žepački dekanat.

Dekani su se u svojim izlaganjima, koja su trajala od 5-7 minuta, osvrnuli na tri teme:

- poplave i druge nepogode koje su zadesile jedan dio Nadbiskupije u svibnju ove godine
- Sinoda naše Nadbiskupije – priprava i tijek na terenu
- posebnosti svakog dekanata tj. problemi i potrebe

U prvoj temi konferencije naglašeno je da su 9 od 13 dekanata bila pogođena svibanjskim poplavama ili klizištima. Najteže nastradale su župe uz rijeke Bosnu i Savu što se tiče poplava, a najviše klizišta je bilo na zeničko-žepačkom i tuzlanskom području. Svećenici su pokušali dati sve od sebe u pomoći ljudima koji su nastradali. Djelovali su poprilično sinkronizirano. U Odžaku koji nije nastradao bilo je otvoreno Centralno skladište Caritasa za to područje. U Brčkom vlast je odmah uvezala sva dobrotvorna društva kako bi se lakše i pravednije djelovalo i dijelila pomoć. Istakli su da Država dosta kasni sa obnovom, te se puno ljudi ove zime neće vratiti u svoje kuće. Osjećaju se posljedice na ljudima koji se pitaju ima li smisla obnavljati i živjeti na tim područjima. Već su mnoge obitelji odselile iz poplavljenih područja, a poblize će se znati prigodom blagoslova kuća. Mladi, također, sada još više traže priliku otići na Zapad.

Kada je riječ o Sinodi mnogi župnici su kratko odgovorili da mole molitvu za Sinodu svaki dan i da su podijelili Biltene svojim vijećnicima. U župi Poljaci ima oko 200 obitelji, te župnik namjerava da se svaki dan moli za drugu obitelj, a on će pohoditi obitelji, s njima moliti i razgovarati o problemima koji ih muče. U mnogo župa čak se ne moli ni molitva. Svećenici koji djeluju na području entiteta RS otvoreno govore da ih ne zanima ovakva Sinoda u kojoj je glavna tema Obitelj i da oni nemaju s kim raditi na tu temu. Misle da se bježi od gorućih tema kao što su: nezaposlenost, odlazak mladih, povratak itd. Dekani su zamoljeni da pokušaju objasniti da je glavna tema Sinode sve obnoviti u Kristu, a obitelj je prva tema koja je dobila ponajviše prostora upravo zahvaljujući odgovorima svećenika i vijećnika poslije prvog susreta. Tema obitelji ne isključuje njezinu socijalnu, ekonomsku i egzistencijalnu dimenziju.

Na kraju je prihvaćena ideja, da se susreti svećenika koji su se održavali po dekanatima u Ordinarijatu, održe na terenu i to po arhidakonatima. Također susret vijećnika, kateheta i svećenika u vezi pripreme naše Sinode održat će se istog dana u 13 dekanata 14. ožujka 2015. godine.

Nakon zajedničkog ručka nastavljen je radni dio susreta u kojem su se dotakle teme premeštaja, solidarnosti među župama i svećenicima, socijalne pravde, te uključivanje u pastoralni rad članova Neokatekumenskog puta. Kardinal je zahvalio dekanima na izvješćima, sudjelovanju u radu i svemu što kao dekani čine u svojim dekanatima.

PREDMET: Imenovanje vijećnika Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije

Vijeće za mlade Vrhbosanske nadbiskupije je savjetodavno i djelatno tijelo koje proučava, planira, usklađuje, priprema, izvodi, te provjerava izvođenje pastorala mladih na razini Vrhbosanske nadbiskupije.

Vijeće je reprezentativno tijelo mladih Vrhbosanske nadbiskupije koje zagovara, planira i promiče vjersku zauzetost mladih, te razvija lokalnu politiku za mlade na načelima participativnosti i poštivanja potreba i prava mladih u životu Crkve.

Kako je svim Vijećnicima istekao mandat od 5 godina, imenujem nove članove u Vijeće za mlade Drugog saziva Vijeća za mlade:

1. Prema članku 6., stavka 1. Statuta Vijeća za mlade, članstvo u Vijeću po svojoj službi na određeno vrijeme tj. vrijeme trajanja službe uz suglasnost poglavara obavljaju:
  - povjerenik za pastoral mladih Vrhbosanske nadbiskupije,
  - duhovni asistent Frame, te
  - predsjednici udruga mladih (Emaus, Framo, Salezijanska mladež, Prijatelji malog Isusa, kao i i druge udruge).

Stoga imenujem sljedeće članove Vijeća za mlade:

- **dr. Šimu Maršića**, kao povjerenika za pastoral mladih Vrhbosanske nadbiskupije;
- **fra Danijela Rajića**, kao duhovnog asistenta Frame
- **Don Danijela Vidovića**, kao duhovnog asistenta salezijanske mladeži i voditelja Oratorija/omladinskog centra u Žepču;
- **Darko Majstorović**, kao Predsjednik Udruge katoličkih studenata Emaus;
- **Mariju Trogrlić**, kao predsjednicu Frame;
- **s. Marinu Perić**, kao predstavnicu Prijatelja malog Isusa;
- **Marijan Spajić**, kao predstavnik crkvenog pokreta Neokatekumena, te
- **Stanislava Stijepića**, kao predstavnika pokreta Fokolara.

2. Prema članku 6. Statuta Vijeća za mlade, stavka 2, na mandat od 5 godina u Vijeće ulaze predstavnici dekanata. Stoga, kao članove Vijeća imenujem sljedeće članove:

- **Tomislava Barišića**, kao predstavnika Ramskog dekanata;
- **Sanju Babić**, kao predstavnicu Brčanskog dekanata;
- **Nikolu Galića**, kao predstavnika Doborskog dekanata;
- **Irenu Pranjić**, kao predstavnicu Travničkog dekanata;
- **Antonelu Radić**, kao predstavnicu Bugojanskog dekanata;
- **Katarinu Joskić**, kao predstavnicu Usorskog dekanata;
- **Borisa Dragojevića**, kao predstavnika Kreševskog dekanata;
- **Želimira Tomaševića**, kao predstavnika Šamačkog dekanata;
- **Danijela Barišića**, kao predstavnika Tuzlanskog dekanata;
- **Natašu Mandić**, kao predstavnicu Sarajevskog dekanata;
- **Anu Čurić**, kao predstavnicu Žepačkog dekanata.

3. Prema članku 6. Statuta Vijeća za mlade, stavka 2, na mandat od 5 godina u Vijeće ulaze predstavnici u Vijeće ulaze i predstavnici projekata na nadbiskupijskoj razini. Stoga, kao članove Vijeća imenujem sljedeće članove:

- **Renatu Vrdoljak** odgovornu za sljedeće projekte: Mali putokazi u život, Umrežavanje i pozicioniranje NCM-a, Koračajmo zajedno, Taize;
- **Ivanu Klačar** odgovornu za sljedeće projekte: 72 sata bez kompromisa, Škola volonterizma, Klik za zdravlje;
- **Luciju Spajić** odgovornu za sljedeće projekte: Formacija animatora „Mladi za mlade“, Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije, Dekanatski susreti krizmanika, Vijeće za mlade Vrhbosanske nadbiskupije;
- **Marijanu Miketek** odgovornu za sljedeće projekte: asistent na projektu Umrežavanje i pozicioniranje NCM-a za katoličku razinu, Dekanatski križni put mladih .

4. Prema članku 6. Statuta Vijeća za mlade, stavka 3, u Vijeće ulaze svećenici aktivni u pastoralu mladih predloženi od strane Nadbiskupa. Stoga, Vijećnicima imenujem i:

- **vlč. Vladimira Pranjića**, kao predstavnika Katoličke malonogometne lige Vrhbosanske nadbiskupije „Ivan Pavao II.“
- **vlč. Vlatka Rosića**, u ime Katoličkih školskih centara, škola za Europu

5. Prema članku 6. Statuta Vijeća za mlade, stavka 4, u Vijeće ulazi i predstavnica redovničkih zajednica. Stoga imenujem:

- **s. Piu Herman** iz reda sestara Kćeri Božje Ljubavi kao predstavnicu svih redovnica prisutnih u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u Vijeće za mlade.

PREDMET: Poziv na I. sjednicu Drugog saziva Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije

Prema članku 17. Statuta Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije, sazivam sjednicu Vijeća za mlade koja se ima održati 28. studenog 2014. u prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije, Kaptol 7 (Sarajevo) s početkom u 16.00 sati.

Dnevni red:

1. Molitva, pozdrav i uvodna riječ nadbiskupa Vinka Kardinala Puljića
2. Predstavljanje i imenovanje novih članova Vijeća za mlade

3. Predstavljanje zadaća i načina rada Vijeća za mlade
4. Najava projekata u narednom razdoblju: Klik za zdravlje, Škola volonterizma, KMNL, Taize, Duhovna obnova, Mali putokazi u život, Koračajmo zajedno
5. Razno

Svim Vijećnicima koji nisu iz Sarajeva bit će osiguran smještaj uz prethodnu najavu, najkasnije do 26. studenog na mail lucija.ncm@gmail.com ili 033 766 225. Kontakt osoba: Lucija Spajić. U nadi da ćete se odazvati, sve Vas iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Ovlast za binacije i trinacije u 2015. godini

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2088/2014

Za 2015. godinu dajem ovlast za binacije i trinacije svima koji su tu ovlast imali u 2014. godini.

Važno je držati se uputa objavljenih u *Vrhbosni* br. 4/98, str. 680.

Neka se svi svećenici pridržavaju upozorenja objavljenog u *Vrhbosni* br. 4/99, str. 485, a posebno pravila o binacijama i trinacijama Vrhbosna br. 2/2011, str. 172-173 (Izvadak iz *Direktorija za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, BK BiH 2008., str. 73-75) u vezi takse za binacije i trinacije. Ovim još jednom potičem na savjesno i odgovorno postupanje s misnim nakanama.

Za kvadrinaciju nitko nema dopuštenje u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Na sve misnike zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Prijepis matica i crkvenih računa

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2089/2014

Dužnost je svakoga župnika dostaviti u Ordinarijat prijepise matica i crkvenih računa, najkasnije do 28. veljače 2015. godine. **Zato pozivam sve župnike da i za 2014. godinu donesu uredno prepisane i zaključene matice najkasnije do 28. veljače 2015. godine.** Podsjećam da je potrebno dostaviti prijepise matice krštenih, umrlih i vjenčanih te prijepise crkvenih računa i knjige gradnje.

Ukoliko neka župa nije imala krštenja, vjenčanja ili umrlih u 2014. godini, onda u matici naznačiti prema *Uputama u Vrhbosni* br. 1/2009 str. 54 – 55.

Knjiga gradnje i Blagajnički dnevnik crkvenih računa mogu biti kopirani i ovjereni pečatom. Također, ukoliko neka župa nije imala gradnje, dužna je dostaviti obavijest o tome.

Molim župnike da ovu obvezu shvate odgovorno i ozbiljno, te je na vrijeme izvrše. **Prijepise matica predati u kancelariju, a prijepise računa u ekonomat.**

Svima najiskrenije zahvaljujem na trudu i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te iskreno pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Prve subote u mjesecu Molitveni dan za duhovna zvanja

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2090/2014

Uobičajena je praksa u našoj Nadbiskupiji da prve subote u mjesecu molimo za duhovna zvanja.

Zato ovim molim i potičem župnike i pastoralne djelatnike da se u svim župama i zajednicama organiziraju molitve na prvu subotu u mjesecu s posebnom nakanom za duhovna zvanja. U mnogim našim župama se već obavljaju pobožnosti prvih subota u čast Bezgrješnom srcu Marijinu, pa je to prigoda za molitveni poticaj na tu nakanu.

Kao i prijašnjih godina, u Đakovu izdaju priručnik za tu prigodu koji može poslužiti za animiranje molitve. Potičite sve obitelji da se taj dan u obiteljima po mogućnosti zajednički moli na tu nakanu. Time ćemo stvarati molitveno ozračje i izvršavati Isusovu zapovijed: «Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnika u žetvu svoju!» (Mt 9, 38). Papa Franjo 21. travnja 2013. godine rekao je: „Zvanja nastaju u molitvi i po molitvi, čitajte i žarko meditirajte Gospodnju riječ da biste vjerovali ono što ste pročitali, naučavali ono što ste shvatili u vjeri, živjeli ono što ste naučavali. Sjetite se također da Božja riječ nije vaše vlasništvo: ona je Božja riječ. A Crkva je čuvarica Božje riječi“.

Nažalost, u nekim župama, u nedjeljnim oglasima i na samu prvu subotu, se ni ne spomene molitva za duhovna zvanja. Imamo na čemu Gospodinu zahvaliti. Stoga, neka naša molitva bude i zahvala Gospodinu za postojeća duhovna zvanja, kao blagoslov Božji ove mjesne Crkve, ali i za buduća duhovna zvanja. I ove godine, u naša sjemeništa u Visokom i Travniku te u bogoslovijama u Sarajevu, se prijavio lijep broj duhovnih zvanja. U 2014. godini zaređeno je 12 đakona. Za Franjevačku provinciju Bosnu Srebrenu sedam đakona i pet dijecezanskih. Od tih pet đakona jedan je trajni đakon u osobi vlč. gosp. Roberta Čabraje.

Zahvalni Gospodinu za te darove i povezani molitvenim duhom iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Međunarodni molitveni dan mira

Četvrtak, 1. siječnja 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2091/2014

Prvog dana Mladog ljeta 2015. Crkva slavi svetkovinu **Svete Marije Bogorodice**, a po odredbi Svetog Oca taj dan molimo s cijelom Crkvom za **mir u svijetu**. Neka se i naša Nadbiskupija u svim svojim zajednicama pridruži ovom pozivu. Za taj dan Sveti Otac redovno uputi svoju poruku, pa se nadam da će dospjeti do svih župa u prijevodu, te ćete prenijeti vjernicima u bitnim porukama ili je pročitati.

Svjedoci smo da se dar mira, iz različitih interesa, narušava svakodnevno te se otvaraju nova ratna žarišta u Ukrajini, Iraku... U Siriji i Afganistanu se rat ne zaustavlja već više godina.

Još uvijek duboko osjećamo posljedice rata, nosimo tolike rane na duši i tijelu te znamo dobro što znači mir. Posebno smo u posljednje vrijeme uvidjeli kako je i ovaj mir, koji nije pravedan, na krhkim nogama. Potrebno je moliti i uspostavljati stabilan i trajan mir koji će počivati na pravednosti i jednakopravnosti. Mir je predragocjeni dar kojeg treba promicati i čuvati. Molimo zdušno za taj Božji dar u našim dušama, obiteljima, našem hrvatskom narodu i u ovoj zemlji BiH, kao i u cijelom svijetu.

Neka BDM Kraljica mira prinese naše molitve svome Sinu Mirotvorcu kako bismo i mi gradili mirniji i blaženiji svijet u kojem živimo.

Uz iskrene želje i molitve srdačno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

BOGOJAVLJENJE

Dan Papinskih misijskih djela za sveto Djetinjstvo

Utorak, 6. siječnja 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2092/2014

Tijekom godine sudjelujemo u dva navrata s redovnim prikupljanjima za Misije i misionare. U listopadu je prikupljanje prigodom Misijske nedjelje, a u siječnju na svetkovinu Bogojavljenja prikupljamo milostinju za **Papinska djela svetog Djetinjstva**. Tu milostinju treba dostaviti u ekonomat Nadbiskupije do 15. veljače 2015. godine, kako bi dijecezanski direktor, zadužen za misijsku djelatnost u Nadbiskupiji, mogao napraviti završni račun te kako bismo je predali Misijskoj središnjici koja će prikupljena sredstva proslijediti Kongregaciji.

Naši vjernici su uvijek bili solidarni s potrebnima. Posebno se to osjeti kad se dogode kakve katastrofe u svijetu i kad prikupljamo sredstva na tu nakanu. Crkva je u svojoj naravi misijska i ovo je način razvijanja misijskog duha i senzibiliranja osjećaja za najpotrebnije.

Redovno se u *Radosnoj vijesti*, a i u *Katoličkom tjedniku* objave poruke i prigodni tekstovi za taj dan, a imate materijale i od lanske godine koji Vam mogu poslužiti.

Zahvaljujući na dosadašnjoj suradnji i pomoći iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

18. - 25. siječnja 2015.

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2093/2014

Poziv Isusove Velikosvećeničke molitve „da svi budu jedno“ je trajna zadaća svakog vjernika izgrađivati jedinstvo koje On ima sa svojim Ocem u Duhu Svetome. Koliko god je taj sklad grijehom narušen i stalno se narušava, toliko taj vapaj postaje snažniji i potrebniji. Istinsko jedinstvo i istinski mir je plod Duha Božjega koji zadobivaju oni otvorena srca, koji dopuštaju da ih Riječ Božja zahvati i preobrazi.

Molimo za otvorenost tome Duhu posebno u molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana koja će i ove godine biti od nedjelje 18. - nedjelje 25. siječnja 2015. godine.

Živeći s drugim kršćanskim zajednicama u ovoj zemlji, neka nas molitva osposobi da, čuvajući svoj identitet, budemo otvoreni za ekumenski dijalog i zajednički vapaj za dar jedinstva. Što više budemo vjerovali u Božju volju svojim mislima, riječima i djelima, jače ćemo stvarno ići prema jedinstvu. Na to nas je posebno pozvao i papa Franjo prigodom posjeta Turskoj.

Molitvena osmina završava blagdanom Obraćanja sv. Pavla apostola. Dok ispovijedamo vjeru u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, želimo to svojim životom posvjedočiti.

Neka Gospodin ujedini naša srca, neka bude s nama i neka nas blagoslovi.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Molitveni dan za mir u BiH

Nedjelja, 25. siječnja 2015.

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2094/2014

Svećeničko vijeće Vrhbosanske nadbiskupije je predložilo i prihvaćeno je da se u zadnju nedjelju u siječnju svake godine posebno moli za mir u našoj Domovini.

Koliko je mir na našim prostorima krhak i nestabilan pokazale su demonstracije i paljevine u veljači 2014. godine koje su nekoliko dana paralizirale sve veće gradove u BiH. Svi osjećamo koliko je potrebno za mir moliti, mir izgrađivati i u miru živjeti. **Predlažemo da se uoči tog dana u subotu, 25. siječnja, organiziraju klanjanja pred Presvetim u našim crkvama te pozove vjernike na dobrovoljnu pokoru ili post za mir u srcima svih ljudi i za pravedni mir u BiH.** Znak Božje nazočnosti u Crkvi jesu mir i radost. Zbog toga u nedjelju s vjernicima zajedno molimo i razmišljajmo o miru, a jedan od oblika toga razmišljanja može biti nastavak čitanja Papine poruke upućene za Dan mira na Novu godinu.

Želeći mir svakom srcu, svim obiteljima kao i svim narodima ove zemlje iskreno sve pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA

Prikazanje Gospodinovo u hramu - Svijećnica

Ponedjeljak, 2. veljače 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2095/2014

Već je postalo uobičajeno da na blagdan Prikazanja Gospodinova slavimo Dan posvećenog života u našoj Nadbiskupiji. Također je već ustaljen program slavljenja tog dana. Međutim, budući da je ova godina posvećena upravo osobama posvećenog života, trebalo bi ovom danu dati posebnu pozornost. Stoga, pozivam da se ove godine taj dan na poseban način obilježi u svim našim redovničkim zajednicama.

Zajednička sv. Misa u Katedrali ostaje u 10.30 sati, a uhodani popodnevni program bi trebao biti prožet sadržajima koji će obogatiti osobe posvećenog života i sve nas.

Redovnički utemeljitelji, nadahnuti uskrslim Gospodinom, su nam pokazali da se u svijetu ne može biti posvećen ako se posvećenje ne živi u duhu kontemplacije. Molitva je glavni oslonac posvećena života. Svima nam je uzor Djevica Marija kada je izrekla svoj „Neka mi bude po tvojoj riječi“. Neka redovništvo koje je, svojim karizmama, kroz povijest uvijek obogaćivalo i osvježavalo Crkvu ukrasi i Crkvu naših dana.

Želeći što bolju pripravu i doživljaj Godine i Dana posvećenog života, iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova na sve a posebno na osobe posvećena života.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Dan života

Nedjelja, 1. veljače 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2096/2014

Po odluci Biskupa BK BiH, a na prijedlog Svetog Oca, svake godine na prvu nedjelju u veljači posebno razmišljamo i molimo za dar života.

Obično za ovaj dan, pročelnik Vijeća za obitelj, upućuje poruku koja se može pročitati ili svojim riječima prenijeti vjernicima.

Zabrinjavajuće su statistike, pa i u većinskim katoličkim zemljama, o broju počinjenih abortusa. Liječničko osoblje koje se prizove na savjest često bivaju otpušteni s posla i u javnosti proskribirani. Kultura smrti zauzima mjesto kulturi života. Svi to vidimo i ne usuđujemo se glasno usprotiviti i dignuti svoj glas. Glasna većina potiskuje tihi i bojažljivu većinu i stvara mentalitet relativizma i modernizma u kojem je sve dopušteno. Demokracija poprima sve izobličeni izraz, postaje suprotnost samoj sebi te privid kojem većina poslušno služi. Donose se zakoni koji su suprotni naravnim i crkvenim zakonima, i to sve za dobro čovjeka i u ime demokracije. Sve je manje onih koji se usude glasno govoriti o kulturi života utemeljenoj na

općeljudskim i kršćanskim načelima. Tim više je zadaća Crkve biti „glas u pustinji“ koji se ne smije dati ušutkati bez obzira na pritiske i ucijene. Kršćanski život je Krist koji za sebe posvjedoči da je Put, Istina i Život. Različiti su načini na koje možemo izraziti svoju radost životom ali isto tako glasno i javno iskazati svoju zabrinutost i nezadovoljstvo.

Obilježavajući Dan života molimo Ga da omekša naša srca te da se ne bojimo života. Hoditi s Kristom je najčešće trnovit put, ali vodi u sigurnu budućnost.

S tom sigurnošću i molitvom iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika

Utorak, 11. veljače 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2097/2014

Po želji Svetog Oca na spomendan Gospe Lurdske, 11. veljače, svake godine molimo za sve zdravstvene djelatnike i sve one koji skrbe o bolesnicima, kao i za sve bolesnike. Ovim pozivam svećenike i sve pastoralne djelatnike da taj dan organiziraju u svojim župama molitveni dan i animiraju vjernike i javnosti za posebno vrednovanje skrbi za bolesnike. Također, potrebno je u svima nama odgajati plemenite osjećaje prema bolesnicima kako bi u svakom čovjeku prepoznali Isusa koji trpi. Tamo gdje postoje medicinski centri i bolnice, neka se organizira animacija i pastoralni program obilježavanja ovog molitvenog dana.

Evandeoska prisposoba sv. Luke uklapa se u niz slika i događaja preuzetih iz svakodnevnog života, kojima nam Isus želi pomoći da shvatimo duboku Božju ljubav prema svakom ljudskom biću, osobito bolesnima i onima koji na bilo koji način pate. No, istodobno, završnim riječima iz prisposobe o dobrom Samarijancu, Isus nas potiče "Idi pa i ti čini tako!" (Lk 10, 37). Gospodin pokazuje koji stav svaki njegov učenik mora zauzeti prema drugima, posebno onima koji su u potrebi. Iz beskrajne Božje ljubavi, kroz snažnu povezanost s Njim u molitvi, moramo crpiti snagu da svakoga dana iskazujemo stvarnu brigu, po uzoru na dobrog Samarijanca, za one koji su ranjeni u tijelu i duši, za one koji traže pomoć, pa bili oni nepoznati i ma koliko bili siromašni. To vrijedi ne samo za pastoralne i zdravstvene djelatnike, već za sve, pa i za same bolesnike, koji svoje stanje, uz našu pomoć, mogu lakše proživljavati i vjeru učvršćivati.

U mnogim župama i obiteljima sve se više zanemaruje utjeha vjere naših bolesnika. Ovaj dan je posebna prigoda odgajanja svijesti i savjesti kako bi svi odgovornije postupali s bolesnicima, omogućujući im i primanje sakramenata. Vjera daje utjehu i novu nadu bolesnicima a snagu i poticaj zdravstvenim djelatnicima za što savjesnije služenje.

Koristim prigodu zahvaliti svim zdravstvenim djelatnicima za njihov požrtvovni rad i potaknuti ih da se ne umore u plemenitom poslanju.

Uz iskrene zahvale srdačno pozdravljam sve pastoralne i zdravstvene djelatnike te bolesne i umiruće. Svi ste u mojim molitvama i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Post i nemrs u 2015. godini

Datum: 2. prosinca 2014.
Broj: 2098/2014

Dani posta i nemrsa u 2015. godini su: Pepelnica (Čista srijeda) – 18. veljača i Veliki petak, 3. travnja.

Post i nemrs obvezuje sve one koji su punoljetni do započete šezdesete godine (usp. kan. 1249-1253 i KKC br. 1430, 1434-1439; 2043).

Nemrs je ujedno propisan u sve petke u godini, ali se izvan korizme može zamijeniti drugom pokorom. Nemrs obvezuje sve koji su navršili četrnaest godina do kraja života.

Svjedoci smo da post među našim vjernicima, posebno mlađim i srednjim generacijama, gubi svoj smisao i značenje. U eri konzumizma sve se manje govori i propovijeda o višestrukim učincima posta i nemrsa. Jesmo li i sami tomu doprinijeli?

Uz ove crkvene propise, trajno ostaje potreba odgajanja u pokori i obraćenju.

Zato želim da u pastoralu i katehezi istinski bude prisutna formacija u duhu pokore. Post i nemrs su jako sredstvo u borbi protiv zloga te doprinose jačanju i rastu u vjeri.

Potičući na post i nemrs iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Nedjelja solidarnosti

Nedjelja, 8. ožujka 2015.

Datum: 2. prosinca 2014.
Broj: 2099/2014

Nakon rata stvorile su se malo veće socijalne razlike među župama, vjernicima ali i svećenicima. U želji da svaka župa, koja je prije rata imala župnika, ima i poslije rata dokle god je to moguće, stvorile su se velike materijalne razlike između župa i župnika. Tako imamo župa od jednog do 12 tisuća vjernika. Nije se dogodio očekivani povratak, a i oni koji su ostali ili se vratili na ognjišta su uglavnom starije dobi, potrebni svakovrsne pomoći. Zbog toga je na Svećeničkom vijeću odlučeno uvesti jednu nedjelju vjerničke i svećeničke solidarnosti.

I kršćanska solidarnost je mjera razumljivosti naše vjere i pokazatelj koliko smo sposobni prepoznati lice Kristovo u svakom nevoljniku. Od te solidarnosti i prepoznatljivosti će ovisiti i naša budućnost u kraljevstvu nebeskom. „Bijah gladan, žedan, stranac, u bolnici, tamnici...“.

Na treću korizmenu nedjelju, 8. ožujka 2015. godine, skupljat će se milostinja u svim župama kao izraz naše solidarnosti sa župama koje imaju skromnije mogućnosti. Župe koje imaju svoju partnersku župu mogu prikupljena sredstva predati izravno toj župi ili ekonomatu Nadbiskupije, a ostale župe trebaju dostaviti milostinju Ekonomatu odmah nakon prikupljanja.

Zahvaljujući na dosadašnjoj solidarnosti, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja

Velika Srijeda, 1. travnja 2015. godine u 10.30 sati

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2100/2014

Ustaljena je praksa da svećenici naše Nadbiskupije na Veliku Srijedu slave sv. Misu posvete ulja sa svojim Ordinarijem u kojoj obnavljaju svoja svećenička obećanja. Na ovo liturgijsko zajedništvo pozivam svećenike, da se sa svojim dekanima, priključe ovom zajedničkom slavlju i da preuzmu posvećeno ulje za svoje dekanate.

Ova sv. Misa u kojoj obnavljamo svoja svećenička obećanja na poseban način učvršćuje naše zajedništvo i potiče na solidarnost među svećenicima. Trebala bi nas također vratiti na naše početke kada je svaki osobno izrekao **Onome kome sam povjerovao – „evo me“**. Bilo bi hvalevrijedno da svi svećenici upravo na toj Misi zahvale na daru svećeništva i poslanja u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Obnova svećeničkih obećanja, uz vraćanje na početke – dan našeg svećeničkog ređenja, pokazuje nam put, daje snagu i sigurnost našim krhkim nastojanjima. Na ovaj dan svećenici iskazuju i svoju solidarnost (Djela sv. Petra) pomažući svojim priložima školovanje svećenika u misijskim zemljama. Svoje priloge možete predati osobno u ekonomatu Nadbiskupije ili kod dekana. Papa Franjo ističe da će solidarnost posebno doći do izražaja *ako budemo pastiri s mirisom ovaca, pastiri usred vlastita stada, i ribari ljudi*.

Zahvaljujući na svećeničkom zajedništvu i razumijevanju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

Statistički podatci za 2014. godinu

Datum: 2. prosinca 2014.

Broj: 2101/2014

Šaljemo vam formular *Statistički podaci za 2014. godinu*. **Molim da ispunjene formulare dostavite Ordinarijatu najkasnije do konca siječnja 2015. godine.** Kancelarija Ordinarijata je, također, obvezna poslati Statističke podatke, puno opširnije, u Vatikan, a ne mogu se poslati bez vaših podataka. Stoga vas molim da se držite postavljenog roka.

Ove godine vam šaljem i drugi formular u kojem trebate upisati i mjesta – ulice u župi s brojem domaćinstava i brojem vjernika. Taj formular će se koristiti za novi Šematizam Vrhbosanske nadbiskupije. Dobro pogledati što piše u napomeni u formularu. I ovaj formular treba poslati najkasnije do konca siječnja 2015. godine.

Ispunjene formulare možete poslati poštom, faxom ili mailom: kaptolka@bih.net.ba (a poslije original poštom).

Već sada zahvaljujem i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

Susret župnika po arhiđakonatima u 2015. godini

Datum: 2. prosinca 2014.
Broj: 2102/2014

Do unazad nekoliko godina susreti župnika po dekanatima održavali su se redovito u veljači u prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije. I tako trinaest susreta s trinaest dekanata. Bilo je prijedloga da se ti dekanatski susreti mogu održati i na župama. Predloženo je da se dekani pojedinog arhiđakonata dogovore u kojoj župi će se susreti održati i na koji način će biti podmireni troškovi. Tako su se prethodne godine dekanatski susreti održali na razini arhiđakonata, a prošle godine zajedno su se susreli, također na razini arhiđakonata, svi župnici, svećenici, redovnice, članovi ŽPV i ŽEV te katehisti.

Na Svećeničkom vijeću i Dekanskoj konferenciji je dogovoreno da se i ove godine dekanatski susreti župnika održe na razini arhiđakonata, s tim da se dekani dogovore u kojoj župi i jave Ordinarijatu. Ponuđena su i četiri termina za te susrete. Dakle, naredne godine dekanatski susreti župnika, na koji mogu doći svi svećenici koji trenutno djeluju na području tog arhiđakonata, će se održati:

- Gučogorski arhiđakonat - 25. veljače 2015. godine u Sjemeništu u Travniku
- Plehanski arhiđakonat - 4. ožujka 2015. godine u Sijekovcu
- Toliški arhiđakonat - 11. ožujka 2015. godine u Odžaku
- Fojnički arhiđakonat - 18. ožujka 2015. godine u Kreševu

Dnevni red susreta i ostale potrebne informacije dobit ćete naknadno.

Teme i prijedloge, o kojima bi se moglo razmišljati na ovim susretima, možete poslati, u pisanom obliku, na Ordinarijat.

Očekujući Vaše prijedloge i radujući se susretu iskreno vas pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Kvatre u 2015. godini

Datum: 02. prosinca 2014.
Broj: 2108/2014

Kvatre su osobiti dani kada Crkva poziva vjernike na molitvu, djela pokore i ljubavi na određenu nakanu. U kvatrenu subotu slavi se misa koja će odgovarati duhovnom usmjerenju kvatri, velike nakane Crkve (v. *Red euharistijskih procesija, kvatri i prosnih dana*, str. 33-51).

Proljetne kvatre: u prvom tjednu Korizme (25. - 28. veljače):
POKORA I OBRAĆENJE.

Ljetne kvatre: u prvom tjednu po Duhovima (27. - 30. svibnja):
POSVEĆENJE LJUDSKOG RADA.

Jesenske kvatre: nakon blagdana Uzvišenja sv. Križa (16. - 19. rujna):
SVEĆENIČKA I REDOVNIČKA ZVANJA.

**Zimske kvatre: iza druge nedjelje Došašća (09. - 12. prosinca):
ZAHVALA I DJELOTVORNA LJUBAV.**

Stoga se vjernici pozivaju da kvatrene dane posvete intenzivnije molitvi, djelima pokore i ljubavi na određenu nakanu uz slavljenje sv. Mise. Neka nas prati milost obraćenja i rasta u vjeri, ljubavi i nadi kroz ove milosne dane.

U tom duhu iskren pozdrav u Gospodinu!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Duhovne vježbe za svećenike

09. – 12. veljače 2015. – VBS Sarajevo
24. – 27. kolovoza 2015. – Sjemenište Travnik

Datum: 02. prosinca 2014.
Broj: 2109/2014

U 2015. Godine Nadbiskupija nudi dva termina za obavljanje godišnjih duhovnih vježbi za svećenike. Prvi termin, prema već ustaljenoj praksi, je **od 09. do 12. veljače 2015. godine u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu** sa početkom u 19.00 sati, kada je predviđena zajednička večera i dogovor za početak razmatranja. Duhovne vježbe završavaju u četvrtak, 12. veljače s ručkom.

Svoj dolazak i sudjelovanje u duhovnim vježbama treba najaviti ekonomu Bogoslovije vlč. Damiru Ivanoviću na telefon 033/584-067 ili preko porte 033/584-060.

Drugi termin je predviđen **od 24. – 27. kolovoza u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku**. Svoj dolazak i sudjelovanje u duhovnim vježbama treba najaviti preko porte na telefon 030/518-823 ili rektoru Sjemeništa na broj 030/511-845

Crkva određuje obvezu svakom svećeniku odvojiti vrijeme za duhovne vježbe jedan put svake godine. Godina posvećenog života poziva sve na otvorenost Duhu Svetom i blagoslovljena je prigoda nastaviti živjeti i svjedočiti u duhu nove evangelizacije. Poneseni tim duhom sudjelovat ćemo aktivno u pripravi naše biskupijske sinode.

Razumljivo je da će svaki svećenik dati svoj doprinos za troškove Bogoslovije ili Sjemeništa.

Iskreno Vas pozdravljam i želim svako dobro od Gospodina.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Susret animatora liturgijskog pjevanja Vrhbosanske nadbiskupije

Subota, 28. veljače 2015. godine

Datum: 02. prosinca 2014.
Broj: 2110/2014

U subotu, 28. veljače 2015. godine, u dvorani Pavla VI. u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, održat će se susret animatora liturgijskog pjevanja Vrhbosanske nadbiskupije s početkom u 9.30 sati. Liturgijska glazba pomaže očitovanju vjere i pridonosi novoj evangelizaciji, a pjevanje zaista obogaćuje bogoslužje, zato je Crkva uvijek pridavala veliku važnost svetoj glazbi.

Drugi vatikanski sabor u Liturgijskoj konstituciji Sacrosanctum Concilium i posaborska uputa o glazbi u svetom bogoslužju Musicam Sacram naglašavaju da je glazbena baština opće Crkve blago nepocijenjive vrijednosti, kojemu je svrha Božja slava i posvećenje vjernika (SC 112) i da liturgijski čini poprimaju plemenitiji oblik kad se svečano obavljaju pjevanjem (SC 113; MS 5).

Johann Sebastian Bach o crkvenoj glazbi, kojoj se posvetio piše: *Kod pobožne glazbe, Bog je uvijek prisutan svojom milosnom prisutnošću.*

Susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije održat će se 18. travnja u Sarajevu, a program će biti dostavljen naknadno.

Koristim prigodu i zahvaljujem voditeljima liturgijskih zborova i svim pjevačima, koji i na taj način iskazuju svoju privrženost Crkvi i obogaćuju liturgiju u svojim zajednicama.

Uz zahvalu iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Papin dan

15. ožujka 2015. godine

Datum: 02. prosinca 2014.
Broj: 2111/2014

Današnji Petrov nasljednik, Franjo, je izabran za Papu 13. ožujka 2013. godine. Tradicija je da se nedjelja po danu izbora slavi kao Papin dan. Posebno je to prigoda potaknuti na jedinstvo sa Svetim Ocem i moliti za Njega i Njegove nakane. Katolici cijeloga svijeta uvijek iznova trebaju zahvaljivati Bogu za dar Svetoga Oca Crkvi. Duh Božji koji vodi Crkvu, „koju ni vrata paklena neće nadvladati“, neka vodi i Petra naših dana papu Franju.

Naš narod je kroz svoju dugu povijest iskazivao vjernost Petrovim nasljednicima, a naša generacija im na poseban način ima na čemu zahvaljivati. Stoga molimo da ostanemo vjerni Bogu i Svetom Ocu.

Pozivajući na molitvu za Svetoga Oca i naš narod iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

XXI. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, srijeda 15. travnja 2015.

Datum: 02. prosinca 2014.
Broj: 2112/2014

Već je ustaljen termin susreta svih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, dijecezanskih i redovničkih, u srijedu nakon druge uskrsne nedjelje. Praksa je da se na ovom susretu obradi novi crkveni dokument bilo da ga je izdala Sveta Stolica ili naša Mjesna crkva. Takva praksa je nastavljena jer se naši susreti shvaćaju kao permanentno obrazovanje svih svećenika. Međutim, na zadnja dva Sabora svećenika je bilo prijedloga i javno izrečenih, da je vrijeme u kojem živimo nadišlo postojeću praksu i da bi trebalo organizirati naše susrete u duhu vremena i sukladno izazovima koje to vrijeme nosi. Bilo bi hvale vrijedno da i s „terena“ dođu konkretni prijedlozi, kako bi se naši susreti mogli organizirati i koje su to aktualne teme, a koje bi zanimale barem većinu svećenika. Molio bih da Vaše prijedloge pošaljete do konca siječnja 2015. godine. Nakon toga ćemo Vam poslati raspored Sabora svećenika VN.

Koristim prigodu i na ovaj način zahvaliti svim svećenicima naše Nadbiskupije koji hrabro i nesebično žive i naviještaju Riječ Božju.

Podsjećam svećenike koji eventualno ne mogu doći na naš godišnji susret neka svoju pismenu ispričnicu dostave kancelariji Ordinarijata.

Uz izrečene zahvale iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kard. Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Susreti župnih pastoralnih vijeća (ŽPV) i župnih ekonomskih vijeća (ŽEV) po dekanatima u 2015. godini

Subota, 14. ožujka 2015. godine

Datum: 2. prosinca 2014.
Broj: 2113/2014

Susreti ŽPV i ŽEV su se, do unazad nekoliko godina, održavali u Bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu. Uglavnom odvojeno, a nekad i zajedno. Prošle godine su ti susreti bili zajedno s vama župnicima na župama, za koje ste se s dekanom odlučili.

Na Svećeničkom vijeću je predloženo, a Dekanskoj konferenciji potvrđeno, da se i ovogodišnji susreti ŽPV i ŽEV održe na župama ali svi dekanati u isto vrijeme. Dogovoreno je da taj termin bude subota, 14. ožujka 2015. godine. Župnici će dobiti materijale koje će trebati obraditi sa svojim vijećnicima i iznijeti na tom susretu. Dekan i član Povjerenstva za pripremu Sinode će koordinirati susretom. Do konca siječnja 2015. godine dekanati bi trebali javiti Ordinarijatu mjesto održavanja susreta.

Tema pripreme za Sinodu je neizbježna. Trenutno je aktualna tema obitelji, jer je problematika obitelji izmila na prvo mjesto, nakon što su se obradili vaši prijedlozi tema s prošlogodišnjeg susre-

ta. Bili bismo vam zahvalni, ako biste nam rekli u pisanom obliku, kako bi trebao izgledati ovaj susret i koje teme obraditi. Svoja mišljenja i prijedloge možete poslati do konca siječnja 2015. godine.

Mjesto i dnevni red susreta dobit ćete kad od dekana dobijemo povratnu informaciju. Uspjeh i ritam Sinode će, u najvećoj mjeri, ovisiti od suradnje vas župnika i vaših vijećnika. Usklađena suradnja između vas i povjerenstva Sinode će rezultirati konkretnim i prioritetnim temama i plodovima. Ujedinjeni u molitvenom duhu dobit ćemo nadahnuće i snagu za uspješan nastavak i završetak Sinode.

Zahvaljujući za dosadašnju suradnju i radujući se našem susretu iskreno vas pozdravljam u Gospodinu i na sve zazivam obilje Božjeg milosrđa.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

XVIII. Susret ministranata

Sarajevo, subota 25. travnja 2015.

Datum: 5. prosinca 2014.
Broj: 2127/2014

Ovogodišnji susret ministranata bit će u subotu, 25. travnja 2015. godine u Sarajevu. Tema susreta bit će naknadno objavljena kao i literatura za kviz znanja te natjecanja u sportu. Opće upute i sugestije koje će vrijediti i za ovogodišnji susret možete pronaći u Vrhbosni (brojevima četiri od prošlih godina).

Dobro bi bilo da ministranti, pogotovo stariji, prate tijek događanja liturgijske godine. Papa Franjo je ovu liturgijsku godinu proglasio Godinom posvećenog života. Priprava za Sinodu ide svojim tijekom. Već se prešlo na razmišljanje i razradu o određenim temama. Prva tema koja je proizašla iz dosadašnjeg rada priprave Sinode je obitelj. Ministranti bi trebali, na svoj način, biti uključeni i u sva važnija događanja u liturgijskoj godini i u župi. Važno je za župnu zajednicu da svi njezini članovi, onoliko koliko znaju i mogu, budu uključeni u život te zajednice. To je put izgradnje pojedinca ali i cijele zajednice. Tako se postaje živa zajednica, otvorena poticajima Duha Božjega koja je spremna na izazove nove evangelizacije.

Zahvaljujući na dosadašnjem pastoralnom zalaganju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Proletna dekanatska korona 2015. godine

Datum: 5. prosinca 2014.
Broj: 2128/201

Poziv na svetost ima svoje utemeljenje u svetosti Onoga koji je bio Svet i koji nas poziva da ga u svetosti nasljedujemo te svoje životno opredjeljenje svakodnevno potvrđujemo. Crkva je sveta jer joj je utemeljitelj Isus Krist i jer je prožeta Njegovim duhom. Ali je sveta i po svojim članovima kojima je Krist Gospodin bio Put, Istina i Život. Poziv na svetost je neprekinuti zov svakom čovjeku. Taj zov je, i u naše vrijeme malo pojačano čuo i doživio, papa Franjo te pozvao cijelu crkvu na svetost proglašivši ovu liturgijsku godinu „Godinom posvećenog života“. Pridružiti ćemo se pozivu pape Franje i u proljetnoj dekanskoj koroni razmišljati o svetosti na temu „Svi smo pozvani na svetost“.

Ovo je prigoda zahvaliti svim redovnicima i redovnicima te svima koji sveto žive što svoj posvećeni život ugrađuju, preko ove mjesne crkve, u mistično tijelo Kristovo. Neka im On bude poticaj, snaga i nagrada.

Podsjećam dekane na obvezu da zapisnike s proljetnih korona dostave Ordinarijatu.
Neka Duh Božji u našim srcima nađe plodno tlo, spremno širiti kraljevstvo Božje.

U toj želji i nadi vas iskreno pozdravljam u Gospodinu zazivajući na sve obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Raspored krizmi 2015. godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Datum: 09. prosinca 2014.
Broj: 2141/2014

11. IV.- subota -	T.V. – Žepče 11h i Lovnica 17h
12. IV.- nedjelja -	T.V. – Busovača 11h
18. IV.- subota -	V.P. – Kreševo 11h i Ban Brdo 17h
	T.V. – Klopče-Zenica 11h i Novo Sarajevo 17h
19. IV.- nedjelja -	V.P. – Glavice 11h
	T.V. – Fojnica 11h
25. IV.- subota -	V.P. – Suho Polje 17h
	T.V. – Doljani 17h
26. IV.- nedjelja -	V.P. – Kupres 11h
	T.V. – Gračac 11h i Rumboci 17h
	Del. – Uzdol 11h
02. V.- subota -	V.P. – Bugojno 11h i Skopaljska Gračanica 17h
03. V.- nedjelja -	V.P. – Uskoplje 11h i Bistrica 17h
	A.N. – Rama-Šćit 11h
09. V.- subota -	V.P. – Podmilačje 11h i Dobretići 17h
	A.N. – Brestovsko 11h
10. V.- nedjelja -	V.P. – Lug-Brankovići 11h
	A.N. – Gromiljak 11h

16. V.- subota –	V.P. – Tolisa 11h i Vidovice 17h
17. V.- nedjelja –	V.P. – Oštra Luka-Bok 11h i Orašje 17h A.N. – Prozor 11h
23. V.- subota -	A.N. – Stup 11h Del. – Zavidovići 11h i Globalarica 17h
24. V.- nedjelja -	A.N. – Katedrala-SA 10:30h Del. – Marijin Dvor 11h
30. V.- subota –	V.P. – Sivša 17h T.V. – Domaljevac 17h
31. V.-nedjelja -	V.P. – Jelah 11h T.V. – Brčko 11h Del. – Vukanovići 11h
06. VI.- subota –	T.V. – Kiseljak 11h
07. VI.- nedjelja –	T.V. – Kandija 11h
13. VI.- subota –	Del. – Gradačac 11h
20. VI.- subota -	Del. – Žabljak 11h
28. VI.- nedjelja -	V.P. – Vitez 11h
20. VII.- ponedjeljak –	V.P. – Ularice 11h

Mladen Kalfić, kancelar

Imenovanja i premještaji

Preč. gosp. Franjo Tomić, ekonom Vrhbosanske nadbiskupije imenovan privremenim upraviteljem župe Sv. Dominika u Goraždu (Dekret br. 1561/2014 od 05. Rujna 2014.).

Vlč. gosp. Josip Vajdner, glavni urednik Katoličkog tjednika imenovan privremenim upraviteljem župe Sv. Leopolda Bogdana Mandića na Brijesću – Sarajevo (Dekret br. 1562/2014 od 05 rujna 2014.).

Vlč. gosp. Miroslav Karatović razriješen službe župnika Sv. Leopolda Bogdana Mandića na Brijesću i stavljen na raspolaganje u Dubrovačku biskupiju (Dekret br. 1563/2014 od 5. rujna 2014.).

Mons. Luka Tunjić imanovan slaviteljem Sv. Misa i izlaganja Presvetog Oltarskog Sakramenta u crkvi Sv. Vinka Paulskog u Sarajevu (Dekret br. 1564/2014 od 05. rujna 2014.)

Vlč. gosp. Željko Čuturić razriješen službe župnika u Goraždu i imenovan župnikom župe Sv. Ivana Krstitelja u Tarčinu (Dekret br.1565/2014 od 05. rujna 2014.)

Vlč. gosp. Mladen Kalfić razriješen službe župnika župe Snježne Gospe u Deževicama i imenovan kancelarom Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret br. 1580/2014 od 11. rujna 2014.).

Vlč. gosp. Marin Marić razriješen službe bilježnika u Vrhbosanskom ordinarijatu i imenovan župnikom župe Snježne Gospe u Deževicama i pomoćnikom u pastoralu mladih i studenata grada Sarajeva (Dekret br. 1579/2014 od 11. rujna 2014.).

Vlč. gosp. Marku Jukiću, starijem data suglasnost za djelovanje u Bečkoj nadbiskupiji (Dopis br. 1600/2014 od 13. rujna 2014.).

Preč. gosp. Ilija Orkić razriješen službe kancelara Vrhbosanske nadbiskupije i imenovan župnikom u župi Sv. Ane u Radunicama (Dekret br. 1653/2014 od 20. rujna 2014.).

Vlč. gosp. Andrija Janjić razriješen službe župnika u župi Sv. Ane u Radunicama i imenovan župnikom u župi Sv. Alojzija Gonzage u Pećniku (Dekret br. 1654/2014 od 20. rujna 2014.).

Vlč. gosp. Anto Perić razriješen službe upravitelja župe Sv. Alojzija Gonzage u Pećniku (Dekret br. 1658/2014 od 20. rujna 2014.).

Vlč. gosp. Marijan Lindić imenovan vicerektorom u NMM Sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Vogošći (Dekret br. 1713/2014 od 03. listopada 2014.).

Dr. sc. mons. Pavo Jurišić imenovan v. d. dekanom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu (Dekret br. 1836/2014 od 27. listopada 2014.).

Vlč. gosp. Slaviša Stavnjak razriješen Dekreta br. 1263/2014 od 18. srpnja 2014. I imenovan dušobrižnikom u Domu sv. Josipa Služavki Malog Isusa u Vitezu (Dekret br. 1871/2014 od 03. studenog 2014.).

Preč. gosp. dr. Micheleu Capassu produžen mandat Rektora u NMM Sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Vogošći (Dekret br. 1872/2014 od 03. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Mato Aračić stavljen na raspolaganje u pastoralu Porečke i Pulske biskupije (Dopis br. 1873/2014 od 03. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Slavku Rajiču produženo poslanje u Vojnom ordinarijatu u RH (Dopis br. 1933-1/2014 od 14. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Ivica Radić, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Duha Svetoga u Fojnici (Dekret br. 2022/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Alen Duspara, OFM, đakon, imenovan na đakosni praktikum u župi Sv. Ivana Krstitelja u Podmilačju (Dekret br. 2023/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Ivan Jaković, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ilije proroka u Novom Šeheru (Dekret br. 2024/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Božidar Štrkalj, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ante Padovanskog u Busovači (Dekret br. 2025/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Ivan Tučić, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Mihovila arkanđela u Ovčarevu (Dekret br. 2026/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Pero Vrebac, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Duha Svetoga u Novoj Biljoj i duhovnikom u Kantonalnoj bolnici „Dr. fra Mato Nikolić“ i u staračkom domu „Otac Kristofor“ (Dekret br. 2027/2014 od 24. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Damir Kočiš, DI, imenovan pastoralnim suradnikom u župi Sv. Ignacija na Grbavici – SA (Dekret br. 2036/2014 od 26. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Andrej Lukanović, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ante Padovanskog u Lukavcu (Dekret br. 2064/2014 od 29. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Vedran Lešić, đakon, imenovan na đakonski praktikum u Caritas Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret br. 2065/2014 od 29. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Stjepan Didak, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ante Padovanskog u Žepču (Dekret br. 2066/2014 od 29. Studenog 2014.).

Vlč. gosp. Ljubo Zelenika, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Josipa u Zavidovićima (Dekret br. 2067/2014 od 29. studenog 2014.).

Vlč. gosp. Milan Blaha inkardiniran u Vrhbosansku nadbiskupiju (Dopis br. 2081/2014 od 01. prosinca 2014.).

Vlč. gosp. Pero (Pejo) Oršolić, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Imena Marijina u Svilaju (Dekret br. 2181/2014 od 18. prosinca 2014.).

Dozvole

Dopis broj 1748/2014 od 14. listopada 2014.: dozvola blagoslova kapele i kipa sv. Ivana Pavla II. u župi sv. Ivana Krstitelja-Podmilačje

Dopis broj 1764/2014 od 15. listopada 2014.: Dozvola blagoslova drvene nadstrešnice na groblju „Mihaljica“ mjesto Mramor župa sv. Franje Asiškog – Šikara.

Dopis broj 1837/2014 od 27. listopada 2014.: Dozvola sanacije i uređenja filijalne crkve sv. Josipa na Takalama župa sv. Ilije Proroka- Novi Šehar .

Dopis broj 2009/2014 od 19. studenog 2014.: Dozvola uređenja kapele u prostorijama Radio Marije BiH u Sarajevu.

Dopis broj 2185/ od 19. prosinca 2014.: Dozvola uređenja osobne kapelice u kući vlč. gosp. Petru Babiću u Prudu.

Novi pečati

Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića

od 1. rujna do 30. studenoga 2014.

1. rujna 2014.

Od 09:00 sati Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Josipa Šimunovića, župnika župe Uznesenja BDM Haljinići.

Od 12:00 sati u bogoslovnoj kapelici slavio je Svetu misu sa svećenicima koji su sudjelovali na seminaru za ispovijedanje.

Od 16:00 sati primio je na razgovor predstavnike udruge »Zaboravljeni branitelji« gosp. Dragu Grbavca i gosp. Franju Hrستیća.

2. rujna 2014.

Od 10:30 primio je na privatni razgovor svoga tjelohranitelja gosp. Antona Talajića.

Od 11:30 u bogoslovnoj kapelici slavio je Svetu misu sa svećenicima koji su sudjelovali na seminaru za ispovijedanje.

Od 15:00 sati primio je na razgovor predstavnike neke nove političke stranke iz RH.

3. rujna 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor don Iliju Orkića, kancelara VN.

Od 15:00 sati u župnoj i samostanskoj crkvi Uznesenja BDM na Šćitu slavio je Svetu misu zadušnicu za tragično stradalog svećenika vlč. fra Ivicu Baketarića.

4. rujna 2014.

Od 09:00 sati sudjelovao je na primopredaji Ekonomata VN.

Od 13:00 sati sudjelovao je na sastanku vjerskih predstavnika i predsjednika Centralne izborne komisije BiH gosp. Stjepana Mikića.

Od 14:30 primio je na razgovor gosp. Matu Zovka, načelnika općine Žepče.

Od 16:00 sati primio je novoga veleposlani-

ka i šefa misije OESS-a (*Organizacija za europsku sigurnost i suradnju*, engl. OSCE-a - *Organization for Security and Co-operation in Europe*) u BiH gosp. Jonathana Moorea.

5. rujna 2014.

Od 09:30 primio je s. M. Agnieszku Chwalińsku, FMM iz Ožaka.

Od 10:00 sati primio je na razgovor don Vladimira Pranjića, župnika župe Sv. Josipa u Zenici.

Od 18:00 sati je na poziv banjolučkog biskupa slavio svetu Misu u banjolučkoj katedrali, a poslije posjetio sestre Misionarke ljubavi u Banjoj Luci.

6. rujna 2014.

U 07:35 otputovao je na 18. međunarodni susret svjetskih vjerskih čelnika »Ljudi i religije« koji se od 7. do 9. rujna, u organizaciji *Zajednice Svetoga Egidija*, održava u belgijskom gradu Antwerpenu pod geslom: »Mir je budućnost: religije i kulture u dijalogu stotinu godina nakon Prvoga svjetskoga rata«.

7. rujna 2014.

Od 11:00 sati sudjelovao je na Svetoj misi za mir u katedrali Naše Gospe u Antwerpenu. Misu je predvodio domaći biskup msgr. dr. Johan Bonny uz koncelebraciju brojnih biskupa i svećenika. U večernjim satima sudjelovao je na ceremoniji u kazalištu.

8. rujna 2014.

U Bruxellesu je posjetio gosp. Agostina Miozoo, direktora za krizne grupe i koordinatora na terenu u ime EU. Razgovor je bio o posljedicama poplava i klizišta u BiH tijekom ove godine.

U popodnevним satima sudjelovao je na okruglom stolu »Jedinstvo kršćana i mir«.

9. rujna 2014.

Imao je govor na panelu pod naslovom: »100 godina od Prvog svjetskog rata: razoružanje je moguće«. U popodnevним satima sudjelovao je na Molitvi kršćana za mir u katedrali Naše Gospe u Antwerpenu, te na završnoj ceremoniji na gradskom trgu.

10. rujna 2014.

U 14:30 došao je iz Belgije.

Od 16:00 je bio u posjetu župi Svetoga Josipa Radnika na Palama.

11. rujna 2014.

Od 10:00 sati primio je na razgovor dr. don Antu Ledića, ravnatelja KŠC-a *Sveti Pavao* u Zenici.

Od 11:00 sati primio je na razgovor gosp. Vinka Marića, gosp. Matu Trogrlića i gosp. Antu Jukića, ekonomske i pastoralne vijećnike župe Svetoga Ante u Žepču.

Od 15:00 sati sudjelovao je na sjednici Ordinarijata.

12. rujna 2014.

Od 08:30 primio je na razgovor msgr. dr. Pavu Jurišića, kanonika i dekana KBF-a u Sarajevu.

Od 09:30 je primio na razgovor vlč. fra Matu Topića, župnika župe Svetoga Ante na Gračacu i dekana Ramskog dekanata.

Od 11:00 sati je primio na razgovor gosp. Mirsada Vilića, direktora Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Poslijepodne je posjetio župu Svetoga Ivana Krstitelja Živinice i župu Presvetoga Srca Isusova Brčko, gdje je prenoćio.

13. rujna 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u svetištu *Majke dobre nade* u Šumanovcima u župi Đakovačko-osječke nadbiskupije Svetoga Jakova Gunja.

Poslijepodne posjetio je župe Kraljice Krunice Krepšić, Svetoga Antuna Pustinjaka Gorice, Rođenja BDM Ulice, Snježne Gospe Poljaci i Bezgrešnog začeca BDM Dubrave.

14. rujna 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio Potvrdu u župi Sv. Mihaela Arkandjela Kopanice.

15. rujna 2014.

Od 09:30 je s msgr. Lukom Kesedžićem primio na razgovor gosp. Franju Milosa, poduzetnika.

Od 15:00 sati primio je na razgovor granič-

nog policajca gosp. Dražena Zovka iz župe Svete Ane Žabljak.

Od 16:30 primio je na razgovor poduzetnika gosp. Mijata Tuku i s. M. Vitomiru Biljaka iz Družbe sestara milosrdnica svetoga Vinka Paulskoga.

16. rujna 2014.

Od 08:30 sudjelovao je na sastanku s generalnim vikarom msgr. mr. Lukom Tunjićem, direktorom *Caritasa VN* dr. don Mirkom Šimićem i generalnim tajnikom Sinode VN dr. don Mariom Bernadićem.

Od 10:00 sati posjetio je Medijski centar VN i imao sastanak s djelatnicima *Katoličkoga tjednika*.

Od 11:00 sati primio je na razgovor don Antu Jelića, župnika župe Svetoga Luke Novi Grad i predsjednika *Hrvatskoga katoličkog dobrovoljnog društva*.

Od 11:30 primio je na razgovor don Slavišu Stavnjaka, svećenika VN.

Od 13:00 sati posjetio je *Caritas VN*, gdje se susreo s dobročiniteljem gosp. Darinkom Bagom, predsjednikom uprave tvrtke *Končar Elektroindustrija*.

Od 15:30 primio je na razgovor gosp. Dalibora Medića, službenika sudske policije.

Od 16:00 sati primio je na razgovor don Matu Križanca, župnika župe Svete Terezije od Djeteta Isusa Bistrica.

Od 17:30 primio je na razgovor don Marka Zupka, župnika župe Prečistoga Srca Marijina u Bijeljini.

Od 18:00 sati primio je na razgovor s. M. Mariju Anu Kustura, SMI.

17. rujna 2014.

Od 09:30 je zajedno sa svećenicima na XIX. susretu dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. Susret je započeo slavljem Svete mise u bogoslovnoj crkvi.

Od 14:00 sati primio je na razgovor don Predraga Stojčevića, župnika župe Svetoga Ante Padovanskoga Žepče.

18. rujna 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament Svetoga reda đakonata isusovcu Anti Topiću u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage u Travniku.

Od 17:00 održao je duhovnu obnovu za sjemeništarce, a nakon toga adoraciju i zajednički sastanak sa sjemeništarcima.

19. rujna 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor gđu Sandu Dobrovoljski, doktoranticu na studiju

psihologije u Rimu.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gđu Zdravku Bago.

Od 11:00 sati primio je na razgovor don Miroslava Čavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskoga centra VN.

Od 11:30 primio je na razgovor msgr. dr. Matu Zovkića, umirovljenoga svećenika.

Od 16:30 primio je na razgovor gosp. mr. Vedrana Đidu, višega asistenta na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Sarajevu.

20. rujna 2014.

Od 11:00 sati je zajedno s hodočasnici iz Slavonskoga Broda slavio Svetu misu u katedrali Presvetoga Srca Isusova u Sarajevu.

Poslijepodne je otputovao u Rijeku i odsjeo u zgradi Ordinarijata.

21. rujna 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u župi Riječke nadbiskupije Svetoga Mateja Viškovo.

Poslijepodne je otputovao u Zadar.

22. rujna 2014.

Od 08:30 predvodio je Svetu misu u kapelici samostana sestara Klanjateljica Krvi Kristove u Zadru.

Od 10:00 sati posjetio je msgr. dr. Želimira Puljića, zadarskoga nadbiskupa i predsjednika HBK.

23. rujna 2014.

Od 10:00 sati je imao je govor u parohijskim prostorijama Stare pravoslavne crkve Svetih arkanđela Mihaela i Gabrijela u Sarajevu.

24. rujna 2014.

Prijepodne je sudjelovao na sjednici Odbora za pripravu Sinode VN.

Od 15:00 sati sudjelovao je na zasjedanju Stalnoga vijeća BK BiH.

Od 17:00 sati primio je na razgovor sudionike Foruma AESI Sarajevo.

25. rujna 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor vlč. dr. Michelea Capasso i vlč. Marijana Lindića, rektora i vicerektora bogoslovije u Vogošći.

Od 11:00 sati sudjelovao je na novinskoj konferenciji povodom organiziranja volonterske akcije "72 sata bez kompromisa" u organizaciji NCM "Ivan Pavao II".

Od 14:30 primio je na razgovor vlč. Marka Jukića, ekonomu i pomoćnika u odgoju u sjemeništu "Petar Barbarić" Travnik.

Od 15:00 sati imao je sastanak s odgojiteljima u bogosloviji.

26. rujna 2014.

Od 09:30 primio je na razgovor gosp. dr. Oxlana Reinera i skupinu evangelika iz Münchena.

Od 11:00 sati primio je na razgovor mr. don Hrvoja Kalema, svećenika VN na postdiplomskom studiju u Rimu.

27. rujna 2014.

Od 09:30 sudjelovao je na sjednici Pastoralnoga vijeća VN.

Od 17:30 je blagoslovio prostorije centra Sveti Vinko Paulski, a od 18:00 sati je predvodio Svetu misu u istoimenoj crkvi.

28. rujna 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i blagoslovio filijalnu crkvu u Donjem Vakufu u župi Svetoga Ante Padovanskoga Bugojno.

Poslijepodne se uputio u Banju Luku.

29. rujna 2014.

U jutarnjim satima je otputovao u Zagreb.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu u župi Riječke nadbiskupije Svetoga Mihaela Arkanđela Jelenje.

30. rujna 2014.

Od 16 sati primio je msgr. dr. Matu Zovkića, umirovljenoga svećenika.

1. listopada 2014.

Od 08:30 primio je na razgovor don Marina Marića, župnika župe Gospe Snježne Deževice.

Od 09:00 sati primio je na razgovor s. M. Kristijanu Jurić, FDC.

Od 12:00 sati, zajedno sa profesorima i studentima KBF-a u Sarajevu, slavio je Svetu misu u bogoslovnoj crkvi Svetih Ćirila i Metoda.

Poslije 18:00 sati posjetio je sestare karmelićanke na Stupu.

2. listopada 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor p. Krešimira Djakovića, župnika župe Sv. Ignacija Lojole na Grbavici.

Od 10:00 sati primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora bogoslovije.

Od 11:00 sati primio je na razgovor p. Matu Anića i gosp. Hrvoja Šunjića.

Od 15:00 sati sudjelovao je na sjednici Ordinarijata.

Od 19:00 sati predvodio je Svetu misu u neokatekumenskoj bogosloviji na Vogošći.

3. listopada 2014.

Od 10:00 sati primio je na razgovor dr. don Mirka Šimića, direktora Caritasa VN.

4. listopada 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i blagoslovio orgulje u filijalnoj crkvi Bistrica u

župi Sv. Ivana Krstitelja Podmilačje.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament krštenja u župi Presvetoga Srca Isusova Novo Selo.

5. listopada 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament krštenja u župi Sv. Ivana Krstitelja Jelah. Poslijepodne je bila vizitacija spomenute župe.

6. listopada 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u župi Presvetoga Srca Isusova u Doboju. Poslijepodne je bila vizitacija spomenute župe.

7. listopada 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor grupu predstavnika Caritasa Italiana.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gospođu mr. Sandu Dobrovoljski, voditeljicu Centra za savjetovanje VN.

Od 15:00 sati sudjelovao je na sjednici Zbora konzultora.

Od 17:30 primio je na razgovor bogoslova gosp. Ivana Dragičevića.

8. listopada 2014.

Od 09:00 sati sudjelovao je na sjednici Svećeničkoga vijeća VN.

Od 17:00 sati primio je na razgovor gosp. Francisa Lepèrea i gosp. Christiana Pelletiera iz belgijske udruge *Sabaidi*.

9. listopada 2014.

Od 10:00 sati primio je delegaciju iz Kölna.

10. listopada 2014.

Od 09:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Antuna Padovanskoga Sivša, a od 11:00 sati u župnoj crkvi slavio je Svetu misu.

Od 19:00 sati posjetio je apostolskoga nuncija u Republici Hrvatskoj msgr. dr. Alessandra D'Ericca.

11. listopada 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u hrvatskom nacionalnom Gospinom svetištu Marija Bistrica.

12. listopada 2014.

Od 07:30 izašao je na biračko mjesto *OŠ Safvet-beg Bašagić* i glasovao na izborima.

13. listopada 2014.

Od 11:00 u Banskim dvorima primljen je na razgovor kod predsjednika Vlade Republike Hrvatske gosp. Zorana Milanovića. Na razgovoru je sudjelovao i ministar pravosuđa gosp. Orsat Miljenić.

Od 20:00 sati u Bogosloviji je održao pred-

vanje svećenicima talijanske nadbiskupije Milan koji su bili u pohodu VN.

14. listopada 2014.

Od 09:00 sati primio je dr. don Dubravka Turaliju, svećenika VN.

Od 10:30 primio je na privatni razgovor svoga tjelohranitelja gosp. Antona Talajića.

Od 11:30 predvodio je Svetu misu u crkvi Kraljice krunice na Banjskome Brijegu.

Od 19:30 primio je na razgovor bračne parove koji su sudjelovali na bračnim susretima u Gromiljaku.

15. listopada 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor palotince iz Poljske p. Jerzya Limanówka i gđu Moniku Mostowsku iz Palotinske misijske fondacije.

Od 10:00 sati primio je na razgovor p. Krešimira Djakovića, župnika župe Sv. Ignacija Lojole na Grbavici.

16. listopada 2014.

Od 10:30 primio je na razgovor tajnika BK BiH msgr. Ivu Tomaševića i djelatnicu BK BiH s. M. Emanuelu Škaricu.

Od 11:00 sati sudjelovao je na sjednici Međureligijskoga vijeća.

Od 17:00 sati je, slavljenjem Svete mise u župnoj crkvi Sv. Ilije proroka, sudjelovao na proslavi Dana KŠC-a *Sveti Pavao* u Zenici, a nakon toga je u blagoslovio mozaik Sv. Pavla u istoimenom centru i sudjelovao na prigodnom programu.

17. listopada 2014.

Od 12:00 sati primio je na razgovor vlč. Marka Jukića, ekonomista i pomoćnika u odgoju u sjemeništu *Petar Barbarić* Travnik.

18. listopada 2014.

Od 12:00 sati slavio je Svetu misu s Franjevačkom mladeži iz BiH u samostanskoj crkvi Svetoga Ante Padovanskoga na Bistriku.

19. listopada 2014.

Od 15:30 u Bogosloviji je održao rekolekciju za časne sestre koje djeluju na području Sarajeva.

Od 19:00 predvodio je Svetu misu u župnoj crkvi Svetoga Ante Padovanskoga u Žepču, a poslije Svete mise se sastao sa ekonomskim i pastoralnim vijećem župe.

20. listopada 2014.

Od 10:30 sudjelovao je na proslavi *Dana KBF-a u Sarajevu*.

Od 16:00 sati sudjelovao je na Studijskom danu na KBF-u u Sarajevu.

21. listopada 2014.
Od 09:00 sati sudjelovao je na Studijskom danu na KBF-u u Sarajevu.

Od 14:00 sati u župnoj crkvi Marije Majke Crkve u Garevcu predvodio je Svetu misu i sprovodne obrede za pokojnog svećenika msgr. Miju Perića.

Nakon toga uputio se u župu Svetoga Josipa Teslić na kanonsku vizitaciju, gdje je od 17:00 sati slavio Svetu misu s narodom.

22. listopada 2014.

U jutarnjim satima uputio se u župu Rođenja BDM Bežlja na kanonsku vizitaciju, gdje je od 11:00 sati slavio Svetu misu s narodom.

23. listopada 2014.

Od 11:00 sati slavio je Svetu misu i posvetio župnu crkvu Svetoga Vida u Vidovicama.

Nakon toga uputio se u župu Svetoga Ilije Ularice na kanonsku vizitaciju, gdje je od 17:00 sati slavio Svetu misu s narodom.

24. listopada 2014.

U jutarnjim satima uputio se u župu Svete Ane Žabljak na kanonsku vizitaciju, gdje je od 11:00 sati slavio Svetu misu s narodom.

Od 19:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora bogoslovije.

25. listopada 2014.

Od 11:00 sati slavio je Svetu misu na Bobovcu. Poslijepodne je otputovao u Beograd.

26. listopada 2014.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu u beogradske katedrali Uznesenja BDM. Sudjelovao je na proslavi 90. godina ponovne uspostave Beogradske nadbiskupije.

27. listopada 2014.

Od 11:00 sati primio je na razgovor s. M. Admiratu Lučić, provincijalnu glavaricu sestara SMI u provinciji Bezgrešnog začeca BDM.

Od 18:00 sati primio je na razgovor msgr. dr. Matu Zovkića, umirovljenoga svećenika VN.

Od 18:30 primio je na razgovor msgr. dr. Egidija Živkovića, biskupa biskupije Željezno u Austriji i mnogopoštovanog fra Lovru Gavrana, provincijala franjevačke provincije BS u pratnji dvojice svećenika.

28. listopada 2014.

Od 10:00 sati primio je njegovu ekscelenciju gosp. Rezeq Namoor, novoga veleposlanika Palestine u BiH.

Od 11:30 primio je na razgovor gosp. Voju Lukića, novinara.

Poslijepodne je otputovao u Nadbiskupski

ordinarijat u Zagrebu i posjetio kardinala Josipa Bozanića, gdje je prenoćio.

29. listopada 2014.

Od 09:00 sati u pratnji vlč. Ivana Tolja bio je na sastanku s gosp. Orsatom Miljenićem, ministrom pravosuđa u Vladi Republike Hrvatske.

Od 10:30 bio je u obilasku Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu, u pratnji msgr. dr. Željka Tanjića, rektora sveučilišta.

Od 12:00 sati u prostorijama spomenutoga sveučilišta sudjelovao je na predstavljanju knjige "AD 2012. - 2013." akademika gosp. Emilia Marina.

30. listopada 2014.

Od 10:00 sati je u travničkom sjemeništu sudjelovao na susretu biskupa BK BiH i dvojice franjevačkih provincijala na području BiH s dekanima svih dekanata u BiH.

Od 11:00 sati, u zajedništvu s drugim biskupima, dekanima, svećenicima drugih službi i narodom, slavio je Svetu Misu u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage.

Od 15:00 sati, zajedno s drugim biskupima, susreo se sa sjemeništarima i odgojiteljima sjemeništa *Petar Barbarić* u auli *dr. Josipa Stadlera*.

31. listopada 2014.

Od 10:30, povodom svetkovine Svih svetih, dao je intervju za televiziju Kiss.

Od 15:30 primio je u nastupni posjet njezinu ekscelenciju gđu Claire Bodonyi, novu francusku veleposlanicu u BiH.

1. studenoga 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali.

Od 15:00 sati predvodio je Svetu misu na groblju Sveti Josip u Sarajevu.

2. studenoga 2014.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu na groblju Bare u Sarajevu.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali.

3. studenoga 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor vlč. dr. Michelea Capasso i vlč. Marijana Lindića, rektora i vicerektora bogoslovije u Vogošći.

Od 10:00 sati primio je na razgovor don Slavišu Stavnjaka, dušobrižnika u Staračkom domu *Sveti Josip* sestara SMI u Vitezu.

Od 11:00 sati primio je na razgovor don Matu Aračića, umirovljenoga svećenika VN.

Od 11:30 primio je na razgovor dr. don Šimu Maršića, ravnatelja NCM *Ivan Pavao II* i

profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 12:00 sati primio je na razgovor msgr. dr. Antu Ćosića, župnika župe Svete Barbare Breza i profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 14:30 je u pratnji biskupa iz Linza obišao Svećenički dom VN i nadbiskupsku rezidenciju u izgradnji u Stadlerovoj ulici, a potom su pohodili župu Svetoga Josipa Radnika na Palama.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali, a propovijedao je srijemski biskup msgr. dr. Đuro Gašparević.

4. studenoga 2014.

Od 07:00 sati, u zajedništvu s biskupima i svećenicima, slavio je Svetu misu u bogoslovnoj kapelici Navještenja Gospodinova, a propovijedao je pomoćni banjolučki biskup msgr. dr. Marko Semren.

Od 09:00 sati sudjelovao je na 62. redovitom zasjedanju BK BiH u Sarajevu.

5. studenoga 2014.

Od 09:00 do 12:30 sudjelovao je na 62. redovitom zasjedanju BK BiH u Sarajevu.

Od 15:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora bogoslovije.

6. studenoga 2014.

Od 09:00 sati sudjelovao je na Dekanskoj konferenciji u Sarajevu.

7. studenoga 2014.

Od 09:30 primio je na razgovor prof. Franju Marića, urednika Šematizma VN za 2015.

Od 10:30 dao je kratki intervju za novinara Maria Raguža i ekipu HRT-a koji pripremaju dokumentarni film o travničkoj gimnaziji.

Od 11:00 sati primio je na razgovor gosp. Svjetlana Stanića, gospodarstvenika iz Kreševa.

8. studenoga 2014.

Od 10:00 sati predvodio je duhovnu obnovu i Svetu misu za djelatnike Caritasa VN i blagoslovio novu kapelicu *Blažene Jule Ivanišević i susestara mučenica* u zgradi Caritasa VN na Stupu.

Od 16:30 primio je grupu hodočasnika iz župe Splitsko-makarske nadbiskupije Svetoga Mihovila u Omišu.

9. studenoga 2014.

U jutarnjim satima krenuo je u kanonske vizitacije župa Svetih Petra i Pavla Gornja Komušina i Uznesenja BDM Komušina, gdje je od 11:00 sati slavio Svetu misu s narodom.

10. studenoga 2014.

U 15:00 sati je otputovao za Bruxelles.

11. studenoga 2014.

Poslijepodne je posjetio mali francuski gradić Verdun, gdje je bio na 100. obljetnici početka Prvog svjetskog rata.

Od 15:00 sati predvodio je službu Božju u kosturnici u Douaumontu.

Od 16:30 sudjelovao je na Večernjoj molitvi u katedrali Naše Gospe u Verdunu.

12. studenoga 2014.

U 13:00 sati vratio se iz Bruxellesa.

Od 18:00 primio je na razgovor don Jošta Mezega, svećenika VN na službi u Skopskoj biskupiji u Republici Makedoniji.

13. studenoga 2014.

Od 08:30 primio je na razgovor mr. don Ivicu Mršu, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu i ravnatelja KŠC-a *Sveti Josip* u Sarajevu.

Od 10:00 sati sudjelovao je na susretu župnika u bogosloviji.

Od 12:30 slavio je Svetu misu u bogoslovnoj kapelici Navještenja Gospodinova.

Od 15:30 primio je na razgovor gosp. Jozu Pavkovića, glavnoga urednika Večernjeg lista - izdanje za BiH.

Od 16:30 primio je na razgovor gosp. Adnana Petra Jašarevića, studenta KBF-a Sveučilišta u Sarajevu.

14. studenoga 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor gospođu mr. Sandu Dobrovoljski, voditeljicu Centra za savjetovanje VN.

Od 10:00 sati primio je na razgovor g. Mehmeta Karslia, direktora Centra za razvoj međukulturalnih odnosa u Sarajevu i gospođu Božanu Ivelić Katava u pratnji dr. don Maria Bernadića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 11:00 sati primio je na razgovor prof. Franju Martinčevića, tajnika glazbene akademije u Kreševu.

Od 11:30 primio je na razgovor p. Matu Anića, ravnatelja Radio Marije BiH.

Od 16:00 sati primio je na razgovor gosp. Željka Kovačevića, pomoćnika ministra komunikacija i prometa BiH.

15. studenoga 2014.

Od 09:30 sudjelovao je na susretu roditelja sjemeništara u Travniku, gdje je u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage od 12:00 sati predvodio Svetu misu.

Od 15:00 sati posjetio je don Slavišu Stavnjaka, dušobrižnika u Staračkom domu *Sveti*

Josip sestara SMI u Vitezu.

Od 18:00 sati posjetio je Nuncijaturu i msgr. Luigia Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH.

16. studenoga 2014.

Od 15:00 sati posjetio je župu Svetoga Josipa Radnika na Palama, a potom pošao na šetnju vrhovima Jahorine.

17. studenoga 2014.

Od 10:30 primio je na razgovor don Marina Marića, župnika župe Gospe Snježene u Deževicama.

Od 14:00 sati sudjelovao je na inauguraciji novih članova i konstituirajućoj sjednici Predsjedništva BiH. U ime hrvatskoga naroda novi član je dr. sc. Dragan Čović.

Od 16:00 sati primio je na razgovor vlč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetoga Srca Isusova u Sarajevu.

18. studenoga 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića i don Marka Mikića, rektora i vicerektora VBS-a.

Od 10:00 sati dao je intervju za Katolički tjednik.

Od 11:30 primio je na razgovor vlč. fra Tomislava Brkovića gvardijana i župnika župe Rođenja BDM Rama-Šćit.

Od 16:00 sati blagoslovio je prostorije *Centra za savjetovanje* Vrhbosanske nadbiskupije u Prušćakovoj ulici u Sarajevu.

19. studenoga 2014.

Od 09:30 sudjelovao je na sjednici Povjerenstva za Sinodu VN.

Od 15:00 sati primio je na razgovor liječnicu dr. Vanju Karlović.

Od 15:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića i don Marka Mikića, rektora i vicerektora VBS-a.

Od 16:00 primio je na razgovor s. Katu Trbaru, FDC.

Od 16:30 primio je na razgovor msgr. dr. Pavu Jurišića, kanonika i dekana KBF-a Sveučilišta u Sarajevu.

Od 18:00 sati primio je na razgovor msgr. mr. Tomu Kneževića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

20. studenoga 2014.

Od 06:00 sati otputovao je preko Beograda i Rima u talijanski grad Sirakuzu.

22. studenoga 2014.

Od 15:00 sati ponovno je u Sarajevu.

Od 18:00 sati slavio je Svetu misu s pjevačima u sarajevskoj katedrali.

Od 19:30 primio je pjevače na večeru povodom spomendana svete Cecilije.

23. studenoga 2014.

Od 10:00 sati slavio je Svetu misu u katedrali.

Od 16:00 sati je u župi Svetoga Josipa Radnika na Palama, gdje je predvodio duhovne vježbe kandidatima za đakoniat.

26. studenoga 2014.

Od 15:00 sati ponovno je u Sarajevu.

Od 19:00 sati sudjelovao je na humanitarnom koncertu i prodajnoj izložbi sestara SMI u franjevačkom samostanu na Kovačičima.

27. studenoga 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor sestre karmelićanske sa Stupa.

Od 10:00 sati primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora bogoslovije.

Od 17:00 sati primio je don Slavišu Stavnjaka, dušobrižnika u Staračkom domu *Sveti Josip* sestara SMI u Vitezu.

Od 18:00 sati slavio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali, a potom sudjelovao na prigodnom programu u Bogosloviji.

28. studenoga 2014.

Od 09:00 sati u župnoj i samostanskoj crkvi Duha Svetoga u Fojnici predvodio je Svetu misu zadušnicu za pokojnog svećenika fra Matu Popovića.

Od 16:00 sati sudjelovao je na sjednici Vijeća za mlade VN.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu u crkvi Kraljice Krunice na Banjskome Brijegu u Sarajevu, a potom bio gost na programu povodom 20. obljetnice KŠC-a *Sveti Josip*.

29. studenoga 2014.

Od 09:00 sati primio je na razgovor s. M. Ivanku Mihaljević.

Od 10:30 primio je na privatni razgovor svoga tjelohranitelja gosp. Antona Talajića.

30. studenoga 2014.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali i za đakone zaredio don Stjepana Didaka, don Vedrana Lešića, don Andreja Lukanovića i don Ljubu Zeleniku.

Od 20:00 sati bio je gost emisije na BHRT-u.

Popis bogoslova ak. 2014/2015. godine

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Tečaj prvi (1)

Antukić Josip (VB)
Babić Marin (VB)
Blažević Ivica (VB)
Ćosić Vedran (VB)
Dedić Josip (VB)
Emra Senad Josip (SU)
Ivoš Matija (VB)
Jurešić Sandro (VB)
Krišto Kristijan (VB)
Kurt Jadranko (VB)
Pejčinović Davor (VB)
Širić Josip (VB)
Tunjic Marcel (VB)

Tečaj drugi (2)

Dominović Leon (VB)
Dragičević Ivan (VB)
Filipović Petar (MO – DU)
Krajinović Davor (VB)
Markić Domagoj (MO – DU)
Skenderović Dražen (SU)
Stipić Nebojša (SU)
Šimunović Tomislav (BL)
Vukčević Ivan (KO)

Tečaj treći (3)

Grbavac Mario (BL)
Injić Ivan (VB)

Jurišić Mario (VB)
Juroš Juro (VB)
Lešić Stipica (VB)
Pasković Željko (KO)

Tečaj četvrti (4)

Erjavac Josip (ĐA – OS)
Krešić Marin (MO – DU)
Madžarević Davor (VB)
Šimić Josip (VB)
Župarić Marko (VB)

Tečaj peti (5)

Ivančević Ivan (VB)
Kalev Petre (SKOP)
Kustura Dražen (VB)
Slišković Marko (VB)
Zubak Anto (VB)

Tečaj šesti (6)

Didak Stjepan (VB)
Lešić Vedran (VB)
Lukanović Andrej (VB)
Zelenika Ljubo (VB)

Vlč. Marko Mikić, vicerektor

Popis bogoslova - Redemptoris Mater ak. 2014./2015. godine

Propedeutska godina (Učenje hrvatskog jezika na KBF-u)

1. Andrade Ibarra Nilson (VB)
2. Carreno Suarez Nelson (VB)
3. Di Crescenzo Graziano (VB)

Tečaj prvi (1) (Prva godina na KBF-u)

4. ARELLANO Juan Ignacio (VB)
5. GAZQUEZ Jesus Antonio (VB)

Tečaj drugi (2) (Druga godina na KBF-u)

6. MUSTAFI Dino (VB)

Tečaj treći (3) (Treća godina na KBF-u)

7. DOS SANTOS Paulo Henrique (VB)
8. PETRAŠIĆ Matej (VB)
9. ZANINOVIĆ Hrvoje (VB)

Tečaj četvrti (4) (Četvrta godina na KBF-u)

10. LJULJ Ante (VB)
11. ŠTEDUL Fabijan (VB)

Tečaj peti (5) (Peta godina na KBF-u)

12. HENDIJA Tihomir (VB)
13. MARKOVIĆ Štefan (VB)

preč. dr. Michele Capasso, rektor

POVELJA

stavljena u temelje
 prilikom blagoslova gradilišta i temeljnog kamena samostana
 Školskih sestara franjevki Krista Kralja
 Bosansko-hrvatske provincije Prečistog srca Marijina u Sarajevu

U ime Presvetog Trojstva Oca, Sina i Duha Svetoga!

Dana 6. prosinca godine Gospodnje 2014. u prvom tjednu došašća, na početku Godine posvećenog života, blagoslivljamo kamen temeljac i gradilište samostana koji će biti provincijsko sjedište u Sarajevu na adresi Bjelave 85.

Rimokatoličkom crkvom upravlja papa Franjo, Vrhbosanskom nadbiskupijom Vinko kardinal Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski, Družbom Školskih sestara franjevki Krista Kralja vrhovna predstojnica s. M. Klara Šimunović, Bosansko-hrvatskom provincijom Prečistog srca Marijina provincijska predstojnica s. M. Ivanka Mihaljević, a Katedralnom župom Presvetog Srca Isusova, na čijem području se nalazi ovaj samostan, župnik vlč. Marko Majstorović.

Projekt su izradili gosp. Juro Pranjić, dipl.ing.arh. i gđa. Ana Bosankić, mr. arh. iz Tuzle.

Izvođač radova je građevinsko poduzeće "K-PROJEKT" Žepče

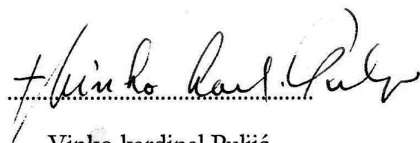
Stručni i projektantski nadzor gosp. Juro Pranjić, dipl.ing.arh.

Investitor: ŠSFKK Bosansko-hrvatske provincije Prečistog srca Marijina

Samostan stavljamo pod zaštitu Prečistog srca Marijina, nebeske zaštitnice naše Provincije.

Molimo Gospodina, da po Prečistom srcu Majke Marije i zagovorom našega Sv. oca Franje, bdije nad našom Provincijom i ovim mjestom. Krist neka bude zaglavni kamen ovoga zdanja i neka ga njegova prisutnost učini svetim tlom. Amen.

Gradilište i temeljni kamen blagoslovio:

Vinko kardinal Puljić
 nadbiskup vrhbosanski

S. M. Ivanka Mihaljević
 provincijska predstojnica

Sarajevo, 6. prosinca 2014.

NADBISKUPIJA VRHBOSANSKA - SARAJEVO
RIMOKATOLIČKA ŽUPA SVETOG VIDA MUČENIKA
VIDOVICE

**POVELJA O POSVETI ŽUPNE
CRKVE**

Župa Vidovice kao samostalna župa postoji od 1853. godine. Župi pripada i Jenjić, a do osnutka samostalne župe 1979. pripadale su i Kopanice (sa Vučilovcom).

Do početka 20. st. u mjestu su postojale razne kapele i oratoriji. Godine 1928. završena je gradnja župne crkve. Ona je krajem osamdesetih postala pretijesna te se počelo sa izgradnjom nove crkve, koja je završena neposredno pred rat. Obje crkve srpske postrojbe su srušile odnosno devastirale tijekom 1992. Slično su prošli i svi drugi objekti na području Vidovica, Jenjića i Kopanica. Oko 50 osoba je položilo svoje živote. Mnogi od njih su mučki ubijeni.

Vidovice su srpske postrojbe okupirale 1. svibnja, a hrvatski branitelji oslobodili su ih 23. listopada 1992. Taj dan slavi se i kao dan Općine.

U svibnju 2014. gotovo cijele župa je poplavljena, uključujući i crkvu u kojoj je voda bila 60 cm.

Župa Vidovice je prije rata, 1991. godine brojala 2977 osoba, a prema zadnjem blagoslovu obitelji 2013/14, u župi u 358 obitelji stalno živi 920 osoba (Vidovice 816, Jenjić 104). U župi je još oko 200 kuća u kojima se ne živi stalno.

U 2013. godini u župi je umrlo 19 osoba, kršteno je 14 djece (9 čiji su roditelji tu), 5 vjenčanja, 21 krizmanik i 9 prvopričesnika.

Župa Vidovice poznata je po brojnim duhovnim zvanjima. Dala je jednog biskupa, 37 svećenika i 51 časnu sestru. Od njih 89, danas je živih 69, 54 iz Vidovica i 15 iz Kopanica (Gotovo svi iz Kopanica kršteni su u Vidovicama).

Crkvu je na godišnjicu oslobođenja Vidovica, u četvrtak 23. listopada posvetio uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, za župnika Josipa Senjaka.

U oltar crkve ugrađene su relikvije bl. Alojzija Stepinca.

Posvetitelj: Vinko kard. Puljić, nadbiskup vrhbosanski

Župnik: Josip Senjak

Članovi Župnog ekonomskog i pastoralnog vijeća: Janja Župarić, Grga Ivkić, Radoslav Šokić, Josip Mikić, Želimir Tomašević, Stjepan Župarić, Vida Krnjić, Josip Maršić, Marta Ivkić, Marijan Orkić, Neven Janjić, Luja Matanović i s. Benigna Zelenika.

Prot. br. 414/14.

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata

Vatikan, 12. srpnja 2014.

Poštovani Eminencijo/Ekscelencijo,

u tijeku rasprava za vrijeme Biskupske sinode o euharistiji (2005., prijedlog 23) postavljeno je pitanje o prikladnosti zadržavanja »znaka« mira u obliku i u trenutku kako su danas predviđeni u Redu mise. Papa Benedikt XVI., sa svoje strane, u poslijesinodskoj apostolskoj pobudnici *Sacramentum caritatis* (22. veljače 2007.) u br. 49. (bilješka 150) pozvao je mjerodavne Kongregacije da razmotre to pitanje.

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata odmah je započela svoju zadaću, uzimajući u obzir mišljenja raznih biskupskih konferencija u svijetu koje su se, u velikoj većini, izjasnile u prilog zadržavanja »obreda« i »znaka« mira na mjestu koje mu sada pripada u Redu mise, imajući u vidu specifičnost rimskoga obreda te ne smatrajući u ovome trenutku za vjernike prikladnim da se u slavlje euharistije unose ustrojbene promjene.

Plod rada više redovitih sjednica našega dikasterija i savjetovanja s vrhovnim svećenicima Benediktom XVI. i Franjom jest »Okružno pismo« koje se predaje u privitku, sa željom da ono pruži stvarnu priliku za novu i intenzivnu euharistijsku katehezu među svećenstvom i u zajednicama, s ciljem da se pronikne u istinsko razumijevanje ovoga važnog trenutka slavlja, a koji je jasno usmjeren da osjećajima i gestama Krista, Kneza mira, koji, kao uskrsli, svojoj Crkvi daruje mir za svijet, prije nego se sakramentalno pričesti njegovim Tijelom i Krvlju, da bi

postala jedno s njim i u njemu.

Smatramo, također, da ovo može biti prilika svim biskupskim konferencijama za razmatranje ovoga predmeta te za predstavljanje ili produbljivanje mogućih prilagodbi »znaka mira«, poštujući kulturalne različitosti i osjetljivosti narodâ u raznim krajevima svijeta. Ova prilika, naposljetku, otvara mogućnost ispravljanja određenih zloporaba koje sa svim nastojanjem treba zaustaviti, radi dobra vjernika i ljubavi prema Isusu u sakramentu.

Da bi se olakšalo tako važno katehetsko djelo, prilažu se materijali poučnoga karaktera, koji nude podatke i smjernice u vidu pripravljanja prikladnih kateheza glede ove teme.

Koristeći ovu priliku, sa zadovoljstvom dajemo priznanje za sva nastojanja koja se poduzimaju u svakome pojedinom narodu s ciljem da liturgija, posebice euharistija, uistinu bude srce i život vjernika. Podsjećamo Vas, stoga, na raspoloživost Kongregacije za suradnju u bilo kojoj inicijativi poduzetoj od strane mjesnih Crkava, a koje se tiču mjerodavnosti našega dikasterija.

I u ovoj prigodi od srca Vam izražavamo najiskrenije osjećaje svoga poštovanja i zahvalnosti, u zajedničkoj zauzetosti u služenju Bogu i njegovoj Crkvi.

Odani Vam u Gospodinu

Antonio kard. Cañizares Llovera,
pročelnik (v.r.)
† Arthur Roche,
nadbiskup tajnik (v.r.)

Kongregacija za bogoštolje i disciplinu sakramenata

Okružno pismo Obredni izražaji dara mira u misi

1. »Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem«¹, riječi su kojima Isus svojim učenicima, okupljenima u dvorani Posljednje večere, prije svoje muke obećava dar mira, da bi u njih ulio radosnu sigurnost u njegovu trajnu prisutnost. Nakon svoga uskrsnuća, Gospodin ostvaruje svoje obećanje uprisutnjujući se među njima na mjestu gdje se nalažahu u strahu od Židova, govoreći: »Mir vama!«². Kao plod otkupljenja, koji je Krist svojom smrću i uskrsnućem donio svijetu, mir je dar koji Uskrsli nastavlja još i danas darivati svojoj Crkvi, okupljenoj na slavlje euharistije, da bi ga svjedočila u svakodnevnome životu.

2. U rimskoj liturgijskoj tradiciji pružanje mira smješteno je prije pričesti, sa svojim specifičnim značenjem. Ono svoj oslonac pronalazi u euharistijskome razmatranju vazmenoga otajstva – drukčije nego što to čine druge liturgijske obitelji koje se nadahnjuju na odlomku Matejeva Evanđelja (usp. *Mt* 5, 23) – nudeći se kao »vazmeni poljubac« uskrsloga Krista prisutnoga na oltaru.³ Obredi koji pripremaju na pričest tvore jasno artikuliranu cjelinu unutar koje svaki element ima vlastitu vrijednost te pridonosi cjelovitomu smislu obrednoga slijeda koji smjera prema sakramentalnomu udioništvu u slavljenu otajstvu. Pružanje mira pronalazi, dakle, svoje mjesto između molitve »Oče naš« – s kojom se povezuje preko embolizma koji priprema za samu gestu mira – i lomljenja kruha – za vrijeme kojega se zaziva Jaganjca

Božjega da nam daruje svoj mir. Tom gestom, koja »ima zadaću očitovati mir, zajedništvo i ljubav«⁴, Crkva »zaziva mir i jedinstvo za samu sebe i za cijelu ljudsku obitelj, a vjernici izražavaju eklezijalno zajedništvo i uzajamnu ljubav, prije nego se pričeste na Sakramentu«⁵, to jest na Tijelu Krista Gospodina.

3. U postsinodskoj apostolskoj pobudnici *Sacramentum caritatis* papa Benedikt XVI. povjerio je ovoj Kongregaciji zadaću razmotriti problematiku u svezi pružanja mira⁶, kako bi se očuvao duh svetosti euharistijskoga slavlja i smisao otajstva u trenutku sakramentalne pričesti: »Euharistija je po svojoj naravi sakrament mira. Ta dimenzija euharistijskoga otajstva unutar euharistijskoga slavlja pronalazi specifičan izraz u obredu pružanja mira. Radi se, bez sumnje, o znaku velike vrijednosti (usp. *Iv* 14, 27). U naše vrijeme, bremenito zastrašujućim sukobima, ovaj znak, također s gledišta općega razumijevanja, poprima posebnu važnost, jer Crkva sve više posvješćuje svoju zadaću da moli od Gospodina dar mira i jedinstva za sebe i za cijelu ljudsku obitelj. [...] Polazeći od toga, razumijeva se intenzivnost kojom se obred mira počesto doživljava u liturgijskome slavlju. U tome smislu, za vrijeme Biskupske sinode razmatrana je potreba oblikovanja te geste, koja može poprimiti preaglašenu važnost, stvarajući stanovite oblike pomutnje među vjernicima i to upravo prije same pričesti. Dobro je napomenuti da odmjerenost, koja je nužna da se očuva pravi duh slavlja, ne

1 *Iv* 14, 27.

2 Usp. *Iv* 20, 19-23.

3 Usp. *Missale Romanum ex decreto SS. Concilii Tridentini restitutum summorum pontificum cura recognitum, Edytio typica, 1962, Ritus servandus, X, 3.*

4 KONGREGACIJA ZA BOŽANSKI KULT I DISCIPLINU SAKRAMENATA, Uputa *Redemptionis sacramentum*, 25. ožujka 2004., br. 71.: AAS 96 (2004.) 571.

5 Usp. *Missale Romanum, ex decreto sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum, Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum*, treće tipsko izdanje, 20. travnja 2000., Typis Vaticanis, ponovljeno i dopunjeno izdanje 2008., *Opća uredba Rimskoga misala*, br. 82. Usp. BENEDIKT XVI., *Postsinodska apostolska pobudnica 'Sacramentum caritatis'*, 22. veljače 2007., br. 49: AAS 99 (2007.) 143.

6 Usp. BENEDIKT XVI., *Postsinodska pobudnica 'Sacramentum caritatis'*, 22. veljače 2007., br. 49., bilj. br. 150.: AAS 99 (2007.) 143.

oduzima ništa uzvišenomu značenju same geste ako, na primjer, mir međusobno pružaju samo osobe koje stoje jedna pored druge.«⁷

4. Papa Benedikt XVI., osim što je rasvijetlio pravi smisao obreda i samoga znaka mira, razjasnio je također njihovu vrijednost u smislu doprinosa kršćana da svojom molitvom i svjedočenjem ublaže najdublje tjeskobe i nemire suvremenoga društva. Zbog svega toga, on je ponovio svoj poziv da se poduzme briga o ovome obredu te da se ova liturgijska gesta vrši s vjerničkim osjećajem i odmjerenom.

5. Ovaj se Dikasterij, na nalog prvosvećenika Benedikta XVI., već u svibnju 2008. obratio biskupskim konferencijama tražeći njihova mišljenja o pitanju zadržavanja pružanja mira prije pričesti, gdje se sada nalazi, ili o njegovu premještanju u neki drugi trenutak slavlja, a s ciljem da se omogućí njegovo bolje razumijevanje i vršenje. Nakon iscrpnoga razmišljanja, prosuđeno je shodnim sačuvati u rimskoj liturgiji obred mira na njegovu tradicionalnome mjestu i ne unositi ustrojbene promjene u Rimski misal. Ovdje je ponuđeno nekoliko praktičnih uputa s ciljem da se bolje izrazi smisao pružanja mira te da se ublaže oni oblici u kojima se zamjećuje pretjeranost i koji izazivaju pomutnju u liturgijskoj zajednici prije pričesti.

6. Tema o kojoj je riječ iznimno je važna. Ako vjernici ne razumijevaju i obrednim gestama ne pokazuju da žive ispravno značenje obreda mira, oslabljuje se kršćanski smisao mira i zanemaruje se njihovo plodonosno udi-oništvo u euharistiji. Stoga, uz prethodne misli koje mogu oblikovati jezgru prikladne kateheze i kojoj mogu pružiti izvrsna usmjerenja, razboritoj prosudbi biskupskih konferencija nudi se nekoliko praktičnih poticaja:

a) Neka se osobito pojasni da obred mira već u sebi nosi duboko značenje molitve i darivanja mira u kontekstu euharistije. Ispravo vršenje

pružanja mira među sudionicima na misi obogaćuje značenje i nudi izražajnost samomu obredu. Stoga je sasvim ispravno tvrditi da nije riječ o nekome »mehaničkom« pozivu na međusobno pružanje znaka mira. Ako se predmnijeva da on, zbog nekih konkretnih okolnosti, neće biti učinjen na prikladan način ili se pak prosudi da je pedagoški opravdano ne vršiti ga, može ga se ispustiti, a katkada treba biti ispušten. Neka se ne zaboravi da rubrika u Misalu određuje: »Zatim, ako je zgodno (*pro opportunitate*), svećenik ili đakon doda: Pružite mir jedni drugima.«⁸

b) Na temelju ovih razmišljanja može se savjetovati da, na primjer, u prigodi objavljivanja prijevoda trećega tipskoga izdanja Rimskoga misala u pojedinoj zemlji ili kada budu objavljena nova izdanja toga Misala, biskupske konferencije razmotre postoji li potreba za promjenom načina pružanja mira od onoga načina koji je u svoje vrijeme uveden. Na primjer, ondje gdje se posegnulo za nekim 'obiteljskim' i svjetovnim gestama pozdrava, nakon iskustva iz protekloga vremena, oni bi mogli biti zamijenjeni drugim specifičnim gestama.

c) U svakome slučaju, bit će potrebno u trenutku pružanja mira bez odgađanja izbjegavati neke zloporabe, kao što su:

- uvođenje »pjesme za mir« (*cantus pro pace*), koja ne postoji u rimskome obredu;⁹
- odlaženje vjernika s njihovoga mjesta radi međusobnoga pružanja mira;
- udaljavanje svećenika od oltara da bi pružio mir nekome od vjernika;
- praksa da u nekim prigodama, kao što su slavlje Vazma i Gospodinova rođenja, ili u obrednim slavljinama, kao što su: krštenje, prva pričest, potvrda, ženidba, ređenja, redovnička zavjetovanja i sprovod, pružanje mira postane prilika za izražavanje čestitaka, želja ili sućuti među prisutnima.¹⁰

7 BENEDIKT XVI., *Postsinodska pobudnica 'Sacramentum caritatis'*, br. 49.: AAS 99 (2007.) 143.

8 *Missale Romanum, Ordo Missae*, br. 128.

9 U rimskome obredu nije predviđena nikakva pjesma za obred mira, jer je određeno vrlo kratko vrijeme za pružanje mira i to samo među vjernicima koji stoje jedan pored drugoga. Pjesma za mir, pak, zahtijeva znatno duže vrijeme za međusobno pružanje mira.

10 Usp. *Opća uredba rimskoga misala*, br. 82.: »Priliči da svatko pruži mir samo onima koji stoje pored njega, na odmjeren način«; br. 154: »Svećenik može dati mir poslužiteljima, ostajući uvijek u prezbiteriju, kako ne bi narušavao slavlje. Na isti način neka postupi ako, iz nekoga opravdanoga razloga, želi pružiti mir nekima od vjernika«; KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU SAKRAMENATA, *Uputa 'Redemptionis sacramentum'*, 25. ožujka 2004., br. 72.: AAS 96 (2004.) 572.

Jednako se pozivaju sve biskupske konferencije da prirede liturgijske kateheze o značenju obreda mira u rimskoj liturgiji i o njegovu ispravnome vršenju u slavlju svete mise. U tu svrhu Kongregacija za božanski kult i disciplinu sakramenata prilaže ovoj Okružnici nekoliko poticaja.

7. Tijesan suodnos između *zakona moljenja* i *zakona vjerovanja* treba se, bez sumnje, protegnuti i na *zakon življenja*. Postignuće zdrave zauzetosti katolikâ u izgradnji pravednijega i mirom ispunjenijega svijeta nije moguće očekivati bez nastojanja oko produbljenoga razumijevanja kršćanskoga značenja mira, a to velikim dijelom ovisi o ozbiljnosti kojom naše partikularne Crkve primaju i zazivaju dar mira i izražavaju ga u liturgijskome slavlju. Zahitijevamo i pozivamo na zauzetost glede ovih pitanja, jer o tome ovisi kakvoća našega sudjelovanja u euharistiji i djelotvornost naše ubrojenosti među one koji su, kako je to izrečeno u blaženstvima, tvorci mira.¹¹

Na kraju ovih razjašnjenja, potiče se bisku-

pe i, pod njihovim vodstvom, prezbitere, da vrjednuju i produbljuju duhovno značenje obreda mira u slavlju svete mise, u vlastitoj liturgijskoj i duhovnoj formaciji te u prikladnoj katehezi vjernikâ. Krist je naš mir¹², onaj božanski mir, naviješten po prorocima i anđelima, i koji je On svojim vazmenim otajstvom donio na svijet. Taj mir uskrsloga Gospodina zazivamo, naviještamo i širimo na slavlju također s pomoću jedne ljudske geste, uzdignute na razinu svetoga znaka.

Sveti Otac Franjo, dana 7. lipnja 2014., odobrio je i potvrdio sve što je sadržano u ovome Okružnom pismu, koje je pripravila Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, te naredio njegovo objavljivanje.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, na svetkovinu Pedesetnice, 8. lipnja 2014.

*Antonio kard. Cañizares Llovera,
pročelnik (v.r.)
† Arthur Roche,
nadbiskup tajnik (v.r.)*

Međunarodna konferencija Arhivi vjerskih zajednica – stanje i perspektive

Hrvatski državni arhivi u Zagrebu i Šibeniku organizirali su međunarodnu konferenciju o arhivima koji su u posjedu vjerskih zajednica, o stanju arhivskog gradiva i perspektivama. Konferencija je realizirana u Šibeniku 25. i 26. rujna 2014. godine.

U sklopu ove konferencije postavljena je i izložba Sarajevski atentat 1914. godine i Prvi svjetski rat u dokumentima arhiva samostana u Fojnici (ovu izložbu napravio je samostan u Fojnici u suradnji s Državnim arhivom u Sarajevu i otvorena je u Fojnici u ožujku ove godine, prenesena je u Zagreb, pa u Šibenik, a sljedeća destinacija je Zadar), pa sam pozvan na ovu konferenciju da otvorim izložbu i održim predavanje na temu: Arhiv samostana u Foj-

nici od 1544. do 2014. - povijesni pregled i suradnja s arhivima u BiH i Hrvatskoj.

Konferenciju u Šibeniku otvorio je predsjednik BK Hrvatske, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, bio je u pratnji šibenskog biskupa, i u svom predavanju naglasio je riječi pape Pavla VI. i pape Ivana Pavla II. koji su naglašavali da su crkveni arhivi pisani tragovi Isusovog hoda u pojedinim krajevima i da te tragove treba savjesno čuvati i učiniti ih dostupnima za interesiranim istraživačima.

Pozvani su svi arhivari iz hrvatskih biskupija i samostana, arhivari iz Italije, a posebno Vatikana, iz Firence, iz Austrije, iz Poljske... iz Srbije iz Požarevca najavljena je Jasmina Živković i nije se pojavila, Nermin Botonjić pred-

¹¹ Usp. Mt 5, 9ss.

¹² Usp. Ef 2, 14.

stavio je Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, pozvani su i pravoslavni iz Hrvatske i nisu se pojavili.

Bilo je ukupno trideset i dvoje predavača.

Svi su iznosili svoja iskustva s arhivima i arhivarima u svojim sredinama i to se može svesti u nekoliko konstatacija:

- Arhivsko gradivo u vjerskim zajednicama veoma je bogato i vrijedno.

- Čuvari i upravitelji gradiva su veoma raznoliki (neki su savjesni i zainteresirani za to gradivo, neki su neuki u tom poslu, nepristupačni za suradnju, neinformirani o zakonima o arhivskom gradivu...)

- Problem adekvatnog prostora nazočan je skoro u svim mjestima (arhivsko gradivo čuva se u vlažnim podrumima, na tavanima, među nekim skladišnim stvarima, pa čak i u septičkim napuštenim jamama, u nekim kutijama ili fasciklima...)

- Arhiv je na mnogim mjestima nepristupačan istražiteljima.

- Država se neadekvatno brine o ovim arhivima, a vjerski službenici su nepovjerljivi prema državnim arhivarima.

- Veliki problem u Hrvatskoj je taj što još nisu vraćene matice koje su komunisti oduzeli tamo poslije Drugog svjetskog rata. Kad sam ja rekao da to kod nas u BiH nije nikakav problem jer su sve matice na vrijeme vraćene, onda mi je jedan svećenik rekao da je to zato jer smo imali suradnike s komunistima, a ja sam odgovorio: eto vidiš!

- Biskupski arhivar, svećenik, iz dubrovačke biskupije, govorio je kako matice nisu vraćene, a sve su presnimljene na mikrofilmove, dobili su primjerak mikrofilma al ne može ga koristiti jer nema te aparature, a i da ima ne može u opasku ništa novog upisati niti može izdati neki dokument...

I što je najzanimljivije: sve matice koje im je država oduzela stavljene su na mikrofilmove i sve je to prodano američkim mormonima! I kad se diskusija o ovom razvila, bilo je jako mučno, nitko nije znao odgovora: tko je prodao, po kojoj cijeni, u koje svrhe ... odgovor nismo dobili, citiran je i neki zakon da se to nije smjelo dogoditi, da je povrijeđen zakon o intelektualnom dobru itd.

- Najdalje u organizaciji ovog posla otišla je Zadarska nadbiskupija, izradili su i svoj Vodič koji bi trebao biti putokaz i drugim biskupija-

ma, u Đakovu imaju novoizgrađenu zgradu za arhiv iz cijele biskupije, veoma moderna i funkcionalna i kad je njihov predavač govorio o ovoj temi onda je rekao da su im mnoge vrijedne stvari otuđene i zagubljene, onda sam i ja dodao da se to dogodilo i našim samostanima i da nam je mnoge stvari otuđio đakovački biskup Strossmayer i do dana današnjeg nije nam vraćeno!

- Dobra je suradnja u Pazinu i država ima svoje uposlenike koji rade isključivo ove poslove.

- Zanimljivo je koje sve probleme ima Dubrovački biskupski arhiv: matice nisu vraćene, prostori su oduzimani, građa se vozila izvan zidina dok su trajale neke restauracije, država nezainteresirana...

Po svoj prilici: kakva država takav i odnos prema ovom vrijednom gradivu. U Italiji su otišli daleko, gradivo su popisali, čuvaju ga u adekvatnim prostorima i dostupno je istraživačima.

U Poljskoj su nedavno započeli s ovim važnim poslovima i sve im financira Europska unija i dobro im ide u pronalaženju adekvatnih prostora, arhivskih ormara, laboratorija, školuju potreban kadar...

Nama su Austrijanci najzanimljiviji: oni su skoro sve ostavili na mjestima gdje je arhivsko gradivo nastajalo, kako reče njihov ugledni predstavnik: nisu se kroz prošlost bavili centralizacijom niti to namjeravaju. Imaju dugu povijest Katoličke crkve, redovničke ustanove – samostani su im riznice arhivskog gradiva, sve su pospremili u odgovarajuće prostorije i ormare, sve su popisali i u središnjici znaju što imaju i gdje se što nalazi, a također to znaju i na lokalnoj razini.

Konferencija je završila studijskim izletom u Nacionalni park Krka i samostanu Visovac.

Ono što mi je značajno ovdje naglasiti: trebalo bi vidjeti kakvo je stanje u našoj vrhbosanskoj nadbiskupiji i franjevačkoj provinciji jer su naši arhivi različiti, neki su stari malo više od stoljeća, a neki i do sedam stoljeća.

Naravno da bi naše crkvene vlasti trebale u ovom svemu biti pokretači kad je u pitanju župni arhiv, a redovničke vlasti kad je u pitanju samostanski arhiv.

Nitko drugi neće nam taj posao uraditi niti ćemo za taj posao dobiti neke novce. To trebamo uraditi sami.

Npr.: Župnik pronade arhivara sa svog područja i plati mu 10 dnevnica, angažira preko

praznika 10 srednjoškolaca, kod fratarara za taj posao su prikladni framaši, i oni će razvrstati gradivo po godinama, po temama, npr. pristigli krsni listovi, obavijest o vjenčanjima, slobodni listovi, obavijesti o smrti, navještajima, dopisi Ordinarijata, prelasku na drugu vjeru, blagajnički spisi ... i već kako to stručna osoba razradi, nabave se odgovarajuće kutije i sve se to posloži, to nije niti veliki posao niti materijalni izdaci i eventualno sve to popisano gradivo šalje se u centralu, a jedan primjerak ostaje u župi i onda će župnik na kraju godine, po uzoru na urađeni posao, svoj arhiv nadopunjavati novim gradivom.

Kvalitetne kutije za arhivsko gradivo mogu se nabaviti u Hrvatskoj po cijeni oko 4 eura, a za jednu župu dovoljno je 20 takvih kutija. Ar-

hivsko gradivo mjeri se po dužnim metrima, jedna ova kutija duga je 10 cm i kod popisa gradiva može se vidjeti koliko treba kutija, nabaviti i za neko buduće vrijeme.

Svakako, na razini naše Nadbiskupije, trebalo bi nekoga poslati na studij arhivistike. Treba poznavati jezike, kako klasične tako i moderne, povijest, književnost, za franjevačke samostane u Bosni tako je potrebno poznavati i stari turski jezik i pismo, jer ima toliko neistraženih dokumenata.

Nadam se da ćemo učiniti ovaj mali korak i siguran sam da će nam budućnost biti zahvalna.
Fojnica, 29. 9. 2014.

*Fra Janko Ljubos,
kustos u samostanu u Fojnici*

Misa zadušnica za pok. Miju Perića

Draga braćo svećenici! Draga ožalošćena rodbino! Draga braćo i sestre!

Evo nalazimo se na slavlju svete mise za dušu pokojnoga msgr. Mije Perića. U ovom trenutku čuli smo prvu rečenicu koja kaže da nitko od nas sebi ne živi. O njegovom životu ćete čuti na kraju od generalnog vikara, a ja ću o ovom momentu izvući neke elemente koje sam osobno doživio. Točnije, ono što sam izbliza doživio o njemu kao svećeniku. Znam koliko je ljubavi radio i pratio sjemeništarce u Subotičom sjemeništu, a povratkom u pastoral svi koji su ga pratili bili su prisutni u njegovoj molitvi. Kao župnik, u vremenu rata, kada smo skupa dijelili sudbinu rata kada je općina u Posavini bila pred iskušenjem i okruženjem vlč. Mijo je ostao hrabro na tom terenu. Nisam mogao puno kontaktirati se njime jer su sve veze bile prekinute, pa sam zamolio jednoga kapelana vojnog da pođe potražiti i vidjeti kako je. Vratio mi se i rekao da su dobro, ali da nemaju misnog vina i darova. Onda sam pokušao spremati te dvije stvari po tom kapelanu, ali kako je to vojska nosila i nije puno pazila, jedna boca vina je bila razbijena, a drugu su spasili i donijeli tamo. Tražio sam trenutak da i ja osobno pođem tamo, iako je bio veliki rizik. Kad smo došli u taj dio mislio sam

da ću susresti čovjeka kojega je rat pritisnuo, koji je utučen. Međutim, susreo sam svećenika koji je zračio nadom i pouzdanjem u Boga. Slino me obradovalo kad sam susreo čovjeka koji je kroz sva iskušenja sačuvao nadu i propovijedao ju. Imam osjećaj potrebe da kažem dragom Mići, kako smo ga zvali, hvala ti na tom optimizmu, nadi i svjedočanstvu. Ne bih htio puno o tim trenutcima, nego o onim u Bjeljini. Bila je složena situacija, a on je stalno tražio put susreta s ljudima. Zanimljivo je to da se radovao kada nađe katolika i kada je mogao pružiti svećeničku utjehu. Bilo je to lijepo i radosno svejdočanstvo kada sam ga susreo u Bjeljini. Nakon završetka svoje službe, rado je prihvatio da i dalje nastavi raditi kao svećenik. Prihvatio je poći sestrama kao duhovik u dom za stare. Koji puta sam ga pohodio kad je bio bolestan i na krevetu. Očekivao sam da će mi pričati o bolesti, međutim, naš razgovor se sveo na to kako je on uspio susresti nekog čovjeka i ispovjedit ga. Nisam ništa htio komentirati pred njim jer sam htio saznati više o njegovoj bolesti. Međutim nije pričao o njoj, nego se djetinje radovao da može kao svećenik pružiti utjehu vjere. Blaženi svećenici koji takav duh imaju. To je nešto što oduševljava. Svoju bolest je protumačio kao providnost da bi mogao drugima pomoći. Ovdje opraštajući

se od njegovih zemnih ostataka želim mu zahvaliti kao biskup koji se, za vrijeme upravljanja ovom biskupijom, s njim surađivao. Nikad nisam doživio da mu je neki svećenički posao težak i da se boji. Nije krio ni svoje granice i slabosti, ali nije se bojao služiti Bogu. Zato, na poseban način, mu zahvaljujem i molim za molitvu da izmoli takvih budućih svećenika. Onda kad se drugi povuku da se ne povlače. On i još jedan svećenik franjevac koji su zajedno živjeli na tom području su zaista bili hrabri. Na crti bojišnice su ostajali u najtežim trenucima. To nama svima danas treba pokazati i dati tu hrabru vjeru da shvatimo da ni jedan trenutak žrtvovanje za Božju stvar neće propasti. Ako se čovjek čuva, neće se sačuvati. Ako se daje Bogu se daje. Zato želim da i naš pokojni Mića istinski uživa radost susreta s Bogom kojem je služio za lijep broj godina svećeničkog života. On je jedan od najstarijih u svećeničkoj službi u svećeničkoj službi zajedno sa još živućim Antom Bakovićem koji je po godi-

nama najstariji. On je ostavio nama pozitivnu poruku življenja svećeničkog života. Iako sam bio u stistici, imao sam potrebu doći na ovaj sprovod. Čitajući njegovo oporuku u kojoj piše da ga pokapamo u Garevcu ne bi li Garevčani shvatili da tu župu treba voljeti i u nju se vratiti i zato želim tu čekati uskrsnuće i kako bi Garevljani zavoljeli još više svoje mjesto. Onda, kao pravi kršćanin i svećenik prašta i moli oprostjenje. Zahvaljujemo mu sa svoje strane što nam je svima oprostio i ti nama oprost, ako smo i kad smo nanijeli ti bol i nažao. Sada želimo da uživaš radost Kraljevstva nebeskoga. Nitko sebi ne živi, živimo ili umiremo Gospodinovi smo. Budimo toga svjesni. Neka nam ova smrt bude poruka, ne moja riječ, nego ovaj sanduk govori da ovo malo života čestito i ispravno živimo. Kada zakoračimo na onaj svijet čistog srca i žive nade dolaska u nebo da u vječnosti uživam puninu ljubavi Božje. Amen.

Propovijed na misi i blagoslovu nove kapele Bl. Jule Ivanišević i susestara, djevica i mučenica u Caritasu VN

Draga braćo misnici! Dragi braćo i sestre!

Prigodom otvaranja i blagoslova nove kapelice, u središnjici Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije, i blagoslova oltara koji je središte kapelice i središte ljubavi koja se daruje. Blagoslovit ćemo i Svetohranište gdje će ostati žarište sakramenta prisutnog Isusa u sakramentu ljubavi. Uz blagoslov kapelice vam želim i uputiti riječi ohrabrenja. Bogu zahvaljujem za sve milosti koje je On udijelio po djelatnosti Caritasu, na poseban način u teškim danima rata, a i danas za vrijeme i poslije poplava u Bosni i Hercegovini. Bože, blagoslovi sve naše dobročinitelje koji su nam omogućili da i mi dobro činimo. Na tom primjeru se i mi moramo odgajati u karitativnoj djelatnosti i rasti u kršćanskoj ljubavi kako bi mogli svakoga dana oduprijeti se relativiziranosti ovoga svijeta. Da bi se oduprli od toga moramo svaki puta iznova doći Izvoru vode i napit se s izvora Božanskog

Srca. Zaštitnice ove kapelice su Drinske mučenice, koje nam pokazuju kako čovjek može biti vjeran i ustrajan do kraja. To je moguće uz pomoć Boga i Njegove milosti. Svojom snagom to ne možemo. Mi smo skloni, u svom životu, sve pretvoriti u mehanizam ne unoseći duše u svoj rad. Opasno bi bilo da se ova djelatnost Caritasu pretvori u nešto uobičajeno, nešto mehaničko. Mi trebamo shvatiti da je djelatnost Caritasu drugačija od svih drugih djelatnosti. Caritas je život gdje se kršćanska ljubav djelotvorno ostvaruje. Čuvanje od rutine, skrivenih nakana i ostati vjerni Bogu je ključ uspjeha ove djelatnosti. Nije lako otkriti Božju volju za nas, ali nije ju lako ni izvršiti. Svaka vrijedna stvar ima svoju cijenu. Nije slučajno rečeno „ako ne znaš što je vrijedno gledaj mu cijenu“. Mi moramo shvatiti da se prave vrijednosti moraju plaćati jednom cijenom žrtve. Da bi žrtva, koju treba ugraditi u kršćansku djelotvornu ljubav, bila istinski blagoslovljena

trebamo se hrabriti od žrtve Gospodnje s ovog oltara. Oltar je mjesto gdje se Kristova žrtva prikazuje, jer je On nama svoju ljubav očitovao i od njegove ljubavi mi živimo. On ostaje trajno među nama kako bi naše srce sačuvao od rutine, mehanizma i sekularizma koji se pojavljuje među ljudima da bude plemenito i oplemenjeno Božanskim srcem. Isus nije slučajno rekao „učite se od mene jer sam blaga i ponizna srca.“ Tako naš svaki dolazak pred Svetohranište predstavlja učenje blagosti, strpljivosti i poniznosti kako bi bili službenici Božji. To je, zapravo, ono što odražava njegovo Božansko srce. Ovaj prikaz Drinskih mučenica u kapelici nije ovdje slučajno. I on nam pokazuje kako biti ustrajan i vjeran do kraja svoga života. Uz to nam pokazuje kako ne gledati na svjetovnost, nego znati njegovati evanđeoski duh kojega trebamo u svom radu svjedočiti, jer je caritas svjedočenje i uprisutnjivanje Krista. Zato želim da ova institucija kao sastavni dio Vrhbosanske nadbiskupije u njezinom pastoralnom radu ne osramoti Crkvu nego joj bude na ponos i neka ohrabri čovjeka u njegovoj nadi. Danas smo svjedoci da je lagano tu nadu okrasti. Zato je kršćanska ljubav svjetlo u toj tami. Življenje u tami nema

koristi, nego je potrebno u tu tamo donijeti to svjetlo ljubavi i otvoriti čovjeku nadu da ima vrijednost i smisao za življenje jer ga to ohrabruje. Nije slučajno nastala poslanica misionarska „sit očenaš đavlu oči izvija“. Badava je pričati o vrednotama kada je čovjek gladan tu mu se može pomoći, ali gora je duhovna glad kad čovjek ne doživljuje svoju vrijednost. Zato je važno uz ovo služenje materijalnim sredstvima pomoć čovjeku da prepozna svoje dostojanstvo kroz tu kršćansku ljubav. Zato vas hrabrim da ne posustamo i da se ne zavodimo materijalnim probitkom. Nije lako sačuvati čistu narav, zato mi je drago da ste uzeli Drinske mučenice za primjer, jer su one shvatile što znači Bogu služiti do kraja. One su to učinile uz cijenu žrtve vlastitog života. Ulazak u ovu kapelicu znači prepoznavanje svoga vlastitog identiteta. Služim Bogu, služeći čovjeku. To je identitet djelatnika Caritasa. U ovoj zajednici se nikoga neće prozivati osobno, nego će se govoriti da je ovo Caritas Vrhbosanske nadbiskupije. Ovdje se ne predstavlja osoba, nego instituciju u kojoj djelujete. Zato uz blagoslov ove kapelice želim dati i Vama blagoslov i preko vas dobročiniteljima i svima kojima služite da na vas siđe blagoslov. Amen.

Propovijed na misi u samostanu svetog Ante na Framafestu

Mnogopoštovani oče provincijale! Draga braćo misnici! Draga braćo framaši!

Današnja moja besjeda bit će nekako mozaička. Želim početi od današnjeg blagdana svetog Luke, evanđeliste. Evo, Pavao je obraćenik koji je zahvaćen riječi Božjom odlazi u misije. Zanimljivo je to da ga prati još jedan obraćenik, Luka koji nije bio Židov. Njih dva su otkrila i upoznala Isusa i zato Luka prati Pavla na njegovom misijskom putu. Jedna rečenica koje mene dira, iz besjede koju on piše Tlmoteju je: „sa mnom je jedino Luka.“ Svi mi u životu trebamo imati prijatelja jer je sam čovjek nesiguran. Čovjek treba ohrabrenje u zajedništvu i tako Pavao doživljava Lukinu prisutnost posebno ohrabrujuće. On i ne krije da mu je teško palo na suđenju kada su ga svi ostavili, ali

jedino ga njegovo pouzdanje u Boga nije ostavilo u tom trenutku kušnje. Zato želim da od Pavlove besjede i Lukinog praćenja naučimo da mi u svom životnom hodu trebamo jedni druge, nitko nije dovoljan sam sebi. Svi trebamo suputnika, nekoga na koga možemo računati. Luka prateći Pavla dolazi do brojnih podataka koje drugi Evanđelisti nisu zapisali. On je s mnogima razgovarao, kako i sam to piše, mnogi su to samo pisali, a on je to pomno preispitao i krenuo pisati Riječ Božju. Vjerojatno je razgovarao s Majkom Božjom i s drugim ženama, apostolima i tako uzeo podatke te ih zapisao u Evanđelju. Ti podatci su nama dragocjeni jer je to njegovo iskustvo koje on pitao i zapisao. Tradicija govori da je i on svoj život mučenički završio, zato uz ovaj blagdan uzimamo crvenu boju kao znak mučeništva.

Vidite, vi dragi mladi u svome životnom hođu nadahnjujete se na životu sveca Franje koji je ostavio svoju prošlost i otkrio Isusa. Radikalno se opredijelio za Isusa. Krenuo je naviještati i svjedočiti Isusa. Ako želite biti pravi koji slijede nadahnuće svetog Franje trebate upoznati i steći povjerenje u Isusa Krista i poput Pavla koji nije izgubio povjerenje kada su ga svi ostavili, poput Luke koji uporno prati i usvaja Riječ Božju da bi je nama predao pisanu. To je sveti Franjo isto doživio i taj duh treba u vama izazvati želju za upoznavanjem i prihvaćanjem Isusa Krista te mu tako iskazati povjerenje. Nakon što mu iskažete povjerenje uslijedit će obraćenje koje znači odricanje zlih navika, onoga što me upropaštava i opredijelit se za iskren život i živjeti u skladu s franjevačkim pozdravom „ Mir i dobro.“ Mir u savjesti i dobrotu prema ljudima. Vi danas imate Framafest gdje želite kroz pjesmu i svirku ohrabriti ljude na tom putu. To ću isto povezati sa svetim Lukom. On je bio liječnik, a onda je uz to svoje zvanje liječnika ljude liječio i Riječju Božjom. Vi znate da je ovo današnje društvo bolesno, jer je izgubilo nadu. Premalo pouzdanja u Boga, život bez cilja uzrokuje to gubljenje. I ovom vremenu treba lijek, a jedna od divnih stvari koja može liječiti je pjesma i muzika. Ona unosi radost vjere u život. To je nešto što ima poruku i vi kao prenosioci kroz pjesmu ste snažniji propovjednici nego ja koji ovdje govorim. Svjedočeći svoje povjerenje pokazujete ljudima za koga i što vi živite. Ne morate ništa govoriti, dovoljno je da na vašim licima pročitaju da znate za što živite. To je govor ko-

ji osvaja. Zato vas hrabrim da na liku Pavla, Luke i Franje pronađete sebe i ne dopustiti da se izgubite u ovom prostoru. Ne dajte se zavesti, prevariti i zaslijepiti. Danas trebate biti realni, jer u nama se nalaze sklonosti koje nas mogu zavesti i vrlo lako mi prihvaćamo ono što nam je draže i ugodnije, ali to ne znači da je to uvijek ono pravo. Pravo je ono što nas istinski kroz čitav život veseli, a to je Isus. On nas ne vara kad poziva i govori „ tko hoće za mnom, neka uzme svoj križ i neka ide.“ On nije rekao da će nam biti lijepo, ali nikoga nije do sad prevario jer je ispunio život i nije ga promašio. Ja sam siguran da svi u sebi nosimo jednu čežnju koju svi nosimo, čežnju za srećom. Što god radimo cilj je sreća. Samo je pitanje gdje da tu sreću tražimo. Ova zemlja je škrti sa srećom, ona nudi kratkoću nakon koje ostaje praznoća i gorčina. Jedinu sreću može ispuniti Bog koji je ljubav. To srce u šaku bi stalo, ali ga cijeli svijet ne može ispuniti osim Boga. Zato vam želim da Franjin duh ne uzimate parcijalno nego cjelovito kako je on to radio i da kroz naviještanje Krista osjetite sreću koju je on osjetio. To je povezano sa sutrašnjom misijskom nedjeljom. Svi smo mi misionari jer nosimo Riječ Božju. Zato želim da budemo istinski misionari koji nose poruku smisla života i ljubavi Kristove. Poruku da naš život nije promašen, poruku življenja zajedništva. Kao što je Pavao imao Luku da ne bude sam, neka i ovo vaše okupljanje bude poruka zajedništva- Zato vas hrabrim da se s većom vjerom vratite kući i istinski svjedočite pravi put života s Kristom. Amen.

Zbornik radova o zaslužnom svećeniku Krunoslavu Stjepanu Draganoviću

Krajem rujna 2014. godine iz tiska je izašao zbornik radova koji nosi naslov „Krunoslav Stjepan Draganović - svećenik, povjesničar i rodoljub“. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog simpozija o Krunoslavu Stjepanu Draganoviću povodom 110. obljetnice rođenja i 30. obljetnice smrti održanom na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu od 8. do 10. 11. 2013. godine.

Zbornik je, kako sam podnaslov kaže, plod međunarodnog znanstvenog simpozija koji je održan u studenom 2013. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu o vrhbosanskom svećeniku Krunoslavu Stjepanu Draganoviću. Na simpoziju je sudjelovalo 20 predavača koji su, iz raznih kutova, osvijetlili lik Krunoslava Draganovića povodom 110. obljetnice njegova rođenja i 30. obljetnice smrti.

Zbornik je izdao Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu, u suizdanju HKD Napretka Sarajevo i Hrvatskog katoličkog dobrotvornog društva iz Sarajeva koji su bili i organizatori spomenutog simpozija. Uz to njih, suizdavač je i Glas Koncila iz Zagreba.

Zbornik je izašao u niz Studia Vrhbosnensia kao 18 knjiga u nizu. Urednici su Darko Tomašević i Miroslav Akmadža, a recenzenti Slađana Josipović Batorek i Vladimir Geiger. Lekturu je uradila Marija Znika a korekturu Marko Jukić. Predgovor zborniku je napisao Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski.

Knjiga se može nabaviti u Bosni i Hercegovini kod izdavača i suizdavača, a u Hrvatskoj u trgovinama Glasa Koncila.

Obrađene su sljedeće teme: Franjo Topić, Krunoslav Stjepan Draganović (1903.-1983.); Andrija Lukinović, Arhivska ostavština prof. Krunoslava Draganovića; Milenko Krešić, Doprinos Krunoslava Draganovića hrvatskoj crkvenoj historiografiji do 1945. godine; Petar Vrankić, Okviri djelovanja prof. Krunoslava Dr-

aganovića u Italiji (1943.-1963.) u svjetlu dostupnih arhivskih izvora i najnovijih publikacija; Zlatko Hasanbegović, Krunoslav Draganović - Hrvoje Bošnjanić, „Hrvati i Herceg-Bosna“. Povijesno-politički kontekst rasprave i odjeci u javnosti; Ivo Banac, „Orientalni momenat“ Draganovićeve Bosne; Robert Jolić, Draganović u pisanoj ostavštini Dominika Mandića; Mijo Ivurjek, Osvrt na znanstveno-istraživački rad profesora Krunoslava Draganovića; Milan Simčić, Krunoslav Draganović i njegov odnos s Državnim tajništvom Svete Stolice u razdoblju 1943.-1960.; Jure Krišto, Krunoslav Draganović i spašavanje hrvatskih izbjeglica nakon Drugoga svjetskog rata; Anto Jelić, Draganovićevo skupljanje izvješća o stradanju Hrvata u Bleiburgu i na križnom putu; Martina Grahek Ravančić, Doprinos Krunoslava Draganovića istraživanju komunističkih zločina; Mario Jareb, Između mitova i činjenica: odnos Krunoslava Draganovića prema poglavniku Anti Paveliću, ustaškom pokretu i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj; Domagoj Tomas, Odnos Krunoslava Draganovića i Ivana Tomasa; Josip Mihaljević, Krunoslav Draganović u emigrantskom časopisu Hrvatska revija; Miroslav Akmadža, Krunoslav Draganović u svjetlu crkveno-državnih odnosa u komunističkoj Jugoslaviji; Zdenko Radelić, Prilike u Jugoslaviji i u Hrvatskoj u vrijeme Draganovićeve povratka; Vera Katz, Društveno-političke prilike u Bosni i Hercegovini tijekom šezdesetih godina 20. stoljeća; Josip Dukić, Povratak Krunoslava Draganovića u domovinu prema pisanju onodobnog domaćeg i inozemnog tiska; Mato Zovkić, Draganovićevo djelovanje nakon prisilnog povratka iz emigracije (1968.-1983.); Hrvoje Jurčić, Moji doživljaji s Draganovićem; Milenko Krešić, Krunoslav Draganović. Bibliografija.

(*kt/d.t.*)

Posvećena župna crkva sv. Vida u Vidovicama

Vidovice, 24. listopad 2014.

BILJEŽIMO

Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić posvetio je u četvrtak, 23. listopada 2014. župnu crkvu sv. Vida u Vidovicama kod Orašja u Bosanskoj Posavini i u oltar ugradio relikvije bl. Alojzija Stepinca. U prepunoj crkvi kardinal Puljić je slavio Euharistiju u zajedništvu s biskupom kotorskim mons. Ilijom Janjićem i uz koncelebraciju 45 svećenika, najvećim dijelom rođenih u župama Vidovice i Kopanice, a koji sada djeluju u Bosni i Hercegovini, Republici Hrvatskoj, Crnoj Gori i šire. Među njima bio je i provincijal Hrvatske salezijanske provincije don Pejo Orkić. U prepunoj crkvi bilo je i tridesetak časnih sestara raznih družbi, najvećim dijelom rodnom iz Vidovica, a pridružila im se i regionalna glavarica sestara Klanjateljica Krvi Kristove Regije Zagreb s. Ana Marija Antolović čije sestre žive i djeluju u župi Vidovice.

Dirnut riječima osmogodišnje Marije Matanović, koja mu je na početku Mise recitacijom uputila pozdravnu riječ, kardinal se prisjetio 1992. godine kada je u ratu pohodio tu župu i na ruševinama župne crkve skrivao svoje suze, jer je morao ohrabriti svoj narod čiji su sinovi i muževi ginuli od neprijateljskog oružja. Zato je i njegova propovijed bila protkana s puno emocija, ali nadasve ohrabrujuća i puna nade, s onom njegovom neizostavnom porukom, kako unatoč mržnji ljubav uvijek pobjeđuje.

„Ovo zdanje označava vas, živu Crkvu. Zato ovom posvetom posvećujete se svi vi koji ste ugradili u nju svoj trud, suze, znoj, ljubav“, rekao je na početku propovijedi kardinal Puljić te pojasnio obred posvećenja crkve i oltara kao znamenja Krista koji jest Pomazanik, a s kojega svi dobivaju snagu za život i za izgradnju zajednicu. Posebno je upozorio kako je u današnjem svijetu i kod mnogih vjernika otupio osjećaj svetosti čime gube i dostojanstvo. „Otupili smo i na divni Božji dar praštanje, a Krist nas oko oltara okuplja da izgrađuje, odgaja naše zajedništvo. Kao što peremo ruke kada pristupamo obiteljskom stolu, k oltaru trebamo pristupati pranjem srca. Slaviti posvetu znači dozvoliti da nas Kristova ljubav tako za-

hvati da nijedna kriza ne može uništiti naše dostojanstvo vjernika katolika“, rekao je, između ostalog, kardinal Puljić. Na kraju je poručio: „Želim da ova posveta crkve istinski ohrabri vjeru koja je sačuvala naš narod kroz povijest. Mi smo ta generacija koja treba namrijeti vjeru budućim pokoljenjima. Zato mladima želimo dati primjer, svjedočanstvo svoje vjere da se ne bojimo života, budućnosti, jer naša vjera ne ovisi od Amerike ni o Europe niti bilo kojeg parlamenta. Naša vjera je ona koja je posijana u našim srcima krštenjem, hrani nas sakramentima i Riječju Božjom. Zato neka nam i ova posveta crkve vrati i ponos i dostojanstvo i vjernost kojom ćemo sadašnjost živjeti tako da namremo budućim pokoljenjima“. Na početku Mise simbolično je ključeve župne crkve kardinalu predao 80-godišnji Stjepan Župarić, a izvještaj o povijesti župe i župne crkve pripremila je i čitala s. Mara Župarić.

Kao domaći sin biskup Janjić svečano je na kraju otkrio spomen ploču na ulazu u župnu crkvu. Domaći župnik Josip Senjak zahvalio je svima koji su pomogli u obnovi te crkve izgrađene na ruševinama u ratu 1992. godine porušene crkve. Posebno je zahvalio svojim župljanima koji su sudjelovali u pripremanju proslave tog veličanstvenog događaja za taj kraj, koji se nakon katastrofalnih svibanjskih poplava ponovno diže doslovno iz pepela. Dokazali su to i mladi koji su s ljubavlju služili na zajedničkom objedu koji je pod velikim šator bio pripremljen za sve, a bilo je više od tisuću gostiju.

Budući da se posveta crkva odvijala na dan oslobođenja Vidovice i dana Općine Orašje, najviši predstavnici vlasti ove Općine i Županije Posavske te članovi udruga proizišlih iz Domovinskog rata prije Mise položili su vijence i zapalili vijence ispred spomenika podignutog svim poginulim braniteljima i civilima u zadnjem ratu, a molitvu je u zajedništvu sa svećenicima predvodio kardinal Puljić.

Da pokažu kako ih ni zadnji rat, a niti katastrofalne poplave koje su u svibnju ove godine donijele mnogo štete svima u tom kraju, ne mogu slomiti, na ulazu u svoje selo Vidovljani

su uz natpis: „Dobro došli u Vidovice“ dodali i geslo: „Opet dobro“.

Župa sv. Vida u Vidovicama osnovana je 1853. godine. Župi pripada i selo Jenjić, a do osnutka samostalne župe 1979. pripadale su joj i Kopanice (s Vučilovcem). Prije zadnjeg rata župa Vidovice brojila je 2.977 Hrvata katolika, a prema zadnjem blagoslovu obitelji vratilo se i tu ih stalno u 358 obitelji živi 920-ro. U prošloj godini umrlo je 19 osoba, kršteno 14-ro djece, krizmanika je bilo 21, prvopričesnika 9-ro, a vjenčanih 21 par.

Rijetko se koja župa u svijetu može pohvaliti tako velikim brojem duhovnih zvanja kao

župe Vidovice i Kopanice, koje su do 1979. bile jedna župa (Kopanice su od 1979. postale samostalna župa) te su od 1960. godine Crkvi u Hrvata iznjedrile 45 svećenika dijecezanskih i redovničkih, jednog biskupa i 51 redovnicu. Danas ih je živućih 33 svećenika, jedan biskup (mons. Ilija Janjić, kotorski biskup) i 36 redovnica. Većina njih sudjelovala ne proslavi posvete kao i na duhovnim vježbama održanim kroz tri dana prije slavlja posvete crkve. Iz te dvije župe rodom potječu još osmorica franjevac, koji su živjeli do 1900. godine kada su župom upravljali bosanski franjevci.

(*cta/b.l.*)

Prvi kardinal iz BiH obilježio 20. obljetnicu svoje službe

Euharistijskim slavljem u katedrali Presvetoga Srca Isusova u Sarajevu i svečanom akademijom u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u četvrtak, 27. studenoga obilježena je 20. obljetnica imenovanja vrhbosanskog nadbiskupa Vinka Puljića kardinalom Svete Rimske Crkve.

Svetu misu u sarajevskoj prvostolnici predslavio je sam svečar, a prigodnu propovijed uputio je apostolski nuncij BiH **mons. Luigi Pezzuto**. Uz njih u koncelebraciji su bili mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski **mons. Ratko Perić**, vojni biskup u BiH **mons. Tomo Vukšić** i pomoćni banjolučki biskup **mons. Marko Semren** te 50-ak svećenika među kojima je bio i franjevački provincijal Bosne Srebrene **fra Lovro Gavran**.

Nazočne je na početku pozdravio rektor katedrale i vrhbosanski kanonik **mons. Ante Meštrović** koji je u ime kaptola i nadbiskupovih najbližih suradnika čestitao kardinalu ovu značajnu obljetnicu.

Na početku prigodne propovijedi mons. Pezzuto je napomenuo kako je ova obljetnica prigoda da se mjesna Crkva prisjeti svih milosti koje je primila po službi svojega Pastira te je spomenuo zaslugu **sv. Ivana Pavla II.** koji je kard. Puljića ratne 1994. promaknuo u Kardinalski zbor. U nastavku je apostolski nuncij progovorio o crkvenoj hijerarhiji u kojoj sva-

tko ima svoju ulogu istaknuvši da položaji i službe u Crkvi nisu priznanja gledana zemaljskim očima. Posebno je ukazao na razliku između pastira i funkcionara u pastoralnom životu i pri tome kazao: „Funkcionar, iako ima duh služenja, uvjetovan je i ograničen sebičnim uporištima, tj. vlastite potrebe i osobna prava shvaćeni su od ‘funkcionara’ kao prioritetni i važniji u odnosu na potrebe i prava stada. Funkcionar kaže: ‘Da, služiti stadu; ali trebam imati u vidu moje radno vrijeme, moje potrebe slobodnog vremena, moj hobi...’ Služba funkcionara je služenje, ali ograničeno. Za pastira, naprotiv, služenje stadu nema granica. Pastir kaže: ‘Na prvom mjestu su uvijek potrebe i prava stada; zatim dolazim ja.’ Drugim riječima, služenje pastira je potpuno i puno radno vrijeme.“

Završavajući propovijed, mons. Pezzuto je pozvao sve da molitve uprave Gospodinu kako bi i dalje vodio vrhbosanskog nadbiskupa na njegovu putu. „On, koji je započeo i ostvario čudesne stvari u životu vašega pastira, vama na duhovnu korist, neka dovrši u njemu i u vama djelo koje je započeo“, zaključio je apostolski nuncij.

Nakon euharistijskog slavlja uslijedila je prigodna akademija u kardinalovu čast u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa gdje je nazočne pozdravio i zaželio im do-

brodošlicu kanonik **preč. Darko Tomašević**. On je istaknuo kako se ovim svečanim činom želi podsjetiti na važan događaj, ne samo u životu kard. Puljića, nego i cijele mjesne Crkve.

Poslije uvodnih pozdrava prvi nadbiskupov tajnik **mons. Ivo Tomašević** koji je tu službu obavljao od 1991. do 1997., podijelio je s nazočnima svoja sjećanja na to razdoblje koje je u bitnomu obilježeno ratom. Ispričao je nekoliko zanimljivosti koje su zajedno proživjeli, a na kraju je zahvalio kard. Puljiću što je Vrhbosansku nadbiskupiju prije 20 godina učinio ponosnom u srcu kršćanstva u Rimu kod sv. pape Ivana Pavla II.

Zatim su nazočni imali prigodu pogledati film koji je napravila Radio-televizija BiH, a režirao **Vlatko Filipović** pod nazivom *Kardinal od Bosne* u kojem su prikazani isječci s konzistorija u Rimu, ali i teške situacije u ratu opkoljenom Sarajevu.

Nakon toga je generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije **mons. Luka Tunjić** izrekao čestitku kardinalu istaknuvši da su rad kard. Puljića u proteklom razdoblju prepoznali mnogi, kako u zemlji, tako i u inozemstvu. „Ova duga i draga obljetnica je i prigoda zahvaliti Vam za sve ovo, ali i za sve žrtve i nastojanja koja su samo Vama znana i osobama kojih se izravno tiče. U ovih 20 godina urađeno je uistinu puno,

ali pokretanjem prve Sinode naše nadbiskupije dali ste do znanja da treba još puno toga uraditi“, kazao je, između ostaloga, mons. Tunjić.

U ime Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog prigodni dar (kardinalsku reverendu) svečaru su uručila djeca iz Stadlerova doma *Egipat Ivica Slišković* i *Ana Maličević*, a prigodne glazbene točke tijekom trajanja akademije izveli su bogoslovi pod vodstvom **vlač. Marka Stanušića**.

Na kraju večeri nazočnima se obratio i kard. Puljić koji je prije svega zahvalio Bogu za proteklo razdoblje, a posebno papi Ivanu Pavlu II. „Uvijek ću nositi dragu uspomenu na tog svetca kojem, ne samo zahvaljujem, nego mu se i utječem u zagovor te ga molim da mi pomogne nositi ovaj križ koji je stavio na moja leđa“, rekao je vrhbosanski nadbiskup napomenuvši kako je i na ovoj akademiji uvidio da su ostali ožiljci brojnih ratnih rana. „Ovo je prigoda da zahvalim svima koji su surađivali na bilo koji način, ne radi moje osobe, nego radi Crkve kojoj zajedno služimo. Hvala svakome na solidarnoj pomoći, molitvi i potpori“, zaključio je kard. Puljić.

Nakon kardinalova obraćanja zajedničko druženje uz prigodni domjenak nastavljeno je u sjemenišnoj blagovaonici.

KT

Homilija nuncija Luigia Pezzuta povodom 20. obljetnice porporata kardinala Puljića

Sarajevo, 28. studeni 2014.

Uzoriti Kardinale

Poštovana braćo u Episkopatu i Svećenstvu

Ljubljeni redovnici i redovnice

Predraga braćo i sestre

Živimo danas, jedan od onih trenutaka, u kojem je mjesna Crkva pozvana prisjetiti se milosnih darova koje je primila po službi svog Pastira.

Ovo iskustvo je, ipak, moguće jer je Pastir, u svoje vrijeme, primio u sebe samoga „misterij“, koji ga je preoblikovao i identificirao, po sakramentalnom pomazanju, u sigurnog i

mudrog vođu povjerenog mu stada, i, po posebnom pozivu Rimskog Prvosvećenika, u vjernog Petrova suradnika, u brizi za sveopću Crkvu, zajedno s drugim članovima Kardinalskog Zbora.

Upravo to, naime, smisao kardinalskog dostojanstva je: biti uvršten u Rimsko svećenstvo, gdje je Biskup Nasljednik Petrov, da bi mogao, tako, iz bližega pridonijeti izgradnji i rastu sveopće Crkve.

U slučaju kardinala Vinka Puljića, sve se ovo dogodilo zaslugom Biskupa Rima pribrojenog već, u spomen Svetih: Sveti Ivan Pavao II.

* * *

Sveti Papa Leon Veliki, u propovijedi br. 4, izrečenoj prigodom obljetnice svoga posvećenja, uključuje, u spomen dan jednog događaja svog osobnog života, cijelu dijecezansku Rimsku zajednicu, jer dar udijeljen Pastiru proširuje se također na ovce; radost Pastira zarazi također i ovce.

Evo zašto ova obljetnica, sad već dvadesetogodišnja, koja se odnosi na vašeg Pastira nije mogla i nije trebala proći u tišini. S pravom, vi ste joj željeli dati pravu važnost molitvom i drugim izrazima vaše radosti, što slavi, na kraju, „hijerarhijsku“ dimenziju Crkve, utemeljene na Kristu.

Da, predraga braćo i sestre, Crkva, zamišljena i ostvarena od Krista, je „hijerarhija“, to znači artikulirana na takav način, da su u njoj nazočni i djeluju različiti položaji i službe, u uskoj međusobnoj ovisnosti.

Ova „hijerarhijska“ struktura, ipak, ne vodi podjeli Naroda Božjeg, jer, na kraju, svi položaji i službe, kao i osobe koje ih utjelovljuju, ustanovljeni su u jedinstvu od stvarnosti koja je važnija od samih položaja i službi.

Ova važnija stvarnost je direktno zajedništvo s Kristom, Glavom Crkve, koja nalazi svoj izvor u Krštenju i koje je „*conditio sine qua non*“ spasenja i svetosti. Ono što nas spašava i čini nas svetima nije hijerarhijski rang koji zauzimamo u kršćanskoj zajednici. Ono što nas spašava i čini nas svetima jest zajedništvo s Kristom. Zato, ne trebamo se brinuti zaposjesti najviša, najuglednija i najprestižnija mjesta u crkvenoj hijerarhiji. Trebamo se brinuti, dakle, oko našeg zajedništva s Kristom, od kojeg ovisi naše spasenje i naše posvećenje.

Hijerarhijski položaji i službe nisu „priznanja“, odlikovanja data za počastiti osobe. U „hijerarhijskoj“ Crkvi ne postoje „priznanja“. Dakle, što su hijerarhijski položaji i službe?

Za odgovor na ovo pitanje, čitajmo zajedno katehezu Pape Franje održanu za vrijeme Opće audijencije, u prošlu srijedu, 5. studenog. Govoreći o hijerarhijskoj Crkvi i, posebice, o Biskupskoj Službi, Papa je rekao kako slijedi: „... ne radi se o prestižnoj poziciji, o počasnoj službi. Biskupstvo nije odlikovanje, to je „služenje“. Isus je tako želio. Ne treba biti mje-

sto u Crkvi za svjetski mentalitet. Svjetski mentalitet kaže: ovaj čovjek je postigao crkvenu karijeru, postao je Biskup. Ne, ne, u Crkvi ne treba biti mjesta za taj mentalitet. Episkopat je služenje, ne odlikovanje za dičiti se. Biti Biskup znači imati uvijek pred očima primjer Kristov koji kao dobri pastir, nije došao da bude služen, nego da služi (usp. Mt 20,28; Mk 10,45) i dade svoj život za svoje ovce (Iv 10,11)“... „...ova se služba ne pita, ne kupuje, nego se prihvaća u poslušnosti...“.

Iste ove kriterije se treba također imati u vidu i za sve druge hijerarhijske položaje i službe u Crkvi.

Sada, ako su crkveni položaji i službe „služenje“, pitamo se: kako se obilježava, kako se definira crkveno služenje?

Crkveno služenje se karakterizira i definira kao „pastoral“. Pastoralno služenje: to je služenje koje se čini s dušom i s duhom „pastira“.

Da bi to razumjeli, trebamo napraviti razliku između „pastira“ i „funkcionara“. Funkcionar, iako ima duh služenja, uvjetovan je i ograničen sebičnim uporištima: tj. vlastite potrebe i osobna prava shvaćeni su od „funkcionara“ kao prioritetni i važniji, u odnosu na potrebe i prava stada. Funkcionar kaže: da, služiti stadu; ali trebam imat u vidu moje radno vrijeme, moje potrebe slobodnog vremena, moj „hobi“, itd. Služba funkcionara je služenje, ali ograničeno. Za „pastira“, naprotiv, služenje stadu nema granica. „Pastir“ kaže: na prvom mjestu su uvijek potrebe i prava stada; zatim dolazim ja. Drugim riječima, služenje „pastira“ je potpuno i puno radno vrijeme.

Koje od ova dva služenja više odgovara onom Isusovom, ovo funkcionarovo ili ovo pastirovo? Raspoloživost dobrog, istinskog, autentičnog pastira ide do darivanja vlastitog života u služenju stadu.

Prema tome, što smo mi, kao Biskupi, kao Župnici, kao Svećenici: jesmo li funkcionari ili smo pastiri? Neka svatko dadne iskren odgovor, u intimnosti vlastitog srca.

Završimo, sada. Danas, kao liturgijski zbor, uzdignimo svoju molitvu zahvale Gospodinu: On, koji je započeo i ostvario čudesne stvari u životu vašega Pastira, vama na duhovnu korist, neka dovrši u njemu i u vama djelo koje je započeo.

Kardinal Puljić zaredio četvoricu vrhbosanskih bogoslova za đakone

Sarajevo, 30. studeni 2014.

Na prvu nedjelju Došašća i prvi dan Godine posvećenog života, 30. studenog 2014. u katedrali Srca Isusova u Sarajevu nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić zaredio je četvoricu svećeničkih kandidata Vrhbosanske nadbiskupije za đakone: Stjepana Didaka, Vedrana Lešića, Andreja-Andriju Lukanovića i Ljubu Zeleniku. Na Misi je koncelebrirao vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić i 30 svećenika među kojima su bili poglavari Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu. U prepunoj katedrali časnim sestrama, bogoslovima i sarajevskim vjernicima pridružila se brojna rodbina ređenika.

Nakon što je kandidate predstavio rektor Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. Josip Knežević te zajamčio da su dostojni i zamolio nadbiskupa da ih zaredi za đakone, kardinal Puljić ih je izabrao za red đakonata.

U prigodnoj homiliji kardinal Puljić je na početku istaknuo da ovom nedjeljom započinju vrijeme Došašća koje ima snažnu poruku: kroz liturgiju doživjeti iščekivanja rođenja Isusa Krista te, kroz sudjelovanje na liturgijskim slavljinama i pobožnostima, doživjeti rođenje Isusa Krista u srcima i zajednicama. „Ovo je vrlo vrijedno i drago vrijeme rasta u vjeri. Došašće nas ne sprema samo na doživljaj onoga što se dogodilo: utjelovljenje i rođenje Isusa Krista nego nas poziva da budemo svjesni da je Isus Krist ušao u povijest čovječanstva i svoju osobnu povijest“, kazao je kardinal Puljić pojašnjavajući da se tako vjernici spremaju na drugi Krist dolazak o sudnjem danu kada će svatko stati pred lice Božje. Potaknuo je kršćane da žive prepoznatljivim životom po Kristovoj riječi i vršeći Kristove zapovijedi.

Kardinal Puljić je napomenuo da Crkva 30. studenog slavi blagdan sv. Andrije apostola te svima, koji nose to ime, čestitao imendan. Kazao je da je Andrija prvopozvani apostol i dodao da je to razlog zašto je papa Franjo, kao nasljednik Petra apostola, upravo toga dana došao u pohod patrijarhu Bartolomeju, nasljedniku sv.

Andrije apostola, u Carigrad. Istaknuo je važnost da svaki vjernik, posebno tijekom Došašća, poput sv. Andrije, doživi osobni susret s Isusom Kristova. „Nakon što je Andrija doživio susret s Isusom, otišao je zvati svoga brata Petra govoreći mu da su našli Mesiju. Da bi mogli svjedočiti Isusa, moramo doživjeti osobni susret s Kristom“, rekao je kardinal Puljić.

Napominjući kako je opasno kada čovjek u svom životu zanemaruje tjelesnu bol te ništa ne poduzima da liječenjem ukloni tu bol, kazao je da mnogi danas nemaju osjeća za grijeh, za tu duhovnu bol. „Zato i ne mogu doživjeti izlječenje. Kada čovjek ogugla na grijeh i kada mu otupi savjest, onda ne traži Boga i Bog mu ne treba. Današnji čovjek se razbolio od relativizma pa mu je svejedno i nije mu stalo do Boga pa živi kao da Isus nije došao na ovaj svijet, kao da se nije utjelovio i kao da nije ušao u čovjekovu osobnu povijest“, rekao je kardinal Puljić napominjući da moderni ateizam jest indiferentizam odnosno nezainteresiranost. „Ovo Došašće je divna prilika da se čovjek trgne i potraži Boga te ga doživi kako bi živio i u sebi nosio to što slavi“, kazao je kardinal Puljić izražavajući radost što se mnogi u to vrijeme trgnu te u ranim satima žure prema crkvi na Mise zornice. Dodao je da Mise zornice imaju poruku traženja Boga i skrušenije molitve i u crkvi i obiteljima. Potaknuo je da se još više produbi sakrament ispovijedi odnosno pomirenja koji u ovim krajevima, za razliku od mnogih zapadnih zemalja, živi.

Ističući da su osobito radosni što na prvu nedjelju Došašća može zarediti četvoricu svećeničkih kandidata, koji će preuzeti zadatak služenja, kazao je da će đakoni, polaganjem biskupovih ruku, primiti milost služenja te po tome postati Isusu najsličniji Isusu. Potaknuo ih je da susretnu Isusa i, poput Andrije, poruče braći i sestrama da su našli Mesiju te kod ljudi probude znatiželju za Isusom. Pozvao ih je da se ne razočaraju ako ne uspiju pojašnjavajući da je obraćenje milost, a ne ljudski uspjeh. Kazao je da se trebaju Bogu moliti, činiti pokoru i istin-

ski narod Bogu donijeti u svojim molitvama i žrtvama. Pozvao je nove đakone da ih „ne odnesu vode vlastitih interesa, vode grupa i klanova, vode koje će ih utopiti“. „Budite hrabri i vjerni“, kazao je kardinal Puljić novim đakonima te potaknuo rodbinu i župljane ređenika da mole i za njih i za sve zaređene služitelje da izvrše svoje poslanje služenja. Pozvao je braću misnike da prihvate nove đakone i da ih hrabre na Isusovu putu.

Nakon homilije uslijedio je obred ređenja i nastavak Misnog slavlja.

Za đakone su zaređeni:

Stjepan Didak, rođen je 15. kolovoza 1989. godine u Travniku, od roditelja Ante i Mare Didak rođ. Babić. Kršten je 27. kolovoza 1989. u župi Svetoga Josipa Radnika u Turbetu, gdje je primio i sakrament Svete potvrde 26. lipnja 2004. Osnovnu školu pohađao je u Katoličkom školskom centru „Petar Barbarić“ u Travniku, gdje je završio i gimnaziju kao sjemeništara od 2005. do 2009. Kao bogoslov završio je filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Sarajevu, gdje je diplomirao 12. studenoga 2014., te stekao akademski naziv magistar teologije.

Vedran Lešić, rođen je 06. studenoga 1990. godine u Novom Travniku, od roditelja Joze i Antonije Lešić rođ. Čović. Kršten je 23. prosinca 1990. u župi Uzašašća Gospodinova u Novom Travniku, a sakrament Svete potvrde primio je 25. travnja 2004. u župi Presvetoga Trojstva u Novom Travniku. Osnovnu školu pohađao je u Novom Travniku, a gimnaziju kao sjemeništara od 2005. do 2009. u Katoličkom školskom centru „Petar Barbarić“ u Travniku.

Kao bogoslov završio je filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Sarajevu, gdje je diplomirao 12. studenoga 2014., te stekao akademski naziv magistar teologije.

Andrej-Andrija Lukanović, rođen je 27. kolovoza 1989. godine u Tuzli, od roditelja Luke i Spomenke rođ. Marković. Kršten je 14. listopada 1989. u župi Svetoga Ante Padovanskoga u Lukavcu, gdje je primio i sakrament Svete potvrde 01. svibnja 2004. Osnovnu školu pohađao je u Katoličkom školskom centru „Sveti Franjo“ u Tuzli, a gimnaziju kao sjemeništara od 2004. do 2008. u Katoličkom školskom centru „Petar Barbarić“ u Travniku. Kao bogoslov završio je teološki studij na Filozofsko-teološkom institutu DI u Zagrebu, gdje je diplomirao 12. lipnja 2014. te stekao akademski naziv diplomirani teolog.

Ljubo Zelenika, rođen je 06. srpnja 1990. godine na Uzdolu, od roditelja Ante i Ljilje rođ. Grubeša. Kršten je 04. kolovoza 1990. u župi Svetoga Ivana Krstitelja na Uzdolu, a sakrament Svete potvrde primio je 30. travnja 2005. u župi Presvetoga Srca Isusova u Prozoru-Rami. Osnovnu školu „Marko Marulić“ pohađao je Prozoru, a gimnaziju kao sjemeništara od 2005. do 2009. u Katoličkom školskom centru „Petar Barbarić“ u Travniku. Kao bogoslov završio je filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Sarajevu, gdje je diplomirao 12. studenoga 2014., te stekao akademski naziv magistar teologije.

(kta)

Blagoslov gradilišta i temeljnog kamena novog samostana u Sarajevu

U subotu, 6. prosinca, nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić blagoslovio je temeljni kamen i gradilište novoga samostana Školskih sestara franjevki Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina u Sarajevu.

Svečanom blagoslovu uz provincijsku predstojnicu s. Ivanku Mihaljević i sestre sudjelovali su svećenici, redovnici i redovnice, te

prijatelji i dobročinitelji ove Zajednice, među kojima poglavari i poglavarice redovničkih zajednica koje djeluju u Sarajevu.

Obred blagoslova je započeo adventskom pjesmom „Padaj s neba roso sveta“ i anđeoskim pozdravom Blaženoj Djevici Mariji.

Provincijska predstojnica s. Ivanka uputila je riječ pozdrava svima nazočnima koji su došli podijeliti sa sestrama radost ovoga događaja.

ja. Zahvalila je uzoritom kardinalu Puljiću za podršku i odaziv da blagoslovi gradilište i temeljni kamen novoga samostana koji će ujedno biti i Provincijsko sjedište, a kojeg su sestre stavile pod zaštitu Prečistog srca Marijina, nebeske zaštitnice ove Provincije. "Pronalazak ove lokacije u istoj ulici u kojoj sestre žive i djeluju više od pet desetljeća, kao i velikodušnost dobrih ljudi da pomognu kupiti zemljište i kuću, doživjele su kao očit znak Božjeg vodstva i providnosti, kazala je s. Ivanka predstavljajući okupljenima nakanu gradnje.

Nakon pročitano odlomka iz Prve poslanice Korinćanima Božji smo suradnici, Božja njiva, Božja građevina (1 Kor 3,9-11) i otpjevanog psalma Predanje Gospodinu (Ps 127), kardinal Puljić je podsjetio nazočne da je Gospodin onaj koji gradi kuću, jer ako On ne gradi uzalud se muče graditelji. Podsjetio je na veliku simboliku blagoslova kamena temeljca prilikom izgradnje ove značajne građevine naglasivši da je naš oslonac Isus Krist. Blagoslov znači Božja prisutnost. Stoga, je potaknuo okupljene da što god radili, radimo u Njegovo ime i neka Krist bude naš zaglavni kamen.

Kardinal Puljić je potom istaknuo da Crkva danas slavi spomendan Sv. Nikole biskupa koji je svetac dobrote i koji daje primjer da i mi svojim životima svjedočimo dobrotu svima koje susrećemo. Pozvao je sve okupljene na budnost u milosnim danima došašća i naglasio važnost ustrajnog hoda ususret Gospodinu. Spomenuo se pobožnosti Srcu Marijinu upravo te prve subote u mjesecu kada u zajedništvu s cijelom mjesnom Crkvom molimo na poseban način za

duhovna zvanja, za radnike na njivi Gospodnjoj kako bi obnovili sve u Kristu što je i tema naše Sinode. Po nadahnuću sv. Franje možemo reći da nas danas ovdje na ovom mjestu i nebo blagoslivlja kroz kapi blage kiše koja je počela padati, kazao je kardinal Puljić.

Uslijedila je sveopća molitva i pjevane prošnje da Isus Krist bude zaglavni kamen ovoga zdanja, da započeto djelo pridonese izgradnji kraljevstva Božjega te da po zagovoru sv. oca Franje Gospodin blagoslovi život i djelo ove Zajednice.

Povelju stavljenju u temelje ovoga samostana pročitala je s. Kata Karadža, zamjenica provincijske predstojnice. Nakon što su Povelju potpisali kardinal Puljić i provincijska predstojnica zbor sestara franjevki i bogoslova Franjevačke provincije Bosne Srebrene pod ravnanjem fra Emanuela Josića pjesmom „Mir i dobro nek se rađa svakim našim korakom“ popratili su svečano stavljanje Povelje u temelje kao i cijeli obred blagoslova.

Na kraju je s. Ivanka zahvalila svima za zajedništvo u ovom znakovitom događaju. Izraze duboke zahvalnosti uputila je dobročiniteljima, suradnicima kao i projektantu gosp. Juri Pranjiću te izvođačima radova K-Projekt iz Žepča sa direktorima gosp. Marinkom Jukićem i gosp. Nikolom Borovcem.

Obred je završen blagoslovnom molitvom i pjesmom „U srcu Majke Marije“.

Nakon blagoslova nastavljeno je druženje u samostanskom blagovalištu uz prigodni domjenak.

(kta/ssf.hr)

Kardinal Puljić blagoslovio prostorije Caritasovog višenamjenskog centra u Zenici

Svečano je bilo uoči Nedjelje Caritasa, u subotu 13. prosinca, u prostorijama obnovljenog Caritasovog višenamjenskog centra u Zenici koji se nalazi na području župe sv. Josipa. Naime, toga dana je nadbiskup metropolit vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić blagoslovio prostorije objekta Podružnice Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije u kojem će biti smješteni: Pučka kuhinja „Jelo na kotačima“, Obiteljsko savjetovalište, Kućna skrb, Ured za

pomoć poplavljenima i Predškolska ustanova „Sveta Obitelj“ Zenica.

Prigodni program započeo je presjecanjem vrpce čime je na simbolički način ovaj višenamjenski centar ponovno, nakon nekoliko mjeseci renoviranja, otvorio svoja vrata. Nakon toga prisutnima su se prigodnim riječima obratili direktor Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije dr. Mirko Šimić, kard. Puljić te u ime donatora, koji su pomogli renoviranje, gospođica

Dijana Muzička, djelatnica Caritas BK BiH.

U svome obraćanju ravnatelj Šimić je najprije izrazio dobrodošlicu nazočnima, te izrekao riječi zahvale svim dobročiniteljima i donatorima koji su pomogli obnovu Caritasove podružnice u Zenici. Zatim je upoznao prisutne s radovima koji su obavljani na restauraciji ovoga višenamjenskog objekta te je iskazao svoju radost što će od ožujka 2015. s radom početi i Predškolska ustanova „Sveta obitelj“. „Profesionalan pristup djelatnica i djelatnika Caritas, poštovanje ljudima u potrebi koji će ovdje navraćati te međusobna suradnja s roditeljima i djecom u vrtiću bit će jamac konkretne vjere koja će biti pretočena u djela na što nas poziva Krist zbog kojega sve ovo i činimo“, kazao je ravnatelj Šimić te je zaključio: „Vjerujemo da će ova zgrada služiti na dobrobit ljudima, prije svega katolicima u Zenici, ali i onima koji osjete potrebu povjeriti našem stručnom timu svoju djecu odgajanju za budućnost ove zemlje.“

Nakon ravnatelja Šimića prisutnima se prigodnim riječima, u ime donatora, obratila gospođica Dijana Muzička koja je uputila čestitku djelatnicima Caritas Vrhbosanske nadbiskupije na nesebičnoj ljubavi koju pružaju potrebitima, kao i za odlične rezultate koje svakodnevno ostvaruju.

Prije svečanog čina blagoslova nazočnima je svoju riječ uputio i kardinal Puljić koji nije kr-

io radost zbog ovog važnog događaja za Caritas, ali i katolike u Zenici. „Iskreno molim Božju milost da blagoslovi sve donatore, sve djelatnike i one koji su gradili ovaj centar da on na svoj način služi zeničkom kraju“, kazao je vrhbosanski nadbiskup te dodao: „Hvala ti Bože, što nas nije satralo ono što nas je izazivalo, nego nam daj hrabrosti da možemo ponovno zakoračiti u nove izazove, u nova ostvarenja.“

U nastavku svoga obraćanja kardinal Puljić je izrazio potrebu odgoja za solidarnost. „Možda previše očekujemo da netko drugi misli na nas i kukamo što nemamo. Mi moramo iz solidarnosti jače se zauzeti da opstanemo i posvjedočimo svoj i kršćanski i hrvatski identitet, poštujući druge i drugačije te svjedočimo da je nama živjeti na ovim prostorima jer smo jedino ovdje kod kuće“, zaključio je vrhbosanski nadbiskup.

Nakon kardinalovog obraćanja uslijedio je sam čin blagoslova obnovljenih prostorija Caritasove podružnice, poslije čega je nastavljeno zajedničko druženje oko obiteljskog stola.

Svoj doprinos ovoj svečanosti dali su i bogoslovi iz vokalno-instrumentalnog sastava „Emanuel“, koji su zajedno sa zborom djevojaka iz Caritasove kuće iz sarajevskog naselja Višnjik izveli tri popijevke.

(kta/kt)

Vlč. Mato Tokić

U utorak, 7. listopada 2014. u Virovitičkoj bolnici preminuo je vlč. Mato Tokić, umirovljeni svećenik Vrhbosanske nadbiskupije koji je djelovao u Požeškoj biskupiji, u 78. godini života i 52. godini svećeništva. Pokopan je 09. listopada 2014. godine na mjesnom groblju u Slatini (RH).

Sprovodne obrede, a nakon toga i misu zadušnicu slavio je požeški biskup mons. Antun Škvorčević u koncelecijaciji s mons. Bosiljkom Rajićem, delegatom uзорitog gospodina Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog, i ostalim mnogobrojnim svećenicima, rodbinom i vjernicima iz župa gdje djelovao vlč. Mato.

Biskup Škvorčević u svojoj homiliji je istaknuo da mi vjerujemo da je vlč. Mato po prijateljskom odnosu s Isusom Kristom obdaren njegovim Duhom ušao u puninu života s Bogom tj. prijateljstva s Njim za svu vječnost, te se raduje nama koji nastojimo hoditi istim putem.

Mons. Rajić je najprije pročitao Kardinalovu sućut u kojoj stoji: „Primio sam tužnu vijest da je umro vrhbosanski svećenik vlč. Mato Tokić, koji je duži niz godina službovao u Vašoj dijecezi. Vama osobno i cijelom prezbiteriju Crkve kojoj predsjedate, kao i cijeloj ožalošćenij bližoj i daljnjoj rodbini, upućujem najiskrenije izraze kršćanske sućuti. Dušu pokojnog vlč. Mate Tokića preporučam milosrđu Božjem da ga Gospodin, komu je služio kao svećenik, primi u svoje vječno kraljevstvo ljubavi.“

Zatim je pročitao kratki životopis pokojnika: „Preminuli svećenik Mato Tokić rođen je 01. srpnja 1937. godine u Tetimi, župa Derventa, Bosna i Hercegovina od oca Nikole i ma-

jke Kate rođ. Ljubičić. Osnovnu školu pohađao je u Derventi, a srednjoškolsko obrazovanje stekao u Zagrebu, nakon čega stupa u Bogoslovno sjemenište u Đakovu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1963. godine u Đakovu. U razdoblju od 1964. Do 1968. Godine izmjenjuje se na službama župnog vikara u Brčkom, Modriči i Skopaljskoj Gračanici. Župnikom u Korićanima je imenovan 1969. godine, a nakon toga 1970. godine imenovan je župnikom u Rastičevu. Ubrzo nakon toga, 1973. godine, dolazi novo imenovanje na službu župnika u Jelaškama, a nedugo zatim vlč. Tokić biva imenovan župnikom na Ceru. Ondje su ga zatekle teške ratne godine 90-ih, pa je zajedno sa svojim vjernicima morao izbjeci u Hrvatsku, gdje je dekretom Nadbiskupskog duhovnog stola imenovan na službu župnika u Gradini, a nakon toga po osnutku Požeške biskupije u dogovoru s vrhbosanskim nadbiskupom i požeškim biskupom, razriješen je službe župnika na Ceru i imenovan za župnika u Bokšiću gdje ostaje do umirovljenja 2013. godine.“

Od vlč. Mate se u ime vjernika oprostio župljanin župe Bokšić gosp. Ivica koji je između ostalog rekao da je dolaskom vlč. Mate u župu Bokšić vjerski život se pojačao. Ljudi su redovitije počeli dolaziti na Sv. Misu i živjeti vjerničkim životom. Obnovili su se crkveni objekti koji su bili zapušteni. Na kraju je zahvalio vlč. Mati za sve što je učinio u svoj svećeničkoj vjeri za sve svoje župljane.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Mons. Mijo Perić

U utorak, 21. listopada 2014. u svojoj rodnoj župi Garevac kod Modriče u Bosanskoj Posavini sahranjen je vrhbosanski svećenik mons. Mijo Perić koji je preminuo na Misijsku nedjelju, 19. listopada u Domu sestara Služavki Maloga Isusa u Vitezu, okrijepljen otajstvima vjere, u 81. godini života i 53. godini svećeništva

Misu zadušnicu za pokojnog svećenika Miju u župnoj crkvi Marije Majke Crkve u Ga-

revcu slavio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz koncelecijaciju 54 svećenika najvećim dijelom s teritorija Vrhbosanske nadbiskupije, dijecezanskih i franjevac, kojima se pridružilo i nekoliko svećenika iz Đakovačko-osječke i Zagrebačke nadbiskupije. Osim sestara i braće te druge rodbine pokojnog svećenika Mije, na Misi je sudjelovao i veći broj časni sestara Služavki Malog

Isusa i Kćeri Božje ljubavi. Malobrojnim župljanima Garevca pridružili su se i veći broj mještana koji sada žive u Hrvatskoj kao i župljani župa u kojima je svećenik Mijo djelovao te bogoslov Subotičke biskupije Nebojša Stipić jer je mons. Mijo dvije godine djelovao u Subotici. Izraze sućuti i pozdrava kardinalu Puljiću, rodbini svećenicima, sestrama i svim nazočnima uputio je garevački župnik vlč. Filip Brajinović ističući da je samo prije tjedan dana mons. Mijo u Garevcu sudjelovao na godišnjem generacijskom susretu svećenika.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je kazao da je svećenik Mijo bio otvoren prema drugima te da je u ratnim vremenima, nakon što je bio primoran napustiti svoju tadašnju župu Bijeljini, ostao u Bosanskoj Posavini te svećenički djelovao zajedno s jednim svećenikom franjevcem u slobodnom dijelu župe Dubrave u naselju Bijela nedaleko od Brčkog gdje su se brinuli za tamošnje vjernike i za vojnike katolike. „Budući da mi nije bilo moguće uspostaviti kontakt s njim zbog isprekidanih veza u ratnom vremenu, zamolio sam jednog vojnog kapelana međunarodnih vojnih snaga da ga posjeti. Taj kapelan se vratio i rekao da su obojica svećenika u naselju Bijela dobro, ali da nemaju misnog vina i hostija. Spremio sam misno vino i hostije koje su vojnici donijeli u Bijelu iako su jednu bocu vina usput nehotice razbili. Tražio sam prigodu da ga i osobno posjetim iako je to bilo povezano s velikim rizikom. Mislio sam da ću susresti čovjeka pritisnutog ratom i utučenog. Međutim, susreo sam svećenika koji je zračio nadom i pouzdanjem u Boga“, kazao je kardinal Puljić ističući da ga je silno obradovalo što je mons. Mijo u ratnim kušnjama sačuvao svećeničku nadu koju je i propovijedao. „Dragi svećeniče Mića, kako su te svi od milja zvali, hvala ti na toj nadi optimizmu, svjedočanstvu“, rekao je kardinal Puljić.

Govoreći o djelovanju svećenika Mije u Bijeljini u poratnim godinama u vrlo delikatnoj situaciji, kardinal Puljić je naglasio da je mons. Perić jednostavno tražio način komunikacije i susreta s ljudima. „Radovao se kad god je mogao pronaći kojeg katolika i pružiti mu svećeničku utjehu. Bila je to lijepo i radosno svjedočanstvo u vremenu njegovog župnikovanja u Bijeljini“, rekao je kardinal Puljić dodajući da je svećenik Mijo nakon toga rado prihvatio djelovati kao svećenik u Domu sv. Josipa u Vite-

zu. „Povremeno sam ga pohodio da bi mi nešto rekao o svojoj bolesti. Međutim, sav naš razgovor sveo bi se na njegov govor o tome kako je susreo pojedinog čovjeka i kako ga je uspio ispovjediti... O bolesti nije pričao nego se djetinje radovao kada je uspio kao svećenik, unatoč vlastite bolesti, pružiti drugima utjehu vjere“, kazao je kardinal Puljić zahvaljujući za svećeničko služenje svećenika Mije. Naglasio je želju mons. Perića da bude sahranjen u svojoj rodnoj župi kako bi i na taj način poručio Garevljanima i drugima da svoju župu treba voljeti i u nju se vratiti. Istaknuvši kako život brzo prolazi, potaknuo je sve nazočne da žive vjerni Bogu kako bi mogli jednom stati pred njegovo božansko lice bogati dobrim djelima i svetim življenjem.

Generalni vikar vrhbosanske nadbiskupije preč. Luka Tunjić također je uputio izraze sućuti te u kratkim crtama prikazao životni put svećenika Mije. „Kao što se može vidjeti iz životopisa, skoro tridesetak godina je proveo u brčanskom i bijeljinskom kraju. Cijelo ratno vrijeme proveo je, također, u tom kraju, skrbeći pastoralno za sve vjernike i vojsku tog šireg područja. Od 1997. – 1999. godine bio je zadužen čak za četiri župe. Zbog pastoralne zauzetosti i hrabrog svećeničkog svjedočenja, posebno za vrijeme rata i neposredno poslije rata, postao je kapelan njegove svetosti i dobio počasni naslov monsinjor“, kazao je mons. Tunjić.

U ime kolega svećenika Đakovačke-nadbiskupije sućut je uputio slijepi svećenik mons. Ivo Matijević koji je naglasio radosno i vjerno svećeničko življenje mons. Mije te poželio da ga u nebesko kraljevstvo primi Krist Gospodin koji ga je pozvao da mu služi kao svećenik.

U ime kolega svećenika iz bogoslovskih dana u Đakovu izraze sućuti uputio je umirovljeni vrhbosanski svećenik vlč. Miroslav Agostini istaknuvši da su svećenika Miju nazivali svojim herojem. „Mons. Mijo bio je posebno drag misnik. U duši pošten i dobar, a u nastupu prirodno spontan, komunikativan s blagim humorom. Bio je savjestan u svom svećeničkom pozivu, svugdje je volio čovjeka i vjernički narod, a svi su ga voljeli“, kazao je vlč. Agostini.

U ime sestara Služavki Malog Isusa od pokojnika se otprostila provincijalna glavarica sestara Služavki Malog Isusa Sarajevske provincije s. Admirata Lučić. Kazala je da je mons. Mijo, tijekom svog petogodišnjeg boravka

u njihovom Domu sv. Josipa i staračkom domu rado razgovarao s bolesnim i starim osobama te izrazila uvjerenje da će ga u nebeskom kraljevstvu dočekati njih 148 koje je prije smrti okrijepio svetim sakramentima. Napomenula je da je svećenik Mijo posljednju godinu dana proveo u bolesničkim kolicima te da se svake srijede u kapeli Doma sv. Josipa priključivao svećenicima franjevcima na Misnom slavlju pojasnivši da svećenik Mijo još od župničkih u Vukanovićima svake srijede slavi Misu za sve koji bi htjeli dati Misu ili sudjelovati na Misi, a to im nije moguće.

Istog dana u jutarnjim satima od pokojnog svećenika Mije u kapeli Doma sv. Josipa u Vitezu oprostila se sestarska zajednica Služavki Malog Isusa te stare osobe u sestarskom domu i drugi vjernici tog dijela viteške župe. Misu zadušnicu slavio je mons. Luka Tunjić uz koncelebraciju desetak svećenika.

Nakon kratkog prikaza životnog puta svećenika Mije, mons. Tunjić je u prigodnoj propovijedi napomenuo je da ga je svećenik Mijo krstio u župi Vukanović. Posebno se prisjetio svog razgovora sa svećenikom Mijom u župu Gorice 1989. godine. „Premda je prošlo više od dvadeset godina kako mi je bio župnik u mojoj rodnoj župi Vukanović, iznenadio me je sjećanjem i poznavanjem ljudi. Pitao je imenom i prezimenom za većinu svojih bivših župljana: gdje su, kako su, jesu li živi? Nisam mogao vjerovati da netko nakon toliko godina ima tako svježnu memoriju i priča o tim skromnim ljudima s toliko udivljenja i ljubavi. Bila je to za mene jedna od boljih lekcija na kraju mog teološkog studija. Pokazao mi je kako se voli obične i siromašne ljude te kako on, koji je rođen u ravnoj Posavini voli brdske krajeve središnje Bosne. Ostao je dosljedan mladomisničkom geslu: 'Duh Gospodnji na meni je. On me posla blagovjesnikom biti siromasima'. Ostao je, također, dosljedan privrženosti i ljubavi prema svakom kraju naše Nadbiskupije. To je potvrdio svojim životom i lijepo izrazio u Oporuci koju je napisao na Petrovo u Bijeljini 2009. godine. Ovako piše 'Svaki svećenik do ređenja pripada svome mjestu i svojoj rodbini. Poslije ređenja pripada Bogu i njegovu narodu. Ređenje i Mlada misa su prekretnica', kazao je mons. Tunjić koji je zahvalio časnim sestrama Služavkama Malog Isusa koje ga, nakon bolesti i kad više nije mogao obav-

ljati svoju službu, nisu ostavile nego velikodušno njegovale do kraja života.

Svećenik mons. Mijo Perić se rodio 5. kolovoza 1934. u Garevcu, od oca Marijana i majke Janje rođ. Abramović. Kršten je u župi Modriča. Srednju školu završio je u Zagrebu i Đakovu a bogosloviju i teološki studij, također, u Đakovu, gdje je 31. svibnja 1962. zaređen za đakona, a na Petrovo 29. lipnja iste godine zaređen je za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. Za mladomisnički moto izabrao je „Duh Gospodnji na meni je. On me posla blagovjesnikom biti siromasima“. Prvu svećeničku službu obavljao je u župi Derventa kao župni vikar, gdje ostaje vrlo kratko od 1. kolovoza 1963. do 1. listopada iste godine kad je imenovan prvim župnikom novoosnovane župe Vukanović. U Vukanovićima ostaje nepune četiri godine, s godinom pauze zbog ozljede koljena. U Subotici u Sjemeništu djeluje kao odgojitelj sjemeništara od 25. siječnja 1967. do 12. rujna 1969. godine, kada je imenovan župnikom, opet novoosnovane, župe Živinice. Bio je imenovan župnikom u Jelaškama 1978. godine ali taj dekret nije realiziran, tako da u Živnicama ostaje do 23. rujna 1982., kada je imenovan župnikom u Goricama. Župnikom u Gradačcu i administratorom župe Poljaci imenovan je 26. kolovoza 1995., a župnikom u Poljacima i upraviteljem župe Gorice imenovan je 28. rujna 1996. Dana 9. rujna 1997. postaje župnikom župe Brčko i upraviteljem župa: Gorice, Krepšić i Bijeljina, da bi već 14. svibnja 1999. godine bio razriješen službe župnika u Brčkom i upravitelja župa Krepšić i Bijeljina, koje dobivaju svog vlastitog župnika, a mons. Perić imenovan ponovo župnikom u Goricama. Službe dekana Brčanskog dekanata razriješen je 6. travnja 2001. godine. Te godine je razriješen i službe župnika u Goricama i imenovan župnikom u Bijeljini u kojoj ostaje punih osam godina, do 6. listopada 2009., kada je imenovan dušobrižnikom kuće sestara i staračkog doma „sv. Josip“ u Vitezu, u kojem ostaje do svoje smrti. Umro je, okrijepljen svetim sakramentima, na Misijsku nedjelju u ranim jutarnjim satima 19. listopada 2014. u 81. godini života i 53. godini svećeništva. U Oporuci je zaželio da se sahrani na mjesnom groblju u rodnoj župi Garevac.

(*ktal.t.*)

Fra Mato Martić, OFM

U petak, 14. studenog 2014. u večernjim satima u samostanu sv. Katarine u Kreševu preminuo je fra Mato Martić (1938. - 2014.), član Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Misu zadušnicu za pokojnog fra Matu Martića slavio je mnogopoštovani provincijal fra Lovro Gavran uz koncelebraciju mons. Luke Tunjića, generalnog vikara Vrhbosanske nadbiskupije i oko 50 svećenika 17. Studenog 2014. godine u 12:00h u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Kreševu. Poslije svete mise fra Mato je pokopan u fratarsku grobnicu na groblju Ograđe. Župnik i gvardijan kreševskog samostana fra Mij Rajič od fra Mate se oprostio ovim riječima: „Generalni vikaru, mons. Luka, izaslaniče uzoritog kardinala Vinka, mnogopoštovani oče provincijale fra Lovro, braćo svećenici i redovnici, časne sestre, rodbino, prijatelji i poznanici pokojnog fra Mate, braćo i sestre! Ovom svetom misom opraštamo se od našega fra Mate. Njegovu dušu predajemo milosrđu Božjem a ispraćeno tijelo bolešću položiti ćemo u fratarsku grobnicu u groblju Ograđe.

Fra Mato je rođen 21.11.1938. u selu Adže, župa Novi Šeher, od roditelja: Marka i Pavice r. Pejaković. Franjevačku klasičnu gimnaziju je završio u Visokom u periodu od 1956.-1960. Franjevački habit obukao je 14.07.1960. u Kraljevoj Sutjesci. Prve jednostavne redovničke zavjete položio je 15.07.1961., također u Sutjesci. Svečane redovničke zavjete položio je u Sarajevu 02.01.1967. Filozofsko-teološki studij završio na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu u periodu 1961.-1967. Subđakonat je primio u Sarajevu 18.02.1967., za đakona je zaređen 11.03.1967., a za svećenika 09.07.1967.godine.

Kao mladomisnik, po odluci Uprave provincije, odlazi u Njemačku na službu dušobrižnika našim radnicima u periodu od 1967.-1987. Bio je voditelj Hrvatske katoličke misije Canberra u Australiji od 1987.-1988. Zatim je vršio službu voditelja Hrvatske katoličke misije u Krefeldu (Njemačka) od 1988.-2009., te službu župnika u Aschleimu (Njemačka) od 2009.-2010. godine. Od 01.02.2010. do svoje smrti, 14.11.2014. bio je član samostanskog bratstva u samostanu sv. Katarine Aleksandriske u Kreševu.

Čuo sam od onih, koji su ga posjećivali u Njemačkoj, da je živio dosta skromno u sva-

kom pogledu a u isto vrijeme bio otvorena srca prema svom matičnom samostanu i odgojnim zavodima u svojoj provinciji. Vjerujem da je takav bio i prema drugima posebno prema potrebnima. Tako može raditi samo pravi vjernik i redovnik sv. Franje.

Umro je na blagdan sv. Nikole Tavelića, mučenika. Zanimljivo je da je on treći fratar ovog samostana koji je umro na taj blagdan. Prije njega su umrli toga dana: fra Mato Perić, tadašnji gvardijan, 2005. godine fra Tomislav Međugorac, 2012. godine.

Fra Matina poveznica sa sv. Nikolom je njegov mučenički život u teškoj bolesti zadnjih pet godina i dušobrižnički rad u tuđim zemljama. Vjerujem da ga je sv. Nikola mučenik svojim zagovorom kod Boga smjestio u društvo Kristovih mučenika u nebo. Teškoća njegovog života zadnjih godina bila je u naglom i naglašenom opadanju duševne sposobnosti pa mu je bila potrebna pomoć u svemu od drugih u zajednici. Najviše mu je pomagao časni brat fra Ivica Korčanin.

Zadnjih mjesec dana imao je jaku upalu pluća koja se ponovno vraćala. Iscrpljen teškom upalom završio svoj redovnički život u 76. godini života, 53. redovništva i 47. godini misništva.

Mi vjerujemo da su duše pravednika u Božjoj ruci. U poruci ove istine i nade sućut, ispred zajednice našega samostana, fra Martinom bratu Nikoli, rođenoj sestri, časnoj Anuncijati, bližoj i daljnjoj rodbini, prijateljima i poznanicima.

Zahvaljujem svima koji su pomagali fra Mati u njegovim životnim poteškoćama i potrebama, posebno časnom bratu fra Ivici i liječničkom osoblju Doma zdravlja u Kreševu na čelu s liječnicom Josipom. I na koncu opraštajući se od fra Mate, zahvaljujem Bogu za njegov život i plodne godine rada među našim radnicima u Njemačkoj i Australiji te pomaganju samostanu, odgojnim zavodima u provinciji i gradnji samostanskog muzeja.

Nadam se fra Mato, da si već s Ocem u kraljevstvu nebeskom kojeg si propovijedao i životom svjedočio. Počivaj u miru.“

Fra Mato Popović, OFM

Dana 26. studenog 2014. godine u samostanu Fojnica, u 67. godini života preminuo je fra Mato Popović, član Franjevačke provincije Bosne srebrenne. Pokopan je u petak, 28. studenog 2014. godine na groblju Carica, župa Busovača.

Misu zadušnicu i ispraćaj pokojnog fra Mate Popovića u župnoj crkvi u Fojnici slavio je uzoriti gospodin Vinko sardina Puljić, nadbiskup vrhbosanski u koncelebraciji sa mnogopostovanim fra Lovrom Gavranom, provincijalom i velikim brojem svećenika.

Župnik i gvardijan fojničkog samostana fra Nikica Vujica u ime fratara i župljana župe Fojnica od fra Mate se oprostio ovim riječima:

„Fra Mato je rođen 7. 10. 1947. godine u Buseljima, župa Busovača, od roditelja Marka i Mare, r. Ljubos. Kršten je 8. 10. 1947. godine u ovoj crkvi, u Busovači. Osnovnu školu pohađao je u Busovači, u periodu od 1954. do 1962. god. Srednju školu pohađao je na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, u periodu od 1962. do 1966. god., gdje se pokazao kao iznimno nadaren mladić. Zbog toga je Uprava Provincije odlučila – nakon što je obukao franjevački habit (14. 7. 1966.), završio novicijati i položio prve privremene zavjete (15. 7. 1967.) u Kraljevoj Sutjesci, te prve dvije godine teologije u Sarajevu – poslati fra Matu na teološki studij u Jeruzalem, gdje je i magistrirao. U Jeruzalemu je položio svečane redovničke zavjete, 25. 1. 1973. god., a za đakona je zaređen, 29. 12. 1974. u Betlehemu. Za svećenika ga je zaređio, danas blaženik, papa Pavao VI. u Rimu, 29. 6. 1975. god.

Nakon ređenja obavljao je službu župnog vikara u Livnu, a potom odlazi u Beograd studirati klasične jezike na Filološkom fakultetu u Beogradu (1977.-1981). Nakon studija, postaje profesorom klasičnih jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Nakon profesorske karijere obavlja službu župnog vikara u Brestovskom, Fojnici, Vitezu i rodnoj župi u Busovači, gdje ga zatječe nesretni rat. Kao fratru i svećeniku ovoga kraja, teško mu je bilo vidjeti patnju svojih Busovljaka. Posebno ga je pogodila pogibija njegovog brata Šimuna, iza kojeg je ostala nevjesta Dragica i troje malodobne djece (kćerke: Marica, Lucija i Anica). U rodnoj župi Busovača fra Mato postaje župnikom 1994. god., kada svojom mirnoćom, temeljitošću i razboritošću uspijeva vjernike iz olujnog nevremena rata uvesti u tiho vrijeme mira. U Busovači

fra Mato župnikom ostaje punih devet godina. Često je s ponosom i zahvalnošću Bogu isticao dolazak moći sv. Ante iz Padove, te ugradnju vitraja na korama s likom sv. Ante (autora V. Blažanovića). To je bila milost Božja, po zagovoru sv. Ante Padovanskog, zaštitnika Busovljaka. Uspio je kao župnik obnoviti župnu crkvu (novi bakreni krov, vanjsko i unutarnje uređenje), a također i obnoviti filijalnu crkvu u Kačunima te potaknuti na povratak vjernike u svoje obiteljske kuće. Poticao je svoje vjernike da čim prije iseles iz tuđih kuća i vrata se u svoje obiteljske kuće. Znalački je prepoznavao one najmanje u župnoj zajednici. A sve je to činio temeljito u samozatajnosti, znajući da samo takav pastoralni rad donosi plodove.

U Busovači 2000. god., fra Mato oboljeva od Crohn-ove bolesti, s kojom se uspješno bori ne zanemarujući svoje pastoralne dužnosti.

Nakon Busovače, fra Mato 2003. god. odlazi za župnika u župu Brestovsko, gdje nastavlja svoj plodonosni pastoralni rad punih devet godina. A od 2003. do 2006. bio je i definatorom Provincije. Zbog sve većih i ozbiljnih zdravstvenih problema, fra Mato se 2012. god. povlači iz aktivnog pastoralnog rada i dolazi u samostan Fojnica. Ubrzo po dolasku u Fojnicu, dijagnosticirana mu je bolest tumora na desnom plućnom krilu. Od tada započinje njegova izvanredna i primjerna borba za zdravlje i život, koja traje sve do srijede, 26. 11. 2014. god., kada, opremljen sv. Sakramentima, umire u svojoj sobi u samostanu, u 19 sati i 10 minuta.

Fra Mato se u svom pastoralnom radu u ratno i poratno vrijeme posebno povezoao s rodnom župom Busovača. Ta povezanost bila je i razlogom da je izrazio želju pokopati se na svojoj Carici, na groblju u koje je puno svoga truda uložio kako bi bilo lijepo uređeno.

Danas molimo da smrt fra Mate bude blagoslov za ovu župnu zajednicu i za sve koji smo s njim životno povezani na ovozemaljskom putu. Danas mu kažemo hvala i doviđenja u vječnosti.

I ovaj put izražavam kršćansku sućut fra Martinom ocu Marku, bratu fra Anti, sestri Milki i zetu Anti s njihovom djecom, nevjesti Dragici sa svojom djecom – djecom pok. Šimuna (fra Martinog brata), te ostaloj rodbini.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!“

PASTORALNI KALENDAR - 2015.

SIJEČANJ 2015

1	Č	MARIJA BOGORODICA, Nova godina - Međunarodni molitveni dan za mir	
2	P	Bazilije Veliki, Grgur Nazijanski, Grgo	
3	S	Ime Isusovo, Genoveva, Danijel, Florencije	
Prva subota-molitva za duhovna zvanja			
4	N	DAN GOSPODNJI: 2. po Božiću	
5	P	Eduard, Emilijana, Miljenka, Radoslav	
6	U	BOGOJAVLJENJE-TRI KRALJA	Dan sv. Djetinjstva
7	S	Rajmund Penjafortski, Rajko, Lucijan, Zorislav	
8	Č	Severin, Teofil, Bogoljub, Apolinar	Stadlerov dan
9	P	Julijan, Alix de Clere, Hadrijan, Honorat, Živko	+ Alojzije Žagar 1971.
10	S	Agaton, Dobroslav, Dobrila, Grgur X., papa	
11	N	KRŠTENJE GOSPODINOVO	
12	P	Ernest, Tatjana Rimska, Bernard	+ Franjo Momčinović 1957.
13	U	Hilarije, Remigije, Radovan, Veronika	+ Ivan Kulier 1937. Zgb-Klub diplomata – kard.
14	S	Feliks iz Nole, Srećko, Rajko, Makrina	+ Andrija Kordić 1995.
15	Č	Pavao Pustinjak, Mavro, Anastazija	+ Ljubomir Ivan Roje 1945. Proslava sv. Stošije u Zadru – kard.
16	P	Honorat, Časlav; Marcel, papa, Oton, Mislav	+ Jakov Kovačević Stijepić 1991.
17	S	Anto, opat, Antun, Ante, Lucije, Lavoslav	Patron: Gorice; + Petar Krajina 1997.
18	N	DAN GOSPODNJI: 2./godinu	Molitvena osmina za jedinstvo kršćana + Stjepan Ilić 1964. + Smiljan Franjo Čekada 1976. + Branko Karlić 2007.
19	P	Mario, Ljiljana, Marta, Makrije	+ Juraj Heruc 1910. +Jozo Tomić st. 2006.
20	U	Fabijan, papa, Fabijana, Sebastijan	
21	S	Agneza, Janja, Neža, Epifanije	
22	Č	Vinko, đakon, Vinka, Vinko Pallotti, Irena Rimska	+ Ambrozije Mijić 1946.
23	P	Emerencijana, Ema, Vjera	
24	S	Franjo Saleški, Euzebija/Ksenija Rimska	172. godina rođenja Josipa Stadlera.
25	N	DAN GOSPODNJI: 3./godinu	Nadbiskupijski molitveni dan za mir Završetak molitvene osmine + Josip Kasić 1996.
26	P	Timotej i Tit, Paula Rimska	HBK i BK BiH-Zgb
27	U	Anđela Merici, Anđelka, Julijan, Vital	Sveć. teč. u Zagrebu
28	S	Toma Akvinski, Tomislav, Tomo	Sveć. teč. u Zagrebu
29	Č	Valerije Trierski, Konstancije, Zdeslav	Sveć. teč. u Zagrebu
30	P	Hijacinta, Alan, Martina, Tina	
31	S	Ivan Bosco, Marcela Rimska, Viktor, Klaudije	Patron: KŠC – Žepče + Petar Anić ml. 2002.

VELJAČA 2015.

1	N	DAN GOSPODNJI: 4./godinu	Dan života + Anto Vujičić 1990. + Dragan Ćuturić 2004.
2	P	PRIKAZANJE GOSPODINOVO: SVIJEĆNICA	Dan posvećenog života
3	U	Blaž, Vlaho, Tripun, Tripo, Oskar	+ Franjo Bauer 1940. + Mato Božić 2009.
4	S	Maria de Mattias, Veronika Jeruzalemska	Umrežavanje struktura
5	Č	Agata, Dobrila, Modest, Jagoda	
6	P	Pavao Miki i dr., Doroteja Kapadocijska, Dora	U Zgb-livanjska noć (Globus)
7	S	Rikard Engleski, Maksim, Julijana, Držislav	Prva subota: molitva za duhovna zvanja; + Nikola Đebić 1930. + Petar Tunjić 2009.
8	N	DAN GOSPODNJI: 5./godinu	Stadlerov dan
9	P	Skolastika, Apolonija Aleksandrijska, Sabin, Sabina	Duh. vježbe za svećenike
10	U	Alojzije Stepinac , Alojzija, Lojzika, Ina, Vjekoslav	Patron: Orašje; Duh. vježbe za svećenike
11	S	BDM Lurdska, Marija, Mirjana	Dan bolesnika + Zvonko Petrović 2004. Duh. vježbe za svećenike Duh. vježbe za svećenike
12	Č	Eulalija, Zvonimir, Zvonimira, Zvonka	
13	P	Katarina Ricci, Kristina Spoletska, Božidara	
14	S	Valentin, Zdravko, Valentina, Vital, Živko	+ Josip Matković 1998.
15	N	DAN GOSPODNJI: 6./godinu	
16	P	Julijana, Julka, Samuel, Daniel, Miljenko	+ Stjepan Prgomet 1956.
17	U	Sedam sv. utemeljitelja Reda slugu BDM	
18	S	Pepelnica: post i nemrs	
19	Č	Konrad Pjačentski, Rajko, Blago, Ratko	+ Mato Momčinović 1920.
20	P	Leon Čudotvorac, Lav, Lea	
21	S	Petar Damiani, Damir, Natalija, Zaharija	
22	N	DAN GOSPODNJI: 1. korizmena	+ Ivan Zirdum 1954.
23	P	Polikarp, Romana, Grozdan	
24	U	Montan, Goran, Modesto; Sinerot	+ Danijel Franjo Duić 1920. + Ivo Ćondrić 1946.
25	S	Nestorije, Cezarije, Hrvoje, Donat, Berislav (kvatre)	Gučogorski arh. U Travniku
26	Č	Aleksandar, Aleksa, Saša, Branko, Branislav	+ Ivan Starčević 1982.
27	P	Gabrijel Žalosne Gospe, Donat Zadarski (kvatre)	+ Petar Perić 1943.
28	S	Roman, Bogoljub, Vikica, Teofil (kvatre)	+ Ivan Pavlinac 1970. + Stjepan Oršić 29. II.1908. + Juraj Đuro Majetić 29. II.1964. Susret animatora liturgijskog pjevanja u Sarajevu

OŽUJAK 2015.

1	N	DAN GOSPODNJI: 2. korizmena	+ Marko Paradžik 1977. + Šimo Janjić 2003.
2	P	Janja Praška, Iskra, Ines, Čedomil, Lucije	+ Stanislav Božić 1987. + Josip Mikić 2008.
3	U	Marin, Marinko, Asterije, Tician, Kamilo	+ Augustin Nikić 1936.
4	S	Kazimir, Eugen, Natko	Plehanski arh. u G. Močila
5	Č	Lucije, papa, Hadrijan, Adrian, Virgil	+ Zvionimir Blažun 1975.
6	P	Koleta, Fridolin, Viktor, Ruža, Agneta	
7	S	Perpetua i Felicita, Eugen, Efrem, Tereza	Prva subota- molitva za duhovna zvanja + Stjepan Marković 1961. + Mato Bičvić 1989.
8	N	DAN GOSPODNJI: 3. korizmena	Nedjelja solidarnosti Stadlerov dan + Augustin Nikić 1936.
9	P	Franciska Rimska, Franjka, Fanika	
10	U	Emilijan/Emil, Makarije, Kajo, Simplicije	
11	S	Ulrih, Firmin, Tvrtko, Blanka, Kandid	Toliški arhiđakonat
12	Č	Maksimilijan, Fina, Bernard, Budislav	
13	P	Kristina Perzijska, Eufrozina, Rozalija, Ratka	Obljetnica izbora pape Franje.
14	S	Matilda, Milijana, Borka, Paulina, Eva	Župska vijeća po dekanatima
15	N	DAN GOSPODNJI: 4. korizmena: „Laetare“	+ Antun Buljan 1964.
16	P	Hilarije i Tacijan, Julijan, Euzebija, Herbert	+ Franjo Kovačević 1940.
17	U	Patrik, Patricija, Gertruda, Konrad, Domagoj	
18	S	Ćiril Jeruzalemski, Ćiro, Aleksandar, Eduard	Fojnički arh. U Kreševu
19	Č	JOSIP, zaručnik BDM, Josip, Josipa, Joso	Patron: G. Dubica; Marijin Dvor; Rankovići; Špionica; Zavidovići; Zenica; Teslić.
20	P	Ivan Nepomuk, Klaudija, Niceta, Dionizije	
21	S	Serapion, Kristijan, Vesna, Vlasta, Kasijan	
22	N	DAN GOSPODNJI: 5. korizmena	
23	P	Turbije Mongrovejski, Oton, Anuncijata	
24	U	Katarina Švedska, Latin, Javorka, Simon	+ Rikard Weis 1945.
25	S	BLAGOVIJEST Patron:	VBS – kapelica
26	Č	Emanuel, Eugenija, Montan i Maksima	
27	P	Ernest, Lidija, Rupert, Lada	
28	S	Spes, Nada, Sonja, Priska, Guntram	
29	N	CVJETNICA	+ Mirko Perčinlić 1966.
30	P	Kvirin Rimski, Bogoljub, Bogoljuba, Leonard	+ Franjo Jurić 1948.
31	U	Benjamin, Balbina, Gvido, Natalija	

TRAVANJ 2015.

1	S	Hugo iz Grenobla, Venancije, Anastazije, Mavro	Posveta ulja u kat. 10,30h Djelo sv. Petra - PMD + Julijan Kozinović 2010.
2	Č	Veliki četvrtak	+ Vinencij Ferrerij Paulko 1921.
3	P	Veliki petak: post i nemrs	Misa večere Gospodnje u kat. 18h
4	S	Velika subota	Obred Muke Gospodnje u kat. 18h. Prva subota – molitva za duh. Zvanja; Bdijenje u kat.
5	N	USKRS – VAZAM	Uskrsna Misa u kat. 10,30h
6	P	Celestin I., papa, Irenej, Petar Veronski	Uskrsno primanje u 11h
7	U	Ivan Krstitelj de la Salle, Herman, Teodor	+ Franjo Kopic 1929.
8	S	Dionizije Korintski, Timotej, Klement, Julijan	Stadlerov dan + Drago Sučić 1988.
9	Č	Demetrije, Liberan, Libor, Hugo	+ Božo Markotić 1995.
10	P	Ezekijel, Terencije, Makarije, Blaženko	+ Marko Kamenjaš 2007.
11	S	Stanislav, Stanko, Stanislava, Filip, Izak	+ Ilija Violoni 1945. + Petar Živković 1985. Klagenfurt – partnerstvo Krizma: Žepče 11h i Lovnica 17h biskup Tomo V. + Petar Grgić 1982.
12	N	DAN GOSPODNJI: 2. uskrsna krizma:	Klagenfurt – partnerstvo Busovača 11h biskup Tomo V. + Antun Bogdan 2001. Klagenfurt – partnerstvo
13	P	Martin I., papa, Ida, Hermenegildo	
14	U	Valerijan Rimski, Maksim, Zdravko, Lambert	Dan KŠC i sjem. U Travniku
15	S	Krescencije iz Firence, Teodor, Rastislav	Svećenički sabor VN + Miodrag Mišković 2008.
16	Č	Benedikt Josip Labre, Bernardica Soubrious	
17	P	Šimun, Inocent, Akacije, Ilija, Robert	
18	S	Euzebije, Anastazija, Apolonije	krizma: Klopče 11h i Sa-Presv. Trojstvo 17h biskup T.V. Kreševo 11h i Ban Brdo 17h kardinal + Ivan Turbić 1911. + Augustin Franjo Vrebac 1940; + Marko Alaupović, nadb. i met. 1979. Susret zborova u Sarajevu
19	N	DAN GOSPODNJI: 3. uskrsna	Krizma: Fojnica 11h bisk.T.V. Glavice 11h kardinal + Antun Dujmušić 1943.
20	P	Anicet, Marcelin, Agneza Montepulčanska	+ Bernard Batvić 1921.
21	U	Anzelmo, Konrad	
22	S	Soter, papa, Teodor, Leonid	+ Alojzije Budžinski 1983.
23	Č	Juraj, Jure, Đuro, Đurdica, Georg, Adalbert	Patron: Derventa, Mornačani, Vitez + Petar čalić 2010.
24	P	Fidel Sigmarigenski, Fidelis, Fides, Vjera	
25	S	Marko, ev., Marko, Maroje, Ermin	Patron: Gradačac, Ilijaš, Plehan, Potočani. Ministrantsko zborovanje Krizma: Suho Polje 17h kard, Doljani 17. bisk. T.V.
26	N	DAN GOSPODNJI: 4. uskrsna Krizma:	Kupres 11h kard.; Uzdol 11h delegat Gračac 11h bisk. i Rumboci 17h. T.V. + Augustin Halili 1976.
27	P	Ozana Kotorska, Jakov Zadrinan	
28	U	Petar Chanel, Ljudevit M. Grignon, Vital	+ Matej Matko Livajušić 1978.
29	S	Katarina Sijenska, suzaštitnica Europe, Katarina	+ Josip Bezić 1893. + Stjepan Jularić 1999.
30	Č	Pio V., papa, Silvije, Venancije	+ Josip Kalčik 1994.

SVIBANJ 2015.

1	P	Josip Radnik, Sigismund Burgundski	Patron: Pale, Turbe Hodočašće u Olovo + Ivan Mitrović 1912.
2	S	Atanazije, Antonin, Boleslav, Boris	Prva sub., molitva za duh. Zvanja Krizma: Bugojnu 11h, u 17h. Sk. Gračanica kard.
3	N	DAN GOSPODNJI: 5. uskrsna	Krizma: Uskoplje 11h i Bistrica 17h kard. Rama – Ščit 11h Nuncij + Ivan Vlašić 1984.
4	P	Florijan, Antonina, Cvjetko, Cvijeta	+ Antun Alaupović 1948.
5	U	Anđelko, Irena, Peregrin, Maksim	Susret ravnatelja škola + Josip Matišić 1921.
6	S	Dominik Savio, Irenej Srijemski, Mirko	
7	Č	Dujam, Duje, Boris, Gizela	
8	P	Ida iz Nivellesa; Ulrika Nisch	Stadlerov dan + Marko Nedić 1952. + Jozo Perić 2005. + Marko Josipović 2009.
9	S	Beato, Blaženko, Blaženka	Krizma: Podmilačje 11h i Dobretići 17h kard. Brestovsko 11h Nuncij † Josip Vasilina 1988. Šimunovo u Dabravama
10	N	DAN GOSPODNJI: 6. uskrsna	Krizma: Gromiljak 11h Nuncij Lug-Brankovići 11h kard.
11	P	Marijan Rimski, Mamerto (prosni dani)	Susret ravnatelja šk.
12	U	Leopold Bogdan Mandić, Nerej (prosni dani)	Patron: Brijesće, Dragunja, Maglaj + Anto Šarić 2010.
13	Š	BDM Fašimska, Servacije, Agneta (prosni dani)	
14	Č	UZASASCE – SPASOVO: KRIZI	Patron: Novi Travnik + Jakov Barišić 1942.
15	P	Izidor Madridski, Sofija Rimski, Sonja	Krizma: Tolisa 11h i Vidovice 17h kard.
16	S	Ivan Nepomuk, Nenad, Genadije, Florencije	Prozor 11h Nuncij Oštra Luka-Bok 11h i Orašje 17h kard. + Milidrag Bujas 1991. + Ivan Subašić 1945.
17	N	DAN GOSPODNJI: 7. uskrsna	
18	P	Ivan I., papa, Venancije, Feliks, Srećko	
19	U	Celestin V., papa, Urban, Teofil, Rajko	
20	Š	Bernardin Sijenski, Lidija, Zlatka, Zlata	+ Petar Ajvazović 1945.
21	Č	Kristofor Magallanes, Dubravka, Eugen	+ Anđelko Franjičević 1954 + Vlastimil Antun Fiala 1986.
22	P	Rita iz Cascje, Renata, Helena, Jelka	
23	S	Deziderije, Željko, Želimir, Željana	Krizma: Stup 17 Nuncij Zavidovići 11h i Globarice 17h - delegat
24	N	DUHOVI	Krizma: Katedrala 10,30h Nuncij Marijin-dvor: 11h delegat Patron: Fojnica, Nova Bila + Andrija Jagatić 1901. + Caleb Violoni 1917.
25	P	BDM Majka Crkve, Beda Časni, Grgur VII., papa	
26	U	Filip Neri, Zdenko	
27	Š	Augustin Kanterberijski, Bruno, Zdenko (kvatre)	+ Josip Konopka 1988.
28	Č	Vilim Akvitanijski, Herkulan, Velimir	
29	P	Euzebij i Polion, Ervin, Većeslav (kvatre)	
30	S	Ferdinand, Ivana Orleanska (Arška) (kvatre)	Dan mladih – Komušina Krizma: Sivša 17h kard Domaljevac 17 bisk. T.V. Krizma: Brčko 11h bisk. T.V. Jelah 11h kard. Vukaonovići 11h. delegat Patron: N. Sarajevo; N.Tr.
31	N	PRESVETO TROJSTVO	

LIPANJ 2015.

1	P	Justin, Mladen, Liberije, Slobodan, Teofil	
2	U	Marcelin i Petar, Erazmo, Eugen	
3	Š	Karlo Lwanga i dr., Klotilda	Vjeronaučna olimpijada
4	Č	TIJELOVO – BRAŠANČEVO	Kat. 10,30h
5	P	Bonifacije, Bono, Dorotej, Valerija	Te Deum – KBF-Sa.
6	S	Norbert, Artemije, Paulina, Neda	Krizma: Kiseljak 11h bisk. T.V. Krizma u Manheimu kard. Prva subota molitva za duh. Zvanja. Krizma Kandija 11h bisku. T.V.
7	N	DAN GOSPODNJI: 10./godinu	Stadlerov dan
8	P	Melanija, Severin	+ Franjo Kralik 1976.
9	U	Efrem, Pelagija Antiohijska, Kolumban	+ Ladislav Gagulić 1964.
10	Š	Dijana, Bogumil, Biserka	
11	Č	Barnaba, ap., Borna, Jolanda Ugarska	
12	P	Srce Isusovo, Leon III., papa, Lav, Eshil, Placid	Patron: Vrhbos.nadbiskupija; B. Šamac, Brčko, Čajdraš, Dobož, Glavice, N. Selo, Obri, Pećine Prozor, Sarajevo –kat. Zvornik
13	S	Srce Marijino, Anto Padovanski, Anto, Antonija	Patron: Foča k/Dervente, Posavska Mahala, Skopaljska Gračanica, Boće, Bugojno, Bukovica, Busovača, Dobretići, G Močila-Sijekoyac, Gračac, Lukavac, Podhum-Žitače, Rastićevo, Sivša, Sočanica, Vukanovići, Žepče. Krizma: Gradačac 11h delagat
14	N	DAN GOSPODNJI: 11./godinu	V.N. – katedrala
15	P	Vid, Krescencija, Rastka, Ferdinand Portugalski	Patron: Vidovice
16	U	Auro, Zlatko, Zlata, Aurelije, Beno	
17	Š	Emilija, Inocent, Rajner, Petar, Laura	
18	Č	Marko i Marcelijan, Paula, Amando	
19	P	Romuald, Alena, Gervazije, Protazije	Duhovna obnova za ministrante u Travniku + Marijan Džoić 1921.
20	S	Florencija, Florentina, Naum Ohridski	Krizma: Žabljak 11h delegat + Josip Fuchs 1954, + Zdravko Mandić 2012.
21	N	DAN GOSPODNJI: 12./godinu	Patron: Pećnik, Sjem. u Travniku. + Nikola Burić 1993. + Mato Ivkić 1993. + Anto Lutter 1992.
22	P	Paulin, Ivan Fišer, Toma More	
23	U	Josip Cafasso, Flavije, Aron	18h Podmilačje-kard.
24	S	Rođenje Ivana Krstitelja, Ivan, Ivana	Patron: Bijelo Brdo, D. Tramošnica, Jelah, Kraljeva Sutjeska, Lug- Brankovići, Otinovci, Podmilačje, Tarčin, Travnik, Uzdol, Živinice.
25	Č	Eleonora, Vilim Verčelski, Adalbert, Salamon	
26	P	Ivan i Pavao, Virgilije, Zoran, Deodat	+ Jozo (Tunin) Tomić 2007.
27	S	Ćiril Aleksandrijski, Ladislav Ugarski, Vlatko	Katehetski dan
28	N	DAN GOSPODNJI: 13./godinu	Vitez 11h kardinal
29	P	Petar i Pavao, ap., Paula, Krešimir	Kat.10,30-svećeničko ređenje Patron: Brajkovići, G.komušina, Kakanj, Kulina, Lovnica, N. Selo-Balegovac, Tuzla. + Dragutin Kamber 1969
30	U	Prvomučenici Svete Rimske Crkve, Bazilid	

SRPANJ 2015.

1	S	Aron, Martin, Oliver, Estera, Stela, Zvezdana	
2	Č	Oto Bamberški, Višnja, Ostoja Anton Jeglič 1937.	
3	P	Toma, ap. , Tomislav, Tomo	
4	S	Elizabeta Portugalska, Elza, Laura, Berta	Prva subota molitva za duhovna zvanja
5	N	DAN GOSPODNJI: 14./godinu	Patron: Bogoslovska crkva sv. Ćiril i Metoda; + Krunoslav Draganović 1983. + Stipo Barišić 1944.
6	P	Marija Goretti, Marica, Romul, Suzana, Agata	
7	U	Vilibald, Vilko, Benedikt XI., papa, Odon, Goran	
8	S	Akvila, Priska, Priscila, Prokopije, Pankracije	Stadlerov dan
9	Č	Marija od Propetoga Isusa Petković , Marija	
10	P	Amalija, Feliks, Filip, Rufina, Viktorija	+ Marijan Šoljić 1986.
11	S	Benedikt, opat i zaštitnik Europe	+ Nikola (Jozin) Pranjić 1998.
12	N	DAN GOSPODNJI: 15./godinu	
13	P	Majka Božja Bistrička , Henrik, Ezdra	
14	U	Kamilo de Lellis, Angelina, Gašpar	
15	S	Bonaventura, Bono, Dobroslav, Vladimir	
16	Č	BDM od brda Karmela, Karmela, Karmelo	Patron: Karmel na Stupu + Ivan Šarić, nadb. i met. 1960.
17	P	Hedviga Krakovska, Aleksije, Hijacint	
18	S	Arnold, Teodozija, Božana, Emilije, Emilija	
19	N	DAN GOSPODNJI: 16./godinu	Kard. u BL
20	P	Ilija Tišbijac, pr. , Apolinar, Ilija, Ilko, Ilinka	Krizma: Ularice 11h kard. Patron: B. Brod, Čemerno, Doljani, Kandija, Kiseljak, Korićani, N. Šeher, Rostovo, Sol. Kula, Turić, Ularice, Zenica. + Ivan Rajić 1989. + Andrija Antunović 1934. + Dominik Stojanović 2009.
21	U	Lovro Brindiški, Danijel, pr., Dane, Danica	
22	S	Marija Magdalena, Manda, Magda	
23	Č	Brigita Švedska, suzaštitnica Europe	
24	P	Sarbel Makhluף, Kristina Belgijska, Eufrazija 3	
25	S	Jakov, ap. , Jakša, Jaka; Kristofor, Krsto +Branko Grulich 1989.	
26	N	DAN GOSPODNJI: 17./godinu	Patron: Banbrdo, Domaljevac, Par selo, Podkraj, Radunice, Žabljak. + Ladislav buljan 1986.
27	P	Klement Ohridski i Gorazd i drugovi	
28	U	Viktor I., papa, Beato, Prohor, Nikanor, Nazarije	
29	S	Marta iz Betanije, Lazar, Urban II., papa, Vilim	
30	Č	Petar Krizolog, Beatriks, Julija, Maksima	
31	P	Ignacije Lojolski, Vatroslav, Žarko, Žara	Patron: Grbavica

KOLOVOZ 2015.

1	S	Alfonz Marija de' Liguori, Jonatan	Prva subota molitva za duhovna Zvanja.
2	N	DAN GOSPODNJI: 18./godinu	Patron: G. Tramošnica
3	P	Augustin Kažotić , Lidija, Martin, Salvator	+ Martin Anić 2006.
4	U	Ivan Marija Vianney, Justin, Krescencije	
5	S	Gospa Snježna, Nives, Snježna	Patron: Deževice, Poljaci
6	Č	Preobraženje Gospodinovo , Predrag, Just, Oktavijan	Patron: Borovica + Ivan Trobentar 1977. + Rudolf Römer 1982. + Franjo Tomašević 2007.
7	P	Siksto II. papa, Kajetan, Donat, Albert	
8	S	Dominik, Nedjeljko, Dinko, Dominko, Neda	Stadlerov dan Patron: Goražde + Emil-Stjepan Čondrić 1945. + Viktor Šifner 2005.
9	N	DAN GOSPODNJI: 19./godinu	+ Antun Mohorić 1937.
10	P	Lovro, Lovorko, Lovorka, Laura, Klaudije	+ Marko Jozinović, nadb. i metr. 1994.
11	U	Klara, Jasna, Jasminka, Suzana Rimska, Ljiljana	Patron: Klarise u Brestovskom + Joso Filipović 2006.
12	S	Ivana Franciska de Chantal, Franjka, Francika	+ Zvonko Raić 1998.
13	Č	Poncijan i Hipolit, Poncije, Antioh, Maksim	+ Ivan Kristić 1960. + Josip Džajkić 2000.
14	P	Maksimilijan Marija Kolbe, Kova, Koviljka Stjepan	+ Gašparević 1937.
15	S	VELIKA GOSPA , Marija, Mara, Asunta	Patron: Breške, Dolac, Haljinići Komušina, Koraće, Kreševo, Olovo, Osova, Rama-Ščit, Suho Polje, Uskoplje-G. Vakuf, Tolisa, Stup
16	N	DAN GOSPODNJI: 20./godinu	Patron: Prud.
17	P	Hijacint, Miron, Klara, Natalis, Natalija	+ Ivan Dujmušić 1937.
18	U	Jelena Križarica, Jelka, Jela, Helena	+ Marko Majurić 1933.
19	S	Ivan Eudes, Magna, Timotej, Ratko, Jordan	+ Stjepan Sokolović 1972.
20	Č	Bernard, Samuel, prorok	+ Tomo Igrec 1938.
21	P	Pio X., papa, Agaton, Sidonije	+ Izidor Poljak 1924.
22	S	BDM Kraljica, Vladislava, Regina	
23	N	DAN GOSPODNJI: 21./godinu	
24	P	Bartol, ap. , Bartolomej, Bariša, Bare; Miroslav Bulešić	Duh.vj. za sveć. u Tr.
25	U	Ljudevit, Josip Kalasancijski, Sever	Duh.vj. za sveć. u Tr. + Nikola Krilić 1924.
26	S	Melkizedek, Aleksandar, Branimir	Duh.vj. za sveć. u Tr.
27	Č	Monika, Cezarije, Amadeo, Bogoljub, Anđelka	Duh.vj. za sveć. u Tr.
28	P	Augustin, August, Tin, Pelagije, Vivian, Živko	Katehetska ljetna škola
29	S	Mučeništvo Ivana Krstitelja, Ivan, Bazila	Katehetska ljetna škola Katehetska ljetna škola Patron: Odžak
30	N	DAN GOSPODNJI: 22./godinu	
31	P	Josip iz Arimateje i Nikodem; Aristid, Aida	

RUJAN 2015.

1	U	Bronislava, Branislava, Tamara, Egidije	Seminar za jurisdikciju
2	S	Kalista, Divna, Severin Girault i dr.	Seminar za jurisdikciju
3	Č	Grgur Veliki, papa, Grga, Gregor, Gordana	+ Božidar Bralo 1945. + Pero Anić 2013.
4	P	Ruža Viterpska, Rozalija Palermska	
5	S	Majka Terezija , Lovro Justinijani	prva subota molitva za duhovna zvanja.
6	N	DAN GOSPODNJI: 23./godinu	
7	P	Marko Križevčanin , Markica, Regina, Dragica	
8	U	MALA GOSPA , Marija	Patron: Bežlja, Brestovsko, Brusnica, Husino, Modriča, Ulice. + Ivan Kozinović 1931.
9	S	Petar Claver, Hijacint, Hijacinta	
10	Č	Nikola Tolentinski, Edgar, Pulherija, Sebastijan	+ Tomislav Jablanović 1986.
11	P	Prot i Hijacint, Emilijan, Miljenko	
12	S	Ime Marijino, Mirjam, Gvido	Patron: Gromiljak, Oštra Luka-Bok, Svilaj.
13	N	DAN GOSPODNJI: 24./godinu	
14	P	Uzvišenje svetog križa , Višeslav, Slavko	Patron: Bistrica k/Žepča, Jelaške, Klopče, Franjevačka provincija Bosna Srebrena + Dragan Augustin Dujmušić 1916. + Milivoj Čekada 1961.
15	U	BDM Žalosna, Dolores, Melitina	Patron: Čardak
16	S	Kornelije i Ciprijan, Eufemija, Ljudmila (kvatre)	+ Mate (Matej) Pezer 1939. + Florijan Čulinović-Čulina 1996.
17	Č	Robert Bellarmino, Robert, Hildegarda	Dijecezanski svećenici + Tadija Mihačević 1955.
18	P	Josip Kupertinski, Ariadna, Senarije (kvatre)	
19	S	Januarije, Eustahije, Teodor Kenterberijski (kvatre)	+ Marijan Pešić 1991.
20	N	DAN GOSPODNJI: 25./godinu	
21	P	Matej, ap. i ev. , Mate, Matea, Debora	+ Anton Zajac 1982.
22	U	Kandid, Emerita, Mauricije, Silvan, Silvana	
23	S	Pio iz Pietrelcine, Tekla, Poliksena Španjolska, Ksenija	
24	Č	Pacifik, Mercedes, Anatolij, Vuk	+ Franjo gavran 1980. + Ivan Ćoruša 2001. + Stjepan Džalto 2008. + Tadija Jukić 2011.
25	P	Aurelija, Zlata, Firmin, Tvrtko	
26	S	Kuzma i Damjan, Damjana	Pastoralno vijeće VN + Mato Bekavac 1938. + Čedomil Čekada 1981.
27	N	DAN GOSPODNJI: 26./godinu	Dan sredstava društvenih komunikacija
28	P	Većeslav, Vjenceslav; Lovro Ruiz 8	
29	U	Mihael, Gabrijel, Rafael, arkandeli	Patron: Kolibe, Kopanice, Ovčarevo, Vares + Anto Paradžik 2004.
30	S	Jeronim, Jerko, Jerka; Sofija Rimaska	

LISTOPAD 2015.

1	Č	Terezija od Djeteta Isusa, Terezija, Tereza	Patron: Bistrica k/Uskoplja-G.V./Zaziv Duha sv. u KBF u 12h
2	P	Anđeli Čuvari, Anđeo, Anđelko, Anđela	+ Anto Krešić 1938. + Viktor Vincens 1989. + Franjo Pilić 1996.
3	S	Dionizije, Areopagita, Kandida, Svjetlana	Prva subota molitva za duhovna zvanja
4	N	DAN GOSPODNJI: 27./godinu	Patron: Dobrinja, Guča Gora, Rumboci, Srednja Slatina, Šikara, Zovik, Žeravac. + Petar Vidović 1984.
5	P	Placid, Miodrag, Mauro; Faustina Kowalska	
6	U	Bruno, Fides, Vjera, Vjerica	
7	S	BDM od Krunice, Ruža, Rozalija; Ernest	Patron: Krepšić + Stjepan Hadrović 1934. + Dragan Dujmušić 1943. + Anto-Emil Čehulić 1982. + Mato Tokić 2014.
8	Č	Benedikta, Dimitrije Solunski, Zvonimir	Stadlerov dan
9	P	Dionizije Pariški, Denis, Dionizija; Ivan Leonard	
10	S	Danijel Comboni, Danko; Franjo Borgia	Hodočašće u Mariju Bistricu + Josip Lušić 1991.
11	N	DAN GOSPODNJI: 28./godinu	Patron: Tišina
12	P	Maksimilijan, Makso, Velibor; Serafin	
13	U	Teofil, Bogoljub, Eduard	Konzultori
14	S	Kalist I., papa, Krasna, Divna	Prezbiterско vijeće VN.
15	Č	Terezija Avilska, Tereza; Aurelija	
16	P	Hedviga; Marija Margareta Alacoque	
17	S	Ignacije Antiohijski, Vatroslav	
18	N	DAN GOSPODNJI: 29./godinu	Patron: Sa-Novi Grad/Mis.ned.
19	P	Ivan Brebefski i Jogues i dr. i Pavao od Križa	Dan KBF + Juraj Ćosić 1918. + Marko Tvrtković 1940. + Andrija Mlakić 1959. + Stjepan Kočiš 1980. + Mato Adžamić 1990. + Ivan Gojsilović 1934. + Jozo Vidaković 2005.
20	U	Vendelin, Irena, Miroslava; Vital, Živko	
21	S	Uršula, Kajo, Hilarion	
22	Č	Ivan Pavao II., papa, Marko Jeruzalemski	Patron: Centar za mlade u SA. + Antun Jović 1916. + Eugen Tvrtković 1937. + Josip Kudić 2000. + Josip Riffel 1918. + Ivan jablanović 1957.
23	P	Ivan Kapistranski, Teodoret, Severin	
24	S	Antun Marija Claret, Proklo Carigradski	Hodočašće na Bobovac - molitva za Domovinu
25	N	DAN GOSPODNJI: 30./godinu	120 godina SMI + Rudolf Klamfl 1994.
26	P	Dimitrije Srijemski, Dmtar, Zvonimir	
27	U	Sabina Avilska, Namat, Bartol, Bartolomej	+ Viktor Baier 1998. + Ivo Balukčić 2012.
28	S	Šimun i Juda Tadej, ap., Tada; Alfred	
29	Č	Donat, Ida, Honorat, Časlav	
30	P	Marcel iz Tangera, Marcijan, Marcela	
31	S	Lucila Rimska, Alfons Rodrigues, Kristofor	

STUDENI 2015.

1	N	SVI SVETI	Katedrala 10,30h i sv. Josip u 15h	
2	P	DUŠNI DAN	Bare u 11h – katedrala 18h + Ivan Čavar 2007. + Mijo Josipović 2012.	
3	U	Martin iz Porresa, Hubert, Silvija	BK BiH + Petar Zubak 1931.	
4	S	Karlo Boromejski, Dragutin, Drago, Dragica	BK BiH	
5	Č	Svi srijemski mučenici; Emerik, Mirko; Elizabeta	+ Anton Zorko 1928. + Anto Bajić 1993.	
6	P	Leonard pustinjak, Melanija, Teobald, Kristina	Prva subota molitva za duhovna zvanja. + Danijel Pušić 1973. + Mijo Thon 1986.	
7	S	Engelbert, Anđelko; Lazar		
8	N	DAN GOSPODNJI: 32./godinu	Stadlerov dan Dan Franjevačke teologije + Marijan Kopic 2013.	
9	P	Posveta Lateranske bazilike, Vito, Vitomir	Dekanska konferencija Patron: Bučići + Josip Skalec 1928. + Anto Petrović 1986.	
10	U	Leon Veliki, papa, Lavoslav, Lav		
11	S	Martin Tourski, Martin, Martina		
12	Č	Jozafat, Emilijan, Renato	Nikola Tavelić, Nikolina, Nikoleta; Ivan Trogirski	
13	P	Stanislav Kostka, Stanko, Stanka		
14	S	Nikola Tavelić, Nikolina, Nikoleta; Ivan Trogirski		
15	N	DAN GOSPODNJI: 33./godinu		
16	P	Margareta Škotska i Gertruda, Gera		+ Anto Livajušić 1974.
17	U	Elizabeta Ugarska, Hilga, Alfej i Zakej		+ Anto Čondrić 1981.
18	S	Posveta bazilika sv. Petra i Pavla, Roman		
19	Č	Salomeja, Matilda, Obadija		
20	P	Edmund, Feliks iz Valoisa, Srećko	+ Franjo Mikić 1927.	
21	S	Prikazanje BDM, Mavro Porečki, Valent, Zdravka	+ Nikola Mandić 1937. + Stjepan Lukić 1962. + Juraj Zirdum 1982.	
22	N	KRIST KRALJ	Patron: Cer	
23	P	Klement I., papa i Kolumban, Felicita, Lukrecija	+ Franjo Horvat 1975. + Vlado Jurjević 1993. + Ambrozije Mikić 2008. + Ivan Miletić 1943.	
24	U	Andrija Dung-Lac i dr., Flora iz Cordobe		
25	S	Katarina Aleksandrijska, Kata, Katica		
26	Č	Leonard Portomauricijski, Delfina, Konrad	Patron: Grebnice	
27	P	Virgilije, Fakundo, Maksim, Valerije		
28	S	Jakov Markijski, Teodora, Božica, Božana		
29	N	DAN GOSPODNJI: 1. došašća	Đakonsko ređenje + Franjo Malešević 1927.	
30	P	Andrija, ap., Andrija, Andrea, Andro, Hrvoje	+ Ivan Mršo 2000.	

PROSINAC 2015.

1	U	Natalija Nikomedijska, Edmund Campion, Nahum, pr.	
2	S	Blanka, Habakuk, pr., Bibijana, Kromacije	
3	Č	Franjo Ksaverski; Sofonija, pr., Lucije	
4	P	Ivan Damaščanski, Barbara, Adolf Kolping	Patron: Breza
5	S	Krispina, Kristina, Saba	Prva subota molitva za duhovna zvanja + Josip Rajić 1951. + Anto Lamešić 1973.
6	N	DAN GOSPODNJI: 2. došašća	
7	P	Ambrozije, Ambroz, Sabina, Urban	
8	U	BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM , Inviolata, Ljiljana	Patron: Crkvice, Dubrave, Vijaka. Kat.10,30h + Josip Stadler 1918. + Ilija Gavrić 1948.
9	S	Ivan Diego Cuahtlatoatzin, Valerija iz Limog. (kvatre)	+ Juraj Dobroslov Veseličić 1930.
10	Č	Gospa Loretska, Eulalija, Julija	+ Josip Divić 1968.
11	P	Damaz, papa, Josip Egipatski, Danijel (kvatre)	
12	S	BDM Guadalupska, Spiridon, Špiro (kvatre)	
13	N	DAN GOSPODNJI: 3. Došašća „Gaudete“	Dan caritasa + Đuro Gračanin 1973.
14	P	Ivan od Križa, Venancije, Fortunat	+ Juraj Pušek 1906.
15	U	Bl. M. Jula Ivanišević i susestre, djevice i mučenice	+ Đuro Cezner 1944.
16	S	Adela, Albina, Zorka, Hagaj, pr.	
17	Č	Modest, Kristofor, Hijacint, Lazar iz Betanije	+ Luka Janjić 1996. + Filip Josipović 2001.
18	P	Gracijan Tourski, Dražen, Malahija, pr.	
19	S	Anastazije, Benjamin, Urban, Vladimir, Eva	+ Zvonimir Baotić 1995.
20	N	DAN GOSPODNJI: 4. došašća	+ Ivan Koščak 1915. + Ambrozije Benković 1970.
21	P	Petar Kanizije; Mihej, pr.	
22	U	Toma Holland, Honorat, Časlav	+ Ivan Čalušić 2011.
23	S	Ivan Kentijski, Ivan, Ivon	
24	Č	Badnjak , Spomen svih svetih Isusovih predaka	24h-polnoćka
25	P	BOŽIĆ	8; kat. 10,30h + Nikola Mlakić 1961.
26	S	Stjepan prvomučenik , Stjepko, Kruno	U 11h. božićno primanje
27	N	SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA	Patron: Kupres + Anton Čović 1968.
28	P	Nevina dječica , Neven, Nevenka, Mladen	
29	U	Toma Becket, Tomislav, David kralj	
30	S	Feliks I., papa, Jukundo, Rajner	
31	Č	Silvestar I., papa, Goran, Silvio, Donata, Paulina	Zahvala u kat. 18h. + Nikola Odić 1911.

